

C. Hostrups

Komedier.

Andet Bind. — Anden Udgave.

Kjøbenhavn.
F. H. Eibes Forlag.
Trykt hos Nielsen & Lydiche.
1877.

Indhold. II. Bind.

Eventyr paa Fodrejsen.

Sangspil.

(1847.)

Personer.

Assessor Svale, Ejer til Strandbjerg.
Laura, hans Datter.
Johanne, hans Broderdatter fra Jylland.
Vermund, Forstkandidat.
Kammerraad Kraus, Birkedommer.
Fru Kraus, hans Kone.
Herløv, } Studenter.
Ejbæk, } Studenter.
Hans Mortensen, kaldet Skriverhans, udbrudt Slave.
Per, Bonde.

Handlingen foregaar paa Gaarden Strandbjerg og i dens Omegn.

Første Akt.

Skovparti.

Første Scene.

Per og Skriverhans i Bondedragt ligge i Græsset, den sidste spisende.

Per.

Naa det glider nok godt ned.

Hans.

Ja naar man saadan en halvanden Dags Tid har krøbet om uden at faa saa meget som Lugten af Mad, saa er man ikke kræsen: jeg forsikrer dig, Per, at da jeg kom til dig, var jeg saa sulten, at jeg kunde have ædt dig med Hud og Haar. Men du skal ikke være bange; det griber jeg kun til i Nødsfald. — Se saa, Tak for Mad!

Per.

Velbekomme! Lad mig saa faa Posen!

Hans.

Nej, Per, det er Synd, at du for min Skyld skal have Ulejlighed med at slæbe paa den. Jeg skal nok gjemme den for dig.

Per.

Ja men hør, veed du hvad! det er min Mad.

Hans.

(tager Posen) Smør dig ikke paa den! Nu er det

min, saa kan du sige, du har set den. Og desuden kan du jo ikke klage, Per, for du har jo faaet Betaling for det baade i Penge og Varer.

Per.

Ja det var nogle dejlige Varer. Og de tre Mark, dem har du vel rapset et Sted paa Vejen?

Hans.

Nej jeg har ærlig tigget mig dem sammen i Kongens Tjeneste; veed du det. Og Varerne var da heller ikke at foragte, for min Uniform var baade ren og hel, og saa mit Jernstrømpebaand, du — hvad?

Per.

Naa den Smule Jernkjæde — ja hvad skal jeg gjøre med den?

Hans.

Fy Per, du er en utaknemmelig Sjæl! Den Kjæde har jeg nu gaaet og aset paa for din Skyld. For den Gang jeg og Christen Skjævben var komne ud og havde faaet Jernene filet af os, saa smed han sit ud i en Mose, men jeg tænkte som saa: Jern er dog altid Penge værdt, og vel er Slægt og Venner gode nok i Nødsfald, men man faar sgu ikke noget af dem, uden man giver dem noget for det. Ikke sandt, Per?

Per.

Ja det kunde nok hænde sig, at det var saa. Men hvad vil du da nu gjøre, for hos mig faar du ikke mere?

Hans.

Jo hør nu, Per, jeg vilde nu se at komme væk som snarest, for jeg skjøtter ikke mere om det Levebrød, det fører ikke til noget. Og i Morges da jeg laa der=

nede ved Stranden og saae paa Lejlighed — det var lige efter at jeg havde været hos dig og faaet disse Pjalter paa — da traf jeg paa en gammel Kammerat; han er nu Styrmand paa en Englænder og skal sejle til Amerika i Morgen tidlig. Jeg betroede mig da til ham og snakkede for ham, men da han hørte, hvordan det hang sammen, saa gjorde han Knuder, skjønt de netop skulde bruge en Mand til paa Briggen. Men jeg vidste, at han var en gjerrig Hund, og saa lovede jeg ham en Femmert, og det hjalp.

Per.

Men hvor vil du da faa den Femmert fra?

Hans.

Den maa du skaffe mig.

Per.

Du tager bestemt fejl.

Hans.

Nej, du bliver nødt til det, for faar de Fingre i mig — og det gjør de, naar du ikke hjælper mig — saa har jeg ikke i Sinde at skaane dig længer. Jeg har adskilligt at fortælle Retten om dig, min Ven.

Per.

Ja men du melder mig ikke.

Hans.

Jo jeg gjør; hvis du ikke hjælper mig, kommer du selv til at trække i Uniformen.

Per (polisk).

Aa nej, det mener du ikke, for saa har du ingen Tilhold, naar du en Gang slipper ud igjen.

Hans.

Hm! hm! Du er sgu ikke saa tosset endda. Jeg

vilde rigtig nok helst have Pengene hos dig, for naar man skal tage dem hos fremmede, vækker det altid Opsigt. Men det faar nu være! — Hvad hedder eders Birkedommer herude.

Per.

Hvad han hedder! ja det kan jeg ikke huske, men han er ellers Kammerraad eller saadan noget.

Hans.

Er det er dygtig Mand? passer han godt paa?

Per.

Aa ja — dygtig kan det jo nok være han er, og det maa han vel være, siden han er bleven det; men farlig godt passer han ikke paa, for han er saa dum, saa det er fælt. Det er nok hans Kone, der altid siger ham, hvordan det skal være.

Hans.

Det var godt; man maa lede ham paa Vildspor. Hvad er det for en stor Gaard, der ligger her bagved Skoven?

Per.

Det er vor egen Gaard; det er Strandbjerg — der, hvor Assessoren bor.

Hans.

Hvad er det for en Assessor?

Per.

Ja jeg veed sgu ikke hvad det er for en Assessor, men Assessor er han, og vi har ikke mere end som den samme. Der er ogsaa nogle, der kalder ham Hr. Svale, men det lider han ikke saa godt. Og Penge har han nok af; fra ham kan du tage de fem Daler, uden at han mærker det.

Hans.

Knap nok. Hør, Per, det er i Grunden en snavs Stilling at være en Gavtyv.

Per.

Hahaha! ja det kunde vel være muligt. Men hvorfor har du da grebet til den Levemaade?

Hans.

Aa tal ikke saadan! Vi bliver dog kun til hvad vi skal blive. Skjæbnen eller — hvad han hedder der har Overregimentet — tager sgu ikke os paa Raad med; han tøjrer os paa en Plet, og saa kan vi kun gaa saa langt som Tovet er. Jeg har nu altid været storsnudet af Naturen, det kan jeg ikke gjøre for, og min Løn som Skriver paa Amtstuen kunde ikke forslaa. Jeg ræsonnerede nu som saa, at det maatte være Amtet ubehageligt at have pjaltede Embedsmænd, og saa tog jeg af Kassen hvad der manglede. Men jeg fik Skam til Tak.

Per.

Ja det var første Gang du blev taget. Men hvorfor lod du det ikke blive ved det?

Hans.

Bare jeg havde kunnet! Men det er nu saadan, at naar man en Gang har været i Tyvehullet, saa kan man ikke blive derfra, og man maa enten rejse ud af Verden eller i alt Fald ud af Landet, for at kunne begynde fra for af. Og dertil maa du hjælpe mig.

Per.

Nej!

Hans.

Du kan jo bare laane mig dem, din Tværdriver.

Hvad, lille Per! laan mig de fem Daler; du skal faa dem igjen med Renter og Renters Renter.

Per.

Nej!

Hans.

Aa saa rejs Fanden i Vold! jeg vil heller ikke have noget at bestille med dig, for du er jo en Kjæltring.

Per.

Aa ikke mere end hvad der saadan kan bestaa med Skikkelighed.

Hans.

Og saadan en Karl skal gaa fri, mens vi andre, der vil være vor Haandtering bekjendt, jages som Rotter og Mus.

Per.

Ja, Hans, det er lumpent.

Hans.

Og dog kan Verden ikke undvære os. Vi gjør maaske mere Nytte end saa mange andre.

Per.

Hahaha! gjør I Nytte? Hvad Nytte har du da haft af din Haandtering?

Hans.

Aa din Klodrian! hvem taler om sin egen Fordel? Det er jo netop Knuden af det, at vi er saa opofrende. Vi hjælper de andre, men det svider til os selv.

Per.

Hahaha! Maa jeg da spørge, hvem I hjælper?

Hans.

Kan du ikke faa det i dit tykke Hoved, at naar ingen vil være Tyve, saa bliver mange Mennesker brødløse?

Mel. Fr. S. 38.

1.

Naar aldrig en frysende Haand sig et Læ
søger i Naboens Lomme,
gjemmer vel ingen sit Liggendefæ
bag Jern og Træ;
og Snedkeren faar i Profitten et Skaar,
Klejnsmeden rent maa forkomme,
ak, thi hans Laase, hans Nøgler og Slaar
af Mode gaar.
Saadan man fremmer sit Lands Industri
ved Langfingreri.

Per.

Ja det er sandt nok; men saa kan Klejnsmeden da sætte sig ned som Grovsmed.

Hans.

Ja men der er mange andre, som ikke kan undvære os —

2.

Thi hele den Mængde, som lønnet saa fuldt
før efter Tyve har snuset,
Dommer i Retten og Skriver bag Pult,
maa dø af Sult.
Ej Stokkemænd mer da maa garve vort Skind,
Hundene jages af Huset,
Vægtren maa stikke med Taarer paa Kind
sin Pibe ind.
Saaledes lever ethvert Politi
af vor Industri.

3.

Ja var der ej Tyve, man vist dem forskrev,
ej man da plaged dem længer,

da fik de Løuning, og hædret de blev
med Adelsbrev.
Men de, som vi føder, er mest os imod,
haardt Politiet os trænger,
Smedene slutter os Bøjlen om Fod
med roligt Blod.
Derfor vil jeg allerhelst være fri
for den Industri.

Ja jeg er led og kjed af at opofre mig for Menneskeslægten, for den fortjener det min Sjæl ikke. Per! det er sidste Gang jeg beder dig derom. Giv mig saa de fem Daler!

Per.

Nej, Hans, stjæl du kun, for saa gjør du dog mest Nytte i Verden.

Hans.

Per, tag dig i agt! (griber ham i Kraven) Jeg skaaner dig ikke.

Per.

Av — av! slip dog! (river sig løs) Lev vel, Hans! gjør du kun Nytte (løber).

Anden Scene.

Hans.

Hm hm! det er haardt, at man er nødt til at stjæle, for at kunne lade være dermed. Der er ikke en, til hvem man kan gaa hen og sige: „Jeg vil ikke være Tyv mere, for jeg veed, at det er det dummeste, man kan gribe til. Vil De redde et Menneskes Liv, det koster kun fem Daler?“ Nej der er sgu ingen, der giver to Skilling bort, uden han kan vente for fire Skilling Ros derfor — min Sjæl ikke en! — Hahaha! Nu har de travlt med at snuse mig op.

Mel. Tyst Drikkevise.

1.

Man har fundet til sin store Skræk
Buret tomt og Fuglen fløjet væk,
Øvrigheden ta'r de bedste Briller paa:
nu maa den se for hele Staten.
Hver en Skriver føler sig saa stor,
„Pas paa! pas paa ham!" brøler man i Chor;
hver Betjent har løftet Stokken for at slaa —
Pyt! I maa finde først Krabaten.

2.

Rundt i Landet gaar det Rædselsbud:
„Skriverhans er brudt af Fængslet ud!"
Husets Folk de stiller udenfor paa Vagt,
mens de forinden gaar og hvæse,
Damerne besvimer og gjør Sprœl:
„O Gud! det Afskum slaar os vist ihjel."
Og mens Frygt og Harme gjør paa Ræven Jagt,
smutter han bort for deres Næse.

Ja gid jeg var vel borte! (lytter) Der er nogen. Paa Lur, Gamle — kanske der er noget at fiske (gaar).

Tredie Scene.

Ejbæk

(i Tøjfrakke med Straahat og Rejsetaske).

Hvor her er svalt — og smukt! Her kan jeg hvile et Øjeblik i Ro (sætter sig). O hvor jeg trænger til at være ene. Jeg har nu i et Par Dage bestandig været forfulgt af Herløvs evindelige Lystighed. Jeg følte en brændende Længsel efter rigtig at fordybe mig i de store Skove, vi er komne igjennem, rigtig at leve mig ind i Naturens Hemmeligheder, men hans Nærværelse og hans grændseløse Snaksomhed har fordærvet mig hvert et friskt Indtryk. Jeg vil haabe, at det skal vare noget, inden han finder mig her. — Det er mig, som

jeg var elleskudt, der er ingen Ro paa mig. Jeg har aldrig før følt en saadan Trang til at leve med Naturen og drømme med den; jeg har aldrig før forstaaet, at man for at gjøre det maa være ene, ene som Adam i Paradis — ja som Adam. (læner sig tilbage) Der titter den blaa Himmel frem. O jeg kunde ligge en hel Dag og stirre op i disse Trætoppe. Hvad er det sorte, der sidder? det er nok en Skade — ja nu flyver den.

Fjerde Scene.

Ejbæk. Herløv (ogsaa i Rejsedragt, kommer ind under de sidste Replikker, bærende noget i sit Sommetørklæde).

Herløv.

Ja, lad nu den Fugl flyve, hahaha!

Ejbæk (springer uvillig op).

Naa, saa er da min Ro forbi.

Herløv.

Hahaha! Bestandig sværmerisk.

Ejbæk.

Bestandig flov.

Herløv.

Naa naa, min Fa'r! Det er da ikke noget at blive muggen over. Du er bleven mig saa løjerlig i de to sidste Dage. (alvorlig) Ja jeg er i Grunden bange for at du er kjed af mig.

Ejbæk (venlig).

Tilgiv mig! Du veed —

Herløv.

Ja lad os nu gjemme de Historier og først holde Maaltid. (sætter sig og breder Tørklædet ud) Vær saa artig! tag for dig af Retterne!

Ejbæk.

Stikkelsbær! hvor har du faaet dem?

Herløv (spiser).

Dem har jeg stjaalet.

Ejbæk.

Stjaalet?

Herløv (spisende).

Tyvstjaalet! Naa spis du kun! desto bedre smager de. Du lagde vel nok Mærke til den store Have her tæt udenfor Skoven; i det mindste fik min sultne Mave, der i Dag har maattet resignere paa Middagsmaden, strax Øje paa dens højst appetitlige Stikkelsbær. Da der nu ingen var i Haven, som jeg kunde spørge om Lov til at tage dem, saa tog jeg dem uden Lov. Det er Historien. Naa spis!

Ejbæk (spiser).

Men det kunde jo have skaffet dig Ubehageligheder.

Herløv.

Det er min Sag. Paa en Fodrejse tager man alting med — ogsaa Stikkelsbær. Men det er sandt — lad os nu høre, hvorfor du før tog saa glubsk mod mig.

Ejbæk.

Herregud, du veed, jeg trænger imellem til at være alene.

Herløv.

Ja men hvor er den Trang kommen fra? I de første Dage af vor Vandring var du lige saa lystig og aaben og snaksom som jeg, du havde ganske det tilbørlige Landstrygerhumør. Men nu — naar jeg er kaad,

bliver du melankolsk; naar jeg længes efter Aftensmaden, sværmer du for Aftenrøden (putter det sidste Stikkelsbær i Munden) — velbekomme! — og saa er du bleven saa fordømt grundig, alting skal betragtes fra alle Kanter og føles til Bunds; men det er der jo dog ingen Tid til.

Ejbæk.

Men man rejser jo dog for at betragte Naturen.

Herløv.

Aa nej vist gjør man ej! Naar man vil det, saa skal man ligge paa Landet. Nej, en Fodrejse har noget ganske andet at betyde.

Mel. af E. Bruun.

1.

Man maa rejse til Fods for at sprænge med Hast
alle Lænker, der binde til Hjemmet os fast;
man som Fuglen i Luften maa tumle sig fri,
for at glemme det daglige Livs Vrøvleri.
For at blive Kulturen og Moderne kvit
og de huslige Glæder og Venners Visit,
for at løse sin Aand
fra de strammende Baand
ta'r man Randslen paa Nakken og Staven i Haand.

2.

Man maa rejse til Fods for at døje lidt Ondt,
for at leve et Liv i det korte Sekund,
for fra Morgen til Aften at trave sig træt,
for at tørste, for at sulte og spise sig mæt.
For at sige det Skjønne: god Dag og far vel,
og bestandig med Haabet slaa Mindet ihjel,
for at røre sin Aand
uden hæmmende Baand
ta'r man Randslen paa Nakken og Staven i Haand.

3.

Thi den evige Higen, som aldrig faar Fred,
det er Fodrejsens dybeste Hemmelighed:

Ikkun fremad og fremad og aldrig forknyt!
Har til Maalet man naaet, sætter strax man et nyt.
Om da ogsaa man fængsles et enkelt Minut,
om man bli'r undervejs i en Dejlighed skudt,
man maa rive sin Aand
fra de standsende Baand
og ta' Randslen paa Nakken og Staven i Haand.

Ejbæk.

Det kan være, du har Ret; men saa duer jeg ikke til at rejse.

Herløv.

Nej, du har endogsaa et Par Gange smittet mig, saa at jeg af Vanvare har vrøvlet mig ind i alvorlige Livsbetragtninger og Fremtidsplaner. Men nu — væk med dem! nu skal vi undersøge Finansvæsenet — op med Kassen, Hr. Kasserer!

Ejbæk (tager sin Tegnebog frem).

Her er Tegnebogen!

Herløv.

Saa vil jeg først fremlægge vore Smaapenge — (tager dem op af Lommen) — fire Skilling! (aabner Tegnebogen) Nu skal vi da se, hvor længe vi kan holde ud. Det Rum er tomt, saa maa de være i det andet. — Det — det er ogsaa tomt — Ejbæk! der er ingenting.

Ejbæk.

Ingenting! der maa vist være en Rigsdalerseddel.

Herløv.

Nej, der er øde og tomt. Skulde den ikke være faldet ud i din Lomme?

Ejbæk.

Nej, der er ikke noget — jo det er sandt — den engelske Mønt.

Herløv.

Ja den kan ikke nytte os noget i disse Bønderkroer, du skulde have byttet den i Helsingør. Naa du! hvad skal vi saa gjøre?

Ejbæk.

Ja jeg veed ikke andet end strax at gaa til Kjøbenhavn, vi har vel kun en halvfemte Mil tilbage.

Herløv.

Nej Tak! paa saa lumpen en Maade maa vi ikke ende vor Rejse. Skulde vi ikke hellere strax gaa tilbage til Helsingør og vexle Englænderen?

Ejbæk.

Nej, det har jeg ingen Lyst til.

Herløv.

Jeg heller ikke. Men det er ogsaa det samme — det er netop ypperligt, at vi er paa Knæerne, saa kan vi prøve, hvad det er at fægte sig frem. Hvad synes du om at introducere sig hos en Familie i Nabolavet?

Ejbæk.

Det vil jeg ikke indlade mig paa.

Herløv.

Ja hvad skal vi saa gjøre? (blader i Tegnebogen) Nej der er ikke det bitterste — undtagen en Rose.

Ejbæk (griber efter den).

En Rose! lad mig faa den.

Herløv (gjemmer den).

Se, se! naa saa du samler paa Roser! Hvor har du faaet den fra?

Ejbæk.

Lad mig nu faa den!

Herløv.

Nej ikke førend du skrifter. Naa saa du har altsaa haft hemmelige Eventyr?

Ejbæk.

Det er hverken Hemmeligheder eller Eventyr. Den Middag da vi var i Askerød, medens du var gaaet ind i Kroens Køkken for at passe paa, at Boeufstegen blev rigtig tillavet, laa jeg ude i Skoven ved Siden af Landevejen, da en aaben Vogn kom kjørende forbi —

Herløv.

Og i den? —

Ejbæk.

Sad mange Mennesker, som ikke interesserede mig, men iblandt dem den smukkeste Pige, jeg nogensinde har set.

Herløv.

Naa — og saa vendte hun sig og saae paa dig med et Blik —

Ejbæk.

Nej hun saae mig ikke, men desto mere uforstyrret kunde jeg glæde mig over det yndige Ansigt.

Herløv.

Men Rosen?

Ejbæk.

Den havde hun med nogle andre Blomster i Haanden, men tabte den uden at mærke det lige ved det Sted, hvor jeg laa.

Herløv.

Og saa?

Ejbæk.

Saa er det forbi.

Herløv.

Er det saa forbi? (giver ham Rosen) Værsgo! Ikke andet — ja den Slags Eventyr kan jeg ogsaa opleve. Men fik du ikke en Gang at vide, hvor hun hørte hjemme?

Ejbæk.

Jo en Karl sagde mig, at Vognen var fra Strandbjerg.

Herløv.

Fra Strandbjerg! Naa — saa det var derfor du endelig vilde se Strandbjerg, der skulde have saadan en dejlig Beliggenhed. Hahaha! du er fin! og det var derfor, du paa en Gang blev saa højtidelig og sværmerisk — hahaha! Det var da morsomt. — Ja men alvorlig talt — vi skulde dog hen og se det Strandbjerg, det er vist ikke langt herfra.

Ejbæk.

Ja men vi har jo ingen Penge.

Herløv.

Aa blæse med Pengene! Din Rose er jo ganske vissen, du trænger til en ny. Men hvem er det, der kommer?

Femte Scene.

De Forrige. Hans (der lader som han ikke ser dem. Han synger i Bondedialekt, hvilken han taler i hele denne Scene, følgende Sang).

Mel. Svensk Folkesang.

1.

Og jeg vil ha' en Hjertenskjær det første som jeg kan,
men saadan en er ikke god at finde,
for hun skal have Kinder som den røde Tulipan,
og Øjnestene, der kan rigtig skinne;

ja hun skal være dejligst blandt de Piger her til Lands
og lystig ved sit Arbejd og lystig i en Dands,
og hun skal ha' de pæneste Mancrer.

Herløv (til Ejbæk).

Det er en rigtig Bondevise.

Ejbæk (til Herløv).

Ti bare stille! lad os høre!

Hans.

Hvor mon den Tøs nu er rendt hen?

2.

De Piger er vel gode nok, imens man paa dem ser,
men paa de meste kan man ikke lide;
og derfor vil jeg have en, som ej til andre ler,
men elsker mig og blot af mig vil vide.
Ja hun hos mig skal finde ret sin allerbedste Fryd,
Og bringe til mit Hus baade Stræbsomhed og Dyd
og saa en Kiste fuld af gode Klæder.

(Herløv har under sidste Vers ytret Utaalmodighed, men Ejbæk betyder ham Tavshed.)

Herløv (afsides til Ejbæk).

Det faaer sgu ingen Ende med den Slags Viser.

Hans.

3.

Ja naar jeg blot kan finde en ret saadan, som jeg vil,
da fejrer strax mit Bryllup jeg med Glæde,
og Egnens Mænd og Kvinder de skal bydes ind dertil,
og de skal faa saa meget de kan æde;
og der skal være Dands og Spil tre hele Dag' i Rad,
thi Kjærlighedens Lykke den gjør dog Hjertet glad,
saa kan man sagtens lidt derpaa spendere.

Herløv
(gaar hen til ham).

Hans.

God Dag! Med Forlov at spørge, De skulde vel ikke have set en Tøs?

Herløv.

Hvad skulde det være for en Tøs?

Hans.

Aa det er ikke andet end Mathises Tøs, som jeg skulde lede op, for hun er løbet fra Gæssene.

Herløv.

Nej hende har vi ikke set. Hør kan du sige mig, hvor langt vi har til Strandbjerg?

Hans.

Til Strandbjerg! jo det kan jeg nok sige. De er vel fra Kjøbenhavn?

Herløv.

Ja vi er. Hvor langt er der da til Strandbjerg?

Hans.

Aa der er et Stykke Vej.

Herløv.

Hvor langt da? Er det en Mil?

Hans.

Nej en Mil er det ikke. Naa saa De vil besøge Strandbjerg?

Herløv (utaalmodig).

Ja! Er det da en Fjerdingvej?

Hans.

En Fjerdingvej? Aa ja det kan mestendels være en Fjerdingvej; det ligger heroppe bag om Skoven.

Herløv.

Hvem er Ejer af Strandbjerg?

Hans.

Naa saa De kjender ham ikke?

Herløv.

Nej, saa spurgte jeg ikke om det. Hvem er Ejer?

Hans.

Aa det er jo Assessoren.

Herløv.

Hvad for en Assessor?

Hans.

Ja jeg veed sgu ikke, hvad det er for en Assessor, men vi har ikke mere end som den samme. Der er ogsaa nogle, som kalde ham Hr. Svale, men det lider han ikke saa godt.

Herløv.

(affides til Ejbæk) Assessor Svale — det var strax noget. (højt til Hans) Hvad er det da for en Mand?

Hans.

Aa det er en pæn Mand, en meget venskabelig Mand. (opdager Tegnebogen i Græsset) Nej se en Gang, er det en Bog? der er Guld paa ham.

Ejbæk (rækker ham den).

Det er en Tegnebog, værsgo! vil De se den!

Hans.

Naa saa det er en Tegnebog? og man kan tage Bladene ud? Aa hvem der dog havde saadan et Papir med Guld paa!

Herløv.

Hvad vil du bruge det til?

Hans.

Aa jeg vilde bare skrive et Vers til Maren, for det er min Kjæreste.

Herløv.

Hvad — kan du skrive Vers?

Hans.

Ja jeg har en Bog derhjemme med saadanne dejlige Vers.

Ejbæk.

Ja vil De have et Blad! værsgo! (giver ham et Blad.)

Hans.

Jeg siger saa mange Tak.

Ejbæk.

Og har De noget at skrive med? Vi har to Blyanter, vil De ikke have det ene? (giver ham det.)

Hans.

Jeg takker — det er en Skam. Ja naar De vil til Strandbjerg, saa skal De bare gaa op derigjennem Skoven, og De kan være sikker paa, at De bliver vel modtagne.

Herløv.

Naa hvem bestaar ellers Familien af?

Hans.

Der er først Frøkenen — og hun er værd at se, for hun er det dejligste Kvindemenneske, som der kan tænkes paa den hele Jord.

Herløv.

(affides til Ejbæk) Det er hende. (højt) Har Assessoren ikke for nylig været paa en lang Kjøretur med sin Familie?

Hans.

Jo jeg tror, de var forleden derude ad Askerød til.

Herløv (affides til Ejbæk).

Det er altsaa de rigtige.

Hans.

Ja nu byder jeg Farvel — og mange Tak!

Herløv.

Hør bi lidt, vil du ikke have et Par Skilling? (rager i Lommen, affides til Ejbæk) Du tog Firskillingen.

Ejbæk (giver Hans den).

Værsgo, og Tak for god Underretning!

(Hans gaar.)

Sjette Scene.

Ejbæk. Herløv. Til sidst Hans.

Herløv.

Naa Ejbæk! hvad skal vi saa gjøre!

Ejbæk.

Vi gaar til Strandbjerg.

Herløv.

Bravo! Nu er du jo bleven fornuftig igjen.

Ejbæk.

Men hvorledes skal vi faa Adgang til Huset?

Herløv.

Aa det kan vi sagtens. Vi kan jo spille en lille Komedie.

Ejbæk.

Nej jeg kan ikke spille nogen anden Rolle end min egen.

Herløv.

Da maa man dog vel sætte nogle Boller paa Suppen, for vi er ikke i Hjertet af Jylland, hvor Dørene staar aabne for alle og enhver. Men lad os saa gaa, og bær dig kun ad, som du vil! Jeg veed nok, hvad jeg skal gjøre.

(De gaa.)

Hans (kommer frem).

Og jeg veed ogsaa hvad jeg skal gjøre. (gaar).

(Et Værelse paa Strandbjerg. Gjennem de aabenstaaende Fløjdøre og Vinduer i Baggrunden er Udsigt over Sundet.)

Syvende Scene.

Laura og Vermund (kommer ind fra forskjellige Sider).

Vermund.

Laura! Naa Gud ske Lov, at jeg en Gang traf Dem!

Laura.

Traf mig? vi har jo været sammen hele Dagen.

Vermund.

Kalder De det at være sammen? De har siddet her ganske tavs, og jeg har bestandig maattet konversere Deres Fader og Kusine og været nødt til at lade som jeg var lystig, for at skjule min Uro.

Laura.

Men De er somme Tider saa besynderlig. Hvor kunde det nu more Dem at gjøre Nar af den stakkels Gartner?

Vermund.

Vær nu ikke saa streng! Hvad skal man gjøre, naar man er tvungen til at snakke og ikke har Lyst til det?

Laura.

Ja man behøver da ikke at lade sin Misfornøjelse gaa ud over nogen.

Vermund.

Nej — De har Ret. Og De har jo før gjort mig opmærksom paa den Fejl, og jeg lover Dem, det skal blive bedre, naar blot De vil tage Dem lidt af mig — Laura, naar De blot kunde elske mig igjen.

Laura (sagte).

Ja De har jo givet mig Lov til at betænke mig.

Vermund.

Ja betænk Dem en Uge — en Maaned, om De vil. Jeg vil ikke forstyrre Deres fri Valg.

Mel. af Mendelssohn=Bartholdy.

1.

Jeg veed, Deres Billed herinde
vil fast, uudsletteligt staa;
men ej vil et Baand jeg dog binde,
som en Gang Dem tynge maa.
Betænk Dem! taalmodig jeg venter,
og selv om jeg bliver forskudt,
min Fred i den Visshed jeg henter,
at Deres jeg ej har brudt,

2.

Laura.

De deri mig ej maa fortænke,
det kom saa uventet og brat,
og ej vil ved Letsind jeg krænke
den Tro, De til mig har sat.

Vermund.

Ja selv, skjønt jeg Timerne tæller,
jeg be'r Dem, betænk, hvad De gjør!
og indtil min Dødsdom De fælder,
endnu jeg dog haabe tør.

Laura.

Ja De kan tro, jeg skjønner paa Deres Ædelmodighed.

Vermund.

Og De vil ikke røve mig alt Haab?

Laura.

Naar jeg blot kunde faa Ro til at samle mig.

Vermund.

De tror altsaa —

Laura.

Farvel, Vermund! (gaar.)

Ottende Scene.

Vermund.

Det er en nydelig Pige, og selv hendes Forskruethed klæder hende godt. Hver Gang jeg ser hende, faar jeg mere Mod paa hende. — Bare vi nu snart skulde spise til Middag; det er i Grunden den eneste Fornøjelse, man har herude. Var det min Gaard, saa skulde man leve paa en anden Façon. Ja man veed jo ikke, hvad det kan blive, hun giver sig jo dog nok med det første, naar man stadig holder hende i Aande. — Og Luise — hende maa jeg se at gjøre kjed af mig i Tide; det er jo aabenbart, at den Forlibelse kun var en Indbildning.

Niende Scene.

Vermund. Johanne.

Johanne.

Hr. Vermund! De kan ikke gjætte, hvad jeg har til Dem.

Vermund.

Jo, Frøken Johanne! jeg veed nok, hvad De har til mig.

Johanne.

Naa, hvad har jeg da?

Vermund.

De har et godt Øje til mig.

Johanne.

Sikke Snak! hvor falder De paa det?

Vermund.

Jo det har alle Damer — det vil da sige — alle smukke.

Johanne.

Aa, fordi man er smuk, kan man da gjerne være fornuftig. Men naar De er saa indbildsk, faar De slet ikke Deres Brev.

Vermund.

Gjør jeg ikke? skal vi vædde? (snapper hende det ud af Haanden.)

Johanne.

U ha! er det en Maner? Ja De kan nok strax se, fra hvem det Brev er, men det kan jeg ogsaa.

Vermund.

Saa?

Johanne.

Ja jeg har mine Mærker, som ikke slaar fejl.

Mel. af Krøyer.

1.

Ja lige strax man kjender
af Brevets Form og Skrift,
at ingen Herrehænder
har øvet den Bedrift.
De har jo ingen Søster —

Vermund.

Men Tanter nok, som gi'r
mig Skjænd — mer end jeg lyster —

Johanne.

Men ej paa rødt Papir.

2.

Kuløren er forskjellig —

Vermund.

Hvi er da rødt saa slemt?

Johanne.

O vær nu ej saa hellig!
det kjender De bestemt.
Det røde skal jo sige,
det er et Elskovsbrev.

Vermund.

Ja saa?

Johanne.

Det veed De lige-
saa godt som hun, der skrev.

3.

Vermund.

De Sporet har forfejlet.
min Tante selv —

Johanne.

Aa Snak!
Se blot, det er forseglet
med baade Oblat og Lak.
En Hemmelighed ligger
bag dobbelt Laas gardert;
Forlovelsen er sikker,
men ikke deklarert.

4.

Og se, der spildt er blevet
en Draabe Lak derpaa,
det tyder jo, at Brevet
velkomment være maa.

Vermund.

Nej, nu for højt De stiger,
jeg ej Dem følge kan.

Johanne.

Jo jo, vi jydske Piger
har ogsaa lidt Forstand.

Vermund.

Nej, Frøken Johanne, der leder Deres Skarp-

sindighed Dem vild. Brevet er mig ingenlunde velkomment, da det sikkert indeholder en Fasteprædiken, hvortil jeg mangler den behørige Andagt.

Johanne.

Aa bild mig ikke det ind! — Maa jeg da se det — blot Underskriften!

Vermund.

Ja værseartig! hvis De kan faa fat paa det, (lægger Brevet i Tegnebogen) men indtil videre bliver det her.

Tiende Scene.

De Forrige. Kammerraad Krans med Frue.

Vermund.

A — Kammerraaden og Fruen! Hvilken Overraskelse! Det er længe siden, at jeg har haft den Fornøjelse at se Dem.

Frue.

Ja Hr. Vermund! det er Deres egen Skyld; vi har længe ventet Dem hjem til os. Men da De ikke kom, var vi baade for lidt stolte og for meget egenkjærlige til længer at undvære Synet af Dem, og derfor kom vi.

Vermund.

Jeg takker Fruen baade for Deres Venten og for Deres Komme. Jeg nægtede mig selv den Glæde at besøge Dem, fordi jeg frygtede for at forstyrre Fruen i Deres Embedsforretninger.

Frue.

Aa skal De nu have det at satirisere over? Krans mener — og jeg tror ikke, at han har saa ganske Uret — at vi Damer i visse Henseender har

skarpere Inkvisitorøjne end Herrerne, og derfor forsmaar han heller ikke i enkelte Tilfælde min Hjælp. Er der noget forunderligt deri?

Vermund.

Fruen misforstaar mig aldeles. Jeg finder at Kammerraaden gjør ganske Ret i at benytte sig af en sikkert saa fortrinlig Bistand, især da han saa haardt trænger til den.

Krans.

Hvad mener De?

Vermund.

Jeg mener, at denne Egn ikke har noget godt Renommee paa sig, og saa maa det jo være meget vanskeligt at overholde Orden og —

Krans.

Ja det kan De tro det er. Det er et Hundeliv! Jeg vilde helst tage dem med det gode, og det prøvede jeg ogsaa paa i Begyndelsen, men det lader sig ikke gjøre, man maa holde Tøjlerne stramme?

Vermund (ondskabsfuld).

Ja Kammerraaden er vist den rette Mand til at holde Tøjlerne stramme?

Krans.

Ja — ja det er jeg. Men det værste er, at naar de har gjort noget lovstridigt herude, saa kan man aldrig faa dem til at bekjende.

Vermund (som før).

Naa — saa Kammerraaden kan ikke faa dem til at bekjende?

Krans.

Nej — ikke altid, for det er mageløst saa de er

udspekulerte. Se saadan blev der nu f. Ex. forleden stjaalet et Lam nede i Kalvebæk, og jeg vidste nok, hvem der havde gjort det, for vi har før haft fat paa den Karl, men aldrig kunnet overbevise ham. Jeg lader ham da kalde op til mig og siger til ham i en streng Tone: „Hør du, jeg veed meget godt, at du har stjaalet det Lam nede i Kalvebæk,“ men Fyren lod sig ikke forbløffe og svarede ganske ugenert: „Nej, Hr. Kammerraad, det var ikke mig.“ Hvad skulde jeg nu gjøre? Jeg kaldte paa min Kone og sagde til hende: „Hør, jeg kan ikke faa Ole Peter til at bekjende, jeg veed sgu ikke hvad jeg skal gjøre.“

Vermund (som før).

Vidste Kammerraaden virkelig ikke hvad De skulde gjøre.“

Krans.

Jo — jeg vidste det jo nok, men min Kone er virkelig en meget god Forretningsmand. Og hun sagde da ogsaa: „Vi skal nok hitte paa Raad,“ og saa gaar hun da hen til ham og siger — ja hvordan Pokker var det nu? Hør, Helene! hvordan var det du forleden bar dig ad med at fange Ole Peter?

Frue
(som imidlertid har talt med Johanne).

Aa lad os aldrig tale om den Bagatel! Skulde jeg fortælle, hvor tidt du paa en fiffig Maade har lokket Sandheden ud af forstokkede Forbrydere, saa blev jeg aldrig færdig.

Vermund

Maaske Kammerraaden vilde glæde mig med at fortælle en af disse Fiffigheder?

Krans.

Ja — naar det kan fornøje Dem. — A, der har vi jo Frøken Laura.

Ellevte Scene.

De forrige. Laura.

Frue.

God Dag, søde Laura! hvordan har du haft det saa længe? du ser saa bleg ud.

Laura.

Jeg befinder mig virkelig meget godt.

Krans.

Er Assessoren ikke hjemme?

Laura.

Fader — nej — (ser paa Johanne).

Johanne.

Nej, Onkel er i Marken. De er ude at slaa Hø.

Frue.

Der ser vi strax, hvem der er den husligste; lille Johanne veed altid Besked om saadan noget. (til Laura) Men du er saa eftertænksom og alvorlig, mit Barn! se, hvor din Kusine ser munter og fornøjet ud.

Johanne.

Ja Hr. Bermund siger ogsaa, at jeg ler altid undtagen om Aftenen, for saa er jeg søvnig.

Bermund.

Naa Hr. Kammerraad! faar vi saa ikke den Fiskighed?

Krans.

Ja — jeg veed sgu ikke, hvad jeg skal hitte paa.

Vermund.

Naa — De skal først hitte paa det?

Krans.

Nej — Gudbevares! men —

Frue.

Krans er ikke af den Slags Folk, der holder af at rose sig selv.

Krans.

Nej det gjør jeg ikke.

Vermund (halvhøjt til Fruen).

Nej af gode Grunde overlader han det til Fruen.

Frue (højt).

Nej, Krans har noget bedre at fortælle Dem, som tillige er en Nyhed. Der er nemlig to Slaver brudt ud.

Johanne.

U ha! bare de ikke kommer her!

Krans.

De kan være rolig, lille Frøken! Jeg skal nok beskytte Dem ved Lovens Hjælp —

Vermund.

Og ved Deres Kones.

Krans.

Ja — ja det forstaar sig. Det er for Resten to meget berygtede og snilde Forbrydere, nemlig Christen Jensen, ogsaa kaldet Christen Skjævben, for han har den Naturfejl at være skjævbenet.

Vermund.

Det er da mærkeligt — er det virkelig derfor?

Krans.

Ja det er saamænd! Og den anden er Hans

Mortensen, som ogsaa kaldes Skriverhans, men jeg veed ikke, hvorfor han har faaet det Tilnavn.

Vermund.

Skulde det monstro ikke være, fordi han tidligere har været Skriver?

Krans.

Ja — maaske! det har jeg aldrig tænkt paa. Nok sagt — disse to Forbrydere er brudt ud af Arresten, og jeg har faaet udtrykkelig Ordre til at passe vel paa, da de formodes at befinde sig i denne Omegn.

Johanne.

Gud, det er da skrækkeligt!

Krans.

De maa ikke være bange, stol paa mig! Jeg skal gjøre alt, hvad et Menneske formaar.

Vermund.

Det kommer da an paa, hvilket Menneske Kammerraaden mener.

Krans.

Aa — De er en Spøgefugl.

Laura (afsides til Vermund).

Hvor kan det more Dem at gjøre Nar af den godmodige Mand?

Vermund (afsides til Laura).

Laura! vidste De, hvor tungt det falder mig at vedligeholde denne Konversationstone —

Krans.

Det er sandt — jeg tog ogsaa et Signalement over disse Gavtyve med mig, for at De kan tage Dem i Vare. (føler i sine Lommer) Hvor er det nu! (til Fruen) Har du ikke Signalementet?

Frue.

Nej, du tog det.

Krans.

Det er slemt! Bare jeg ikke har tabt det! Hvad skal vi saa gjøre?

Johanne.

Aa vi kan i alt Fald kjende den ene paa de skjæve Ben.

Krans.

Hahaha; Ja — og den anden kan vi kjende paa hans Skrift — hahaha — for han har jo været Skriver — hahaha!

Vermund.

Det er overmaade godt! — hahaha!

Krans.

Hahaha! Ja saamænd er det saa. Men det er sandt, nu skulde vi nok hjem igjen.

Laura.

Skal Kammerraaden allerede bort?

Johanne.

Jeg troede, De vilde blive her i Aften.

Krans.

Nej, jeg kan desværre ikke, saa gjerne jeg vilde.

Mel. Fr. Sp. 57.

1.

Vermund.

Fruen maa endelig blive.

Krans.

Nej hør,
Lene, du veed hvad der venter derhjemme.

Vermund.

A, De skal bruges som Inkvisitør?

Frue.

(til Krans) Det kan vel nok til i Morgen vi gjemme.
(til Bermund) Ja her paa Gaarden jeg vil inkvirere.

Bermund.

Bravo, De bliver?

Frue.

Og passer paa Dem.
(til Krans) Du har jo hjemme en Del at kopiere —

Krans.

Men kjære Lene!

Frue.

Saa du maa ta' hjem.

Johanne.

Se dog! kommer ej derhenne
Onkel med to fremmede Mænd?
Laura, du maa vist dem kjende,
nu de alle tre gaa herhen.

Frue.

Hvem mon det er?

Laura.

Jeg begriber det ikke.

Johanne.

Bare de dog vilde komme herind!

Bermund.

Det er vel Burscher, der render og tigge.

Johanne.

Aa nej, hvor kan De dog være saa blind!

Krans.

A, de har Bluser paa.

Frue.

Heden er trykkende.

Bermund.

Ja, man maa klæde sig efter sin Stand.

Krans.

Det var da mærkeligt!

Johanne.

Og se — paa Ryggene
bære de Tasker af brunt Saffian.

2.

Se ham til venstre, som snakker og ler!

Frue.

Mens til hans Tale Assessoren smiler.

Laura.

Nej men den anden behager mig mer.

Vermund (parodisk).

Sværmersk hans Øje paa Havfladen hviler.

Johanne.

Spot ikke Vermund! De kan ikke nægte,
smagfuld og smuk er dog Dragten, de bær.

Vermund.

Ja jeg tør ikke min Mening forfægte.
Frøkenen ynder vel støvede Klæ'r.

Johanne.

O de kommer, det er dejligt!
En Gang dog vi Fremmede faar.

Vermund (affides).

Mig det falder ubelejligt,
hvis ej strax de videre gaar.

Krans.

Hør nu Hr. Vermund, hvad jeg har udfundet,
det er vist Svensker, der komme fra Hven.

Vermund.

Ja det kan være, maaske over Sundet
hid de har vandret da paa deres Ben.

Krans.

Stille, de kommer!

Alle.

Jeg kan ikke dølge mig,
sælsomme Anelser fylde mit Sind.

Assessor (viser sig i den aabne Dør med Herløv og Ejbæk).

Naa vær saa artig — ifald De vil følge mig —
kom, mine Herrer! se her skal vi ind.

Anden Akt.

Et Værelse hos Kammerraad Krans.

Første Scene.

Hans.

(kommer ind og taler ud af Døren i Bondedialekt).

Naa saa jeg skal vente her? (med sin naturlige Stemme) Nej nu har jeg vovet meget i mine Dage, men dette her er dog snart den mest uforskammede af alle mine Streger. Tyven aflægger en Visit hos Øvrigheden, der gjør Jagt paa ham. — Død og Plage, sikken en Ide! Men den kom som et Lyn, og jeg kan aldrig lade en god Ide gaa fra mig. Den kan vel ogsaa gaa, naar Tyven er fiffig og Øvrigheden er dum. Og jeg saae ham jo kjøre ud selv anden og komme alene tilbage, han er altsaa for Øjeblikket uden Kone, det vil sige uden Dømmekraft. Naar det bare kunde lykkes mig at faa hans Øjne fæstede paa noget udenfor mig, saa skulde det da være forbandet, om jeg ikke —

Anden Scene.

Hans. Krans.

Krans.

Er det dig, som vil tale med mig?

Hans.

(i Bondedialekt, som i hele den følgende Scene) Nej, Deres Almægtighed! det er ikke mig.

Krans.

Er det ikke dig? hvad vil du da?

Hans.

Jeg skulde bare levere et Brev til Deres Almægtighed.

Krans.

Hvem er du da? hvor hører du hjemme?

Hans.

Jeg hedder Mads Rasmussen — jeg bor nede i Elmetofte.

Krans.

I Elmetofte? det er jo oppe ad Frederiksborg til. Hvem er da det Brev fra?

Hans.

Hvem det er fra? det veed jeg ikke.

Krans.

Veed du det ikke? hvorledes har du da faaet det?

Hans.

Skal jeg fortælle det?

Krans.

Ja vist.

Hans.

Naa ja, det kan jeg ogsaa. Jeg havde nu i min

Smule Have faaet et Par Stikkelsbær, og saa tænkte jeg: Hvad skal jeg med dem? Jeg kunde dog kanske faa et Par Skilling for dem, tænkte jeg; det var maaske det rigtigste, om jeg saae at blive af med dem i Helsingør. Og saa sagde Maren: „Hør, du kunde jo kjøre der ned i Morgen tidlig," sagde hun. „Nej," sagde jeg, „det var baade Synd og Skam for de stakkels Øg," sagde jeg; „de har det haardt nok endda. Men jeg tager ikke Skade af at faa mine Ben rørt." Og saa gav Maren sig da tilfreds, og saa kom vi Stikkelsbærrene i to store Kurve, og saa gik jeg med dem.

Krans.

Naa — og saa kom du til Helsingør?

Hans.

Nej ikke strax, for det var en lang Vej, og jeg havde nu de to store Kurve at slæbe paa. Jeg gik hjemme fra igaar ved Solnedgang, og jeg naaede ikke til Helsingør før i Morges tidlig.

Krans.

Og saa solgte du dine Hindbær der?

Hans.

Nej, Deres Almægtighed, det gjorde jeg ikke.

Krans.

Hvad? fik du ikke dine Hindbær solgte?

Hans.

Nej, for det var ikke Hindbær, jeg havde; det var Stikkelsbær.

Krans.

Aa det er lige meget! fik du da ikke dine Stikkelsbær solgt?

Hans.

Jo — men det gik ikke saa rask, for jeg sad længe og gloede, og saa kom der en og kjøbte en Pot, og saa kom der en og kjøbte en halv Pot, og det blev da Middagstid, inden jeg blev færdig. Men endelig fik jeg da Kurvene tømt, og saa tænkte jeg; nu er det vel bedst at gaa hjem — og saa gik jeg.

Krans.

Men hvor fik du da Brevet fra?

Hans.

Ja nu kommer det strax. — For da jeg kommer lidt uden for Byen, saa kommer der en paa et højbenet Øg, og saa ser han paa mig, og saa siger han: „Hør, hvor skal du hen?" siger han. „Jeg skal hjem", siger jeg. „Hvor har du hjemme?" siger han. „I Elmetofte," siger jeg. „Hør, veed du hvad," siger han, „kan du ikke bringe et Bud for mig hen til Birkedommeren i Strandbjerg?" siger han. „Aa jo," siger jeg, „naar jeg kan tjene et Par Skilling." „Der har du en Mark," siger han. Og saa tog han en Bog op af sin Lomme, og saa lagde han ham paa Halsen af Øget, og saa skrev han noget deri. Og da han saa havde skrevet, saa rev han et Blad ud af Bogen, og saa lukkede han det sammen og gav mig det, og saa sagde han: „Vil du besørge det?" „Det skal jeg," sagde jeg. „Far vel!" sagde han, og saa red han, og saa gik jeg.

Krans.

Giv mig Brevet!

Hans (roder i Lommen).

Jo, her skal det være — bi lidt — jo her er det! (vil gaa) Far vel!

Krans.

Nej vent lidt! man maa dog se, hvad det er (aabner Brevet). Fra Konsul Holmberg — ham kjender jeg ikke. (læser sagte) Hvad for noget! (læser videre) Skulde det være muligt! (til Hans) Er du ogsaa vis paa, at det er sandt?

Hans.

Nej, det er meget muligt, at det er Løgn alt sammen.

Krans.

Hvad for noget?

Hans.

Ja det kan jeg jo ikke vide, Deres Almægtighed! jeg har jo ikke skrevet det.

Krans.

Nei det er sandt.— hvad skal man gjøre? (kalder) Helene — Aa nu er hun jo ude — Hm hm! hør du — var det en fin Mand, som skrev det Brev?

Hans.

Fin! — ja hilleden, hvor fin han var! Han var endnu nok saa fin som Deres Almægtighed. — Kan jeg saa gaa?

Krans (grublende).

Nej, du maa blive — ja det maa du — bi lidt — jeg har jo Brevet — nej, du maa gjerne gaa.

Hans.

Tak! (vil gaa) Far vel!

Krans.

Nej bi! Du maa ikke gaa. Herregud, hvad skal jeg gjøre? Naar man nu blot —

Hans.

Maa jeg saa ikke gaa?

Krans.

Nej, du maa ikke. Du kan — lad mig se! — du kan — du kan — du kan kjøre med mig hen til min Kone. Det kan du.

Hans.

Ja men Herregud — jeg skulde dog hjem i Aften.

Krans.

Det kommer du ikke.

Hans.

Men Deres Gefærlighed! betænk dog!

Mel. Jydsk Bondevise.

1.

De maa betænke,
hvor det vil krænke
dem, som i Aften venter mig hjem;
skal her jeg blive,
saa vil det give
stor Angst og Sorg for dem.
Maren vil sige: „Jøsses Død og Pin'!
Mads fuldet har, og brukket sine Bien!
eller ogsaa ligger
han paa Kroen og drikker
Pengene op, det Svin!"

2.

Krans.

Jeg vil ej tage
Ordren tilbage,

al denne Snak ej hjælper dig stort.
Den Sag maa klares!

Hans.

Men Gud bevares!
jeg har jo intet gjort.
Om dette Brev Dem end til Hjerte gaar.
er jeg jo dog uskyldig som et Faar.

Krans.

Du kan ikke slippe;
som en Marmorklippe
fast min Befaling staar.

Hans (affides).

Man maa nok prøve paa en anden Maner!

3.

(med stigende Heftighed)

Jeg er en Bonde,
men ingenlunde
er derfor jeg saa dum som en Hest;
skal — maa jeg spørge —
de, som besørge
Breve, da i Arrest?
Er det det, De kalder Lånds Lov og Ret,
saa siger jeg, at Loven hun er slet.
Fanden skal mig hente,
om jeg gider vente
længer paa denne Plet!

4.

Kran s.

Men hør, min Kjære!

Hans.

Nej lad mig være!
Jeg vil ej længer holdes for Nar.

Krans.

Hør —

Hans (affides).

Hvor han lokker!

Krans.

Hør nu for Pokker!
du misforstaaet mig har.
Sig, var det ej Mads Rasmussen du hed?

Hans.

Jo!

Krans (skriver det op).

Naa saa gaa og vær ej længer vred!

Hans.

Naa ja saa jeg pakker
mig afsted og takker
Deres Gefærlighed! (gaar).

Tredie Scene.

Krans.

Det er dog nogle uregerlige Mennesker, man har at gjøre med. Hm hm! jeg veed nok, Helene vil skjænde, fordi jeg ikke har holdt paa ham! men Herregud! hvad skal man gjøre, naar Mennesket gjør sig grov. Jeg maa bilde hende ind, at det er en Mand, jeg godt kjender. Men hvad skal jeg nu gribe til? Gjør jeg noget paa egen Haand, saa siger hun, det er galt; sender jeg Bud efter hende, saa bliver hun vred, og kommer endda ikke; tager jeg strax til Strandbjerg, saa faar jeg ikke det Skriveri færdig i rette Tid, og saa faar jeg baade hende og Sognefogden paa Nakken i Morgen. Det bliver nok det raadeligste først at blive færdig og saa tage til Strandbjerg. — Ak, det er haardt at være Birkedommer, naar man har sin Kone til Amtmand. (gaar).

(En Bakke ved Sundet, som ses i Baggrunden med Hven og den svenske Kyst. Til venstre Træer, der ogsaa hist og her beklæde Skrænten nedad mod Stranden, saa at man kun ser Toppene af dem. Til højre Gavlen af Strandbjerg, beliggende paa Bakken med et Par Vinduer).

Fjerde Scene.

Assessor (kommer frem bag Huset, trækkende Herløv ved Haanden).

Assessor.

Nej kom her hen! her er Udsigten allerbedst. Stil Dem her! Se saadan! Naa er den ikke bedst her?

Herløv.

Jo det er den rigtig nok.

Assessor.

Ja den er tilforladelig superb. Og dog har nogle af mine Venner, og det var sandelig Folk med Smag, raadet mig til at tage disse Træer bort, men jeg kunde ikke gjøre det, der var noget i mit Indre, som rørte sig derimod, min Skjønhedssands kunde ikke finde sig deri. Hvad mener De? staar disse Træer ikke paa den rette Plads?

Herløv.

Jo de gjør vist Udsigten mere perspektivisk.

Assessor.

Perspektivisk! der har vi det! det var det rette Ord! perspektivisk; det var netop det, som jeg følte, men ikke kunde finde Ord til. Tusind Tak, fordi De gav mig det Ord.

Herløv.

Aa jeg beder, det er jo kun et Ord.

Assessor.

Ja men et Ord er meget, overmaade meget! Veed De, hvad De har gjort med det Ord? De har forløst min bundne Tanke. Og det glæder mig ret i Dem at have gjort Bekjendtskab med en ung Mand, der

har saa megen Sands og Talent for den skjønneste af alle skjønne Kunster.

Herløv.

Kunster.

Assessor.

Ja — jeg mener nemlig Havekunsten eller det naturlige Landskabsmaleri. Og det er jo en Kunst, hvis Udøvelse er befalet i selve Bibelen. Hedder det ikke til Adam, at han skal dyrke og forskjønne Jorden?

Herløv.

Det lyder just ikke ordret saaledes.

Assessor.

Ja men det er dog Meningen. Jeg har nu den Anskuelse, at vor Herre vist nok er den bedste Landskabsmaler, men at han dog bestandig trænger til vor Assistance.

Herløv.

Saa kunde det maaske være en af Grundene, hvorfor han har skabt Menneskene!

Assessor.

Ja uden Tvivl! Hvorledes skulde det ellers se ud her paa Jorden? Min Formand i Ejendommen brød sig ikke om at forskjønne den, han havde nu det Princip, at det var noget, vor Herre skulde besørge. Men da jeg kom herud, fik jeg at føle, at det var daarlig besørget, for over alt stak Ukrudtet sin Næse frem, og saa var her saa forgroet, at det var ikke mere Udsigt end i en lukket Snustobaksdaase.

Herløv.

I saa Fald har Assessoren gjort Underværker herude.

Assessor.

Hahaha! Ja — uden at rose mig selv — er her bleven ganske net; men det har ogsaa kostet Hovedbrud. Men, det er sandt, hvor er Deres Ven, Hr. Ejbæk?

Femte Scene.

De forrige. Johanne (kommer frem bag Huset).

Johanne (som har hørt de sidste Ord).

Hr. Ejbæk saae jeg for et Øjeblik siden gaa nede ved Stranden.

Assessor.

Ja Deres Ven sætter nok ikke saa megen Pris paa Naturskjønheder og brillante Udsigter?

Herløv.

Jo netop — han er endogsaa lidt sværmerisk. Men han er af dem, der gaar stille af med det.

Assessor.

Saa? ja — De har Ret! det kan man ogsaa se paa hans Øjne, det er nogle dybe Øjne, han har. Hør — jeg tør bande paa, at han er Digter.

Herløv.

Det tror jeg dog ikke.

Assessor.

Jo det kan De være vis paa — det saae jeg tilforladelig strax. Jeg har kjendt flere af disse unge Digtere, de er alle saadan: udvendig rolige, tilbageholdne, fraværende, men naar man ser dem igjennem Øjet ned i deres Sjæls Dyb — lutter Ild! Det er et interessant Fænomen saadan en ung Digter! Det skal more mig at observere ham.

Johanne.

Naa, Hr. Herløv, har De saa Lyst til at gaa med?

Herløv.

Jo Tak, med største Fornøjelse.

Assessor.

Hvor skal De hen, om jeg maa spørge?

Johanne.

Hr. Herløv ønskede at se Mejeriet, og jeg har tilbudt at vise ham om dernede.

Assessor.

Naa saa De interesserer Dem ogsaa for Landvæsenet?

Herløv.

Ja overmaade meget.

Assessor.

Nej De er da — uden Fortrydelse — et fortræffeligt ungt Menneske! Ja Landvæsenet — naar det er, hvad det bør være — saa er det en Videnskab, og en Videnskab fremfor alle Videnskaber, thi det er baade den mest praktiske og tillige den mest nationale.

Herløv.

Jeg har altid haft Kjærlighed dertil, for jeg er født og opdragen paa Landet. Min Fader er nemlig Godsejer i Jylland.

Assessor.

Saa, er han det? Hør, Hr. Herløv, saa vil De da ikke tage bort fra os i Aften?

Herløv.

Jeg lader mig meget let bevæge til at blive.

Assessor.

Men Deres Ven?

Herløv.

Ja for hans Samtykke kan jeg indestaa, han er ganske indtaget af dette Sted. Det er ham, der bestandig har drevet paa, at vi skulde hen at se det.

Assessor.

Nej virkelig? det er mig ret kjært! Jo længer De vil blive, desto kjærere er det mig. Her er endnu meget, som kan interessere Dem. Og vil De bese de indre Indretninger, saa kan De ikke faa nogen bedre Vejviser end min Niece, for — uden at rose mig selv — er det en ferm lille Pige.

Johanne.

Aa fy, Onkel! sikke noget! Hr. Herløv, vil De saa med?

(Johanne og Herløv gaa.)

Sjette Scene.

Assessor.

Det er virkelig et excellent ungt Menneske! Saadan en Varme og Interesse og saa den usædvanlige Sagkundskab! Perspektivisk! (ser gjennem den hule Haand) Ja det er aldeles træffende! Men den Digter, han interesserer mig dog mest. Hvem veed — man har jo Digte baade om Rungsted og Hirschholm, maaske Turen nu ogsaa kunde komme til Strandbjerg! Saa fik man dog noget for sin Ulejlighed.

Syvende Scene.

Assessor. Frue og Vermund (komme frem bag Huset).

Frue.

A, der er jo Assessoren fordybet i sin Yndlingsudsigt.

Assessor.

Ja denne Plet er ogsaa den bedste paa hele Ejendommen. Synes De ikke, at disse Træer, der staar nedad Skrænten, gjør Udsigten mere perspektivisk?

Vermund.

Perspektivisk! Nej det synes mig ikke; dertil staar de for lavt.

Assessor.

Det er nok Dem selv, der staar for lavt. Nej det er netop saaledes de skal staa. Men det forstaar De Dem nu ikke paa. Naa, Frue, hvorledes synes De om mine unge Gjæster?

Frue.

Aa det er jo ganske nette Mennesker.

Vermund.

Lidt ubetydelige.

Assessor.

Ubetydelige! Hvor vil De hen? Det er Mennesker med store Anlæg og herlige Kundskaber, og desuden er de af meget god Familie.

Vermund.

Saa? Men er Assessoren da vis paa, at de er hvad de udgiver sig for?

Assessor.

Nej, de er meget mere, end de udgiver sig for.

Vermund.

Virkelig?

Frue.

Det skulde vel aldrig være forklædte Prindser?

Assessor.

Aa spøg nu ikke, lille Frue! De er det, der er meget bedre.

Mel. Fr. Ep. 41.

1.

Ser De — Herløv — han veed
fast om alting Besked,
men mest dog beundrer jeg hans
sjeldne æsthetiske Sands;
for Naturen han fik
et ualmindeligt Blik,
og Landvæsnet — tænk Dem dog kuns! —
kjender han ogsaa til Bunds.

Frue.

Nej virkelig?

Assessor.

Jo — for hans Fa'r
i Jylland en Herregaard har.

Vermund.

Naa ja — saa maa han jo
vel være dygtig for to.

2.

Frue.

Men saa den anden?

Assessor.

Ja bi!
han bli'r nok et Geni;
thi dybt i hans Indre, man ser,
gjærer der store Ideer.

Vermund (drillende).

Saa?

Assessor (arrig).

Ja!

Frue.

Men af hvad Art?

Assessor.

Aa han — det er mig klart —
er Digter og ej af de smaa.

Frue.

Har De set Prøver derpaa?

Assessor.

Ja — grant man jo ser i hans Blik
det Kald, han af Muserne fik.

Vermund.

Ja saa maa han, min Tro!
være Homer Nummer to.

3.

Assessor.

Ser De — saadan Visit
faar man ikke saa tidt.

Frue.

Men mon dog Assessoren ej
lader Dem blænde?

Vermund.

O nej!
Man med Fakler og Sang
hædre bør deres Rang.

Assessor.

Hr. Vermund! for det Railleri
vilde jeg helst være fri;
der hører Erfaringer til,
naar Mennesker dømme man vil.

Vermund.

Gud — jeg gjerne vil tro,
at de er Lys begge to.

Frue.

Men, Hr. Assessor, hvorledes gjorde De Bekjendtskab med disse unge Mennesker?

Assessor.

Aa det faldt ganske naturlig. Jeg gaar ude i Skoven, da jeg paa en Gang faar Øje paa dem. I denne aparte Dragt og midt i den grønne Skov saae de

virkelig meget romantiske ud, saa jeg gik nærmere. Den ene af dem — det var Herløv — spurgte mig høfligt om Vejen til Strandbjerg. „Vil De besøge Strandbjerg," sagde jeg. Jo, fortalte han, de var paa en Fodreise heroppe i det nordlige Sjælland for at se de skjønneste Prospekter, og navnlig havde de hørt Strandbjerg berømme for sine fortryllende Udsigter; derfor var de nu meget begjærlige efter at faa det at se. Det interesserede mig naturligvis, og jeg præsenterede mig for dem og tilbød dem at være deres Vejviser. Og jeg haaber, at vi ikke saa snart skal miste dem igjen, thi for det første bliver de her i Nat.

Vermund.

Saa?

Assessor.

Ja — og jeg vil bede Fruen og Dem, Hr. Vermund, som gamle Husvenner at hjælpe mig med at underholde disse to unge Mennesker.

Vermund.

Ja hvis deres Aandrighed kan finde nogen Tilfredsstillelse i det, som min Ringhed kan producere —

Assessor.

Aa vær nu ikke saa beskeden — vi kjender nok Deres Underholdningsgaver. (gaar).

Ottende Scene.

Frue. Vermund.

Frue.

Hr. Vermund! hvorfor har De egentlig saa meget imod disse to Studenter?

Vermund.

Aa jeg har ikke andet imod dem, end at de ikke interessserer mig.

Frue

Der kunde dog maaske være noget andet i Vejen.

Vermund.

Hvad mener Fruen?

Frue.

Vermund! De har noget hemmeligt for.

Vermund.

Hemmeligt! hvor falder Fruen paa det? jeg viser mig altid, som jeg er.

Frue.

Dog ikke denne Gang. Sig mig, hvad fejler Laura?

Vermund.

Laura — fejler hun noget?

Frue.

O De løber ikke fra mig. Jeg har jo en Gang selv foreslaaet Dem det Parti, hvis De ikke havde nogen ældre Inklination —

Vermund.

Nei, det veed Fruen jo nok. Saadan noget er aldrig faldet mig ind.

Frue.

Jo nu er det faldet Dem ind, og det glæder mig, at De har fulgt mit Raad.

Vermund.

Nej, Frue, for Deres Inkvisitorøjne kan ingenting blive skjult. De har set ganske rigtig.

Frue.

Og Sagen er afgjort?

Vermund.

Næsten — jeg har i det mindste godt Haab.

Frue.

Saa vil jeg ogsaa være ærlig mod Dem. Jeg kom før af Vanvare til at høre lidt af en Samtale mellem Dem og Laura, som ikke kunde andet end forøge de store Tanker, jeg i Forvejen havde om Deres Forstand og Menneskekundskab.

Vermund.

Saa?

Frue.

Laura bebrejdede Dem, at De havde railleret lidt med en Mand, som vi begge kjender, en vis Kammerraad. Husker De?

Vermund.

Jo!

Frue.

Jeg lægger ikke videre Vægt derpaa, for jeg veed, at det er kun Deres Spøg. Men Laura forstaar sig nu ikke paa Spøg; hun er opdraget herude paa Landet uden synderlig Omgang og Bekjendtskab med Verden, og hvor meget jeg holder af hende, saa kan jeg ikke nægte, at hun er en Smule overspændt.

Vermund.

Ja — men hvorledes kan det bevise min Menneskekundskab?

Frue.

Jo — netop den Maade, hvorpaa De optog Bebrejdelsen. For i Stedet for at forsvare Dem, hvortil De dog havde Ret, erkjendte De det selv for en Fejl, som De kun ved hendes Hjælp haabede at kunne aflægge.

Vermund.

Ja man maa hjælpe sig som man kan.

Frue.

Ja men det er netop saa ypperlig gjort af Dem. For — oprigtig talt — De har dog ikke i Sinde at aflægge Deres Munterhed.

Vermund.

Ja det kan Fruen da ikke vide.

Frue.

Aa kom nu ikke med saadan noget! den hører jo nødvendig med til Deres Væsen. Men det er saa fortræffelig beregnet, for nu vil Laura jo bestandig have travlt med Dem, for at hjælpe paa Deres moralske Forbedring, og saadan en lille romantisk Pige vinder man aldrig lettere, end naar man giver hender Palmer i Hænderne og faar hende til at agere en Frelsens Engel.

Vermund.

Frue, De er uforlignelig! Nu er jeg vis paa Sejren, da jeg veed min Hemmelighed i Deres Hænder. For jeg haaber da, De ikke vil nægte mig Deres Hjælp.

Frue.

Ja hvis jeg kan være Dem til Nytte —

Vermund.

Om De kan? Jeg havde egentlig tre Ting at bede Dem om. For det første, at De vilde søge at indvirke lidt paa Laura.

Frue.

Jeg skal prøve derpaa.

Vermund.

Og dernæst vilde jeg bede Dem hjælpe mig med

at skaffe os disse Studenter fra Halsen; for de er mig ganske rigtig ubehagelige, da de adsprede Lauras Tanker —

Frue.

Som kun bør have dem til Centrum. Ja det er ganske rigtigt. Men for det tredie?

Vermund.

Ja for det tredie vilde jeg indbyde Dem til en Spadseretur i Aftenluften.

Frue.

Tak skal De have! det vil jeg gjerne. Men Laura sidder alene derinde; var det ikke hensigtsmæssigst, om De gik ind til hende?

Vermund (byder hende Armen).

Nej, Frue! jeg foretrækker altid det behagelige for det nyttige. (De gaa).

Niende Scene.

Hans (kommer ud af en Busk).

Det var da en opbyggelig Passiar! Jeg gad nu vide, om saadan to Personer er stort bedre end en stakkels Tyv. Aa — Menneskene er nu en Gang saadanne, Kjæltringer er de til Hobe, men der er baade kloge og dumme Kjæltringer, og jeg har været en af de dumme. Vi lidt! jeg kan blive klog endnu. — Hvor mon min Ven, Birkedommeren, bliver af? Her maa jeg vente paa ham, for at se, hvad det kan blive til. Jeg logerer inde i den Busk, det er en udmærket Lejlighed for Folk i mine Omstændigheder. Den er jo rigtig nok lidt indskrænket, men jeg agter jo ogsaa at flytte i Morgen (ser sig forsigtig om og smutter ind i Busken).

Tiende Scene.

Laura (kommer fra Huset).

Jeg veed ikke hvad jeg skal tro. Saa længe han taler til mig, nærer jeg ikke mindste Mistillid, det forekommer mig endogsaa, som han er mig kjær; men naar han saa er borte, saa bortdunster øjeblikkelig hvert Indtryk — er Skylden da hans eller min? Og naar jeg ser ham sammen med flere og hører denne kolde, ukjærlige Spot —

Ellevte Scene.

Laura. Ejbæk (kommer op fra Skrænten i Baggrunden).

Laura.

Hr. Ejbæk!

Ejbæk.

Frøken!

Laura.

De har været nede ved Stranden?

Ejbæk.

Ja jeg maatte ned at hilse paa den. Jeg skal sige Dem, jeg er født tæt ved Havet, og den Brusen, som vi høre her, klinger med i mine kjæreste Barndomserindringer.

Laura.

Men Stranden er dog egentlig smukkest heroppe fra Højden.

Ejbæk.

Nej sikkert ikke i dette Øjeblik. Naar jeg i en stille Sommeraften som denne gaar nede ved Havet, saa synes det mig først, at jeg ret forstaar det. Mens da hele den øvrige Natur hviler, hæver Havet sig endnu

som det evigt urolige Menneskebryst, dets Brusen lyder i mine Ører som tunge Aandedrag, der er fulde af Længsel. Ja, Frøken, De er lykkelig, at De bestandig kan leve i en saadan Egn og i en saadan Stilhed og Ensomhed.

Laura.

Ja jeg paaskjønner naturligvis, at her er saa smukt, men hvor velsignet Ensomheden kan være, saa kan man ogsaa undertiden faa for meget af den.

Ejbæk.

Saa? efter det Bekjendtskab, jeg har til Dem — ja det er jo rigtig nok kun kort —

Laura.

Ja overmaade kort.

Ejbæk.

Men paa Rejser stifter man Bekjendtskaber i en Fart, og efter det Billede af Dem, som jeg har dannet mig, mente jeg, at De netop var skabt for den landlige Ensomhed.

Laura.

Det tror jeg egentlig ogsaa, men — jeg er et Fruentimmer. En Mand kan have nok i sig selv, han kan fordybe sig i sine Bøger, men en stakkels Pige kan ikke saadan lade sig nøje med de døde Bogstaver. Man trænger til noget klarere, noget mere levende — ja jeg udtrykker mig daarligt, men —

Ejbæk.

O jeg forstaar Dem fuldkomment. De mener, at Kvinden fordrer et fyldigere og friskere Indtryk af det, hun skal tilegne sig; derfor hører hun bedre, end hun læser, og trænger mere til Samtale end til Bøger.

Laura.

Ja, og naar jeg læser noget, saa har jeg altid saa uhyre meget at spørge om.

Ejbæk.

Men De lever da heller ikke ganske som Eremit.

Laura.

Næstendels. Fader har travlt fra Morgen til Aften i Mark og Skov, og naar han kommer hjem, er han træt og søger Adspredelse. Saa nænner jeg naturligvis ikke at plage ham med mine smaa Bekymringer.

Ejbæk.

Men Deres Kusine?

Laura.

Ja hun er først kommen her for nylig, og desuden er hun ganske anderledes frisk og livsglad end jeg. Hun forstaar ikke mine Skrupler, og jeg tror, at jeg netop derfor holder saa meget af hende.

Ejbæk.

Men kommer her da saa sjelden Fremmede?

Laura.

Nej, her kommer altimellem Besøg fra Kjøbenhavn og deriblandt ansete og dygtige Folk. Men jeg veed ikke, om det er, fordi de blot er komne herud for at more sig, eller de maaske ser mig over Hovedet og ikke vil spilde et alvorligt Ord paa mig; men de Gange jeg har ledt Samtalen hen paa det, der interesserede mig, har man slaaet det hen i Spøg eller affærdiget mig med et Par flove Komplimenter. O De kan tro, naar man ønsker et alvorligt Svar, er er der ikke noget saa krænkende som den tomme Høflig-

dommer bliver af. Bare jeg ikke har gjort en dum Streg. Nu burde han komme og tage Fyrene ved Vingebenet, saa fik jeg Luft. Men han skulde da vel ikke. — Tys! (smutter ind i Busken).

Trettende Scene.

Herløv. Johanne.

Johanne.

Naa, nu er De da baade led og kjed af al den Herlighed.

Herløv.

Nej, hvor kunde jeg blive kjed deraf, naar De er Vejviser?

Johanne.

Altsaa er det blot for min Skyld, at De interesserer Dem for Landvæsenet?

Herløv.

Nej, det er det dog ikke; men naar jeg følger med Dem, saa interessérer det mig dobbelt.

Johanne.

Aa fy, hvor kan De sige saadant noget? Men det lader altsaa til, at De ikke vil lade Dem nøje med hvad vi har set. Maa jeg spørge, er der mere De ønsker?

Herløv.

Om der er mere jeg ønsker? Jo, skal vi gaa til Bunds i Tingene, saa er der rigtig nok meget, meget mere.

Johanne.

Saa?

Herløv.

Ja i den sidste halve Time har jeg gaaet og ønsket hele Tiden.

Johanne.

Naa saadan? Ja nu forstaar jeg Dem.

Herløv.

Nej De gjør ikke.

Johanne.

Jo jeg gjør. De er bleven sulten og tørstig, De længes efter Aftensmaden. Ikke sandt?

Herløv.

Nej, mine Ønsker strækker sig rigtig nok noget videre. Jeg skal sige Dem, jeg begynder at blive fornuftig og lægge alvorlige Planer for Fremtiden.

Johanne.

Gjør De? det maa klæde Dem morsomt. Men det er i Grunden ikke høfligt af Dem at spekulere paa saadan noget, naar De taler med mig.

Herløv.

Jo, Frøken, De er saa fornuftig —

Johanne.

Aa!

Herløv.

Saa jeg ikke kunde andet end skamme mig over, at jeg selv endnu ikke er noget. Nu er det bestemt, jeg vil være Landmand.

Johanne.

Vil De virkelig?

Herløv.

Ja jeg har altid haft Lyst dertil. Men den gamle derhjemme sagde: „Bliv Student først, saa kan vi

tale om det.“ Nu er jeg Student og har knebet mig igjennem anden Examen, men paa Vandringen herude, og især siden jeg kom til Dem, lille Frøken, er min Lyst vaagnet paa ny. Jeg føler, at jeg ikke duer til at hænge i Bøgerne, og derfor vil jeg skrive hjem i Morgen, at de skal lade mig lære Landvæsenet og saa siden kjøbe en Gaard til mig.

Johanne.

Det skal da være i Jylland?

Herløv.

Ja, vi Jyder er jo Patrioter.

Johanne.

Men tror De, Deres Fader gjør det?

Herløv.

Jo, den gamle er en pæn Mand, som gjerne tager mod Rimelighed.

Johanne.

Naa saa det var altsaa en Gaard, De ønskede Dem?

Herløv.

Ja, og saa en Ting til; men det tør jeg ikke sige Dem.

Johanne.

Er De bange for mig?

Herløv.

Nej men — aa der er i Grunden ingen Tid til at gjøre lange Omsvøb.

Mel. af Du Puy.

1.

Den, som rejser, passe maa,
at ham Tiden ikke skal svigte;

hvad ej fast han holder paa,
taber flux han af Sigte.

Johanne.

Rask maa han være —

Herløv.

Og Tiden ej spilde,
drøvler han længe —

Johanne.

Saa bli'r det for silde.

Herløv.

Ej kan han trælle for Vedtægt og Form,
han erobrer kun ved Storm.

Begge.

Han erobrer kun ved Storm.

2.

Herløv.

Maa jeg tale ligefrem?

Johanne.

Ja, hvad vilde De mig da sige?

Herløv.

At jeg fundet har i Dem
en fortræffelig Pige.

Johanne.

Fy, ti dog stille!

Herløv.

De gav mig jo nylig
Lov til at tale.

Johanne.

Men ej saa affkylig.
Husk, at til Omsvøb er Tiden for knap,
:,: og tag fat, hvor før De slap! :,:

Herløv.

jeg ta'r fat, hvor før jeg slap.

3.

Snart jeg rejse maa herfra:
o saa skjænk et Ord mig til Lindring!
Maa for mig en Plads der da
staa i Deres Erindring?

Johanne.

Ja De skal se —

Herløv.

Og De huske vil Stunden,
da til vort Venskab —

Johanne.

Vi her lagde Grunden.

Herløv.

Og naar om kort Tid vi samles igjen,
:,: tør jeg bygge fort paa den? :,:

Johanne.

Tør De bygge fort paa den.

Fjortende Scene.

De forrige. Vermund. Frue.

Frue.

Naa — De har vel ogsaa været ude at spadsere?

Johanne.

Nej, vi har været inde i Mejeriet.

Vermund.

I Mejeriet! Naa Frøken Johanne, saa har han da drukket al Deres Fløde.

Herløv.

Ja jeg har i det mindste drukket saa meget, at Frøkenen ikke har noget tilovers for Dem.

Vermund.

De tager fejl; Frøken Johanne har netop grumme meget tilovers for mig.

Johanne.

Saa? (til Herløv). De skal ikke tro det.

Vermund.

Ja hvis Frøkenen ønsker Tavshed, saa skal det blive mellem os.

Johanne.

Aa fy — De er en styg en.

Femtende Scene.

De forrige. Assessor.

Assessor (til Johanne).

Hvis du skal bruge nogen af Folkene, maa du skynde dig lidt, for jeg har givet Dem Lov at tage hen til Gildet hos Ole Christensen.

Johanne.

Ja saa maa jeg ind og dække Theborbet.

Assessor.

Vi lidt, du skulde have nogle Penge med til dem. Er der ingen af de Herrer, som kan bytte mig en Femdalerseddel?

Vermund.

Jo det kan jeg nok. (tager Penge ud af sin Tegnebog) Vær saa artig!

Assessor.

Tak! der, Johanne! (rækker hende Pengene) Du veed, hvad vi plejer at give dem til at more sig for.

Sextende Scene.

De forrige uden Johanne.

Assessor.

Men hvor er vores Poet, Hr. Ejbæk?

Frue.

Ja, og Laura — hende har jeg heller ikke set noget til.

Vermund.

De er maaske ogsaa inde i Mejeriet at drikke Fløde.

Herløv.

Nej, der kommer de; de har vist spadseret nede ved Stranden.

Vermund.

Ja saa?

Syttende Scene.

De forrige. Ejbæk. Laura.

Laura (til Ejbæk).

Nu skal De ret have Tak.

Ejbæk.

O, hvad skal jeg da sige?

Assessor.

Naa, Hr. Ejbæk! De har været nede ved Stranden og sværmet?

Vermund.

Ja — med Frøken Laura —

Eibæk.

Vi gjorde en lille Spadseretur.

Assessor.

Det gjorde De Ret i. Det vil glæde mig, om De vil betragte Dem ganske som hjemme. Men hvad synes De saa om Strandbjerg? Er her ikke ganske kjønt?

Ejbæk.

O her er dejligt. Det er det smukkeste, jeg har set paa hele min Vandring.

Assessor.

Nej, Hr. Ejbæk, det er for meget. De vil smigre mig.

Vermund.

Det samme har jeg jo sagt saa tidt.

Assessor

Ja men, tillad mig, i dette Punkt er Hr. Ejbæk en mere kompetent Dommer end De, for De veed nok, denne idealske Opfattelse, hvorpaa det især kommer an, dette poetiske Blik — ja De forstaar mig jo nok.

Ejbæk.

Jeg tør ikke tillægge mig noget ualmindeligt poetisk Blik.

Assessor.

Ja men det tør jeg, Hr. Ejbæk.

Vermund (til Ejbæk).

De mærker nok, at Assessoren er en meget fin Menneskekjender. — Men jeg kan ikke begribe, hvor Assessoren tør lade Deres Datter gaa alene ved Stranden med Hr. Ejbæk.

Assessor.

Tør? Hvad mener De?

Vermund.

Jeg mener blot, at det kunde være farligt.

Ejbæk.

Hr. Vermund! maa jeg udbede mig en Forklaring?

Vermund.

Gudbevares, Hr. Digter! De vil da ikke udfordre mig.

Assessor (hidsig).

Hr. Vermund, jeg maa sige —

Vermund.

Der ligger slet ikke noget fornærmeligt i mine Ord. Der er jo to udbrudte Slaver, der spøger her i Egnen, saa det kunde nok være farligt for Frøken Laura at gaa nede ved Stranden uden Beskyttelse.

Frue.

Ja men Hr. Ejbæk var jo med.

Vermund.

Ja men jeg tilstaar, jeg troede ikke, at Digterne nu til Dags var store Helte.

Ejbæk.

Digtertitlen maa jeg frabede mig, den tilkommer mig ikke. Og hvad mit Heltemod angaar, saa nærer jeg ingen Frygt for et Par udbrudte Slaver. De Stakler har vel mere Grund til at være bange for os, end vi for dem.

Vermund.

De Stakler? Herre Gud, jeg tror ordentlig, det gjør Dem ondt for Gavtyvene.

Ejbæk.

Det gjør det ogsaa.

Frue.

Ja De sørger naturligvis som en god Theolog over Menneskeslægtens dybe Fordærvelse.

Ejbæk.

Dertil behøver man vel ikke at være Theolog. Men jeg mente egentlig, at man nok kunde føle Medlidenhed med et Menneske, der er bleven indviklet i Forbrydelser, før end han ret vidste hvad det var, og som maaske, naar han faar Øjnene op og ønsker at bryde af og begynde forfra, finder enhver Tilbagevej

spærret. Det er dog haardt, imod sin Villje at være tvungen til at begaa Misgjerninger.

Assessor.

Ja det er meget sandt.

Vermund.

Ja der burde oprettes et Asyl for disse idealske Gavtyve.

Laura (til Vermund).

De spotter med Deres egen Følelse, De kan ikke mene det saa slemt.

Vermund (sagte til Laura).

Jeg veed jo, De kjender mig.

Assessor.

Men, Hr. Herløv, De staar jo og falder i Tanker.

Herløv.

Ja jeg tror næsten ogsaa.

Assessor.

Hør, vi skulde tænke paa, hvor vi skal logere Dem. De vil formodentlig helst have Udsigt over Stranden?

Ejbæk.

Ja det skal jeg ikke nægte.

Assessor.

De skal faa den smukkeste Udsigt paa hele Gaarden. Vil De se de Vinduer oven over det store Lindetræ. Det er ved Siden af Deres Værelse, Hr. Vermund!

Vermund.

Ja imellem os er der kun en Dør, som ikke kan laases.

Herløv.

Jeg tænker heller ikke, at vi behøver Laase til at afskille os.

Vermund.

Nej det smigrer jeg mig ogsaa med, for vi har hver sin Udgang.

Attende Scene.

De forrige. Johanne (taler sagte til Assessoren).

Assessor.

Naa, det var rart. Mine Herre og Damer!

Vermund.

Jeg tror, Assessoren vil holde en Tale.

Assessor.

Ja vist vil jeg. Hør nu bare efter!

Mel. af O. Lindblad.

1.

En Tale skal jeg holde — lad gaa!
men hele Talen lyder som saa:
hvis paa Johanne stole man kan,
er Aftensbordet nu lavet i Stand.

Johanne.

De til Takke maa ta'.

Assessor (til Johanne).

Et Glas Vin maa vi ha'.

Johanne.

Men husk paa, jeg skal Dem hente,
Theen ej taaler at vente.

Alle.

Ja det er sandt, De skal os hente,
Theen ej taaler at vente.

2

Assessor.

Men Damer først De vælge Dem bør,
Hr. Vermund — Fruen!

Vermund (byder Fruen Armen).

Dersom jeg tør.

Assessor.

Jeg selv alene fører Dem an,
det passer bedst for en Enkemand.

Ejbæk (byder Laura Armen).

Hvis De nu vil som jeg.

Johanne (til Herløv).

De maa nøjes med mig. (giver ham Armen.)

Assessor

(idet han marcherer foran, og de andre parvis følge).

March! Præmisserne er endte,
Theen ej taaler at vente.

Alle.

March! Præmisserne er endte,
Theen ej taaler at vente.

(De gaa.)

Niende Scene.

Hans (kommer frem).

3.

Ja gaa kun I! Nu Sagen er klar;
den grønne Jæger Pengene har,
og nok jeg tror, man kan faa dem fat,
thi Husets Folk er jo ude i Nat.
Over Lindenes Top
gaar til Vindvet man op.
:,: Mine Trængselsaar er endte,
nu skal min Lykke jeg hente :,:

Chor (indenfor).

Kom, Præmisserne er endte,
Theen ej taaler at vente.

Tredje Akt.

(Værelset fra første Akt.)

Første Scene.

Krans. Frue.

Krans.

Aa Helene, jeg har længtes saadan efter at blive færdig, for at komme til at tale med dig.

Frue.

Hvad er der da i Vejen?

Krans.

Jeg skal sige dig, der er kommet et Brev fra Konsul Holmberg i Helsingør.

Frue.

Konsul Holmberg? kjender du ham?

Krans.

Nej, men det er om disse to udbrudte Gavtyve. Se, her er det.

Frue (læser).

„At jeg er temmelig overbevist om at have set de to Forbrydere, Christen Jensen og Hans Mortensen, der ere mig bekjendte fra tidligere Tider, i Nærheden af Kammerraadens Bolig, skulde jeg ikke undlade at underrette Deres Velbaarenhed om. Forbryderne vare klædte som Kavalerer, der ere paa en Fodvandring, i tynde Frakker, Straahatte og med Rejsetasker.“ — Hvad for noget? det er jo de unge Gjæster, Herløv og Ejbæk.

Krans.

Hvad siger du? — Ja det er det saagu ogsaa. Det er da løjerligt, at det slet ikke er faldet mig ind.

Frue.

Aa det er jo umuligt. (læser) „Som jeg hører, skal de have begaaet flere Tyverier i Egnen, navnlig skal de paa flere Steder have brudt ind i Haverne, formodentlig for at stille deres Hunger paa Frugten. Hvilket jeg har anset det for min Pligt at underrette Deres Velbaarenhed om. Ærbødigst, Holmberg, Konsul." — Aa det er nogen, der vil holde dig for Nar.

Krans.

Skulde det være?

Frue.

Ja, det er jo aabenbart. Hvem bragte dig det Brev?

Krans.

Det var en Husmand fra Elmetofte, som havde mødt Konsulen paa Vejen, og saa havde han skrevet det Par Ord paa et Blad af sin Tegnebog og bedt ham om at besørge det.

Frue.

Men den Bonde — hvor er da han? Du beholdt ham vel hjemme?

Krans.

Nej —

Frue.

Det var da en utilgivelig Dumhed.

Krans.

Nej jeg skal sige dig, jeg kjender ham grumme godt, det er en meget skikkelig Mand, Mads Rasmussen fra Elmetofte.

Frue (affides).

Skulde det ikke komme fra Vermund?

Krans (affides).

Det slap jeg godt fra.

Frue (affides).

Han bad mig hjælpe sig med at faa disse Gjæster af Vejen. Det kunde i Grunden ligne ham.

Krans.

Saa du mener, at det er bare Brøvl?

Frue.

Ja det kan man dog egentlig ikke vide. Man bør vel undersøge Sagen.

Krans.

Ja det bør man, det er indlysende. Jeg har ogsaa et Vidnesbyrd endnu. Men hvor er de henne, disse saa kaldte Studenter?

Frue.

Stille! de spadserer udenfor.

Anden Scene.

De forrige. Assessor.

Frue.

Det er godt, Assessoren kommer. Vi har en mærkelig Nyhed at meddele Dem.

Assessor.

A, god Aften, Hr. Kammerraad, velkommen!

Krans.

Tak! Ja jeg kommer her just ikke for det bedste. Jeg maa bede Dem fatte Dem som en Mand.

Assessor.

Hvad — hvad er det?

Frue.

De har jo hørt, at der er to Slaver brudt ud?

Assessor.

Ja — ja — ja — og de?

Krans.

Det er ikke andre end Herløv og Sjbæk.

Assessor.

Men Gud — Gud bevares; hvad siger De?

Frue.

Ja vi veed det da ikke vist. Men der er kastet Mistanke paa dem; nu kan De selv se (rækker ham Brevet).

Assessor.

(læser) „Tynde Frakker, Straahatte og med Rejsetasker." — Aa ja, det er soleklart. Men Herregud! hvad skal vi gjøre! (raaber) Anders, Per!

Frue.

Stille, Hr. Assessor! Husk, at Deres Folk er til Gilde!

Assessor.

Det er ogsaa sandt. O Gud, hvad skal vi gjøre? De gaa der ude med de stakkels Pigebørn. Om de nu løber bort med dem? om de tager Klæderne fra dem og slaar dem ihjel?

Krans.

Vær bare ikke bange! Vi skal nok faa Bugt med dem.

Frue.

Desuden kan det jo være muligt, at vi tage fejl. Vi veed det jo ikke bestemt.

Assessor.

Naa De veed det ikke?

Frue.

Nej, men det kunde jo tænkes, at denne Angivelse var falsk.

Assessor.

Ja det er sandt. Den kan maaske være udgaaet fra Tyvene selv.

Frue.

Nej, det synes mig ikke rimeligt. Ser De Billetten her? Den er aabenbart skreven paa et Blad af en Tegnebog og med Blyant, og Skriften er saa flygtig og skjødesløs.

Assessor.

Men hvad beviser det?

Frue.

Det beviser i alt Fald, at det ikke er kommet fra Tyvene selv.

Mel. Fr. S. 44.

1.

Den Negligence, som er over Brevet —

Assessor.

Aa den beviser ikke stort.

Frue.

Jo, hvis en Gavtyv snildt det havde skrevet,
vilde han større Flid sig gjort.
Han maatte være mer forsigtig,
angst for at støde imod Formen an.

Assessor.

Ja, Frue, det er ganske rigtig.

Krans.

Denne Post er grumme vigtig.

Frue.

Brevet er fra en dannet Mand.

Alle.

Brevet er fra en dannet Mand.

2.

Krans.

Og endnu flere Ting er mig bekjendte;
hør, hvad hos os passeret er!
Lars saae en Fyr, som ud af Haven rendte
med en Pot stjaalne Stikkelsbær.

Frue.

Og han var klædt?

Krans.

Som her staar skrevet,
Straahat og Rejsetaske og han bar.

Assessor.

Nej, aldrig har jeg sligt oplevet.

Frue.

Ganske stemmer det med Brevet.

Krans.

Ja nu er Sagen soleklar.

Alle.

Ja nu er Sagen soleklar.

3.

Assessor.

Og da vi før om Tyven passiarte —
det var der ude — (til Fruen) husker De? —
Ejbæk saa ivrig deres Sag forsvarte,
som om han selv var Part deri.
Og — ja vi kan det ikke nægte,
alt hvad han talte var saa fromt og smukt.

Krans.

Ja saadan er de Tyveknægte.

Frue.

Godt de kan med Munden fægte.

Krans.

Men vi skal nok med dem faa Bugt.

Alle.

Jo vi skal nok med dem faa Bugt.

Assessor.

Men jeg maa dog tilstaa, at det har anet mig lige fra Begyndelsen af. Der er noget skjult, noget fordægtigt ved dem.

Frue.

Saa? ogsaa ved Digteren?

Assessor.

Ja jeg skal sige Dem —

Frue.

Nej lad os nu tale om, hvad der er at gjøre.

Assessor.

Ja det er vel bedst, at Kammerraaden tager dem paa sin Vogn og kjører dem lige til Arresthuset.

Krans.

Men uheldigvis er jeg selv Kudsk, og jeg kan da ikke passe baade paa Tyvene og paa Hestene paa en Gang.

Frue.

Det var ogsaa dumt af dig, at du ikke tog Mikkel med.

Krans.

Ja men jeg anede jo slet ikke, at Gavtyvene var her paa Strandbjerg.

Frue.

Men det at du ikke anede det, det var jo netop din største Dumhed.

Krans.

Ja vist var det meget dumt, lille Helene, men —

Assessor.

Hør, hvad skal vi saa gjøre? Alle mine Folk er ude.

Krans.

Hvor er Hr. Vermund?

Assessor.

Aa han befandt sig ikke vel og er gaaet i Seng.

Krans.

Saa maa vi vække ham.

Frue.

Nej, vi maa vist nok forholde os aldeles rolige og lade dem komme op paa deres Værelser. Naar saa Folkene komme hjem, stille vi Vagt, saa at de ikke kan slippe ud, og saa tage vi dem i Morgen paa fastende Hjerte.

Assessor.

Og saa maa Kammerraaden og Fruen blive her i Nat.

Krans.

Nej — det er ikke værdt.

Frue.

Jo vi blive. Vi vil ikke forlade vore Venner i Nøden.

Assessor.

Tak, gode Frue! O Gud, hvad skal det blive til?

Tredie Scene.

De forrige. Johanne (fra Glasdøren).

Assessor.

Johanne! hør, min Pige! hvor er Tyvene?

Johanne.

Tyvene?

Assessor.

St — stille! jeg mener Herløv og Ejbæk.

Johanne.

Kalder du dem Tyve?

Krans.

Ja, Frøken Johanne, De er en fornuftig Pige, til Dem kan man nok fortælle det. Vi har virkelig Mistanke, grundet Mistanke til de to Herrer.

Johanne (leende).

Tror De, at de er Tyve?

Assessor.

Ja vi har stor Grund til at tro, at de er de to Slaver, der er brudt ud.

Johanne
(ser forundret paa dem, polisk).

Ja det er de bestemt ogsaa.

Krans.

Har De ogsaa opdaget noget?

Johanne.

Ja jeg har opdaget, at Ejbæk saa maa være Christen Skjævben.

Assessor.

Saa? hvorfor det?

Johanne.

Jo — Herløv kan det ikke være, for han er meget velskabt.

Krans.

Ja saa er det meget sandsynligt, da han dog formodentlig har faaet dette Navn paa Grund af en Naturfejl.

Johanne.

Hahaha! Men Herregud, er De da gale?

Assessor (streng).

Johanne! hvad skal det betyde?

Johanne.

Men, kjære Onkel —

Frue.

De misforstaar os aldeles, det er vort ramme Alvor. Vi har faaet saa slaaende Beviser derfor, at vi næsten er nødt til at tro det.

Johanne.

Ja men hør — alvorlig —

Assessor.

Lad os blive fri for det Vaas! (rækker hende Brevet) Der — læs! saa skal du faa Øjnene op. (Hun læser og lader Brevet falde) Naa, hvad fejler dig?

Frue.

Assessoren maa endelig være rolig.

Krans (til Johanne).

De skal ikke være saa forknyt, vi skal nok forsvare Dem.

Assessor.

Gud veed, om de ikke allerede skulde have rapset noget? (til Johanne, som gaar) Naa lille Johanne, hvor vil du hen?

Johanne (grædende).

Jeg vil se, om der ikke mangler noget af Sølvtøjet.

Assessor.

Ja gjør det. Men hør, hvor er Fyrene?

Johanne.

De staar lige udenfor.

Krans.

Guds Død og Pine! Bare de ikke har hørt noget.

Frue.

Ja det er bedst, vi gaar ud til dem.

(Johanne gaar ind til Siden, de andre gjennem Glasdøren.)

(Et Værelse i Strandbjergs øverste Etage med tre Døre og et Vindue, som staar aabent. Lys Sommernat.)

Fjerde Scene.

Hans (stiger ind ad Vinduet).

Se saa, det maa være Hans Dør. O gid jeg kunde være fri. Naa rask! (gaar hen til Vermunds Dør) Han gik i Seng for en Time siden, saa maa han da sove nu. (lukker Døren op) Han sover. Og der ligger Tegnebogen paa Bordet. Stille! (han gaar ind i Vermunds Værelse og kommer strax tilbage) Jeg har den. Nu blot ti Skridt — der er de paa Trappen — naa god Nat, Ole! (løber ind i Vermunds Værelse.)

Femte Scene.

Assessor lyser Herløv og Ejbæk ind.

Assessor.

Vær saa artig, mine Herrer! her er Deres Værelse, og her er Døren til Deres Sovekammer. (sætter Lyset paa Bordet) Nu vil jeg bede Dem tage til Takke med hvad Lejligheden formaar.

Herløv.

Aa, Hr. Assessor, det er meget bedre, end vi er vante til.

Assessor (afsides).

Ja det tror jeg nok, din Tyveknægt!

Herløv.

Hvor fører den Dør hen?

Assessor.

(afsides) Se, de skal strax udspørge. (højt) Den Dør der fører ind til Hr. Vermunds Sovekammer. Men han sover meget let, han vaagner ved den mindste Larm.

Ejbæk.

Ja vi skal nok være rolige.

Herløv.

Assessoren skulde ikke vide præcist, hvad Klokken er?

Assessor

(tager sit Ur frem, men stikker det strax i Lommen igjen).

Nej, jeg har ingen Ur hos mig.

Herløv.

Frøken Johanne var bange for, at vi skulde blive overfaldne af en Røverbande, for Deres Folk er nok til Gilde i Nat.

Assessor.

Ja men de kommer strax — det vil sige, de er komne hjem for et Øjeblik siden. (afsides) Det Tyvepak! (højt) God Nat, mine Herrer!

Ejbæk.

God Nat, Hr. Assessor! Og vi maa ret takke Dem for de behagelige Timer, Deres Gjæstfrihed i Dag har skjænket os.

Assessor (bittert).

Aa jeg gjør ingen Regning paa nogen Taknemmelighed. (griber sig i det) God Nat, mine kjære unge Venner! (rækker dem Haanden) God Nat, Hr. Ejbæk! god Nat, Hr. Herløv! lad mig nu se, De sover vel og drømmer behageligt.

Begge.

God Nat, Hr. Assessor! God Nat! (Assessor gaar.)

Sjette Scene.

Herløv. Ejbæk.

Ejbæk.

Hvor han paa een Gang er bleven løjerlig!

Herløv.

Det mærkede jeg ikke noget til. Jeg synes nu, det er en uhyre elskværdig Mand.

Ejbæk.

Ja det synes jeg ogsaa.

Herløv.

Ja dig gjorde han nu formelig Cour til. Men du er ogsaa en Kjernekarl, veed du det, dit Asskum!

Ejbæk.

Aa du er meget bedre end jeg.

Herløv.

Det er Løgn, min Ven! Der er saa meget Brøvl i mig. Men det veed jeg, jeg har aldrig været i saadan en Kreds af udmærkede Mennesker, som i Aften.

Ejbæk.

Hvad siger du om vor Modstander, Vermund?

Herløv.

Aa det er vist en brav Fyr, og han er ikke saa tosset, men i Grunden er det en stor Lømmel. Men jeg tørte ham da ogsaa lidt ved Bordet. Du har nok aldrig før bemærket mit Talent for den krakilske Vittighed?

Ejbæk.

Nej, det overraskede mig virkelig.

Herløv.

Mig med. Og — alvorlig talt — synes du ikke, jeg gjorde det ganske godt?

Ejbæk.

Jo, fortræffeligt!

Herløv.

Det synes jeg selv, og det samme sagde Johanne.

Ja du kjender ikke den Pige, men hun og jeg har nu haft en hel Del sammen. (synger) „Johanne! Johanne! Min Hemmelighed kjender du.“

Ejbæk.

Gale Menneske! du maa være lidt stille!

Herløv.

Vær nu ikke urimelig! Jeg kan saagu ikke. Hør, lad os dandse! (tager ham om Livet og synger af en Vals) La la la la — —

Ejbæk.

Jeg tror ordentlig, du har faaet lidt i Hovedet.

Herløv.

Nej, men jeg er bare saa myrderlig fornøjet — hu! — Hør, jeg skal betro dig noget, jeg er bleven alvorlig forelsket.

Ejbæk.

Er du?

Herløv.

Min Sjæl! — op over begge Ørerne.

Ejbæk.

Nej virkelig!

Herløv.

Ja, er det ikke komisk? Ja du vil ikke rigtig tro mig, fordi jeg ikke gaar og ser rørende ud; men, jeg forsikrer dig, i Hjertet er jeg lige saa sværmerisk, som du — hahaha!

Ejbæk.

Men jeg kan jo ikke blive klog paa, om det er Spøg eller Alvor.

Herløv.

Det er paa Ære mit Alvor. Og jeg er ikke

blot forelsket, nej jeg er gjenelsket, ja — tænk dig — jeg er halvvejs forlovet.

Ejbæk.

Aa Snak!

Herløv.

Jo vi er bleven enige om, at det maaske nok kan lade sig gjøre. — Men hvorledes gaar det med din Historie, for jeg veed nok, du er en stor Rad.

Ejbæk.

Aa jeg har ikke noget at fortælle.

Herløv.

Ikke det? Jeg troede, dit melankolske Øje havde truffet Frøken Lauras Hjerte midt i det sorte.

Ejbæk.

Lad være med den Spøg, den kan jeg ikke lide.

Herløv.

Men Herregud, hvad skal jeg da bestille? Det er ogsaa kjedeligt, at man skal gaa i Seng. Jeg har saadan Lyst til at dandse. Tænk dig, om vi nu skulde til Dands!

Mel. Pariservise.

1.

Ja hvis i Skovens Hal
vi hørte Valsen klinge,
ja tænk — om her blev Bal,
hvor skulde jeg da svinge
min Skat
den hele dejlige Nat.
Og hopsasa falalalala!
falala! falala!

Men hør, du Gamle! du er ikke rigtig fornøjet!

Ejbæk.

Jeg forsikrer dig, jeg har aldrig været saa glad, som jeg er i Dag.

Herløv.

Gud, hvor jeg godt kan lide dig for det! Har du saa faaet dig en frisk Rose i Stedet for den visne, hvad? — Ja det var en udmærket Indretning af Vorherre, at han ved Sultekur tvang os til at snylte os frem.

2.

Af Trang paa Proviant
paa Strandbjerg vi mon strande,
men du din Rose fandt,
og jeg fandt min Johanne,
og saa
en Stranding lide jeg maa.
Og hopsasa falalalala!
falala falala!

Ejbæk.

Men husk paa hvad Assessoren sagde, at Vermund sover derinde.

Herløv.

Lad ham sove!

Ejbæk.

Men det kan han jo ikke, naar du straaler saadan op. Desuden vækker du jo hele Huset.

Herløv.

Naa ja — saa lad os gaa til Sengs!

Ejbæk.

Jeg bliver her et Øjeblik. Du kan gjerne tage Lyset med dig.

Herløv.

Lad gaa da! (tager Lyset) Man maa jo rette sig lidt efter den prosaiske Verden.

3.

Man tvinger mig dertil,
saa vil jeg Pladsen rømme,
men ej jeg sove vil,
nej jeg vil bare drømme.
God Nat!
nu drømmer jeg om min Skat.

Ejbæk.

God Nat!

Herløv
(i Sovekammerdøren fortsætter Sangen).

Og hopsasa falalalala!
falala! falala!

(gaar.)

Syvende Scene.

Ejbæk.

Ja Herløv har gjort Ret. Hvor jeg misunder ham den Kjækhed! Er jeg ikke vis paa min Kjærlighed! Og hun? Hun lod mig se til Bunden af sin dybe, rene Sjæl. Saadant et Øjeblik kommer maaske aldrig igjen. O, jeg Daare, at jeg ikke benyttede det! (det banker) Hvem kan det være? Kom ind!

Ottende Scene.

Ejbæk. Laura (med et Lys i Haanden).

Ejbæk.

Frøken Laura!

Laura.

Det synes Dem vist underligt, at jeg kommer; men jeg er nødt dertil, jeg maa tale et Ord med Dem.

Ejbæk.

De vil tale med mig!

Laura.

For Guds Skyld, tal ikke saa højt! Jeg tror, at De er et godt Menneske, ja jeg er fuldt og fast overbevist derom. Jeg har talt med Dem som med ingen anden, og jeg kan ikke tvivle paa Deres Retskaffenhed; men der kunde jo dog gjerne være noget i Vejen, noget — hvad kjender jeg til det — som ikke stemmer overens med Lovene, nogle ydre Formaliteter eller —

Ejbæk.

Jeg forstaar Dem virkelig ikke. Hvad skulde der være i Vejen?

Laura.

Ja det veed jeg ikke; men Birkedommeren er kommen med en Anklage eller saadan noget mod Dem og Hr. Herløv, og Fader taler om, at der skal stilles Vagt udenfor Huset, for at De ikke skal løbe bort, og Johanne gaar og græder — jo der maa være noget i Vejen.

Ejbæk.

Det er dog forunderligt.

Laura.

Jeg tror ikke, De kan have gjort noget uædelt, men et ungt Menneske kan saa let lade sig henrive — en lille Uforsigtighed maaske af en god Bevæggrund, men som dog kunde have slemme Følger, og især her, hvor Birkedommeren er noget enfoldig.

Ejbæk.

Det maa være grundet paa en Fejltagelse.

Laura.

Ja det tænkte jeg ogsaa; men jeg vilde dog advare Dem, for at De, hvis De nærede nogen Frygt, kunde faa Lejlighed til at slippe bort i Tide.

Ejbæk.

Jeg nærer ikke den ringeste Frygt.

Laura.

Vil De dog blot høre mig! Alle vore Folk er ude, og kommer først hjem om en Times Tid. Hvis der derfor skulde være noget i Vejen, saa kan De gaa ud af dette Vindue og stige ned ad Træet der udenfor. — Det var hvad jeg havde at sige — God Nat!

Ejbæk.

Laura — Frøken! vil De blot ofre mig et Øjeblik endnu.

Mel. Italiensk Folkesang.

1.

Hver Misforstand og Fare
venter jeg fro — ja venter jeg fro,
jeg skal det sikkert klare,
vil De mig tro — ja vil De mig tro?
Jeg trøstig kan se til,
ej bort jeg løbe vil.

2.

Laura.

Den Frygt, som mig bedøved,
knap jeg forstaar, — jeg knap nu forstaar,
thi skjøndt jeg kom bedrøvet,
glad jeg dog gaar — ja glad jeg dog gaar.

Ejbæk.

O gaa ej strax igjen,
et Ord — blot et Ord end!

3.

O Laura Ordet trænger
dybt fra mit Sind — saa dybt fra mit Sind,

nu kan jeg der ej længer
slutte det ind — ej slutte det ind.
Det tvinger selv sig frem:
jeg elsker — elsker Dem.

De tier! Laura, er De fortørnet? Tro ikke, at det er en flygtig Opblussen, jeg er ikke letsindig. Jeg saae Dem for to Dage siden, i den Tid har De ikke været ude af mine Tanker. Vil De da tro, at det er dybt og alvorlig ment?

Laura.

Jeg tror Dem.

Ejbæk.

Har jeg da taget fejl af Deres Adfærd imod mig? De siger selv, at De har talt med mig som med ingen anden; De kommer til mig ved Nattetid for at redde mig. Laura — svar mig — har jeg misforstaaet Dem.

Laura.

De er kommen for sildig. Jeg er allerede —

Ejbæk.

Forlovet?

Laura.

Saa godt som forlovet — med Vermund.

(gaar med Lyset.)

Niende Scene.

Ejbæk. Siden Hans.

Ejbæk.

Med Vermund! — o Gud! (sætter sig paa Stolen ved det aabne Vindue, med Ansigtet skjult i Hænderne.)

Mel. Fr. Ep. 14.

(Efter et langt Forspil kommer Hans listende.)

1.

Hans.

Nu maa jeg probere,
her er ingen mere.

Alle sover,
Lykken staar mig bi.
Stille — stille — sagte!
Hvis jeg nogen vakte!
Gulvet over —
o saa er jeg fri.
Men han sover jo paa Stolen her,
jeg maa gaa ham ganske — ganske nær.
Tys! tys!
Blot et Skridt endnu.

Ejbæk (farer op).

Hvem der?

2.

Ejbæk (griber ham i Kraven).

Nu jeg sikkert har Dem.
Hvem er De? forklar Dem;

Hans.

Lad mig fare!
Slip mig dog min Ven!

Ejbæk.

Hvad har De i Sinde?
hvad vil De herinde?

Hans.

Jeg vil bare —
bare ud igjen.

Ejbæk.

De maa følge — kan De det forstaa!

Hans.

O vær naadig, lad igjen mig gaa!

Ejbæk

(idet han fører ham hen til Herløvs Dør).

Saa! — saa!

Hans.

Aa! — aa!

Ej saa højt De skrige maa.

Ejbæk.

Først et Lys jeg hente maa.

(aabner Herløvs Dør og tager et tændt Lys.)

Ejbæk.

Nu kan jeg først se Dem.

Hans.

O skaan mig, vær barmhjertig!

Ejbæk.

Men hvad? det er jo vor Vejviser fra i Formiddags. Hvorledes kommer De her?

Hans (afsides).

Det er ogsaa sandt. (højt i Bondedialekt) Herren maa endelig ikke blive vred, jeg kan ikke gjøre for det. Jeg skal sige Herren, jeg tjener her paa Strandbjerg, og saa sagde Assessoren —

Ejbæk.

Aa De behøver ikke at fordreje Deres Maal; jeg har jo hørt, at De taler lige saa godt Kjøbenhavnsk som jeg. Svar mig uden Komediespil, hvad vil De her?

Hans.

Gode Herre, lad mig gaa!

Ejbæk.

Lad mig høre, hvad vilde De her!

Hans.

Jeg vilde — stjæle.

Ejbæk.

Ja saa! det var godt, jeg forhindrede det. Gaa nu den Vej, hvorfra De kom!

Hans.

Gud velsigne Dem — Tak! — Nej, jeg vil ikke takke.

Ejbæk.

De maa ogsaa helst lade være. Gaa blot!

Hans (gaar hentimod Vinduet).

De mener nu, at De er ædelmodig. Men De bryder Dem kun om at tænke paa Dem selv, derfor vil De være mig kvit. Deres Ædelmodighed er ikke andet end Egenkjærlighed. Adjø!

Ejbæk.

Vi lidt — De har Ret!

Hans.

Vær ikke vred!

Ejbæk.

Jeg skal ikke gjøre Dem noget. Kom kun nærmere! Hvad vilde De stjæle heroppe?

Hans.

Fem Daler.

Ejbæk.

Og for fem Daler vilde De gjøre Dem til Tyv?

Hans.

Og veed De hvad fem Rigsdaler er for mig? Naar man nu ikke har andet Valg end enten at stjæle eller at springe i Stranden — hvad skal man saa gjøre?

Ejbæk.

Saadant et Valg bliver aldrig stillet for et Menneske. Man har altid en tredie Udvej — at lide.

Hans.

Har De prøvet det?

Ejbæk (skaaet).

Nej.

Hans.

Ja lad os saa gjemme den Tale til en anden Gang. Far vel!

Ejbæk.

Hør, jeg veed, De har Uret; men jeg vil ikke dømme Dem. Jeg har endnu en fjerde Udvej, som maaske kan hjælpe Dem. Se her er en engelsk Guldmønt, som omtrent er ti Daler værd. Tag den og stjæl saa ikke!

Hans (bevæget).

Det havde jeg ikke ventet af Dem. De gjør mig flov. Men maaske jeg kan gjøre Gjengjæld. Jeg har hørt Deres sidste Samtale — De maa ikke blive vred derover, jeg var nødt dertil. Jeg veed hvad De tænker paa, og jeg kan maaske hjælpe Dem.

Ejbæk.

Hvad har De i Sinde?

Hans.

Jeg har i Aften hørt en anden Samtale, som jeg vil fortælle Dem. Tro mig — De skal faa al den Hævn, De ønsker.

Ejbæk.

Jeg ønsker ingen Hævn.

Hans.

De tror ikke, det er sandt. Hør blot — det er om Hr. Vermund.

Ejbæk.

Jeg vil ikke høre et Ord.

Hans.

Men hvad vil De da gjøre?

Ejbæk.

Jeg vil vælge den tredie Udvej og forlade dette Hus saa snart som mulig, og jeg vil raade Dem til paa Øjeblikket at gjøre det samme.

Hans (rørt).

Nej, saadan maa De ikke støde mig bort. Jeg er ikke saa slem, som De tror — o jo, jeg er meget, meget værre. Det er ikke første Gang, jeg stjæler, jeg er en gammel, gammel Kjæltring — en af de allerværste. Men De maa ikke forstøde mig, jeg har aldrig truffet paa saadant et Menneske som Dem.

Ejbæk.

Hvordan er det da gaaet til, at De — (standser.)

Hans.

At jeg er bleven en Kjæltring? O hvor veed jeg det? Jeg tror, jeg har været det lige fra Fødselen af. Men det nytter ikke, jeg fortæller Dem det; De forstaar mig dog ikke, De er ren og brødefri.

Ejbæk.

Nej — brødefri er jeg ingenlunde.

Hans (glad).

Har De ogsaa begaaet noget, De maa skamme Dem ved.

Ejbæk.

Ja tilvisse! Hvem har ikke det?

Hans.

Er De da ogsaa kommen i Strid med Lovene?

Ejbæk.

De borgerlige Love har jeg ikke overtraadt, men det er maaske ikke min Skyld; min Stilling i Verden har ikke givet mig nogen Opfordring dertil. Men for Gud er jeg en Synder, saa vel som De.

Hans.

O De dømmer saa mildt. Jeg hørte Dem før forsvare den stakkels Forbryder, der af Omstændig-

hederne bliver tvungen til at dynge Synd paa Synd; men De maa ikke blive vred — jeg troede ikke, De mente det alvorligt, jeg antog det for Hykleri. Og hvor kunde jeg andet? Jeg har aldrig set andet end ondt; der er kun et Menneske, der holdt af mig, og han lærte mig at stjæle.

Mel. af E. Bruun.

1.

Ja Verden mig gav kun Sorrig og Suk,
jeg aldrig har nogen gjort glad,
med Graad blev jeg døbt og varmet med Hug
og muntret med Haan og med Had.
En Tid lang jeg stirred paa Loven med Skræk,
jeg glemte den blot et Minut,
en eneste Gang kun — og saa var jeg væk,
Tilbagegang var mig forbudt.

2.

Og stemplet jeg nu blandt Mennesker stod,
selv tvang de mig frem paa min Vej,
men det var min Trøst, og det gav mig Mod,
at ej de var bedre end jeg.
Dog nu er det ude, min Kraft er fortært,
den Kraft, jeg mig selv havde skabt,
thi Dem har jeg fundet, og nu har jeg lært,
at jeg er for evig fortabt.

Ejbæk (rækker ham Haanden).

Hør mig! der er Frelse endnu, De er ikke fortabt, naar De selv vil reddes. — Har De aldrig bedt til Gud?

Hans.

Jeg har prøvet paa det — en Gang — den Gang mit første Tyveri var opdaget. Jeg kunde ikke. Men sig mig — jeg tror Dem paa Deres Ord — er der virkelig noget om det? kan man bede til Gud? har De prøvet det?

Ejbæk.

Arme, forvildede Menneske! og det tvivler De paa?

Hans.

Tror De ogsaa, at jeg kan?

Ejbæk.

Det veed jeg saa sikkert som noget. Gud vil ikke vende sig bort, naar De selv vil søge ham.

Hans.

Om jeg vil? Hør mig — jeg har gaaet og tænkt paa at komme bort, for at begynde for fra paa en anstændig Haandtering. Og jeg troede, at det hele var gjort dermed. Men nu ser jeg, der er mere at gjøre. Og jeg skal naa det — De skal have Glæde af mig. Lev vel! Gud velsigne Dem!

(gaar ud af Vinduet.)

Ejbæk.

Han er frelst — men jeg! Dog Gud være lovet! man har noget at leve for, selv om det jordiske Haab glipper.

Fjerde Akt.

(Værelset fra første Akt. Glasdørene staa aabne.)

Første Scene.

Assessor. Krans. Laura. Johanne.

Krans.

Er de der endnu?

Assessor.

Ja desværre! Pigerne vare deroppe med Kaffe, og de synes slet ikke at ane det ringeste.

Krans.

Siger De desværre til det, at de er her endnu?

Assessor.

Ja gid de aldrig havde sat deres Fødder indenfor mine Døre. Jeg veed, hvad Følgen vil blive. I Dag løber denne Historie om i hele Egnen, og i Morgen kommer den i Bladene.

Krans.

Men hvad kan det skade?

Assessor.

Aa man veed jo, at Folk altid holder med Gavtyvene. De, Hr. Kammerraad, De faar Æren af at have fanget dem, jeg faar Skammen af at være bleven taget ved Næsen. Jeg kjender det saa godt. Man vil gjøre sig lystig over den Høflighed, jeg har vist dem, skjønt det ikke var andet end simpel Gjæstfrihed; men den stille Tvivl, den indvortes Uvillie, som jeg bestandig har følt mod disse Mennesker, den vil man naturligvis ikke omtale.

Laura.

Men, kjære Fader, hvor kan du dog tro, at de to pæne Mennesker er simple Gavtyve? Nu da jeg har hørt Sagens Sammenhæng, forekommer det mig saa latterligt.

Assessor.

Ja besynderligt er det, at de har kunnet tilegne sig saa megen Levemaade. Men det simple stikker dog ogsaa igjennem.

Johanne.

Men, Onkel, det syntes du slet ikke igaar.

Assessor.

Hvor veed du, at jeg ikke syntes det? Jeg omtalte det kun ikke, fordi jeg den Gang ikke havde noget at støtte min Mistanke paa.

Krans.

Ja de unge Damer kan nu slet ikke sætte sig ind i det, men det er fordi de aldeles mangle Erfaring i det Kapitel.

Laura.

Men man har dog aldrig hørt noget lignende her til Lands.

Krans.

Aldrig — jo vist! Jeg har oplevet hundrede af den Slags Historier, mens jeg har været Birkedommer.

Laura.

Her i Egnen?

Krans.

Ja gudbevares!

Laura.

Det maa da være, før jeg blev født.

Krans.

Nej, det tror jeg dog ikke. Men jeg skal anføre et Exempel. Der boede nede paa Overdrevet en Skomager; det var en ganske pæn Mand, men han var meget fattig og havde en svær Mængde Børn, jeg tror der var en Snes Stykker, nej der var dog nok kun en femten sexten — men det kan nu ogsaa være det samme. Saa — en Morgen kommer Lars Andersen hen og melder mig, at der om Natten var bleven stjaalet en Kohud fra ham, men han havde ikke Mistanke til nogen bestemt. Hm, tænker jeg, hvem kan

det være? men saa falder det mig paa en Gang ind: det maa være Skomageren.

Johanne.

Men den Skomager kunde vel heller ikke i Dannelse maale sig med Herløv og Ejbæk?

Krans.

Nej, det forstaar sig; men det gjør ikke noget til Sagen, for det viste sig siden, at det ikke var Skomageren, der havde stjaalet Kohuden, men derimod —

Johanne.

Men det at Skomageren ikke stjal, er da ingen Bevis for at vore Gjæster har stjaalet.

Krans.

Men, Frøken, De lader mig jo ikke tale ud. Men det nytter jo heller ikke, jeg forklarer Dem det. Opsæt De Deres Dom derover, til De har haft saa meget at bestille med Gavtyve, som jeg!

Johanne.

Gud bevare mig for det!

Krans.

Ja og jeg — jeg skal ogsaa bevare Dem derfor — hahaha!

Anden Scene.

De forrige. Frue. Vermund.

Assessor.

Naa, Hr. Vermund! har Fruen saa indlemmet Dem i vore Hemmeligheder?

Vermund.

Ja!

Assessor.

Og hvad siger De saa dertil?

Vermund.

Hvad skal man sige?

Assessor.

Naa, kan De ikke give et ordentligt Svar? Er De ikke enig med os i, at der er Grunde nok til at anstille en alvorlig Undersøgelse?

Vermund.

Jo deri er jeg ganske enig med Dem.

Frue.

Ja Hr. Vermund kan endnu lægge en Grund til de forrige.

Krans.

Det var udmærket! Alle Bidrag modtages med Taknemmelighed, hahaha!

Vermund.

Aa det er kun en Bagatel.

Assessor.

Men lad os dog høre den! Hvad er det?

Vermund.

Det er en stor Ubetydelighed. Det er ikke andet, end at min Tegnebog er bleven stjaalen i Nat.

Alle.

Hvad for noget?

Assessor.

Og det skal hændes i mit Hus, hvor jeg har behandlet dem som pæne Mennesker! O det er uforskammet!

Laura.

Men hvor tør Hr. Vermund sige, at den er stjaalen. Saae De, at den blev stjaalen!

Vermund.

Nej, det plejer Tyvene ikke at holde af.

Laura.

Er det da ikke meget rimeligere og meget smukkere at antage, at den er faldet ned eller gledet til Side?

Vermund.

Ja smukkere er det maaske, men det er virkelig aldeles urimeligt. Jeg har gjennemsøgt Værelset fra Ende til anden, og den er sporløst forsvunden. Og jeg maa gjøre Frøkenen opmærksom paa, at jeg igaar Aftes lagde den paa Bordet, der staar midt i Stuen.

Krans.

Hvad var der i den Tegnebog?

Vermund.

Omtrent en Snes Daler og et Par Breve.

Krans (gnider Hænderne).

Aa det er prægtigt! Nu har vi dem.

Johanne (fortrydt).

Laura, hvad skal man saa tro?

Laura.

Jeg er ganske rolig. Det kan ikke rokke min Tro paa dem.

Vermund.

Frøken Lauras Tro er overmaade stærk, den synes mig næsten at grændse til Overtro.

Assessor.

Ja jeg maa sige dig, Laura, jeg gider ikke høre paa det Vrøvl, for det er noget, som du slet ikke kan bedømme.

Laura.

Det vil jo snart vise sig, hvem der har Ret.

Vermund.

Ja De har jo vist nok et mere specielt Bekjendtskab til de to ærede Herrer, end vi kan smigre os med. Men da nu dog Sandsynligheden taler saa stærkt imod dem, saa forekommer det mig bedst, at de strax uden videre bliver ført i Arresten. Saaledes forskaaner man Familien for de Ubehageligheder, som en retslig Undersøgelse vilde medføre.

Laura.

Hvad? vil De arrestere dem?

Vermund.

Ja jeg troede, det var nødvendigt. Men hvis De ikke ønsker det, saa vil jeg foreslaa, at vi lader dem løbe. Jeg vil med Fornøjelse renoncere paa mine tyve Daler.

Frue.

Nej, det kan vi ikke indlade os paa. Men vi er vist fuldkommen berettigede til at arrestere dem. Ikke sandt, min Ven?

Krans.

Jo, det er vi.

Frue.

Og jeg synes, at Hr. Vermunds Omhyggelighed for Familien fortjener at blive bedre optaget. De har allerede døjet saa megen Ærgrelse og Skræk for disse Fyres Skyld, saa man burde vel gjøre Ende derpaa saa snart som muligt.

Krans.

Ja det er virkelig meget rigtigt. Naar vi altsaa blot maa faa en Vogn hos Assessoren, saa skal De strax blive af med dem.

Assessor.

Ja jeg skal ikke nægte, jeg synes bedre om at forhøre dem lidt først.

Laura.

Ja ikke sandt, Fader? det er meget bedre.

Assessor.

Du maa ikke tro, det er for at skaane dem. Nej, jeg er saa gal paa de Kjæltringer, saa jeg gjerne selv vilde tage dem lidt i Skole. Det kunde more mig at lumpe dem lidt af.

Vermund.

Na det kan Assessoren gjøre alligevel.

Laura.

Fy!

Vermund (sagte).

De maa ikke tro, at det ikke ogsaa gjør mig ondt. Jeg forsikrer dem —

Laura (sagte).

Jeg tror Dem ikke mere.

Krans.

Ja saa er det altsaa afgjort, at vi strax sætter dem paa Vognen.

Laura.

Men man beskylder dem jo for at have stjaalet en Tegnebog her i Huset, og jeg har altid hørt, at man helst holdt Forhør paa det Sted, hvor Forbrydelsen var begaaet.

Krans.

Ja vist — det er ganske rigtigt.

Vermund.

Na det Princip behøver man vel ikke at holde saa strengt.

Krans.

Nej saamænd,

Assessor.

Men da det dog er Princip, saa —

Krans.

Saa bør vi gjøre det — ja!

Frue.

Hør, jeg synes ikke, at vi af et saa uvigtigt Hensyn skulde forstyrre Familiens Ro længer. Synes du vel?

Krans.

Nej, det er ogsaa sandt. Det bør vi ikke.

Assessor.

Men De hører jo, at vi selv ønsker, at et Forhør maa blive afholdt her i Huset.

Vermund.

Hvorfor er det Assessoren saa magtpaaliggende?

Assessor.

Jeg ønsker det — lad det være Dem nok. Og jeg haaber, Kammerraaden vil tage Hensyn til mit Ønske.

Krans.

Ja med Fornøjelse — gudbevares!

Frue (afsides til Vermund).

Saa maa vi se at hjælpe os paa en anden Maade.

Assessor.

Saa er det vel det bedste, vi strax tager fat paa dem, naar de kommer her ned.

Krans.

Ja det synes jeg ogsaa. Og saa vil Assessoren nok tillade mig at føre Ordet, for jeg skal sige Dem —

Mel. Fr. S. 48.

1.

Det bli'r ej saa let dem at styre,
naar ej paa den rette Façon man sig ter;
det gjælder mod saadanne Fyre
at bruge den rigtige Embedsmaner.
Man grumme forsigtig maa være.

Vermund.

Ja snilde — det er de.

Krans.

Jo, jo!

Vermund.

Men Dem kan de ikke besnære.

Krans.

Nej her skal de komme tilkort, kan De tro.

2.

Frue.

Men først maa vi Mistanken skjule
og lade som intet.

Assessor.

Ja Fruen har Ret.

Frue.

Man tvinger sit Ansigt en Smule,
og er de først trygge —

Assessor.

Saa fanges de let.

Krans.

Ja det er vel værdt at probere,
for snedig er han, denne Hans.

Vermund.

Men Dem kan han ikke fixere.

Krans.

Nej pyt! jeg skal ride ham artig til Vands.

Tredie Scene.

De forrige. Ejbæk og Herløv (med Rejsetasker paa). Krans (lukker hurtig Glasdøren).

Ejbæk.

Hr. Assessor maa jeg takke Dem for den Gjæstfrihed, De har vist os. Desværre tillader min Tid mig ikke længere at benytte mig deraf.

Assessor (yderst venlig).

Hvad? vil De allerede berøve os Deres interessante Selskab? (afsides) Den Kjæltring!

Krans (afsides til Fruen).

Bare de ikke har mærket noget!

Herløv.

Ja Ejbæk har paa en Gang faaet Samvittighedsskrupler over, at Theologien ligger og længes efter ham. Jeg for min Part maa tilstaa, jeg er ikke saa moralsk.

Assessor.

Aa det kommer vel ud paa et — jeg mener, De er vel begge to meget moralske Mennesker.

Herløv.

Ja Gud hjælpe os! (til Ejbæk) Hvad gaar der af Assessoren?

Ejbæk.

Maa jeg saa sige Assessoren Tak og Farvel.

Krans.

Hør — bi lidt — jeg er Birkedommer herude.

Ejbæk.

Ja det veed vi nok. Vi havde jo den Fornøjelse at træffe Kammerraaden her igaar.

Krans.

Hør, mine Herrer! — det er blot for en Forms Skyld — maatte jeg ikke se Deres Pas?

Herløv.

Vi har ingen Pas. Vi er gaaet hertil fra Kjøbenhavn.

Krans.

(afsides til Assessoren) Det stemmer. (højt) Maa jeg da se Deres Papirer?

Herløv.

Hvad skulde vi med Papirer?

Krans.

Jeg mener Deres Døbeseddel eller Vaccinationsattest eller —

Herløv.

Jeg har aldrig hørt, at Folk gaar med deres Døbesedler i Lommen.

Krans.

Jo, tillad mig, det bør man gjøre.

Herløv.

Gjør De maaske det, Hr. Vermund?

Vermund.

Jeg veed ikke, om min Døbeseddel maaske skulde ligge i min Tegnebog, for den er bleven borte. De skulde vel ikke et Steds have set en Tegnebog?

Herløv.

Nej, hvor skulde vi have set den?

Krans.

Har De da ingen Vandrebog?

Herløv.

Men, Hr. Kammerraad, det er da et forunder-

Herløv.

Ja saa? Ønsker Kammerraaden maaske nogen Erstatning? Saa vil jeg bede Dem en Gang beære min Fader og mig med et Besøg paa Skovlykke i Jylland. Der har vi ogsaa Stikkelsbær, som ikke staar meget tilbage for Deres.

Assessor.

Nej stop, nu taaler jeg ikke længer den frække Tone — veed De det!

Herløv.

Hvad behager?

Ejbæk.

Hr. Assessor!

Assessor.

Ti De stille! nu vil jeg tale til Dem.

Herløv.

Vær saa artig at blive ved! De begyndte saa kjønt.

Mel. af C. J. Hansen.

1.

Assessor.

Da igaar jeg i Skoven Dem mødte,
havde aldrig jeg set Dem før,
men ej koldt jeg Dem bort fra mig stødte,
nej, jeg aabned Dem selv min Dør.
I mit Hus jeg Dem optog som Sønner,
gav Dem alt det gode jeg veed;
er det derfor, at nu De belønner
mig med sort Utaknemmelighed?

Laura.

Men, kjære Fader, Du veed jo slet ikke.

Assessor.

Tag dem ikke i Forsvar!

2.

Ja det maatte mig vel overraske,
at De saaledes bar Dem ad;
vi har drukket af selv samme Flaske,
vi har spist af det samme Fad.
Da jeg havde saa højt Dem feteret,
burde jeg dog vel være fri;
men selv her De Dem ej har generet
for et skammeligt Tyveri.

Herløv.

Assessoren maa undskylde, at jeg ikke kan bare mig for at le — hahaha! Kalder De det et skammeligt Tyveri?

Ejbæk.

Hr. Assessor! Jeg indser nu klart, at De maa støtte Deres Anke imod os paa noget ganske andet end den ubetydelige Historie med Stikkelsbærrene. Tør jeg da udbede mig en tydelig Forklaring om, hvad det er, man beskylder os for.

Assessor.

Vi har al Grund til at tro, at De i Nat har stjaalet Hr. Vermunds Tegnebog.

Ejbæk.

Hvad siger De?

Herløv.

Stjaalet en Tegnebog? Hvad Grund har De til at tro det?

Krans.

Aa, naar De har tilstaaet det ene Tyveri, kan De lige saa godt tilstaa det andet med.

Herløv.

Nej hør, der er dog et Pokkers Spring fra nogle Stikkelsbær til en Tegnebog.

Vermund.

Vi mente nu, at det Spring ikke var noget nyt for Dem.

Herløv.

Nej, det er ganske sandt. Det er naturligvis ogsaa os, der stak Ild paa Huset i Sværtegaden og slog Armen over paa en Rokkedrejer og paa den ubarmhjertigste Maade myrdede vore fem smaa Børn.

Krans.

Hvad for noget? Sikken en Masse Misgjerninger! (til de andre) Vil De huske paa det?

Herløv.

Naa saa det tror De ogsaa?

Assessor.

Aa vi veed meget vel, at De driver Spot med os.

Herløv.

Man kan dog ikke andet.

Frue.

Nej det lader til, at De ikke kan andet.

Ejbæk.

Hør, Hr. Kammerraad! lad os tale os til Rette.

Krans.

Nej, det skal jeg ikke have noget af.

Herløv.

Nej smid De os strax i Arresten! Hvorfor skal man gjøre saa mange Omstændigheder, det er jo i Grunden dumt.

Krans.

Han injurierer mig oven i Kjøbet. (til de andre) Vil De huske, at jeg er dum!

Vermund.

Jeg skal ikke glemme det.

Krans.

Og du skal strax komme i Arresten, gode Karl! Vi kjender dig nok, Hans.

Herløv.

Jeg hedder ikke Hans.

Krans.

Ja saa hedder du min Sjæl Christen Skjævben.

Herløv.

Christen — hahaha! (bryder ud i en voldsom Latter) Ejbæk, hører du?

Ejbæk.

Hvad ler du af?

Herløv.

Man antager os for to udbrudte Slaver — hahaha! Er det ikke udmærket?

Vermund.

Deres Latter forekommer mig lidt tvungen.

Assessor.

Ja vi skal snart vænne Dem af med at le. Vil De følge med!

Laura (til Ejbæk).

De maa ikke tro, jeg deler den latterlige Mening —

Assessor.

Stille — ikke et Ord mere!

Frue (afsides til Laura).

Hør, det var højst uklogt af Dem.

Herløv.

Men hvad siger De, Frøken Johanne?

Johanne.

Jeg vilde saa gjerne tro det bedste.

Krans.

De skal ovenpaa. Deres Rejsetasker skal visiteres.

(Assessor, Krans, Frue, Ejbæk og Herløv gaa.)

Fjerde Scene.

Laura. Johanne. Vermund.

Laura.

Hr. Vermund, hvorfor gaar De ikke med?

Vermund.

Fordi jeg vil tale et Par Ord med Dem, mine Damer. Det synes, at De er fortørnede paa mig, skjøndt jeg ikke kan indse hvorfor. Efter den Smule, jeg kjender til de unge Herrer, kan jeg dog ikke — med den bedste Villie — undgaa at finde dem mistænkelige. Og dog — da De har en anden Overbevisning, saa vil jeg tilsidesætte min egen, jeg vil slutte mig til Deres Parti.

Laura.

Jeg tror ikke, De mener os det ærligt.

Vermund.

Har jeg da fortjent den Mistro af Dem? Dog jeg skal vise Dem, at jeg mener det. — Efter den Tilstaaelse, de allerede har afgivet, er det aabenbart, at de to Herrer ikke kan undgaa Arresten. Er de uskyldige, vil det ikke blot være dem pinligt, det vil ogsaa bringe Skam over Huset her; er de skyldige, saa vil det føre til noget værre. Det eneste, som derfor er at gjøre, er at lade dem slippe bort, og dertil vil jeg tilbyde Dem min Hjælp.

Johanne.

Ja det er sandt. Hjælp dem med at komme bort, saa skal De have saa mange Tak.

Vermund.

Hvad siger De, Laura?

Laura.

Deres gode Villie takker jeg Dem for, men Deres Raad forkaster jeg.

Vermund.

Men De ser jo, at det er den bedste Maade.

Laura.

Nej, det er den sletteste. Er de skyldige, saa lad dem straffes; er de uskyldige, saa fortjener de vel en grundig Retfærdiggjørelse.

Vermund.

De har ingen Tro til mig mere. De har forandret Dem — forandret Dem meget siden igaar.

Laura.

Ja det er sandt.

Vermund.

Og hvad har jeg da gjort Dem? Har jeg krænket Dem med min Tale? O De kjender jo mit vilde, uregerlige Sind, som mod min Villie løber af med mig; De veed jo, at jeg ikke er saa slem, som jeg lader.

Mel. Naar Morgenrøden luer.

1.

Ja De forlængst erfared
hvad i mit Hjerte bor,
for Dem jeg aabenbared
min bedste Drøm paa Jord.
De maa — De maa mig kjende,
og dog kan koldt De nænne
at veje hvert mit Ord.

2.
(griber hendes Haand)
O Laura, lad dig bøje!
mit Mod har mig forladt;
et Lysglimt fra dit Øje
kan sprede Tvivlens Nat.
Et Haab du har mig givet,
paa det jeg bygged Livet —
o dræb det ej saa brat!

Laura.

Vermund! De maa bære over med mig, jeg kan ikke i dette Øjeblik — De maa forlade mig.

Vermund.

Naar De blot vil vise mig et mildt Ansigt, blot love mig, at de ikke længer vil være vred paa mig.

Laura.

Jeg er ikke vred paa Dem.

Vermund.

Saa vaagner mit Haab igjen. Nu gaar jeg trøstet.

(gaar.)

Femte Scene.

Laura. Johanne.

Laura.

Kan det nu være Falskhed? Johanne, tror du, at han mente det?

Johanne.

Om han mente med sit Frieri? ja det var da tydeligt.

Laura.

Nej, jeg kan ikke elske ham, nu veed jeg det. — O jeg maa have Luft. (lukker Glasdørene op.)

Johanne.

Hør, Laura, hvad skal man egentlig tænke om Hr. Herløv efter den Historie med Stikkelsbærrene?

Laura.

O det er jo ikke andet end en Raadhed, som da ikke kan sætte nogen Plet paa hans Karakter. Du kan være vis paa, at det er et skikkeligt Menneske.

Johanne.

Ja det vilde jeg ogsaa saa gjerne have. For jeg skal sige dig, vi talte saa meget sammen igaar, og jeg tror næsten, at han friede til mig.

Laura.

Hvad svarede du da?

Johanne.

Herregud, hvad skulde jeg svare? Jeg vidste jo ikke den Gang, at han var en Slave.

Laura.

Du kan være vis paa, han er den, han udgiver sig for.

Johanne.

Gid du havde Ret — jeg vilde saa grumme nødig have, at han skulde være en Slave. Men hvorfor er du saa bedrøvet? Naar du ikke kan elske Vermund, saa maa han jo finde sig i det.

Laura.

Ja men jeg har for hans Skyld stødt en anden bort.

Johanne.

Ejbæk?

Laura.

Ja!

Johanne.

Og nu tror du, at du i Grunden elsker ham — hvad — ikke sandt?

Laura.

Jo!

Johanne.

Men det kan jo godt gjøres om. Du kan jo sige til ham —

Laura.

Skal jeg fortælle ham — nej, det kan jeg ikke. Jeg har stødt ham bort. Du saae jo, hvad Hastværk han havde for at komme herfra.

Johanne.

Aa det kunde jo snart bringes i Orden, naar jeg bare vidste, at de ikke var Slaver.

Sjette Scene.

De forrige. Hans (viser sig i Døren).

Hans.

Ja det kan De være rolig for. (Johanne udstøder et lille Skrig) Bliv ikke bange, lille Frøken! jeg kommer her for det bedste. Er De ikke saa god at komme lidt nærmere, for jeg er for simpel til at gaa saa langt ind i Stuen.

Laura (gaar hen til ham).

Hvad vil De da?

Hans.

Jeg vil blot fortælle Dem, at de unge Herrer er ligesaa uskyldige i det, man anklager dem for, som Damerne selv.

Laura.

Ja derom var jeg overbevist i Forvejen.

Hans.

Det var kjønt af Dem. Det tænkte jeg nok. Og jeg skal strax komme med Beviset.

Johanne (gaar nærmere).

Maa jeg høre det Bevis.

Hans.

Vi lidt, der er først andre Ting at klare. (til Laura) Ser De, jeg kjender nu lidt til Deres Historier, men hvorfra jeg kjender dem, det er der nu ingen Tid til at snakke om. Og det er nu vist, at Hr. Bermund er en Filur, han mener Dem det ikke godt, han har allerede en Kjæreste inde i Kjøbenhavn.

Laura.

Men hvoraf veed De det?

Hans (tager et rødt Brev frem).

Heraf. Nu skal De selv se.

Johanne (tager det).

Aa det er det! Det er udmærket. Nu skal vi se.

Laura.

Vil du læse fremmede Folks Breve?

Johanne.

Ja han har selv givet mig Lov til at læse det, naar jeg kunde faa fat paa det. Men det er det samme, jeg skal bruge det alligevel. (putter det i Lommen.)

Hans.

Og Dem, Frøken, vil jeg bede hilse Hr. Ejbæk fra den Kjæltring, han traf igaar.

Laura.

Men hvad skal det betyde?

Hans.

Sig De blot det! og fortæl ham, at jeg har lagt

mig hans Ord paa Hjerte, og at jeg har tænkt paa dem hele Natten, og at jeg nok tror, jeg kan blive et skikkeligt Menneske. Han skal høre fra mig. — Lover De mig det?

Laura.

Ja!

Hans.

Og saa maa De holde lidt af ham — hører De! Det er en prægtig Fyr, det veed jeg; han fortjener det bedre end nogen anden.

Laura.

Men hvem er De da?

Hans.

Vi lidt — nu kommer vi strax til det.

Syvende Scene.

De forrige. Krans.

Johanne.

Der er Kammerraaden.

Hans.

Saa far vel! Nej bi — det kan være det samme.

Krans.

Hvem er det? Aa det er jo Mads Rasmussen fra Elmetofte. Ikke sandt?

Hans (i Bondedialekt).

Jo!

Krans.

Naa det var godt, du kom, for de Fyre er saa stædige. Vi kan ikke faa dem til at bekjende.

Hans.

Nej jeg skulde ogsaa fortælle Dem, at De har taget fejl. Det er ikke de rigtige.

Krans.

Hvad for noget? hvoraf veed du det?

Hans.

Jo for Christen Skjævben blev taget ved Esrom igaar Aftes.

Krans.

Fy for en Ulykke! Det var dog skammeligt.

Hans.

Og saa skulde jeg levere Dem denne Bog. Den er nok bleven stjaalet her i Nat.

Krans.

Hvad? er det Hr. Vermunds Tegnebog?

Hans.

Jo, det skal det nok være.

Krans.

Er alle Pengene i den endnu?

Hans.

Hver evige Skilling.

Krans.

Men hvem er det da, der leverer den tilbage?

Hans.

Det er den, der har stjaalet den.

Krans (forvirret).

Saa? Men — men — jeg — jeg kan ikke forstaa — du — du sagde før, at Christen Skjævben var greben, hvor — hvor er da Skriverhans?

Hans.

Kan De se den Baad?

Krans.

Ja — ja —

Hans.

Og kan De ogsaa se det Skib?

Krans.

Ja vist! Men — men hvorfor spørger du om det?

Hans.

Jo for nu gaar jeg ned i den Baad, og saa ror jeg ud til det Skib.

Krans.

Men hvorfor gjør du det?

Hans (med sin naturlige Stemme).

Jo, for jeg er Skriverhans.

(iler ud.)

Ottende Scene.

Laura. Johanne. Krans.

Krans.

Stop — stop! Aa der er ingen, der kan høre det. Og han løber ned ad Bakken. Aa kald paa de andre, saa skal jeg passe paa ham imens.

Laura.

Hvor er de andre?

Krans.

Naa, vil De saa passe paa, saa skal jeg kalde.

(iler ud.)

Laura.

Aa Gud ske Lov! nu er han strax ved Baaden.

Johanne.

Naa saa det var den rigtige Gavtyv!

Niende Scene.

De forrige. Krans. Frue. Assessor. Vermund.

Mel. Vor jeg paa det høje Fjeld.

1.

Krans.

Kom — kom — kom dog blot herhen!

Assessor.

Naa hvad er det?

Krans.

Nej se — han har skyndt sig forbandet.

Assessor.

Hør —

Vermund.

Tal —

Frue.

Sig mig dog, min Ven!

Krans.

Og se nu er han ude paa Vandet.
O Gud!

Assessor.

Han er rent fra Sands.

Krans.

Aa nej se! nu ved Skibet han er allerede.

Assessor.

Hvem?

Vermund.

Hvem?

Krans.

Aa det er jo Hans,
det er Skriverhans — Fyren der nede.

Assessor.

Hvad for noget?

Frue.

Hør dog et Ord!

Krans.

Aa se nu — nu gaar han ombord;
alt han staar paa Briggens Dæk.

Assessor.

Men hvad vil han paa den?

Krans.

Han vil væk!

2.

Ja han har os holdt for Nar,
han er borte.

Assessor.

Men sig, jeg kan ikke begrib'et.

Frue.

Hør, en Kikkert vel De har,
man kan vist læse Navnet paa Skibet.

Johanne (bringer Kikkerten).

Værsgo!

Krans (tager den).

Hurtig — lad mig se!
Nej jeg ryster paa Haanden og Skibet det sejler.

Assessor (tager den).

Kom da! — det er vist et P,
nej et F — nej et T — nej jeg fejler.

Frue.

Vermund kom! De ser jo saa godt.

Vermund (tager Kikkerten.)

Nej det bliver nu altfor smaat.
Skibet flyver —

Krans.

Væk er Hans.

Vermund.

Ja, og De red ham artig til Vands.

Assessor.

Men jeg kan ikke forstaa det. Hvor kan Skriverhans være derude, han er jo her ovenpaa.

Krans.

Nej vi har taget fejl.

Assessor.

Men den anden Slave?

Krans.

Christen Skjævben blev greben ved Esrom igaar.

Assessor.

Men Gud forbarme sig! saa er de Mennesker jo uskyldige?

Krans.

Ja jeg frygter for det.

Vermund.

Aa det er da ikke saa vist.

Assessor.

Aa jo — naturligvis. Naar de ikke er de andre, saa maa de jo være sig selv. — Men hvoraf veed De det?

Krans.

Skriverhans var jo selv her inde i Stuen.

Assessor.

Her inde?

Frue.

Men hvorfor holdt du da ikke paa ham?

Krans.

Aa han sled sig løs og løb sin Vej. Og det er ham, der har bragt mig Brevet fra Konsul Holmberg. Naar jeg nu bare kunde begribe, hvor han har faaet det fra.

Frue.

Han har naturligvis selv skrevet det.

Krans.

Mener du? Ja er det ikke mageløst, saa de er udspekulerte?

Assessor.

O det er skammeligt, at De har kunnet lade Dem binde saadan noget paa Ærmet! Hvad skal vi nu gjøre ved de unge Herrer, efter at vi have behandlet dem paa den Maade?

Vermund.

Aa — de har da ikke lidt nogen Skade.

Assessor.

Jo vi har behandlet dem hundsk, det kan vi ikke fragaa. Og vi maa give dem en eklatant Satisfaktion. En af os maa gaa op og stille dem tilfreds.

Vermund.

Skal jeg gaa op og holde Talen?

Assessor.

Nej, Laura har bestandig taget deres Parti; hun vil lettest kunne forsone dem. Gjør det, lille Laura!

Laura.

Ja gjerne! (gaar.)

Tiende Scene.

De forrige uden Laura.

Vermund.

Men bi lidt! vi er ikke færdige endnu. Hvem er det, der har stjaalet min Tegnebog?

Assessor.

Ja det er ogsaa sandt.

Krans.

Det har Skriverhans. Han har selv leveret mig den tilbage med alle Pengene i. (Flyr den til Vermund.)

Vermund.

O det er ikke muligt! (aabner den) Jo de er her rigtig nok. Nej nu staar Verden ikke længe.

Krans.

Det har jeg aldrig oplevet i min Praxis.

Assessor.

Ja Tyven vil gjøre os til Skamme, fordi vi har saa lidt Tiltro til vore Medmennesker.

Frue.

Nej, det kan aldrig hænge rigtig sammen. Hr. Assessor, maa jeg tale et Ord med Dem! (taler sagte med ham.)

Johanne.

Hr. Vermund, her er et Brev. Det er det, De igaar gav mig Lov til at se, naar jeg kunde faa fat paa det.

Vermund.

Naa ja — men De har naturligvis ikke benyttet Dem af det.

Johanne.

Ja jeg har blot set Over- og Underskriften; men jeg havde da gjættet rigtig.

Vermund.

Ja det synes saa — men jeg haaber da, at De ikke har omtalt det for nogen.

Johanne.

Nej gudbevares! jeg har ikke sagt det til andre end Laura.

Vermund.

Ja saa? Jeg takker Frøkenen for Deres Diskretion!

Johanne.

Ingen Aarsag.

Vermund.

(afsides) Er det saadan fat? Hm! (høit) Maa jeg tale et Ord med Assessoren?

Assessor.

Naa hvad vil De?

Vermund.

Hr. Assessor, jeg elsker Deres Datter.

Assessor.

Saa?

Vermund.

Og jeg tror ogsaa, at hun i Grunden elsker mig igjen.

Assessor.

Ja men det har vi ingen Tid til at tale om nu.

Vermund.

Jo jeg tror, det netop er den belejlige Tid, for hvis jeg ikke fejler, gaar Hr. Ejbæk med lignende Planer som jeg.

Assessor.

Saa? Tror De virkelig Hr. Ejbæk skulde —

Vermund.

Det slaar neppe fejl. Og det forekommer mig betænkeligt; for om Hr. Ejbæk end ikke er nogen Forbryder, saa er det dog tydeligt, da mine Vinduer vare lukkede, at Tyven kun har kunnet komme igjennem

hans Værelse, og de maa da følgelig staa i en Slags Komplot med hinanden.

Assessor.

Aa Snak! Saadan noget kommer Fruen ogsaa med, men jeg tror ikke et Ord mere af det alt sammen. Om jeg saa havde ti Døtre, vilde jeg med Fornøjelse give dem til Hr. Ejbæk alle sammen.

Vermund.

Det er stor Skade, at De ikke har ti, Hr. Svale.

Assessor.

Hvad skal det betyde?

Vermund.

Er Deres Navn ikke Svale?

Assessor (opbragt).

Aa — om jeg saa havde hundrede Døtre, vilde jeg ikke give Dem en eneste af dem — veed De det.

Ellevte Scene.

De forrige. Laura. Ejbæk. Herløv.

Mel. Fr. S. 9.

1.

Assessor.

Mine Herrer! har nu De vor Skyld os forladt?
Ja jeg veed, vi behandlet har Dem temmelig plat;
men en Tyveknægt, som lusked her ved Dag og ved Nat,
havde Kammerraaden Blaar i Øjnene sat.
Og vi andre — vi var saa forvirrede blot,
jeg kan fast sige taabelige —

Vermund.

Det kan De godt.

Assessor.

Saa vi mente, skjøndt jeg selv dog endnu tvivled saa smaat,
at De hørte til et simpelt Tyvekomplot.

Herløv.

O Hr. Assessor!

Ejbæk.

Tro mig, saa fremt
De os virkelig behandlet har lidt slemt —

Herløv.

Er det glemt.

Assessor.

Nu saa maa ingen mere da være forstemt,
vi anse hele Sagen blot for en Skjemt.

2.

Men da Freden er sluttet og bilagt vor Tvist,
maa vi skjule vi narret blev ved Tyvenes List,
for jeg veed, man vil os unde hverken Ro eller Rist,
naar det kommer ud blandt Folk.

Vermund.

Men det gjør det vist.

Assessor.

De vil indse, at denne Historie let
kunde skade vor Kammerraad.

Krans.

Ak ja, De har Ret.

Vermund (til Assessor).

Og paa Deres Renomme den kunde sætte en Plet.

Assessor.

Ja — og derfor vil jeg be' Dem —

Krans.

Kjønt holde tæt.

Herløv.

Ej vi forstyrre skal Deres Ro.

Ejbæk.

Hr. Assessor, vi kan tie — maa De tro —

Herløv.

Begge to.

Assessor.

Nu en Streg da derover! og saa er vi fro,
paa Strandbjerg skal herefter Glæden kun bo.

Ejbæk.

Og saa maa jeg sige Dem Farvel.

Assessor.

Hvad, vil De bort nu? Nej, det faar De sandelig ikke Lov til.

Ejbæk.

Jo det er mig umuligt at blive.

Johanne.

De skal blive. — Jeg skal nok faa ham til det. (taler sagte med ham.)

Krans.

Men det er sandt! Vi har endnu ikke faaet Rede paa de Stikkelsbær.

Assessor.

O kom nu ikke med saadan noget!

Herløv.

Ja Stikkelsbærrene har jeg stjaalet, det er sikkert. Men jeg haaber da, jeg slipper med at komme paa Vand og Brød.

Assessor.

Aa Kammerraaden har vist ikke Lyst til at røre for meget ved den Historie.

Krans.

Nej, naar Assessoren mener —

Johanne.

Hr. Ejbæk bliver.

Ejbæk.

Ja nu er jeg overtalt.

Assessor.

Bravo! det kan jeg lide. Og dersom der er noget, De skulde ønske — jeg har en lille Anelse — saa kan De trøstig henvende Dem til mig.

Ejbæk.

Tak! Jeg kunde maaske en Gang benytte mig af Assessorens Tilbud. (sagte) Hvad mener De, Laura?

(Laura rækker ham Haanden.)

Herløv.

Gjælder det samme Tilbud ogsaa for mig.

Assessor.

Hvad? er der ogsaa noget paa Færde med Dem?

Herløv.

Ja det er jo rigtig nok endnu en Hemmelighed, men —

Johanne (hurtig).

De maa ikke sige det.

Mel. Mener du, at den har Lykken fat.

1.

Krans.

Sagen sluttet er, saa vidt som nu jeg ser,
skjøndt denne Gang ej min Færd med Sejren krones,
men jeg lover, at Forbryderen ej mer
mit skarpe Blik skal undgaa —

Vermund.

Ja og Deres Kones.

Frue (til Bermund).
Men naar hjem vi drager,
Dem vi med os tager.
Bermund.
Ja hos Dem forstummer
al min Sorg og Kummer.
Alle.
Sagen sluttet er, saa vidt som nu vi ser,
skjøndt denne Gang ej hans Færd med Sejren krones;
men vi haaber, at Forbryderen ej mer
hans skarpe Blik skal undgaa — heller ej hans Kones.

2.

Assessor.
Ja, vort Eventyr er sluttet nu igjen,
men ingen List skal os mer bag Lyset føre;
under landlig Fryd skal denne Dag gaa hen,
i Morgen vi til Byen alle sammen kjøre.
Ejbæk.
Ja mod Livets Gammen
vil vi kjøre sammen.
Herløv.
Ej vi mer skal have
af til Fods at trave.
Alle.
Ja, vort Eventyr er sluttet nu igjen,
men ingen List skal os mer bag Lyset føre;
under landlig Fryd skal denne Dag gaa hen,
paa Strandbjerg skal kun Glædens Stemme la' sig høre.

3.

Herløv.
Ganske som en Fodtur Ungdomstiden gaar,
med frejdigt Mod man sig fægter gjennem Livet.
Ejbæk.
Frem vi haster, og vi selv det ej forstaar,
thi mod et ukjendt Maal en Higen er os givet.

Herløv.

Men i Havnen staar vi.

Johanne.

Nu ej længer gaar De.

Ejbæk.

Nu vort Maal vi kjende.

Laura.

Saa har Rejsen Ende.

Alle.

Ganske som en Fodtur Ungdomstiden gaar,
med frejdigt Mod man sig fægter gjennem Livet,
Hjertet drømmer sødt om Kjærlighedens Vaar,
og Held os, naar saa let som her den blev os givet!

Tordenvejr.

Skuespil.

(1851.)

Personer.

Ribolt, jydsk Herremand.
Fru Ribolt, hans Kone.
Else, hans Datter af første Ægteskab.
Lyng, Gaardejer.
Kancelliraad Hornum, Distriktslæge.
Fru Hornum, hans Kone.
Rosalie, deres Datter.
Skarre, praktiserende Læge.
Madam Mortensen, Møllerenke.

Morten, hendes Søn, Underforvalter	hos Ribolt.
Vendel, Gods- og Avlsforvalter	
Anna Svendsen, Husjomfru	
Thomas, Tjener	

An' Mari.
Anders Fesser.

Første Akt.

En elegant Dagligstue hos Ribolts med Døre i Baggrunden og paa Siderne.

Første Scene.

Fru Ribolt (sidder i en Lænestol i Forgrunden). Anna Svendsen (staar ved et Bord i Baggrunden og skjænker Kaffe).

Fru Ribolt.

Herregud, Jomfru! gjør dog ikke saa megen Støj med de Kopper! Jeg kan ikke taale det i mit stakkels Hoved.

Anna (bringer hende Kaffe).

Værsgo, Frue!

Fru Ribolt.

Naa, Jomfru! hvordan har De saa haft det herovre, medens vi var i Kjøbenhavn? Hvorledes er hele den lange Vinter gaaet for Dem?

Anna.

O Tak! den er gaaet dejligt.

Fru Ribolt.

Dejligt! ja saa? Hvormed har De da moret Dem saa dejligt? Naa fortæl! Jeg kjeder mig saa gyseligt. Har De holdt Baller her paa Gaarden?

Anna.

Nej, men i Julen var vi til Legestue hos Madam Mortensen.

Fru Ribolt.

Madam Mortensen! hvem er det?

Anna.

Det er hende, som ejer Vandmøllen dernede.

Fru Ribolt.

Naa, er hun nu ogsaa bleven Madam? — Naa fortæl mig noget mere! hvad flere Fornøjelser har De haft?

Anna.

Saa har jeg to Gange været ude at kjøre i Kane.

Fru Ribolt.

I Kane! se se! Hvad var det for en jydsk Kavaler, der var saa ridderlig at invitere Dem?

Anna.

Det var Forvalteren.

Fru Ribolt.

Hr. Vendel! Hm, han har nok haft trang Tid paa Morskab. Men hvordan fordrev De nu ellers Tiden i de lange Aftener?

Anna.

Saa sad jeg gjerne ude hos Pigerne, medens de bandt paa deres Hoser, og læste for dem eller fortalte dem en Historie.

Fru Ribolt.

Hahaha! det gad jeg høre. Hvor fik De alle de Historier fra?

Anna.

O jeg kan saa mange smukke Historier, som jeg har lært af min Moder.

Fru Ribolt.

Af Deres Moder? De har jo sagt mig, at hun

døde i Tugt— i denne Anstalt, med det samme De blev født; hvor kunde hun da lære Dem —

Anna (bevæget).

Jeg mente min Plejemoder, Madam Svendsen. (afledende) Og naar jeg saadan sad og fortalte, saa morede Pigerne sig, og saa gik Arbejdet let fra Haanden, og somme Tider kom Forvalteren og læste noget for os.

Fru Ribolt.

Igjen Forvalteren! Han har jo rigtig været om sig. Men De mener da ikke, at han gjorde det for Deres Skyld?

Anna.

Han gjorde det vist for at gavne os alle sammen.

Fru Ribolt.

Ja det var meget kjønt og opofrende af ham. — Aa, mit Hoved!

Anna.

Er Fruens Hoved saa daarligt i Dag?

Fru Ribolt.

O det er, som det skulde kløves midt ad. Er der gaaet Bud til Doktor Skarre? Det er det eneste Menneske herovre, som forstaar min Tilstand.

Anna.

Ja Niels er kjørt efter ham i Morges.

Fru Ribolt.

Aa det er en rædsom Kval.

Anna.

Min Moder led ogsaa en Tid saa meget af Hovedpine.

Fru Ribolt.

Deres Moder, hun døde jo i denne — De mener vel Deres Plejemoder?

Anna (gaar hen til Kaffebordet).

Fru Ribolt.

Var det da Madam Svendsen, De mente? — Naa svar!

Anna (grædefærdig).

Ja.

Fru Ribolt.

Ja De maa virkelig tale, saa man kan forstaa Dem. — Naa hvad gjorde hun saa ved den Hovedpine — fortæl! — Kan De ikke svare! hvad gjorde Deres Moder?

Anna (som før).

Min Moder døde i Tugthuset.

Fru Ribolt.

(afsides) Det er ret en stridig Karakter. Det er utaaleligt at have saadanne pirrelige Tjenestefolk. (høit) Jomfru, kom herhen! (Anna nærmer sig). De vilde fortælle mig hvad Madam Svendsen brugte for sin Hovedpine. Hvorledes blev hun af med den?

Anna.

Hun mærkede, at den altid gik over, naar hun havde dygtig meget at bestille. Og saa gav hun sig ingen Ro, men holdt sig bestandig sysselsat.

Fru Ribolt.

Men hvad Kur brugte hun da?

Anna.

Hun sagde, at der var ingen anden Kur for

Hovedpine end Arbejde. Det gjaldt blot om ikke at kjæle for Sygdommen, men blot at —

Fru Ribolt (vred).

Jomfru!

Anna (ængstelig).

Frue!

Fru Ribolt.

Det er mageløst. Jeg tror sandelig, De vil give mig Skoser.

Anna.

Bedste Frue, De —

Fru Ribolt.

Pas De Deres Kaffebord, og lad mig være i Fred! — Aa, mit stakkels Hoved!

(Anna gaar hen til Kaffebordet.)

Anden Scene.

De forrige. Ribolt og Vendel (med Regnskabsbøger under Armen kommer ind fra højre).

Fru Ribolt.

God Morgen, Hr. Vendel! — Jomfru, Kaffe til Hr. Vendel og min Mand!

Ribolt (kort).

Jeg skal ingen Kaffe have. (gaar heftig frem og tilbage.)

Vendel.

Og jeg maa ogsaa bede, om jeg maa have den Kop til gode til en anden Gang. For Øjeblikket har jeg meget travlt.

Fru Ribolt.

De tager Dem det altfor nær, Hr. Vendel. Det er smukt nok, at De viser saa megen Iver for vore Affairer, men vi vilde dog gjerne i Sommer have

Fornøjelsen af Deres Selskab lidt oftere, end vi havde ifjor. De trænger vel stundom ogsaa til lidt Adspredelse efter det meget Arbejde?

Vendel.

Jeg takker! Naar det er mig muligt, skal jeg tage mig den Frihed at benytte mig af Fruens Tilbud. — God Morgen! (gaar, men standser hos Anna, med hvem han taler sagte.)

Fru Ribolt.

God Morgen, Hr Vendel! (til Ribolt, idet han paa sin Vandring kommer hen til hende) Men Gud, lille Ven, hvor du ser fortrædelig ud. Hvorfor vilde du ingen Kaffe have?

Ribolt.

Jeg har faaet andet at tænke paa. Jeg maa tale med dig — alvorlig.

Fru Ribolt.

Ja værsgo, min Ven, jeg sidder jo her. (opdager, at Vendel og Anna tale sammen) Jomfru! (Vendel gaar, Anna nærmer sig frygtsomt) De hører jo, at Forvalteren har travlt, hvorfor opholder De ham da med Deres Snak?

Anna.

Det var ham, som først talte til mig.

Fru Ribolt.

Ja vist! Sørg De nu for, at det Thetøi kommer bort, saa skal jeg nok siden tale med Dem. (Anna gaar.)

Tredie Scene.

Ribolt. Fru Ribolt. Siden Thomas.

Fru Ribolt.

Naa, min Ven! hvad vil du mig saa?

Ribolt (uden at se paa hende)

Jeg maa sige, hvad jeg har sagt dig saa tidt; det gaar ikke paa den Maade, det kan ikke gaa.

Fru Ribolt.

Hvad kan ikke gaa, min Ven?

Ribolt.

Den ny Hovedbygning, du fik mig til at opføre, har været altfor urimelig kostbar, og saa det lange Vinterophold i Kjøbenhavn — der maa ske en Forandring, det er absolut nødvendigt.

Fru Ribolt.

Aa mit Hoved!

Ribolt.

For at forøge vore Indtægter, skulde vi opdyrke Hedejord, vi skulde have flere Køer. Hvor tage vi Penge fra? De gaar til Stads og Fjas.

Fru Ribolt (højere).

Aa mit stakkels Hoved!

Ribolt (heftigere).

Vi er Bønder, vi maa leve som Bønder. Vi maa kaste alle de fornemme Nykker paa Døren; vi maa lukke Huset for alle Fremmede; vi maa være glade ved hver Krumme Brød og hver Drik Vand, vi kan faa til os selv; vi maa arbejde i vort Ansigts Sved, i Stedet for at ligge og dovne i en Læenestol.

Fru Ribolt (med brudt Stemme).

Aa — jeg dør.

Ribolt.

Hvad siger du? (forskrækket) Kone — svar mig! er du syg? (øm) Rasmine! min egen Rasmine! se paa mig! — O Gud, hun dør! — Rasmine! O jeg elen-

dige Mand, hvad skal jeg gjøre! — Rasmine! min søde Engel! slaa Øjnene op! jeg beder dig saa bønlig. — O Gud, hun er død!

Fru Riboldt (med svag Stemme).

Vand!

Riboldt.

Gud være lovet — hun kan snakke. Hvad siger du, min Engel?

Fru Riboldt.

Et Glas Vand!

Riboldt.

Vand — det skal du faa. Ja hvor er der Vand? (ringer og raaber ud ad Døren) Vand — et Glas Vand!

Fru Riboldt (gnaven).

Herregud — kan du ikke se, der staar Vand paa Bordet?

Riboldt.

Paa Bordet? Du har Ret. Nu kommer jeg. Se her er et Glas Vand! (hun drikker) Skal du have mere?

Fru Riboldt.

Nej! — Aa!

Riboldt.

Er det nu bedre? hvad? Svar mig min Engel! (knæler foran hendes Stol.)

Fru Riboldt (mat).

Du slemme Mand! du slaar mig ihjel.

Riboldt.

Nej jeg gjør ikke. Sig ikke det! Slaar jeg dig vel ihjel?

Fru Riboldt.

Du kommer og overfuser mig og glemmer rent,

at jeg er en syg Stakkel. (græder) Du bryder dig mere om dine Penge end om din Kones Helbred.

Ribolt.

Vær nu ikke vred, Rasmine! Jeg skal aldrig plage dig mer.

Fru Ribolt (græder).

Jeg er ikke vred Ribolt, — jeg er blot bedrøvet — inderlig bedrøvet, over at du ikke holder mere af din Kone.

Thomas (fra den bageste Dør).

Fruen ringede.

Fru Ribolt (ganske rolig).

Sæt det Thetøj ud, og bed saa Frøkenen om at komme herned!

Thomas.

Frøkenen er ikke paa sit Kammer. Jeg saae hende nylig gaa over Gaarden.

Fru Ribolt.

Se da efter hende, og bed hende komme herop!

(Thomas gaar med Thebakken.)

Fru Ribolt.

Aa, mit Hoved!

Ribolt.

Din lille Stakkel! Ja men nu kommer Kancelliraaden her jo til Middag, saa maa vi faa ham til at tage dig ordentlig i Kur.

Fru Ribolt.

Nej Tak! Den Bulbider har jeg haft mere med at gjøre, end jeg ønsker. Du husker jo, at jeg i Efteraaret, før vi rejste til Kjøbenhavn, fik fat paa den

unge Doktor, Hr. Skarre, og hvis der er nogen herovre, som kan gjøre mig rask igjen, saa er det ham.

Ribolt.

Ja men, bedste Kone!

Fru Ribolt.

Hvad er der i Vejen?

Ribolt.

Du veed jo, at Kancelliraaden har Penge staaende her i Gaarden, og hvis han nu fik at vide —

Fru Ribolt.

Fy, du er afskyelig! Er det ikke, som jeg siger, at du bryder dig mere om dine Penge, end om din Kones Helbred? Men du kan være rolig, jeg skal ikke længe staa dig i Vejen.

Ribolt.

Rasmine!

Fru Ribolt.

Jeg føler, at jeg Dag for Dag bliver svagere; jeg kan ikke gjøre det ret længe. Gid du da ikke maa fortryde —

Ribolt (holder hende for Munden).

Rasmine! jeg skal aldrig sige saadant noget mere. Vær nu ikke vred længer!

Fru Ribolt.

Ak, jeg bliver altfor let god igjen. Kom, da du slemme Dreng!

Ribolt (kysser hende).

Min egen lille Kone!

Fjerde Scene.

De forrige. Else.

Fru Ribolt.

God Morgen, mit Barn! jeg har jo slet ikke set dig i Dag. Naa, kom hen og kys mig! (Else gjør det frygtsomt.) Men hvordan er det, du ser ud? og din Kjole er jo ganske vaad forneden? Hvor har du været henne?

Else.

Jeg spadserede i Haven, og saa fik jeg saa inderlig megen Lyst til at gaa lidt ud i Marken.

Fru Ribolt.

I Marken? Men Gudbevares — hvad vilde du da i Marken? Naa svar!

Else.

Jeg vilde bare se til Vintersæden, hvordan den stod.

Fru Ribolt.

Men hvad i al Verden kommer det dig ved? Synes du, det er passende for en ung Dame at bryde sig om Vintersæden? Synes du?

Ribolt.

Jeg veed da ikke, hvad upassende der er i det.

Fru Ribolt.

O Kjære, det kan et Mandfolk ikke bedømme. Det maa du lade mig om.

Else.

Min Moder havde aldrig noget imod, at jeg gik i Marken.

Fru Ribolt.

Din Moder! Ja hun lod dig jo rende for Lud

og koldt Vand. Hun saae helst, at du blev saadan en rigtig jydsk Bondepige, ligesom hun selv. Men jeg har nu foresat mig at opdrage dig til en fin Dame.

Else.

Jeg tror aldrig, der bliver nogen fin Dame af mig.

Fru Ribolt.

Og hvorfor tror du ikke det? Er det forbi du ikke vil, eller føler du maaske, at du er saa forfærdelig dum, saa —

Ribolt.

Naa naa!

Fru Ribolt.

Naa svar! Hvorfor tror du ikke, at du kan blive nogen fin Dame?

Else.

Det maa vel være, forbi jeg er for dum.

Fru Ribolt.

Har du kjendt Magen? Ikke en Gnist af Æresfølelse har hun. — Og det skammer du dig ikke ved at tilstaa?

Else.

Nej, hvad kan jeg gjøre for det?

Ribolt.

Det har hun sgu Ret i.

Fru Ribolt.

O det er ikke andet end Trods. Alt hvad man arbejder paa hende, alt hvad man lader hende lære, det hjælper ikke en Smule.

Else.

Nej det er vist og sandt.

Fru Ribolt.

Nu kan du høre; hun gjør sig ordentlig til deraf.

Else.

Ja hvorfor skal jeg lære Tydsk?

Fru Ribolt.

Hvorfor! Hun spørger hvorfor!

Ribolt.

Ja det gjør jeg ogsaa. Hvorfor skal hun lære det?

Fru Ribolt.

Hvorfor! det var et underligt Spørgsmaal. Hvorfor lærer alle det?

Ribolt.

Ja det veed jeg sgu ikke.

Fru Ribolt.

Hm! — men jeg veed det. (til Else). Har du spillet en Time i Dag?

Else.

Nej!

Fru Ribolt.

Det var jo Ret, min Pige. Og hvad var det saa for uopsættelige Forretninger, der forhindrede dig deri? Hvad havde du f. Ex. at bestille nede i Gaarden?

Else.

Jeg syntes dog, jeg skulde ned og sige god Dag til Hestene.

Fru Ribolt.

Det er rigtigt, det er et passende Selskab for dig.

Femte Scene.

De forrige. Skarre.

Skarre.

God Morgen og velkommen tilbage! Naa, Frue,

hvorledes gaar det saa med Hovedet? Har de kjøbenhavnske Fornøjelser slet ikke hjulpet?

Fru Ribolt.

Aa jo, mens jeg var derovre, syntes jeg nok det var bedre, men nu er det rent galt.

Skarre (deltagende).

Virkelig? det gjør mig meget ondt. Hm hm! hvad skal man dog gjøre ved det Hoved? Har Fruen nogensinde prøvet at tage et Trækplaster i Nakken?

Fru Ribolt.

Nej, men det er vist meget smerteligt.

Skarre.

Ja vist er det, og jeg har ikke Hjerte til at anvende saadanne Midler paa Fruen. Men maaske samme Virkning kan opnaaes ved nogle kølende Pulvere.

Fru Ribolt.

Ja men jeg kan ikke udstaa at tage Medicin.

Skarre.

Saa? Ja naar det er Fruen saa meget imod, saa er det bedst at lade være. Det vigtigste er dog, at De søger saa megen Adspredelse som muligt, og navnlig hver Dag, naar det er godt Vejr, foretager Dem en dygtig Spadseretur.

Fru Ribolt.

Kunde jeg ikke ligesaa gjerne kjøre?

Skarre.

Aa jo, det er dog mest Luften, der skal virke. — De skal se, Frue, naar De blot vil have Tillid til mig, saa skal vi nok faa Bugt med Deres Ildebefindende.

Fru Ribolt.

O Gud! der er ingen Læge paa Jorden, til hvem jeg har saa megen Tillid som til Dem.

Ribolt.

Mener De dog ikke, Hr. Doktor, at der kunde anvendes noget mere bestemt?

Skarre.

Aa nej! Man maa helst fare med Lempe. Mod kroniske Tilfælde bør man vist aldrig anvende voldsomme Midler. (til Else) Men Frøkenen har jeg jo slet ikke hilst paa. Hvorledes har De befundet Dem saa længe?

Fru Ribolt.

De maa ikke se paa hende, Hr. Doktor; hun kommer lige fra sin Morgentur.

Skarre.

Gudbevares! En Læge er vant til at se Damerne i Morgendragt. (til Else) Frøkenen har vel tilbragt en udmærket fornøjelig Vinter i Kjøbenhavn?

Else.

Nej, jeg har kjedet mig saa gyselig.

Fru Ribolt.

Men Else, hvor kan du sige det?

Skarre.

O det er saa naturligt, at Frøkenen holder mest af Landet.

Fru Ribolt.

Ja lille Else er nu lidt sværmerisk.

Skarre.

Det er i sin Orden, naar man er i den Alder. Og det er dog et ganske anderledes poetisk Liv, man

fører herovre. Jeg holder med Dem, Frøken; der er dog bedst i Jylland.

Else.

Ja man kan ikke faa Vejret derovre mellem de høje Huse.

Skarre.

Ja, og saa savner man saa uhyre denne milde Fred, der her er udbredt over hele Livet.

Else.

Ja og saa er det saa ærgerligt at se paa de mange Mennesker, som render omkring og har saa travlt. Alt hvad de tager dem for, kunde de gjerne lade være, for det koster kun Penge og spilder Tiden og er dog ingen Nytte til.

Ribolt.

Det er et sandt Ord!

Skarre.

Ja der er vist nok megen Sandhed deri, men —

Fru Ribolt.

O det er kun lidt Malice af Else. Hun er bleven noget disputeresyg, siden hun var i Kjøbenhavn.

Skarre.

Det er mig en stor Fornøjelse at disputere med Damer. — Frøkenen mener altsaa, at De slet ingen Nytte har haft af Deres Ophold i Kjøbenhavn?

Else.

Nej, det veed Gud.

Fru Ribolt.

Sig ikke det, Else! Det mener du jo ikke.

Skarre.

Men har De ingen bestemt Nytte haft, saa har De da haft desmere Fornøjelse, f. Ex. i Theatret.

Else.

Ja jeg var en Gang paa Komedie, hvor jeg morede mig.

Skarre.

Naa det var dog altid noget. Tør jeg spørge, hvad det var for et Stykke, der fandt Naade for Frøkenens Øjne?

Else.

Det var ude hos Beriderne, for det var saa morsomt at se paa de mange kjønne Heste.

Fru Ribolt.

Aa hør, lille Else! (affides) Vil du paa Øjeblikket gaa din Vej — du staar jo og prostituerer dig. (højt) Hent mig saa det, min Pige!

Else.

Hvad er det, jeg skal hente?

Fru Ribolt.

(affides) Aa din Tosse, gaa nu! (højt) Skynd dig saa lidt, min Pige!

Skarre.

Saa haaber jeg, Frøkenen vil fortsætte denne Disput med mig en anden Gang.

(Else gaar.)

Sjette Scene.

Ribolt. Fru Ribolt. Skarre.

Fru Ribolt.

Doktoren maa undskylde, at jeg afbrød Samtalen; men jeg og Else læser hver Formiddag en Time

Fransk sammen, og saa sendte jeg hende op efter hendes Bøger.

Ribolt.

Hvad, læser I Fransk?

Fru Ribolt.

Ja vist gjør vi. En ung Pige bør kunne godt Fransk, det er saa overordentlig dannende. — Lille Else har i Kjøbenhavn ogsaa lært at spille og male.

Ribolt.

Ja men hun kan da ikke noget af det.

Fru Ribolt.

Hvor kan du sige det? Hun gjør saamænd meget gode Fremskridt. (til Skarre) Og jeg holder saa meget af saadanne Smaatalenter, de klæder en ung Pige saa godt.

Skarre.

Ja det er smukt, naar Kunsten saaledes kaster sit Rosenskjær over det huslige Liv. — Men De skal læse Fransk, jeg vil anbefale mig.

Fru Ribolt.

Gudbevares, Hr. Doktor! det har slet ingen Hast. Min Datter skal dog først se sit Pensum igjennem.

Ribolt.

Jeg har aldrig hørt tale om, at I læste Fransk.

Fru Ribolt.

O du har glemt det igjen. — Vil De ikke tage Plads, Hr. Doktor!

Skarre.

Nej Tak, jeg har nogle Patienter i Nabolaget, som længes efter mig.

Fru Ribolt.

Ja saa tør jeg ikke opholde Dem. Men til Middag har vi et Par Fremmede.

Ribolt (ængstelig).

Rasmine!

Fru Ribolt.

Hvad vil du? (til Skarre) Vi faar Besøg af nogle Venner, og saa vil De maaske ogsaa —

Ribolt (som før).

Men hør dog!

Fru Ribolt.

Lad mig være! — saa tør vi maaske ogsaa haabe at se Dem?

Skarre.

Jeg takker, det skal være mig en stor Fornøjelse.

Ribolt.

Det er rigtig nok Distriktslægen, der kommer her, og da jeg veed, at de to Herrer ikke er rigtig gode Venner —

Skarre.

Aa jeg frygter aldeles ikke for Kanselliraaden, naar jeg blot maa være fri for at komme under hans Kur.

Fru Ribolt.

Hahaha! Ja De kan tro, jeg har prøvet, hvordan det var. — De kjender vel ikke noget til Kanselliraadens Familie?

Skarre.

Nej, ikke meget. Da jeg kom hertil, gjorde jeg en Visit hos dem og saae kun Fruen. Men i Vinter

var jeg paa et Klubbal med Frøkenen, og det er virkelig en kjøn Pige.

Fru Ribolt.

Synes De det?

Skarre.

Aa ja — hun er ikke ilde i Baldragt og ved Lys.

Fru Ribolt.

Ja saa tager hun sig maaske bedre ud. — Naa saa ser vi Dem altsaa til Middag?

Skarre.

Jeg takker! God Morgen!

(gaar.)

Syvende Scene.

Ribolt. Fru Ribolt.

Ribolt.

Men Herregud! naar nu Kanselliraaden bliver saa vred, at han opsiger mig de 8000 Rbd., hvad skal jeg arme Mand saa gjøre? Du veed, at han haber Doktor Skarre.

Fru Ribolt.

Aa plag mig nu ikke! Hvordan skulde jeg syge Stakkel holde det ud mellem alle de kjedelige Folk, hvis jeg ikke havde et eneste ordentligt Menneske til at opmuntre mig?

Ribolt.

Men bedste Kone!

Fru Ribolt.

Følg mig ind i Kabinettet, for at jeg kan lægge mig lidt paa Sofaen og samle Kræfter.

Ribolt.

Men du skal jo læse Fransk med Else.

Fru Ribolt.

Tosse! naar skulde Else have lært det Franske?

Ribolt.

Men hvorfor sagde du det da?

Fru Ribolt.

Fordi jeg ikke vil have, at hun skal gjælde for den Gaas, som hun er; fordi jeg vil sørge bedre for hende, end hendes Moder har gjort.

Ribolt.

Aa du tænker maaske paa at smede et Giftermaal. Det synes mig du skulde lade hende selv om.

Fru Ribolt.

Det er Takken, man har. Tror du virkelig, det kan falde noget fornuftigt Menneske ind at fri til Else, naar man ikke hjælper ham paa det? Naa, tag mig nu under Armen! Aa Gud!

(De gaa ud til venstre.)

Have. Et lavt Stakit, med en Laage midtpaa, gaar tvers over Scenen. I Baggrunden et udstrakt Hedelandskab, sluttet af mørke Lyngbakker. Forrest paa Scenen staar en Bænk paa hver Side.

Ottende Scene.

Else (kommer fra venstre Side).

Jeg kan ikke begribe, hvor han er henne. Nu har jeg ledt efter ham baade det ene og det andet Sted, og jeg synes det er saa underligt at spørge Hr. Vendel. Men er det ikke ham, der kommer? (kalder) Morten! — Det er ham. — O jeg har saa grumme meget at sige ham.

Niende Scene.

Else. Morten (kommer igjennem Stakitlaagen).

Else.

God Dag, Morten!

Morten.

God Dag, bitte Jomfru! Velkommen hjem!

Else.

O Morten, jeg har saadan ledt efter dig, for jeg syntes dog jeg skulde hilse paa dig. Hvor har du dog været henne hele Dagen?

Morten.

Jeg har været i Marken.

Else.

Du kan tro, jeg har længtes saa meget efter Jylland, for det er da et ynkeligt Liv, man fører i Kjøbenhavn.

Morten.

Ja det vil jeg tro. (Pavse.)

Else.

Den meste Morskab, jeg havde derovre, det var at tænke paa den Tid, da Moder levede, og vi to gik og legede sammen hver evige Dag. Kan du huske den Gang jeg drat i Mølleaaen, og du fiskede mig op?

Morten.

Aa ja! (Pavse.)

Else.

Men Morten, fortæl mig nu, hvordan du har haft det her ovre hele Vinteren? Har du slet ikke længtes efter at tale med mig igjen?

Morten.

Nej!

Else.

Det er ret en Skam, Morten! Vi har dog altid været saadanne gode Venner.

Morten.

Ja det var den Gang. Nu er De bleven en fin Dame, saa faar jeg skjøtte mig selv.

Else.

Ja men jeg er ikke nogen fin Dame, og jeg vil ikke være det. Jeg vil blive den, jeg altid har været. Hør, Morten!

Morten.

Ja, bitte Jomfru!

Else.

O jeg veed ikke hvad jeg vilde sige.

Morten.

Ja det veed jeg ikke heller. (Pavse.)

Else.

Det bliver nok bedre med os to en Gang.

Morten.

Aa ja — det kan hænde sig.

Else (ser ud til venstre).

Men hvem er det, der kommer der?

Morten.

Det er Forvalteren med Jomfruen.

Else.

O gid det var mig, som var Jomfru her paa Gaarden!

Morten.

Ja det samme vilde jeg ønske.

Else.

Ak ja! far vel, Morten!

Morten.

Far vel, bitte Jomfru!

(Else gaar ud til venstre, Morten ud ad Laagen.)

Fjerde Scene.

Wendel og Anna (komme fra venstre).

Vendel (ser efter de bortgaaende).

Ja tænkte jeg det ikke nok.

Anna.

Hvad er det?

Vendel.

Aa, det er en Hemmelighed, jeg er paa Spor efter. Det var jo Frøkenen, der gik.

Anna.

Ja! Men det er vist ogsaa bedst, De gaar, for Fruen blev meget vred, da De før talte til mig.

Vendel.

Aa man maa bære lidt over med Fruen. Hun er saa svagelig.

Anna.

Tror De da ikke, at jeg kan bære over med en Syygs Luner?

Vendel.

Tilgiv mig, bedste Jomfru! Jeg veed, at De er saa from som nogen, og Fruen er sikkert meget vanskelig. Men De skal se at slutte Dem lidt nærmere til Frøkenen; det vil De ikke fortryde.

Anna.

Jeg kjender hende ikke.

Vendel.

Men De bør kjende hende. — Er det ikke hende, der sidder der henne paa Bænken?

Anna.

Jo!

Vendel.

Hun er en fortræffelig Pige og lider ligesaa meget under Fruens Urimelighed, som De. Hun mangler Politur, men det er en sund, uforbærvet Sjæl, som vinder ved nærmere Bekjendtskab. — Nu rejser hun sig — jeg maa tale med hende.

Anna.

De skal ikke genere Dem for at gaa.

Vendel.

Far vel da saa længe.

(gaar ud til venstre.)

Ellevte Scene.

Anna. Siden Lyng.

Anna.

Hvor alt er forandret siden igaar! O gid det var Vinter igjen! Ogsaa han er forandret — flygtig og urolig. — Jeg maa se til mit Blegetøj.

(gaar ud til højre, men møder Lyng.)

Lyng.

I, se god Dag, Jomfru!

Anna.

God Dag, Hr. Lyng! kommer De til Fods?

Lyng.

Ja jeg er inkognito, skal jeg sige Dem, hahaha! Jeg er bedt her op til Middag, men jeg vilde gjerne i Forvejen tale med Forvalteren om en Handel, vi har for, for saadan noget bliver der ingen Tid til i Selskabet. Saa syntes jeg ikke det var værdt saadan officielt at kjøre ind i Gaarden saa tidlig paa Formiddagen, for det vilde strax bringe Allarm i Lejren, og saa lod jeg min Vogn holde der nede ved Have-

laagen. — Naa, nu er da Herskabet kommet hjem. Ja De har jo ikke før været nogen Sommer her paa Gaarden?

Anna.

Nej, jeg kom her sidste Efteraar.

Lyng.

Jeg synes nok. Ja saa vil De snart mærke en stor Forandring. Om Sommeren er her et evigt Rykind. Gamle Ribolt er en udmærket flink Mand, det er sgu vist, men han er med alt det — mellem os sagt — en stor Nathue, og paa den Maade, som de nu kjøre paa, holder det ikke ud ret længe. Naa, Fruen er vel ligesaa svagelig, som da hun rejste?

Anna.

Ja svagelig er hun.

Lyng.

Ja den Sygdom kan ingen Doktor kurere hende for, for det er nu bare Kjælenskab. Tror De ikke?

Anna.

Jo det kan nok være.

Lyng.

Ja det er sgu vist. Det er ikke andet end Skaberi, men det er nu hendes Maade at være interessant paa — hahaha! men ikke mine Ord igjen! Det er noget, hun har lagt sig til, siden hun blev gift. Den Gang hun var Guvernante hos Grev Galt, da skabede hun ingen Ting, ja da var hun min Tro en ganske flink Pige. Men hvad vilde gamle Ribolt ogsaa med en Kjøbenhavnerinde? De Fruentimmer duer sgu ikke noget.

Anna (vil gaa).

God Morgen, Hr. Lyng!

Lyng.

Hvor skal Jomfruen hen saa tidlig paa Dagen?

Anna.

Jeg skal blot ned paa Blegepladsen.

Lyng.

Aa hør — kig saa ud ad Havelaagen, saa skal De se min ny Jagtvogn og de Brune! Det kan De tro er godt Kram.

Anna.

Ja Hr. Lyng er jo bekjendt for at være udmærket godt kjørende.

Lyng.

Ja man maa jo vise sig for de unge Damer, hahaha!

Anna.

Man paastaar jo ogsaa, at De gaar paa Frieri.

Lyng.

Det gjør jeg sgu ogsaa. Men hvor? alle Vegne og ingensteds. Ja egentlig er det alle Egnens unge Piger, som i Forbindelse med deres Mødre og Tanter gaar paa Frieri efter mig, hahaha! Naar man er bekjendt for at være en lystig og gemytlig Fyr, og saa oven i Kjøbet sidder godt i det, og er saa at sige den eneste Ungkarl i Egnen, saa er man uhyre populær. Alle Pigerne i to Miles Omkreds betragter jeg som min lovlige Ejendom, hahaha!

Anna.

Saa regner De altsaa Frøken Ribolt med?

Lyng.

Nej! Deres Frøken eller Jomfru, som hun hed

i gamle Dage, vil jeg ikke have noget at gjøre med. Desuden er hun jo anbragt.

Anna.

Saa?

Lyng.

Ja veed De ikke det? Aa det er sandt, De har været her saa kort. Men saa skal jeg fortælle Dem det. Hun skal have Vendel, ham Forvalteren her paa Gaarden.

Anna.

Vendel?

Lyng.

Ja tror De ikke, jeg har haft Øjnene med mig, naar jeg ifjor saae dem sammen? Mellem dem er det afgjort, det er jeg overbevist om. Og det er jo i sin Orden. Han maa jo have en Pige med Penge, og Forældrene maa jo være glade, naar de kan faa den Gaas skikkelig anbragt. Bare nu Vendel passer paa, at de ikke sætter alle hendes Grunker overstyr, for ellers bliver det min Tro en mager Gaasesteg, hahaha! Men ikke mine Ord igjen! God Morgen! (vil gaa, men vender om) Hør, det er sandt! har De set noget til Forvalteren for nylig?

Anna.

Jo han staar der henne — og taler med Frøkenen.

Lyng.

Der kan De selv se. Men jeg bliver nødt til at forstyrre dem i deres Kjærlighed, for jeg skal tale med ham, og jeg har ingen Tid at spilde. Saadanne forelskede Samtaler de er uendelige, naar man ikke

kommer og sætter et Punktum midt ind i en af Tiraderne. God Morgen, Jomfru!

(gaar.)

Tolvte Scene.

Anna.

Nej det er ikke sandt, det kan ikke være sandt. Han maa have en Pige med Penge? Er det saa nødvendigt? Maaske for en Mand, jeg har aldrig tænkt paa at ønske mig Penge. Og han har jo ikke vist mig mere end almindelig Venlighed — jo sandelig det har han, meget, meget mere. Men Lyng siger det saa sikkert, og han var selv i Dag saa besynderlig. — (heftig) Nej det er umuligt.

Trettende Scene.

Anna. An' Mari og Anders Fesser komme fra højre bag Stakittet. Den sidste har en Kasse paa Ryggen.

An' Mari.

Gudsfrej og god Daw! (gaar ind igjennem Laagen.)

Anna.

God Dag, Mor!

An' Mari.

Med Forlov! er det den her Goer, de kalder Vejløv?

Anna.

Ja!

An' Mari.

Hun skulde wal itte kinn en bette Pihg, som hedder Jomfru Svendsen?

Anna.

Jo det er mig.

An' Mari.

Aa Ajs! gaa hen til e Goer med e Glarkihst! a vil taahl med den her bette Pihg.

(Anders gaar bag om Stakittet til venstre.)

Fjortende Scene.

Anna. An' Mari.

Anna.

Hvad vil Moder tale med mig om?

An' Mari.

Aa, a vil blot fortælle hende en bette kon Histaarri. Hun kinner wal en Bøj, der hedder Viborre?

Anna.

Jo jeg har boet der lige til sidste Efteraar.

An' Mari.

Naa saa veed hun wal og, te der i den her Bøj er en stuer Goer, hvor der bor saa manne, manne Minnisker, baade Kaahlfolk og Kvindfolk, og de spinder og de væver, og de gjør baade det Jen og det Aahnt, men de gjør det itt for dier Fornøwels.

Anna (spændt).

Er det Tugthuset?

An' Mari.

Aa ja, vi kalder det nu Viborrehus. Noddeda! der var en sølle fatte Kuen, som hed Kjestien, og de kaldte hende Skjøn-Kjestien, for hun var ejsen en skammele knøw Kvinn. Sie, den her bette Kuen, hun bløw da og puttet ind i e Viborrehus, og saa kam hun i Barselseng derinde og fik sig en bette Pihg, men saa døde hun ved det samme go' Law.

Anna.

Var det min Moder?

An' Mari.

Skjøn-Kjestien var Søster til mig. Den bette kon Tøs kam ud i Wahren til fornemme Folk, og de tog hende til sig som dier egen Dætter, og uu er hun en fin Jomfru og gaar i Silki og Damask, men hende Slæjt det er fatte Folk, som ikke har Taw øvr dier Howd og maa gaa om i Regn og Blæjst po den vilde Hi'e.

Anna.

O gid jeg kunde gjøre noget for Dem! Men siden min Plejemoders Død er jeg selv et fattigt Tjenestetyende.

An' Mari.

Aa ja! det kinner a wal. Saadan sejer Jen aalti, nærensti Jen haar det baade i Sæk og i Puhs.

Anna.

Jeg vilde saa inderlig gjerne gjøre noget for Dem; men jeg har kun fem Daler tilbage af min Løn.

An' Mari.

Naa ja! Krummer er og Brø. Kom hun kun med de fem!

Anna (tager en lille Tegnebog frem).

Det er saa lidt.

An' Mari (kigger i den).

Lad sie, om hun ikke haar mier!

Anna.

Nej det er alt hvad jeg ejer. Værsgo! — Men hvis De vil have fast Arbejde her paa Gaarden —

An' Mari.

Aa nej! det hover a itt. A vil løw ude og inde, i Skov og paa Hi'e, som mi Faar og Muer haar gjort fa mig. Men hun tjener jo hos en Mand, som haar Penger nok —

Anna.

Ja men hos ham har jeg slet ikke noget at sige.

An' Mari.

Hør nu wal! Ajs Fessser, min Søn, han er Glarmæjster, og her er wal nø'et at ta vare for ham paa den her Goer?

Anna.

Ja det skal jeg tale med Forvalteren om.

An' Mari.

Sie kuns nu! (hviskende) Nær vi nu kommer ind po e Goer, mig og Ajs, saa kunde hun wal seje wos, hvor den rige Mand haar hans Peng, og hvor e Frow haar hende Klæjr, og saa kunde vi wal hjælpe wos sjæl.

Anna.

Hvordan det? Min Gud! De vil da ikke stjæ—

An' Mari.

Nej Jøsses Kors! det var kun Plasier; a vilde blot prøve om hun var en skikkele Pihg. Aa nej, a er en gammel Kuen; a skal wal hytte mig for det her Værkeri. (indsmigrende) Nej det er da hellesens svært, saa hun ligner min salle Søster Kjestien!

Anna.

Gjør jeg virkelig? Aa fortæl mig noget om hende!

An' Mari.

Det kan vi praat om en aahn Gaang. Nu blywr det wal bæjst, te a kommer op til Ajs.

Fru Ribolt (bag Scenen).

Jomfru Svendsen! hvad bestiller De der?

Anna.

Det er Fruen, som kalder. Far vel saa længe! (iler ud til venstre.)

An' Mari.

Faawal, mit bette Lam! (gaar ud ad Laagen.)

Anden Akt.

Værelset fra første Akt.

Første Scene.

Lyng og Anna (komme ind ad Bagdøren).

Lyng.

Se nu har jeg kastet mit Inkognito. Jeg har udrettet alle mine Ærinder i Nabolaget, og maa nu bede Dem om at melde mig for det naadige Herskab, hahaha!

Anna.

Tjeneren er gaaet ind til Herren og Fruen. Tør jeg bede Dem opholde Dem her saa længe. (vil gaa.)

Lyng.

Aa bi lidt! Hvem kommer her i Dag?

Anna.

Jeg veed saamænd ikke, men det bliver ikke ret mange.

Lyng.

Hvad faar vi at spise! Bliver det noget godt?

Anna.

Det tør jeg ikke sige; det er vist bedre, at Hr. Lyng bliver overrasket.

Lyng.

Naa ja, lad mig da det. Jeg skal ikke være kræsen, for jeg har den ønskeligste Appetit. — Hør, det er sandt, vi talte før om Forvalteren og Frøken Ribolt, nu skal De høre et nyt Bevis, jeg har fundet. Jeg kom just kjørende fra Vandmøllen og stilede lige op mod Gaarden her. En halv Fjerdingvej derfra møder jeg en ung Dame, som gaar til Fods. Hvem var det? Ingen anden end min gode Else. Hvad mon hun vil paa Møllen? tænkte jeg; der maa stikke noget under. Endelig her oppe ved Huset kommer Forvalteren ridende. „Hvor skal De hen?" siger jeg. „Aa jeg skal blot ned til Møllen", siger han. Haha, tænkte jeg, der har vi det.

Anna.

Men —

Lyng.

Et Stævnemøde paa Vandmøllen, det er originalt, hahaha! Ja Madam Mortensen er en fornuftig Kone; hun veed nok, at hun maa gjøre sig gode Venner med den tilkommende Herremand paa Vejløv. Er det ikke udmærket? hvad? hahaha!

Anna.

Men det kunde dog gjerne være, at Forvalteren havde et Ærinde paa Møllen. Det har han saa tidt.

Lyng.

Ja vist! Og Frøken Else skulde naturligvis ogsaa have sit Korn malet der nede? Hun havde min Tro ikke nogen Sæk med sig, haha!

(Anna gaar.)

Anden Scene.

Lyng. Fru Ribolt.

Fru Ribolt.

Velkommen, Hr. Lyng!

Lyng.

God Dag, Frue! Naa, nu er her da igjen kommet Liv paa Gaarden. Jeg stod netop og talede med Deres nye Husjomfru, det er en net Pige.

Fru Ribolt.

Aa — ja!

Lyng.

Hun snakker godt for sig. Er hun af god Familie?

Fru Ribolt.

Nej, det var Synd at sige. Hun er et Taterbarn og er født og døbt i Viborg Tugthus. Siden har hun rigtig nok levet hos en Enke i Viborg, men det onde Blod —

Lyng.

Ja det er sandt! Hvad Rakkeren har rørt, bliver sgu aldrig rent.

Fru Ribolt.

Jeg tror — rent ud sagt — ikke at der er noget

ved hende. Det forstaar sig, vi har ingen Ting mærket, men —

Lyng.

Nej saa var det ogsaa for sildigt at tage sig i Vare.

Fru Ribolt.

Ja — ikke sandt? Jeg traf hende før i en Samtale med en gammel Kjærling af et meget mistænkeligt Udseende og fik hende til at vedgaa, at det var hendes Moster. Man kan jo ikke vide —

Lyng.

Nej det kan man sgu ikke. — Men hvordan staar det med Helbreden? Fruen forekommer mig at se raskere ud end i Efteraaret?

Fru Ribolt.

O nej! det er tvert imod meget værre.

Lyng.

Saa? Hør, veed De hvad, nu skal jeg give Dem et godt Raad. De tænker altfor meget paa Deres Sygdom, De tager altfor megen Notice af den. Vil De følge mit Raad, skal De være en rask Kone og smide alt det Medicin og Djævelskab ud ad Vinduet og sige: Nu vil jeg min Salighed ikke være syg længer! — saa skal De se, at det vil hjælpe.

Fru Ribolt (fornærmet).

Naa, saa De tror altsaa, at min Sygdom kun er Indbildning?

Lyng.

Nej Gudbevares, paa ingen Maade! Det er egentlig heller ikke min egen Mening, jeg her kommer med, men jeg talte før med en, som jeg antog havde

haft mere Lejlighed til at se Dem i det daglige Liv og —

Fru Ribolt.

Hvem var det? Det maa da have været en her fra Huset?

Lyng.

Det kan gjerne være.

Fru Ribolt.

Det var Jomfru Svendsen. Jeg er overbevist om, at det —

Lyng.

Aa nej vist ikke.

Fru Ribolt.

Jo jeg veed, at hun har den Mening. Men hun skal komme til at fortryde det.

Lyng.

Nej hør, nu maa De sgu ikke skjænde paa Pigebarnet for det.

Fru Ribolt.

Skjænde? Nej det holder jeg mig rigtig nok for god til. — Aa mit Hoved!

Lyng.

Det er dog forbandet med det Hoved!

Tredie Scene.

Lyng. Fru Ribolt. Ribolt.

Lyng.

God Dag, Ribolt! velkommen tilbage! Ja nu er her godt i Jylland; men det er heller ingen Kunst at bo her ovre, naar man har Raad til at leve om Vinteren i Kjøbenhavn.

Ribolt (affides).

Ja naar man har Raad til det.

Fru Ribolt.

Ribolt er bleven saa alvorlig i den senere Tid; De maa se at muntre ham lidt.

Lyng.

Det skal have gode Veje. Naa, Gamle, hvad er der er i Stykker? De har min Sjæl ingen Grund til at hænge med Næbet. Synes De, det er passende at sætte et saadant Bedemandsansigt op, første Gang De i det ny Aar faar mit gemytlige Fjæs at se? Hvad? hahaha? (til Fruen) Kan De se, det hjælper! Den gamle trækker paa Mundvigerne. — Men hør, Ribolt, det er sandt — jeg saae, da jeg kjørte ind i Gaarden, at De har en Glarmester hos Dem.

Ribolt.

Ja her er kommet et Par Natmandsfolk.

Lyng.

Aa hør, tjen mig i at sende dem op til mig! Der er blæst et Vindue i Stykker i mit Sengekammer, og det er saa forbandet risikerligt. Tænk, om jeg en Nat blev bortført af en af Egnens giftefærdige Piger, hahaha!

Fru Ribolt.

Man burde dog i Grunden ikke aabne sine Døre for de Tatere.

Lyng.

O det er nogle udmærkede Folk; man kan bruge dem til allehaande. Jeg sætter, at De bliver kjed af den gamle der og vil have Livet af ham paa en skikkelig Maade, saa giver De en Natmand fem Daler,

og De skal se, han paatager sig det med Fornøjelse. Saa har De Deres Samvittighed frelst.

Fru Ribolt.

O fy, Hr. Lyng! hvor kan De tale saadan?

Lyng.

Naa vi kan jo ogsaa tage andre Exempler. Er De gal paa Deres Nabo og vil gjøre ham en Smule Fortræd, faar De Natmanden til at skjære Halen af hans Heste eller til at skamfere en af hans Køer; har De forbygget Dem og har godt assureret, saa svider han med Fornøjelse Rønnen af for Dem og render sin Vej, saa Fanden skal have ondt ved at hitte ham. Ja det er nogle rigtig gemytlige Folk.

Fru Ribolt.

Men det er sandt, Hr. Lyng! De skulde dog se mit Kabinet, hvor smukt det er blevet.

Lyng.

Aa ja, lad mig det! Det er jo her inde?

(De gaa ind til venstre.)

Fjerde Scene.

Ribolt.

„Naar man har forbygget sig og har godt assureret“ — det var dog altid en Udvej. Nej, saa vidt er det da Gudskelov ikke kommet endnu. — Men hvis det kneb — før var Navnet Ribolt godt for mange Tusinder. Skal jeg da opleve at gaa fra den Gaard, som min Fader og Farfader har ejet? — Vi maa begynde at spare. Jeg maa tale alvorlig med Rasmine, det hjælper ikke, om hun bliver syg, det faar ikke at hjælpe. — Ja, det er besluttet! Nu har jeg føjet hende saa længe, nu vil jeg være Mand i mit Hus. Ikke en overflødig Udgift mere! det staar fast.

Femte Scene.

Ribolt. Fru Ribolt. Lyng. Siden Anna.

Fru Ribolt.

Hør, lille Ven! du veed, at Doktoren raadede mig til at kjøre en Tur daglig. Men nu har jeg tænkt paa, at Vienervognen er for tung for de stakkels Heste til saadan at slæbe paa hver Dag.

Ribolt.

Du kan jo tage den lille Postvogn.

Fru Ribolt.

Nej, den støder saa slemt, og det kan jeg ikke taale. Men derimod har Hr. Lyng saadan en yndig Jagtvogn, som han vil overlade os for 250.

Lyng.

Ja De kan jo selv se paa den, for den staar nede i Vognporten. Det er Røverkjøb.

Ribolt.

Det behøves ikke, for jeg vil ikke kjøbe den.

Fru Ribolt.

Hvad?

Lyng.

Aa Ribolt, det er ikke Deres Alvor.

Ribolt (heftig).

Jo gu er det saa.

Lyng.

Men hør, De kan da ikke nægte Deres Kone et saa uskyldigt Ønske?

Fru Ribolt (sætter sig i en Lænestol).

O, Hr. Lyng, tal ikke mere derom! Jeg føler i Grunden, at Ribolt har Ret. — Aa vil De ikke række

mig den Eau de Cologne-Flaske, der staar paa Bordet! (Lyng gjør det) Den Kjørsel kunde maaske i bedste Tilfælde forlænge mit Liv et Par Aar, og de vilde vist nok paa den Maade blive for dyrt betalte. — Ribolt, er du længer vred paa mig?

Ribolt (bevæget).

Vred? Hvor kan jeg være vred paa dig? — Men tror du, det er saa nødvendigt, at du faar den Vogn?

Fru Ribolt.

Nødvendigt! o nej! Jeg kjender ingen anden Nødvendighed end din Villie, og naar det er dig imod, saa er det mig en Glæde at opgive mit lille Ønske.

Lyng.

Se det kan man kalde en Kone.

Ribolt.

Hr. Lyng, jeg kjøber Deres Vogn.

Lyng.

Bravo! saadan skal det være.

Fru Ribolt.

Nej, Ribolt, jeg protesterer. Du har svoret paa, at Du ikke vilde.

Lyng.

Aa, fordi man bander lidt. — Kom nu ned og se paa den!

Ribolt (med et Suk).

Ja.

Fru Ribolt.

Jeg modtager den da som et Bevis paa din Kjærlighed.

Ribolt (afsides).

Aa, sikken et Asen jeg er!

Anna (kommer).

Kanselliraadens Vogn kjører nu ind i Gaarden.

Lyng.

Saa maa vi ud at tage imod dem. Kom, Ribolt!

(Lyng og Ribolt gaa.)

Sjette Scene.

Fru Ribolt. Anna.

Fru Ribolt.

Jomfru, jeg maa tale et Ord med Dem. Jeg vil blot sige Dem, at De har baaret Dem skammelig ad, og at jeg er meget misfornøjet med Dem.

Anna.

Men bedste Frue —

Fru Ribolt.

Jeg har ikke Tid og Lyst til at indlade mig paa nogen nærmere Forklaring, men til November behager De at søge Dem en anden Kondition. Forstaar De?

Anna.

Nej jeg forsikrer —

Fru Ribolt.

Forskaan mig for det hellige Ansigt! Tjenestefolk, som taler ondt om deres Herskab, fortjener ingen bedre Behandling.

Syvende Scene.

Anna.

O det er skjændigt! Men hvad er det for noget? O det er Fruens eget Paafund. Det er blot et Paaskud for at ydmyge mig. Og det skal man taale! (mildere) Igaar var jeg saa fuldkommen lykkelig og nu — o Gud! — Det var altsaa den eneste Vinter her paa

Gaarden, og dog — hvis Lyng har Ret — saa er det bedst, som det er, bedst at jeg kommer bort, før det er for silbigt. — O jeg er saa bange for, at det allerede er for silbigt.

(Hun gaar.)

Ottende Scene.

Hornum. Fru Hornum. Rosalie. Ribolt. Fru Ribolt. Lyng.

Hornum.

Pu, hvor det er varmt! Og saa at kjøre halvanden Mil i al den Støv, jo det er en dejlig Fornøjelse.

Fru Ribolt.

Kansellira aden vil maaske foreløbig tage til Takke med et Glas Vin og Vand for at skylle Støvet ned?

Hornum.

Ja Vandet kan De gjerne beholde for Dem selv men et Glas god Vin var ikke saa galt.

Fru Ribolt.

Strax. (ringer) Vil Damerne ikke tage Plads?

Fru Hornum.

Men hvor er min søde Else henne i Dag?

Fru Ribolt.

Nu skal jeg sende Bud efter hende, hun er oppe paa sit Værelse.

Lyng.

Skal vi vædde, at De ikke finder hende der?

Fru Ribolt.

Saa? hvor er hun da?

Lyng.

For lidt siden mødte jeg hende paa Møllevejen.

Fru Ribolt.

Det var da mærkeligt! Naa ja, hun trænger til Motion, hun er noget nervøs.

Fru Hornum.

Den Stakkel, hun bliver bestemt vaad; det begyndte at regne, ligesom vi kom.

Lyng.

Ja nu øsér det ned, det er en formelig Tordenbyge.

Hornum.

Deres Tjener er nok ogsaa gaaet ud at spadsere. Nu er min Tørst næsten gaaet over af sig selv.

(Thomas kommer.)

Fru Ribolt.

En Flaske Graves!

Hornum.

Nej ellers Tak! Graves skal jeg ikke have noget af; har De ikke Madera.

Fru Ribolt.

En Flaske Madera og et Par Glas!

(Thomas gaar.)

Fru Hornum.

Naa, lille Else har vel profiteret meget af sit Ophold i Kjøbenhavn?

Fru Ribolt.

Ja hun har jo lært en Del, men Fruen veed jo nok, at hun var meget tilbage?

Fru Hornum.

Aa det kommer saamænd nok! Min Rosalie har da i Vinter spillet paa en Konsert. Det var en af disse berømte Sonater af — (til Rosalie) hvad hedder han nu?

Rosalie.

Bertini.

(Thomas bringer Vin; Hornum drikker.)

Lyng.

Ja jeg hørte det. Det var nu denne herrens kunstige Musik, som vi ikke forstaar os paa her ovre, men Død og Plage, hvor det var dejligt! Og hvor de smaa Fingre kunde kile paa!

Fru Hornum.

Ja Rosalie har nu ogsaa spillet i ti Aar, og jeg har stadig holdt hende til at øve sig mindst tre Timer om Dagen. (afsides til Rosalie) Har du dine Noder?

Rosalie.

Ja!

Fru Hornum.

I Vinter har Rosalie ogsaa begyndt at male efter Naturen. Na hør, Hornum, lad Hr. Lyng se dit Brillefoderal!

Hornum.

Na der er sgu ikke noget at se paa det. Her er det!

Rosalie.

Nej, De maa ikke se det.

Lyng.

Jo De maa forlade mig. — Nej det er min Sjæl nydeligt! Vil De bare se, Fru Ribolt! det kan man kalde at male. Og saa er det oven i Kjøbet malet paa Træ. — Nej, det er mageløst! Se nu bare den Valmue der!

Rosalie.

Nej det er ingen Valmue, Hr. Lyng; det er en Rose.

I se en Kone, der har den Dyd, som jeg anser for en Hoveddyd, at hun passer sit Køkken, at hun selv laver al den Mad, som vi spiser, og gjør det fortræffeligt. — Hvad siger De, Lyng, om den Boeuf, De fik forleden hos os?

Lyng.

Ja den var min Tro extra.

Hornum.

Se nu, denne Kone, som har denne Kardinaldyd — hvad der efter min Mening er nok til at gjøre hende til en god Kone — hun er bleven saa forskruet, saa hun ordentlig skammer sig ved sine Fortjenester, ja saa hun vil bilde Folk ind, at hun er en af disse Modefruer, som ikke veed hvordan et Køkken ser ud, og tror, at de er gifte for at ligge i en Læenestol og lade sig opvarte. — Pu — det varmer at snakke saa meget.

Fru Hornum (til Fru Ribolt).

Jeg maa lade min Mand blive i den Tro, for De veed jo nok, hvor løjerlig han er.

Niende Scene.

De forrige. Skarre. Siden Thomas.

Fru Ribolt (forestillende).

Doktor Skarre!

Ribolt (afsides).

Aa Gud hjælpe mig!

Hornum (afsides).

Skarre! (til Ribolt) Men hvad vil den Person her?

Fru Ribolt.

De to Herrer kjender jo hinanden?

Skarre.

Jo jeg har den Fornøjelse. Hvorledes befinder Kanselliraaden sig?

Hornum (arrig).

Snads! (til Fru Ribolt) Men for Fanden! hvad skal det sige?

Fru Ribolt.

Hvilket?

Hornum (afsides til hende).

Hvad Pokker vil den Markskriger her? Hvad har De med ham at gjøre?

Fru Ribolt.

Jeg forstaar ikke hvad Kanselliraaden mener. Doktor Skarre er min Læge; jeg har taget mig den Frihed at invitere ham til Middag.

Hornum.

Nej det var rart! Deres Læge? (til Ribolt) Min Vogn skal strax spændes for.

Fru Hornum.

Men bedste Mand, det øser jo ned.

Hornum.

Det er ogsaa forbandet med den Regn. Ribolt!

Ribolt.

Ja, min Ven!

Hornum.

Ja du er en fed Ven, du! Men jeg er ikke den Mand, som lader mig hundse. Du skal nok komme til at fortryde det.

Ribolt (afsides).

O Ve!

Skarre (til Hornum).

Skjøndt jeg ikke indser Grunden dertil, synes det,

som om Kanselliraaden er misfornøjet med min Nærværelse.

Hornum (fylder et Glas Vin ned).

Ja!

Skarre.

Det gjør mig ondt. Men hvis jeg virkelig er saa uheldig at genere Kanselliraaden —

Hornum.

Jeg generer mig ikke for Dem.

Skarre.

Nej det mærker jeg nok. Men da Kanselliraaden — ubegribelig nok — betragter mig som Fjende, saa vilde jeg blot udbede mig en Vaabenstilstand, saa længe vi er her i Huset.

Hornum.

Aa bliv mig fra Livet med Deres Grovheder!

Skarre.

Jeg har ikke tænkt paa at være grov; men for Resten haaber jeg, vi ere enige.

Fru Ribolt.

De er da ikke bleven vaad, Hr. Doktor?

Skarre.

Nej jeg var godt indpakket. Jeg haaber at Kanselliraadinden heller ingen Skade har taget?

Fru Hornum.

Saa? (vender sig bort.)

Fru Ribolt.

Jeg synes, De har talt om, at De før har været sammen med Frøken Hornum?

Skarre.

Ja jeg var paa Bal med Frøkenen i Vinter og

havde ogsaa den Lykke at dandse en Inklinationsvals med Dem.

Rosalie.

Saa? det erindrer jeg ikke.

Skarre.

Men jeg erindrer det godt.

Rosalie.

Ja det er meget muligt; paa saadant et offentligt Bal maa man jo dandse med alle Slags.

Skarre.

Ja deri har Frøkenen sikkert Ret.

Lyng.

Frøken Rosalie! kan De da heller ikke huske, at De dandsede med mig?

Rosalie.

Jo det kan jeg rigtig nok.

Fru Hornum.

Ja det husker hun saamænd godt; hun dandser saa grumme gjerne med Dem, Hr. Lyng.

Lyng.

Det var ellers et morsomt Bal. Kan De erindre, at Gulvet nylig var bleven bonet, og Herrer og Damer faldt i Bunkevis?

Rosalie.

Ja det var naragtigt at se.

Skarre.

Ja der var især en fed Dame i hvid Kjole, som kom saa pudserlig fra det. Det var nok en Datter af Kjøbmand Christensen paa Torvet.

Fru Hornum.

Det maa jeg sige — det er nærgaaende.

Skarre.

Hvilket, Frue?

Fru Hornum.

De maa vide, at den Dame, som De bagvasker saa skjændig, er af min Familie. Hun er en Datter af min Svigerindes kjødelige Kusine.

Skarre.

Jeg beder — jeg vidste ikke, at der var saa nært Slægtskab mellem Dem.

Thomas (kommer).

Der er serveret!

Fru Ribolt.

Mine Herrer og Damer! vi skal til Bords.

Ribolt (afsides til hende).

O Gud, hvad skal det blive til?

Fru Ribolt (afsides til ham).

Du skal se, det gaar nok godt. (højt) Hr. Kanselliraad! maa jeg bede om Deres Arm?

Hornum.

Nej Tak, maa jeg være ene! jeg vil helst have Madro.

Fru Ribolt.

Som De vil. (til Skarre) Doktoren maa tage til Takke med mig; min Datter er ikke hjemme. (De gaa ud, Skarre med Fru Ribolt, Ribolt med Fru Hornum, Lyng med Rosalie Ribolt alene).

Et Værelse hos Madam Mortensen.

Tiende Scene.

Madam Mortensen (kommer ind. Hun er halv bondeklædt.) Siden Morten.

Madam Mortensen.

Hun er ikke færdig endnu. Nej, hvor Morten

vil forundre sig! Han er her nede i Møllen; men jeg har ikke sagt ham et Ord. Jo jo — de unge Folk har et godt Øje til hverandre, og Kløren faar vel nok en Gang Mod til at sige hans Mening rent ud. Jeg vilde ønske, te det ikke maa vare for længe. — Der er han! Nej hvor han ser sølle ud!

Morten (kommer).

Naa Moder, nu vil jeg sige dig Farvel.

Madam Mortensen.

Hør, tøv lidt! Du skal have en Pose med til min bitte Else. Naa, sæt dig ned og drik en Taar Øl, saa kommer jeg strax.

(gaar.)

Morten.

Aa jeg er saa benovet. Jeg veed ikke, hvad jeg kunde gjøre ved mig selv.

Ellevte Scene.

Morten. Else (kommer ind i jydsk Bondepigedragt).

Morten.

Nej se god Dag! Hvem er det bitte Kvindfolk? Nej — kan jeg tro mine egne Øjne? — det er jo Else.

Else.

Ja det er mig, Morten. Jeg kom her ned og var ganske vaad af Regnen, og saa laante Inger mig sin Søndagsdragt at tage paa. Du havde vel ondt ved at kjende mig?

Morten (ser paa hende).

Aa nej, hvor det klæder Dem gjævt! Ja saadan skulde De altid gaa klædt.

Else.

Ak ja, gid jeg gjorde!

Morten.

Ja gid De gjorde! Saa veed jeg nok hvad jeg vilde sige.

Else.

Naa hvad vilde du da sige?

Morten.

Jeg vilde spørge Dem — Nej det gaar ikke an.

Else.

Aa jo vist gaar det an. — Hvad vilde du spørge om, Morten? — Du skal ikke skamme dig ved det. — Naa kom nu! Jeg veed godt hvad Du vil sige. (utaalmodig) Naa, Morten!

Morten.

Nej jeg kan ikke.

Else.

Hør, Morten! paa den Maade bliver det aldrig til noget. Jeg lover dig, at jeg vil sige Ja.

Morten.

Vil De virkelig? Er det Deres Alvor?

Else.

Ja det er.

Morten (raskt).

Saa spørger jeg dig, Else, om du vil være min Kone.

Else (rolig).

Ja jeg vil.

Morten.

Aa nej, De vil bare have mig til bedste.

Else.

Hør, Morten! Du har altid været min bedste Ven paa Jorden. Fra jeg var saa stor, har jeg ingen

Glæde haft uden med dig, og jeg vil heller ingen have, ikke en eneste, uden med dig. Jeg vil være en Bondes Kone, for det andet passer jeg ikke til, og jeg vil være din Kone, hvis du ellers vil have mig.

Morten.

O Else, hvor jeg er glad! Nej det havde jeg aldrig troet. (raaber ud ad Døren) Moder! Moder! — O Else, jeg har elsket dig saa inderlig.

Else.

Ja det vidste jeg godt. Forvalteren har sagt mig det.

Morten.

Saa du vil virkelig være min bitte Kone! Nej det skulde jeg have vidst. Hver Gang jeg saae dig i den fine Kjole, saa blev jeg saa forbævret, saa jeg rystede over hele mit Legeme. Men ellers gik jeg og spekulerede paa, hvordan jeg skulde blive til en fornem Mand for at faa dig. Ja jeg havde da tænkt paa noget.

Else.

Hvad var det?

Morten.

Jeg vilde tage til Prokurator Hansen i Randers og lære noget Lovtrækkeri og saadant noget, og saa vilde jeg se at komme der over til Rigsdagen, for saa tænkte jeg nok, at du vilde have mig. Men Forvalteren sagde, at det var ikke saa godt, og hør! det er dog ogsaa bedre, at vi bliver her paa Møllen.

Else.

Ja det er det rigtig nok.

Morten.

Hejsa! saa skal Møllen gaa, som den var

smurt. Og saa maa du altid gaa med saadant et Huetøj — du kan ikke tænke, hvor det klæder dig. (ser paa hende). Hør, Else! sig mig noget! faar jeg ogsaa Lov til at kysse dig paa din Mund?

Else.

Ja det faar du vel, Morten! (han kysser hende.)

Tolvte Scene.

De forrige. Madam Mortensen.

Madam Mortensen.

Nej se til den Skarns Dreng, hvad er det han bestiller? Det er saa Skam dog for galt at bære sig saadan ad i hans Moders Hus. Den stakkels lille Jomfru er bleven saa forskrækket derover, saa hun rent har glemt at skrige. Sæt dig ned, min bitte Pige, og kom til dig selv, saa skal jeg nok jage den fæle Knægt paa Døren. (til Morten) Vil han se, han lister hjem og tager sig noget nyttigt for, i Stedet for at komme her og skræmme de sølle Pigebørn.

Else.

Nej han skræmmede mig slet ikke.

Madam Mortensen.

I jo mænd gjorde han saa. Hun er da ikke vant til saadan en Medfart. Og vil man se, hun er jo endnu ganske rød og hed i Hovedet.

Morten.

Nej, Moder! Else og jeg er bleven enige om, at hun skal være min Kone.

Madam Mortensen.

Kom mig ikke med Krøniker! Den Stadsjomfru der, som er vant til at feje Kjøbenhavns Brostene

med hendes lange Silkekjole, hvad skulde hun gjøre med saadan en Møllertyv? Hun kom min Sandten her ned i saadan en Stadskjole, der var saa lang, at hele hendes gode Familie gjerne kunde have staaet bag paa, og du tror, at hun passer til at være en jydsk Møllerkone.

Else.

Men det er jo ikke min Skyld; det er Moder, der vil have, at jeg skal gaa i de fæle Kjoler.

Morten.

Du skal ikke bryde dig om det, Else, for Moder er slet ikke vred over hvad vi nu har gjort.

Madam Mortensen.

Nej jeg er egentlig bare vred over, at I ikke har gjort det for længe siden. Men sent er bedre end aldrig. Kom nu, min Pige, og vær ved godt Mod! naar du kommer her ned paa Vandmøllen, saa lærer du nok at spare paa Silketøjet. Og du har da ikke lært Tydsk og Fransk og saadanne Haandteringer ovre i Kjøbenhavn?

Else.

Jo jeg har lært Tydsk, men jeg kan ikke noget af det.

Madam Mortensen.

Naa ja, hvad man ikke kan, det er snart glemt. Det var da godt, at den lange Bæls der en Gang fik hans Mund paa Gled. Han har da gaaet Aar og Dag og set ud som Døden i Aabenbaringen. Ja det var da for det Væsens Skyld, at han endelig vilde have Tjeneste oppe paa Gaarden, skjøndt han havde

det meget bedre her hjemme hos hans Moder. — Men Jøsses — jeg glemmer jo rent, at vi har Fremmede.

Morten.

Hvem?

Madam Mortensen.

Det er ham, Forvalteren der oppe, Vendel. Han kom nu paa Skimmelen for at opgjøre Maanedsregnskabet med mig. Det er vel ikke værdt, at han faar det her at vide?

Morten.

Jo det gjør ikke noget. Han har længe vidst, hvordan jeg havde det.

Else.

Ja det var ham, som i Dag satte Mod i mig. Han er vores gode Ven.

Trettende Scene.

De forrige. Vendel.

Madam Mortensen.

Kom nærmere, Hr. Forvalter! her skal De høre kjønne Historier. Ham — Kløren der og den smaa Jomfru — de er bleven enige om, at de vil regjere her paa Møllen og putte mig gamle Skrog hen i Kakkelovnskrogen.

Vendel.

Naa er det afgjort? Det glæder mig ret. Maa jeg gratulere. Men der er vel ingen oppe paa Gaarden, som veed noget deraf?

Madam Mortensen.

Nej, men det har vel ingen Nød fra den Kant. Morten faar jo Gaarden her, og kommer det an paa

et Par Skillinger, saa finder vi vel ogsaa dem ude i den store Melkiste.

Vendel.

Jeg er bange for, at det ikke vil gaa saa nemt. Med Hr. Ribolt er der naturligvis ikke noget i Vejen, men Deres Moder —

Madam Mortensen.

Aa hvad, naar man snakker ordentlig med hende. Hun maa være glad ved at blive af med den store Pige, saa kan hun jo faa desto flere Silkekjoler selv. Jeg skal tage op og afgjøre det med Madammen i Morgen.

Vendel.

Men saa maa De endelig kalde hende Frue, for ellers gaar det nu rent galt.

Madam Mortensen.

Naa ja, det maa man vel finde sig i.

Else.

Men det var vist bedre, om De tog op med i Dag, for der er Fremmede, og saa er Moder altid i bedst Humør.

Madam Mortensen.

Ogsaa godt, jeg kjører op med dig, naar du har faaet dit Tøj tørret. — Og saa siger hun herefter Du til mig, forstaar hun? Er det kanske nogle fornemme Nykker, hun har lært ovre i Kjøbenhavn? Fy da! (kysser hende) — Naa, Vendel, skal De saa ikke ogsaa snart til det? Jeg synes, det var paa Tiden.

Vendel.

Ja De har Ret. Naar jeg blot var rigtig vis i min Sag.

Madam Mortensen.

Nej se til ham! Han vil lade, som han ikke veed, at der er et Par kjønne Øjne, som græder for ham. Men skynder han sig ikke lidt, saa tager jeg ham saa Skam selv, saa kan han have det saa godt.

Vendel.

O det kunde jeg nok staa mig ved. Vi to skulde sagtens komme ud af det sammen.

Madam Mortensen (støder til ham).

Nej sikken en Fyr! Jeg tror saa Skam, han vil fri til mig. Nej det gaar ikke an, for fik jeg saadan en pæn, rødmusset Mand, saa gjorde jeg bestemt ikke andet end kysse og klappe ham hele Dagen (til Else) Naa saa tager vi da op til din Moder i Eftermiddag.

Morten.

Og jeg er paa Brakmarken her nede. Naar du kjører hjem, saa maa du holde der og fortælle mig, hvordan det er gaaet.

Madam Mortensen.

Det skal jeg nok. Men gaa du nu over paa din Brakmark! Jeg skal strax være færdig med Forvalteren, og saa skal vi to (til Else) snakke et fornuftigt Ord sammen. Hun skal dog have lidt Begreb om, hvad en jydsk Møllerkone skal forstaa sig paa.

Else.

O det lærer jeg nok.

Madam Mortensen.

Ja vist! Hun tror nu, hun har slugt Alverdens Visdom, fordi hun har lært noget Tydsk, som hun ikke kan. Nej stop, mit Barn, der skal mere til. (til Morten). Naa vil han nu tage Benene med sig! Kom nu,

Forvalter med hans Bog! (Morten gaar ud med Else) Hej, der rendte Pigebarnet. Aa ja, det er saa nyt endnu.

Tredje Akt.

Haven.

Første Scene.

Skarre.

Jeg er formelig lyst i Band. Ethvert Forsøg, jeg gjør paa at nærme mig til dem, bliver slaaet tilbage med en Hagel af Spydigheder. Ja selv Frøken Rosalies smukke Øjne er fulde af Foragt, naar de falder paa mig. Og den hele Grund er, at jeg har vovet at praktisere i hendes Faders Distrikt. — Hm, Hr. Lyng fortæller, at Kanselliraaden vil tage sig en Amanuensis. Saa er jeg ødelagt. Al min Smule Praxis, som jeg nu i et Aar har rendt og svedt og bukket og skrabet for at erhverve mig, gaar da fløjten, for den gamle er uagtet al sin Tølperagtighed godt lidt. At han dog ikke kunde falde paa at tage mig dertil! — Nej se til den lille Rosalie! hvor hun kan være spids. Men jeg skal vise hende, at jeg trodser hende. (ser ud til venstre) Der er Frøken Ribolt — bravo! Jeg vil gjøre glubende Kur.

Anden Scene.

Skarre. Fru Ribolt. Madam Mortensen og Else.

Skarre.

A, endelig faar vi da Frøkenen at se.

Fru Ribolt.

Ja min Datter maatte for Regnen ty ind paa Vandmøllen.

Madam Mortensen.

Ja hun tyede jo egentlig ikke der ind; hun kom for at besøge mig. Men hun var saa vaad som en druknet Mus, og saa maatte hun jo vente, til hun fik Stadsen tørret.

Skarre.

Jeg var næsten bange for, at Frøkenen rent vilde slaa Haanden af os.

Else.

Saa?

Madam Mortensen.

Hvis det falder Fru Ribolt belejligt, vilde jeg gjerne tale et Par Ord med Dem under fire Øjne.

Fru Ribolt.

Ja jeg har jo rigtig nok travlt, for vi har Fremmede.

Madam Mortensen.

Aa det er snart gjort. Doktoren vil nok imens gaa lidt længere ned i Haven med Else.

Fru Ribolt.

Ja, Hr. Doktor, er De saa god at følge min Datter ned til de andre; De veed, de sidder i Havehuset.

Skarre.

Med Fornøjelse! Maa jeg ikke bære Frøkenens Sjal? (Skarre og Else gaa ud til Højre.)

Tredie Scene.

Fru Ribolt. Madam Mortensen.

Fru Ribolt.

De vil altsaa tale med mig?

Madam Mortensen.

Ja det er en Sag, som angaar Fru Ribolt og mig lige meget.

Fru Ribolt.

Dem og mig — ja saa?

Madam Mortensen.

Ja Fru Ribolt veed jo nok, at jeg har min Søn her oppe paa Gaarden?

Fru Ribolt.

Nej! — Naa han tjener maaske som Karl her paa Gaarden?

Madam Mortensen.

Ja han er saadan hvad de kalder Underforvalter.

Fru Ribolt.

Saa? ja det er meget muligt. Jeg har ikke meget med Folkene at gjøre.

Madam Mortensen.

Han hedder Morten, og det er om ham jeg vilde tale.

Fru Ribolt.

Hvis De vil bede om en højere Løn til ham, saa vil jeg sige Dem rent ud, at det er noget, vi ikke holder meget af.

Madam Mortensen.

Nej, det holder jeg heller ikke meget af. Han behøver egentlig slet ingen Løn, for jeg er hvad man her ovre kalder en velstaaende Kone, og han kan faa Møllen, naar han vil have den.

Fru Ribolt.

Men hvorfor tjener han da?

Madam Mortensen.

Ja det har nu sin egen Aarsag. Jeg skal sige

Fru Ribolt, han er kommen her paa Gaarden lige fra Barnsben af, og har altid haft megen Jav og Lystighed med Else.

Fru Ribolt.

Else? hvem er det?

Madam Mortensen.

Det er Fru Ribolts Stifdatter, en Datter af den salig Madam her paa Gaarden.

Fru Ribolt.

Naa, det er Frøkenen. Naa ja, i den Tid blev der desværre ikke holdt meget streng Kontrol med hende.

Madam Mortensen.

Det var Børnestreger, det forstaar sig. Men nu er Morten bleven en kjøn stor Karl, og Pigebarnet og ham, de har da ikke glemt det gamle Venskab. I Dag traf de sammen hos mig, og saa blev de enige om, at de vilde have hverandre.

Fru Ribolt.

Have? hvordan have?

Madam Mortensen.

Herregud! hvordan har man hverandre? Til Mand og Kone, mener jeg.

Fru Ribolt.

Og det er Else og Deres Søn bleven enige om?

Madam Mortensen.

Ja! Jeg har givet mit Samtykke, og jeg haaber ogsaa, at Fru Ribolt vil give Deres.

Fru Ribolt.

Hahaha!

Madam Mortensen.

Ja pudsigt er det, hahaha! Men vi veed jo nok,

hvordan vi var selv, da vi var unge, hahaha! Man er saa hidsig paa saadan noget, som om hele Verden skulde falde sammen, hvis det ikke kunde gaa. — Det fornøjer mig ellers, at Fru Ribolt ler deraf, for saa har De vel ikke noget derimod?

Fru Ribolt.

Ja det ligner Else, hahaha!

Madam Mortensen.

Ja og Morten med, hahaha! Skal vi saa betragte Sagen som afgjort? Morten kan gifte sig, naar det skal være.

Fru Ribolt.

Nej hør — hahaha! — det er dog altfor komisk! Hør, min gode Kone, jeg maa gjøre Dem opmærksom paa, at der er to Slags Mennesker i Verden —

Madam Mortensen.

Ja det er Mandfolk og Kvindfolk.

Fru Ribolt.

Nej det var ikke det, jeg mente. Der er to Slags Mennesker: de, man kalder de Dannede, og saa de — de Jævne, og imellem dem er der en Kløft, som ikke lader sig overspringe.

Madam Mortensen.

Naa saadan? Fru Ribolt mener altsaa, at der er saadan en Kløft mellem min Familie og Deres?

Fru Ribolt.

Ja det er netop min Mening.

Madam Mortensen.

Deri har De ganske Ret. Men paa hvad Side af Kløften staar Else? Jeg mener, hun staar paa samme Side som mig og min Søn.

Fru Ribolt.

Det er meget muligt; men det tillader jeg ikke. Jeg vil drage hende over til os.

Madam Mortensen.

Ja men Fru Ribolt sagde jo selv, at det ikke lod sig gjøre at komme over den Kløft. Er det da ikke bedre at lade hende blive hvor hun er? ellers dratter hun dog bestemt i.

Fru Ribolt.

Lad De mig om det! Jeg kjender mine Pligter som Moder.

Madam Mortensen.

Er det da virkelig Deres Mening saadan rent ud at sige Nej?

Fru Ribolt.

Ja det veed Gud, det er. Hvor kan De komme med saa affindigt et Forslag? Min Datter og en Bondekarl.

Madam Mortensen.

Naa naa! lille Else er da hverken Baronesse eller Prindsesse. Hør, Fru Ribolt, vær nu en rimelig Kone!

Fru Ribolt.

Hvad behager?

Madam Mortensen.

Hvad skal alle de Indvendinger til? De duer ikke for en sur Sild. Kom og lad os tale fornuftig sammen!

Fru Ribolt.

Forskaan mig for den familiære Tone! jeg er ikke i Slægt med Dem, og vil ikke være det.

Madam Mortensen.

Ja jeg vil ogsaa helst være fri for det Svogerskab. Men jeg er nu af de Mødre, som holder mere af mit Barn, end af mine Nykker. Og det gjør alle gode Mødre.

Fru Ribolt (opbragt).

O De er en —

Madam Mortensen.

Jeg er en jævn Kone, Fru Ribolt, men jeg er altid høflig mod mine Gjæster. — Far vel! nu kan De betænke Dem paa det, saa kan vi tales ved en anden Gang. (gaar ud til venstre.)

Fjerde Scene.

Fru Ribolt. Siden Ribolt.

Fru Ribolt.

Det var da et impertinent Fruentimmer. Hm, en nydelig Historie! Og det tør man byde os! Men man maa tie stille dermed og passe godt paa Else. Jeg maa se paa en eller anden Maade at animere Doktor Skarre; han maa da kunne stikke den Bondekarl ud. (til Ribolt, som gaar over Scenen) Hvor skal du hen?

Ribolt.

Jeg vil op og se efter Glarmesteren. Der er slaaet en Rude i Stykker nede i Havehuset.

Fru Ribolt.

Det kan vi jo lade Tjeneren besørge, naar han kommer ned for at tage af Bordet. — Hvem har slaaet den Rude i Stykker?

Ribolt.

Det har Kanselliraaden. O du kan ikke tro, hvor

han er rasende. Jeg er vis paa, at han tænker paa at gjøre os alle sammen ulykkelige.

Fru Ribolt.

Du tager dig Verden saa forskrækkelig nær. Kom nu hen med til de andre og vis dem et fornøjet Ansigt!

Ribolt.

Det kan jeg ikke.

Fru Ribolt.

O kom nu, Ribolt!

Ribolt.

Nej, jeg skal ud i Marken.

Fru Ribolt.

Ja saa kommer jeg baade til at være Vært og Værtinde. God Bedring med Humøret!

(gaar.)

Femte Scene.

Ribolt.

Ja hun har godt ved at snakke; men jeg har ingen Ro paa mig. Det er som om der hang en Tordensky over mit Hoved. Hornum har ikke talt et Ord til mig siden, og hver Gang han kaster sine Øjne paa mig, saa er det ligesom han vilde sige: Ja bi du kun! Han er rasende vred, han vil hævne sig. Ak Gud, naar han vil, kan han gjøre mig ulykkalig. Naar man vidste det, saa kunde man dog tænke paa Udveje, men den Uvished — den er ikke til at holde ud. — Der kommer han. Jeg maa tale med ham, jeg maa vide hvad han har i Sinde — jeg vil vide det. Hellere springe, end krybe i det.

Sjette Scene.

Ribolt. Hornum (kommer fra højre).

Ribolt.

Hør, Hornum, du er vred paa mig, og det gjør mig grumme ondt. Jeg forsikrer dig paa, at det ikke er min Skyld, hvad der er sket.

Hornum.

Du har behandlet mig paa en Maade, som jeg aldrig før er bleven behandlet. Der er aldrig nogen, der har understaaet sig til at føre mig sammen med den Kludderprinds.

Ribolt.

Ja men jeg skal sige dig, min Kone har nu Tro til ham, og han har lovet at kurere hende.

Hornum.

Hm, det bliver en fed Kur. Han har kun et Medikament for alle mulige Sygdomme, det er Cremor tartari. Ja det bruger han formodentlig ogsaa paa hende?

Ribolt.

Nej, han gjør ikke.

Hornum.

Hvad bruger han da?

Ribolt.

Jeg tror ikke, han bruger nogen Ting.

Hornum.

Haha! ja det er de nok ogsaa bedst tjent med begge to. Jo det er en rigtig Doktor, der er kommen her. Men han kan bie, vi skal nok faa fat i ham.

Ribolt.

Hør, Hornum, er du vred længer?

Hornum.

Jeg har en Gang sagt dig, at du skal komme til at fortryde det.

Ribolt.

Men Herregud! hvad vil du da gjøre ved mig?

Hornum.

Lad du mig om det. (afsides) Aha! Der er noget, han er bange for.

Ribolt.

Ser du, jeg har jo ellers altid opført mig honnet imod dig. Vi har jo omgaaedes i saa mange Aar, og dine Renter har du altid faaet i rette Tid. Pengene staar ligesaa sikkert hos mig, som hos nogen anden; det kan du være overbevist om.

Hornum (opmærksom).

Ja hvad kommer det den Sag ved?

Ribolt.

Aa jeg mente blot, at hvis det var saadan noget du tænkte paa —

Hornum.

Hvad for noget?

Ribolt.

(afsides) Gud ske Lov! (højt) Aa det var blot et Indfald. (afsides) Det lettede! Han tænker slet ikke paa at opsige mig Kapitalen. Saa kerer jeg mig Pokker om hans Vrede. (højt) Skal vi gaa en Tur sammen ud i Marken?

Hornum.

Nej!

Ribolt.

Ja saa gaar jeg alene. Far vel saa længe!

(gaar ud ad Laagen.)

Syvende Scene.

Hornum.

Hvad er der i Vejen? — A — han er bange for, at jeg skal opsige ham den Kapital, der staar i Gaarden. Men hvorfor er han saa bange for det? Han maa jo sagtens kunne faa de Penge et andet Sted. Skulde der virkelig være Brøvl med ham? Ja den Kjælling er nok i Stand til at ødelægge en holden Mand. — Død og Plage! mine 8000 Rigsdaler! Jeg troede, de stod saa sikkert her, som i den engelske Bank. Det var da ogsaa Satans! Aa hør, Lyng!

Ottende Scene.

Hornum. Lyng. Siden Else.

Hornum.

Hvordan mener De egentlig det gaar med Husholdningen her?

Lyng.

Jeg synes, det gaar yderst gemytligt. Vi har da ikke nogen Grund til klage over Beværtningen.

Hornum.

Nej, den er snarere altfor flot. Men tror De, at det kan blive ved paa den Maade?

Lyng.

Aa de bliver jo nok nødte til at holde op, naar de ikke kan mere, hahaha! og det varer vel ikke saa længe, hahaha!

Hornum.

Saa? har De mærket noget?

Lyng.

Ja der er min Tro Mærker nok. Ribolt solgte i Efteraaret 30 Køer, og han har ingen faaet igjen.

Hornum.

Men er De vis paa det?

Lyng.

De kan jo selv spørge en af Røgterne ad, eller se efter i Kostalden. Jeg havde ogsaa med Forvalteren en Handel for, som gik ind; det var sgu bestemt, fordi de ingen Penge havde.

Hornum.

30 Køer — og ingen igjen! Nej sikken en Kjæltring!

Lyng.

Aa vil han ruinere sig selv, saa bliver det hans egen Fornøjelse, hahaha!

Hornum.

Nej gu gjør det ej — veed De det — det bliver min Fornøjelse. — Men er det ogsaa sandt med de 30 Køer?

Lyng.

Ja De kan jo selv se, om De kan finde dem, hahaha!

Hornum (arrig).

De ler — hahaha! ja det er meget morsomt! Men jeg — jeg gaar i Kostalden.

(Han gaar.)

Niende Scene.

Lyng. Else (som er kommen ind i Slutningen af forrige Scene og har sat sig paa en Bænk, skrivende i sin Tegnebog).

Lyng.

Ja lad ham nu rende og snuse i alle Kroge; jeg

maa hen til Damerne igjen. Nej se til Frøken Else! hun sidder og skriver. Hvem mon det Brev kan være til?

Else.

Jeg maa have fat paa Morten; han maa vide, hvordan det er gaaet. Se saa! (river et Blad ud og lægger det sammen) Hvor mon Vendel er henne?

Lyng.

Naa De sidder og tænker. Det var vel sagtens paa mig?

Else.

Nej det var langtfra.

Lyng.

Ja ja — jeg veed mere, end De tror.

Else.

Aa saa tror De vel mere, end De veed.

Lyng.

Haha! Det vil vise sig.

Else.

Gaar De ned med til de andre?

Lyng.

Ja men lad os tage Forvalteren med, han kommer der.

Tiende Scene.

De forrige, Vendel (kommer igjennem Laagen).

Lyng.

Naa hvordan gaar det saa med den Blakkede?

Vendel.

Aa hun har Lungesyge. Der er ikke noget at gjøre ved det. — God Dag, Frøken; (afsides) Hvordan gik det?

Else (afsides).

Jeg veed det ikke. Læs det!

(Hun gaar.)

Ellevte Scene.

Lyng. Vendel.

Vendel (afsides).

Lad os se! (læser Brevet) „Vil De bede Morten møde mig i Klædestuen Kl. 10 i Aften? Det er den første Dør paa venstre Haand, naar man kommer ind i Gangen.“ I Klædestuen, Kl. 10 i Aften! Ja jeg maa sige det til ham. Jeg vil have fat i ham strax.

Lyng.

Jeg tror, De staar og læser?

Vendel (river Sedlen i Stykker).

Aa det var ikke andet end en af mine egne Optegnelser.

(gaar ud ad Laagen.)

Tolvte Scene.

Lyng. Siden Thomas.

Lyng.

Han rev det i Stykker. Forbandet! Men nu er det da soleklart. Jeg saae hende skrive det, jeg saae hende give ham Sedlen, og endelig har jeg set ham læse den. — Der ligger Stumperne. — Mon man ikke skulde kunne bringe nogen Mening ud af det? (Han tager Stykkerne op) Hun skriver just ikke kjønt. — „I Aften“ — der skal ske noget i Aften. „Klæde“ — hvad skal det Klæde til? Han skal maaske komme som et Spøgelse i hvidt Klæde og føre hende bort. — Nej

det er for romantisk, det ligner sgu ikke Else. Her er et Ettal, og der er et Nul — 10! Kl. 10 i Aften! ja saadan maa det være. Men det Klæde! (tager nogle flere Stumper op) Det er revet saa urimeligt smaat. Der staar „mø — møde" — han skal møde Kl. 10 i Aften. Bravo! det er det. Og saa her „stuen" med lille Bogstav. Ja det er ikke sagt, at hun veed, det skal være med stort. Men det forbandede Klæde! Og alt det andet er enkelte Bogstaver eller Pjalter af Bogstaver. Hm!

(grunder.)

Thomas (gaar fra venstre over Scenen).

Lyng.

Aa hør, Thomas!

Thomas.

Hvad behager?

Lyng.

Er der noget Værelse her paa Gaarden, som de kalder Klædestuen?

Thomas.

Ja!

Lyng.

Virkelig?

Thomas.

Ja det er det Kammer, hvor Herskabet gjemmer deres Klæder. (gaar.)

Lyng.

Det er udmærket. Nu har vi det hele. Der skal altsaa Stævnemødet finde Sted; og der er ingen, der veed det, uden jeg. Der er heller ingen, der skal faa det at vide — ikke en Sjæl! Disse Lapper vil jeg gjemme i min Vestelomme, de øvrige overgives til

Vindene. — Hm, de er ellers om sig. Først Stævnemøde paa Vandmøllen og saa samme Aften — A, nu begriber jeg, hvad Madam Mortensen vilde her før. Hun skulde klare det med Fruen.

Trettende Scene.

Lyng. Fru Ribolt og Thomas (med en Thebakke) komme fra højre.

Fru Ribolt (til Thomas).

Saa siger De, at han skal komme her ned, saa snart han er færdig! (Thomas gaar.) Naa, Hr. Lyng, hvad tænker De paa?

Lyng.

Jeg staar og glæder mig over mit Talent til at opdage Hemmeligheder.

Fru Ribolt.

Jeg har al mulig Respekt for Deres Talenter, men det troede jeg dog ikke De havde i saa høj en Grad.

Lyng.

Da kan jeg let overbevise Dem. Tror De f. Ex. ikke, jeg veed, hvad Madam Mortensen vilde Dem før?

Fru Ribolt.

Det kan gjerne være, det var en aldeles ligegyldig Sag.

Lyng.

Ikke for Dem. Hun kom for at bede om Deres Samtykke til en Forlovelse.

Fru Ribolt.

De tager Fejl.

Lyng.

O nej — bestemt ikke. Jeg veed endogsaa, hvem Parret er, det er Hr. Vendel —

Fru Ribolt (forundret).

Hr. Vendel?

Lyng.

Ja, Hr. Vendel og Deres Datter.

Fru Ribolt.

Hahaha! nu har jeg aldrig hørt saa galt.

Lyng.

De skal slet ikke le endnu. (tager Papirerne frem) Kjender De den Haand?

Fru Ribolt.

Det er ikke godt at kjende en Haandskrift af saadan en Lap.

Lyng.

Men jeg veed, at det er Deres Datters Haand, for jeg har selv set hende skrive det og levere det til Vendel. Og De maa kunne se alene af disse Stumper, at hun indbyder ham til et Stævnemøde i Klædestuen, i Aften Kl. 10.

Fru Ribolt (afsides).

Det maa være til denne Bondekarl, og Vendel er altsaa Medvider deri. Det er vist, at det er Elses Haand.

Lyng.

Naa Frue, hvad siger De saa?

Fru Ribolt (høit).

Den Ting er let at forklare. Vi skulde have en stor Omflytning foretaget i Klædestuen, og Vendel havde lovet at være os behjælpelige dermed. Jeg skal sige Dem, han er meget praktisk.

Lyng.

Naa?

Fru Ribolt.

Nu har Else formodentlig villet overraske mig dermed, og derfor har hun i al Hemmelighed bestilt ham til den Tid. De kan nok begribe, at man ikke holder Stævnemøde mellem Klædeskabe?

Lyng.

Aa, jeg har kjendt to Forelskede, som mødtes i en Kostald.

Fru Ribolt.

Her er aldeles ingen Tale om Kjærlighed, det forsikrer jeg Dem. Men De skal ikke sige det til nogen, for det var Synd for Else. Hun har nu rigtig tænkt paa at glæde mig. De er jo ogsaa en Mand, som kan tie.

Lyng.

Jeg! Ja det skal jeg vise Dem jeg kan. (afsides) Jo det var en nysselig Historie, hun der lavede.

Fru Ribolt (afsides).

Nej det er dog altfor galt. Men jeg vil overraske dem; jeg skal lære dem, at jeg ikke lader mig holde for Nar.

Fjortende Scene.

De forrige. Fru Hornum. Rosalie. Else. Skarre.

Fru Hornum.

Naa, Hr. Lyng! hvor har De været henne? Alle Herrerne løber fra os.

Lyng.

De maa ikke være vred, lille Frue! nu skal jeg være dobbelt saa gemytlig som ellers. Men vil Damerne ikke tage Plads her? det er saadant et kjønt Sted.

(De sætte sig: Fru Hornum og Rosalie paa Bænken til højre, Fru Ribolt og Else paa den til venstre.)

Skarre (til Fru Ribolt).

Ja vi har ogsaa savnet Fruen en Tid lang.

Fru Ribolt.

Jeg haaber, at min Datter har holdt Dem skadesløs.

Skarre.

Ja Gudbevares — saa vidt det var muligt. (konverserer.)

Fru Hornum (til Lyng).

Det er forskrækkeligt, som den Doktor er ivrig i at underholde lille Else.

Rosalie.

Ja siden hun er kommen, har han saamænd faaet sin Mund paa Gang. Stakkel, han maa tage til Takke med hvad han kan faa.

Fru Hornum.

Ja det er et godt Parti for saadan en ung Mand. Der bliver nok et Par af de to.

Lyng.

Nej det har ingen Nød. Hun er anbragt.

Fru Hornum.

Er det sandt?

Rosalie.

O fortæl os det!

Lyng.

Det tør jeg ikke, det er en Hemmelighed.

Rosalie.

Fy, Hr. Lyng! hvor kan De sige Nej, naar jeg beder Dem?

Lyng.

Naa ja da — lad gaa, for Deres Skyld. (fortæller.

Fru Ribolt (rejser sig).

Hr. Doktor, maa jeg tale et Ord med Dem?

Skarre.

Med Fornøjelse!

Fru Ribolt.

Jeg anser Dem for en Ven af vort Hus og har tidt haft Lyst til at tale med Dem om min Datter. De veed, at hun er meget naturlig.

Skarre.

Ja hun har en meget elskværdig Naturlighed.

Fru Ribolt.

Ja vi kan jo ikke nægte, at hun til Dels er en Smule forsømt. Hun trænger til Omgang — navnlig kunde hun have godt af nogen Konversation med dannede Herrer. Jeg har derfor flere Gange i Dag tænkt paa at bede Dem, om De vilde tage Dem lidt af hende.

Skarre.

Det er mig en stor Nydelse at tale med Frøkenen.

Fru Ribolt.

Jeg maa strax sætte Dem i Arbejde. Jeg skal et Ærinde op i Huset, og Else føler sig ligesaa trykket af vore Gjæsters Nærværelse som De. De veed jo, at de gode Kjøbsteddamer er meget slemme til at raillere over Folk, og jeg vil derfor, imens jeg er borte, betro min Datter til Deres Varetægt.

Skarre.

Det er en Tillidspost, Frue, som gjør mig stolt.

Fru Hornum.

Hvem skulde have troet det om lille Else?

Rosalie

Ja fy! det er oprørende — at holde Stævnemøde.

Lyng.

Naa naa! vær nu ikke saa streng.

Fru Ribolt (højt).

Jeg maa bede Damerne undskylde, at jeg bliver nødt til at forlade Dem i en huslig Forretning.

Fru Hornum.

Ingen Undskyldning, Fru Ribolt! det kjender jeg saa godt.

(Fru Ribolt gaar ud til venstre).

Femtende Scene.

De forrige uden Fru Ribolt.

Skarre.

(afsides) Det er et Hestearbejde at konversere den Frøken; hun svarer ikke et Ord. Ak ja — hvad gjør man ikke for sin Praxis! (til Else) Tillader Frøkenen, at jeg maa tage Plads ved Deres Side?

Else.

Værsgo! (Skarre sætter sig og konverserer.)

Rosalie.

Det er dog i Grunden Synd, at den Doktor skal sidde og spilde alle sine smukke Komplimenter.

Fru Hornum.

Aa det har han godt af.

Rosalie.

Ja men jeg kunde have Lyst til at gjøre ham flov; det var morsomt at rive ham ud af den søde Drøm. Aa Hr. Lyng, faa ham her hen!

Lyng.

Ja naar De ønsker det, lille Frøken. — Aa hør,

Hr. Doktor! Frøken Hornum har noget at sige Dem. Kom lidt!

Skarre.

Med Fornøjelse! (rejser sig).

Lyng.

Saa maa De, Frøken Ribolt, tage til Takke med mig saa længe. Vi leger Kispuds, hahaha!

(sætter sig hos hende.)

Skarre (til Rosalie).

Frøkenen har vist mig den Ære at —

Rosalie.

Ja det gjør os ondt at se, at De spilder Deres Arbejde —

Skarre.

Mit Arbejde?

Fru Hornum.

Ja i den sidste Tid har De rigtig nok haft gyselig travlt.

Rosalie.

Aa, Moder, lad mig! Det lader til, at De er en intim Ven af Frøken Ribolt?

Skarre.

Nej just ikke intim, men —

Rosalie.

Naa ja, De interesserer Dem for hende, og De taler gjerne med hende.

Skarre.

Jeg taler gjerne med alle Damer.

Fru Hornum.

Ja, Hr. Doktor! men det er nok paa en anden Maade end med Else. Men De har ingen Lykke med Dem.

Rosalie.

Herregud, Moder! kan du ikke lade mig. — Da De nu er en saadan Ven af Frøken Ribolt, saa kjender De vel ogsaa hendes Hemmeligheder? De veed da, at hun er forlovet?

Skarre.

Nej!

Rosalie.

Ja det er Dem maaske ubehageligt at høre —

Skarre.

Nej, hvor kan De tro det?

Fru Hornum.

O bild os nu ikke saadan noget ind! Men det er ganske vist, at hun er hemmelig forlovet med Forvalteren, Hr. Vendel, og vi har opdaget, at hun skal til et Stævnemøde med ham i Aften.

Skarre.

Frøken Ribolt?

Rosalie.

Ja Moder plumper nu ogsaa strax ud med det alt sammen. Men det er virkelig sandt. Herved bekjendtgjøres det sørgeligst — som der staar i Stiftstidenden.

Fru Hornum.

Ja Doktoren vil nok ikke rigtig tro det; men De kan jo selv spørge lille Else derom.

Skarre.

Nej, Gudbevares — det behøves ikke.

Rosalie.

Aa jo! De kunde gjøre Dem selv og os en

Tjeneste, naar De vilde tale til hende derom. Det kunde dog more mig at se hvad Virkning det gjorde.

Skarre.

Ja kan jeg gjøre Fruen og Frøkenen en Tjeneste dermed, saa er det mig en Fornøjelse. (gaar hen til Else.)

Fru Hornum (afsides til Rosalie).

Det er saamænd en ganske net Fyr.

Rosalie (afsides til Fru Hornum).

Aa ja!

Lyng.

Naa, Hr. Doktor! skal vi saa kisse igjen?

Skarre.

Nej jeg vilde blot tillade mig at advare Frøken Ribolt for en Fare, som truer Dem.

Else.

Mig?

Skarre.

Ja! Man har opdaget, at De i Aften skal til et hemmeligt Møde.

Else (farer op).

Hvad siger De? hvem har opdaget det?

Rosalie (til Fru Hornum).

Lagde du Mærke til hende?

Lyng.

Ja, lille Frøken, jeg veed ikke, hvordan det er opdaget; men Deres Moder veed al Ting.

Else.

Moder?

Skarre.

Frøkenen kommer derfor til at sætte den bevidste Person Stævne paa anden Tid og Sted.

Else.

Ak ja, De har Ret! (rækker ham Haanden). De skal ret have Tak.

Skarre.

Gudbevares! (gaar hen til de andre.)

Lyng.

(afsides) Det gjør mig sgu ondt for den stakkels Pige. (høit) Hør, lille Frøken, hvis jeg kunde tjene Dem med noget —

Else.

O Tak! hvis De vilde sige til Vendel, at der ikke bliver noget af.

Lyng.

Det skal jeg — stol De kun paa mig! Naa, De er lidt allarmeret over den Historie. Gaa De op paa Deres Kammer og se at komme lidt til Ro!

Else.

Gid det kunde gaa an!

Lyng.

Gaa De kun og stol paa mig! Jeg skal nok klare det for Deres Moder. (Else gaar.)

Sextende Scene.

De forrige uden Else.

Fru Hornum.

Jeg tror, de to Herrer jagede lille Else bort med Deres Fortællinger.

Rosalie.

Ja hun har ved Gud ogsaa Grund til at skamme sig, saadan som hun har baaret sig ad.

Lyng.

Nej hør, Frøken Rosalie, De er for streng. Hvad siger Doktoren?

Skarre.

Ja jeg holder med Frøkenen. — Naar en ung Dame har nogen Æresfølelse —

Rosalie.

Ja det er netop det, Else mangler.

Fru Hornum.

Ja Doktoren har nu særdeles Grund til at være vred. Det var et slemt Smæk.

Skarre.

Men, bedste Frue —

Fru Hornum.

Jo vi saae nok, hvor dybt De var i det. Vi Kjøbsteddamer er vante til at have Øjnene med os.

Rosalie.

Ja der er gaaet en skrækkelig Mængde smukke Ord til Spilde.

Skarre.

Jeg vil haabe, Frøkenen skal erfare, at jeg langtfra er udtømt endnu.

Fru Hornum.

Haha — det var saamænd godt sagt. — Aa hør, Rosalie! jeg glemte mit Strikketøj nede i Havehuset —

Skarre.

Maa jeg hente det?

Fru Hornum.

Nej Gudbevares!

Rosalie.

Jeg skal dog alligevel der ned efter min Pose.

Skarre.

Men saa tillader Frøkenen mig da at følge Dem og bære Deres Pakker?

Rosalie.

Ja Tak skal De have! (De gaa ud til højre.)

Fru Hornum.

Hvor man dog kan tage fejl af Folk. Det er jo virkelig et behageligt Menneske.

Lyng.

Ja saamænd er det saa.

Syttende Scene.

Lyng. Fru Hornum. Hornum (kommer fra venstre).

Hornum.

Jo det er et nydeligt Hus at sætte sine Penge i. Du kan tro, jeg er kommen efter kjønne Historier.

Fru Hornum.

Ja det er vi da ogsaa. Du skulde bare høre, hvad Else har for.

Hornum.

O hvad kerer jeg mig om den dumme Tøs. Hvor er nu Rosalie? Vi maa tænke paa at komme hjem.

Fru Hornum.

Hun er nede i Havehuset med Doktor Skarre.

Hornum.

Er hun da bleven gal? Hvad Fanden har hun at gjøre med den Kvaksalver?

Fru Hornum.

Aa han er slet ikke saa slem, som du tror. Det er et meget høfligt og forekommende ungt Menneske.

Hornum.

Den Studenstrup! han har jo sagt jer Spydigheder hele Tiden.

Fru Hornum.

Ja vi tog nu alle hans Ord op i en ond Mening, fordi vi var vrede paa ham; men jeg tror i Grunden ikke, han vilde os til Livs. Naar man taler lidt nærmere med ham —

Hornum.

Jeg tror sgu, Kjællingen har en Skrue løs.

Lyng.

Hør, jeg faar en Ide! Doktor Skarre har jo allerede en Del Patienter, og Kansellìraaden har jo selv sagt, at De ikke kan overkomme det alt sammen, undtagen De faar en Amanuensis. Hvad om De nu tog ham dertil? Han er dog allerede inde i Forretningerne.

Hornum.

Den Klodrian! Nej Tak! saa skulde han rende og gjøre sig vigtig med sit dumme Stethoskop.

Lyng.

Aa det gjør jo alle unge Læger.

Fru Hornum.

Du skulde tænke derpaa, Hornum; han er bestemt ikke saa tosset.

Hornum.

Aa jeg har faaet andet at tænke paa end saadan noget Vrøvl. Nu gjælder det om at bringe sine gode Penge i Sikkerhed.

Ottende Scene.

De forrige. Rosalie og Skarre (med en Tobaksflaske og andre Sager) komme tilbage.

Skarre.

Vær saa artig! Her er Fruens Strikketøj. Vi tog alt hvad der var der nede. — Men Deres Frøken Datter er saa slem til at drille mig.

Fru Hornum.

Saa? det er jo en Skam.

Rosalie.

Ja Doktoren siger, at han slet ikke mere bryder sig om den, du veed nok, og det synes jeg er skrækkelig letsindigt.

Skarre.

Paa ingen Maade. Selv om jeg virkelig havde været skudt, som Damerne behager at tro, saa er det dog saa naturligt, at man glemmer Maanen, saa snart Solen staar op.

Hornum.

Saa! nu er den da røget ud. (lægger Piben bort.)

Skarre.

Maa jeg ikke stoppe Kancelliraadens Pibe? Her er Tobak.

Hornum.

Vil De?

Skarre.

Ja hvis Kancelliraaden ikke har noget derimod?

Hornum.

Nej, kan det fornøje Dem, saa værsgo! (Skarre gjør det). (affides til Fru Hornum) Men hvad Pokker gaar der af Fyren?

Fru Hornum (afſides til Hornum).

Jeg tror, han er bleven ſkudt i Roſalie.

Hornum.

Aha!

Fru Hornum (ſom før).

Det var i Grunden ikke ſaa galt, naar han nu blev din Amanuenſis.

Skarre.

Værſgo! Her er Piben og Ild (giver ham det).

Attende Scene.

De forrige. Fru Ribolt.

Fru Ribolt.

Tør jeg bede Dem komme op at drikke The!

Hornum.

Ja ſaa maa det være i en Fart, for vi faar viſt Torden.

Fru Ribolt.

Jeg troede, at De vilde blive hos os i Nat. Vi har rigelig Plads til Dem alle.

Roſalie.

O ja, Fader — lad os det!

Hornum.

Nej, jeg ſkal foretage en Operation i Morgen Formiddag, og jeg maa førſt have Bud efter Doktor Skammelby for at asſiſtere mig.

Fru Ribolt.

Ja naar De ikke kan —

Skarre.

Hvis Kancelliraaden ikke vilde forſmaa min Hjælp, ſaa er jeg til Tjeneſte.

Fru Ribolt (afsides).

Men hvad gaar der af Doktoren?

Hornum.

Deres? Lad gaa! saa bliver vi.

Rosalie.

O det var dejligt!

Fru Ribolt (til Skarre).

Hvor er min Datter, Hr. Doktor?

Skarre.

Frøkenen — hun fik Forfald.

Lyng.

Ja Frøken Else fik Næseblod, og saa gik hun op. (afsides). Det er sandt, jeg skal bringe dette Bud til Vendel. Jeg maa se, om han ikke er oppe paa sit Værelse. (gaar.)

Fru Ribolt (til Skarre).

Doktoren er nok bleven forsonet med Kanselliraadens?

Skarre.

Ja naar man kjender dem nærmere, er det nogle excellente Folk. (til Rosalie) Maa jeg byde Frøkenen min Arm? (Skarre, Rosalie og Fru Hornum gaa.)

Fru Ribolt.

(afsides) Det er Elses Skyld alt sammen. (højt) Hr. Kanselliraad, kommer De ikke med?

Hornum.

Strax! Jeg skal blot tale et Ord med Ribolt, som kommer der.

(Fru Ribolt gaar.)

Syvende Scene.

Hornum. Ribolt (kommer igjennem Laagen).

Ribolt.

Naa, gamle Ven, skal vi saa op at have os et Stykke Steg og en Flaske Vin sammen! Se nu ikke surt længer. Jeg skal aldrig mere invitere dig sammen med den Mirakkeldoktor.

Hornum.

Doktor Skarre er saamænd en ganske flink Fyr.

Ribolt.

Naa det glæder mig, at I er bleven forligte. Saa skal vi op at drikke paa Forsoning. Kom nu!

Hornum.

Hør, Ribolt, jeg har noget for, hvortil jeg skal bruge en Del Penge, og er derfor nødt til at opsige dig de 8000 Rdl., som staar i din Gaard. Du kan jo nemt faa dem et andet Sted.

Ribolt.

Er det Alvor?

Hornum.

Har du nogensinde hørt mig spøge med Pengesager? Jeg maa have dem og vil derfor gaa aldeles lovformelig til Værks. Men da vi er gamle Venner, saa vilde jeg dog først privat forberede dig derpaa.

Ribolt.

Men kjæreste Ven —

Hornum.

Der er ikke mere at sige om den Ting. Kom blot med Pengene! (gaar.)

Enogtyvende Scene.

Ribolt.

Det var altsaa saadan det slap ud. (sætter sig) Det løber rundt for mig. (rejser sig) Jeg er en ødelagt Mand — det er Tingen — totaliter ødelagt. Jeg har ingen Kredit mere. Jeg maa sælge Hus og Hjem — og i disse Tider bliver det for Spotpris. — Og jeg, som troede, at al Fare var overstaaet. Jeg, som har glædet mig til, at jeg nu skulde begynde at leve fornuftigt. — Nu er det forbi — jeg kan ligesaa godt hænge mig strax.

Toogtyvende Scene.

Ribolt. Vendel (kommer igjennem Laagen).

Vendel.

Hr. Ribolt, vi bliver nødt til at bygge en ny Bro over Mølleaaen. Den gamle kan ikke bære en Vogn mere. Christen var nær aldrig kommen over med det sidste Læs Tørv.

Ribolt.

Ja vil De betale den, saa værsgo! Jeg kan ikke.

Vendel.

Men Hr. Ribolt, De veed, at det er aldeles nødvendigt.

Ribolt.

Hør nu! Hornum har opsagt mig de 8000, som staar i Gaarden; hvor skal vi tage de Penge fra?

Vendel.

Ja jeg veed ikke.

Ribolt.

Kjender De nogen, som vil betro os saa mange Penge?

Vendel.

Det skulde være af Venskab.

Ribolt.

Aa Fanden i Vold med Venskabet! Det ryger strax i Lyset, saa snart det gjælder Penge. (afsides) Der er kun eet Middel. (gaar ud til høire.)

Vendel.

Om jeg prøvede hos hende, saa kunde vi slaa to Fluer med eet Smæk.

Treogtyvende Scene.

Vendel. Anna (kommer med) Anders Fesser.

Anna (til Anders).

Se, der ser han Taget paa Havehuset, hvor Ruden skal sættes i. Saa kan han jo nok selv hitte der ned.

Anders.

Det tinker a wal, te a kan.

(gaar ud til høire.)

Vendel.

Jomfru, hvor det er længe siden jeg har set Dem! Men De ser saa alvorlig ud. Er der gaaet Dem noget imod.

Anna.

De har maaske ikke hørt, at Fruen har opsagt mig min Kondition til Mikkelsdag?

Vendel.

Men min Gud! hvad er der i Vejen? Af hvad Grund?

Anna.

Jeg veed ikke, hun kan ikke lide mig, og vil af med mig.

Vendel.

Det er jo oprørende! Og hvor kan hun finde Deres Mage igjen? Men jeg maa tale med hende. Det maa forandres, ellers tager jeg ogsaa bort.

Anna.

Nej lad det nu blive, som det er bestemt! Jeg vil helst bort her fra — det er dog det bedste.

Vendel.

Og De kan saa ligegyldig forlade Gaarden her?

Anna.

Jeg skal aldrig glemme den sidste Vinter, og den Godhed og Venlighed, som De og alle de andre har vist imod en stakkels forældreløs Pige.

Vendel.

O tal ikke saadan! Hvad skylder De mig? Men jeg har Dem alt at takke. O naar jeg blot vidste, at jeg ikke var Dem for ubetydelig, for verdslig; men jeg føler mig saa ringe, naar jeg taler med Dem. Forstaar De mig — vil De forstaa mig?

Anna.

(kjærlig) Vendel! — der kommer Hr. Lyng.

Vendel.

Maa jeg da fortsætte den Samtale en anden Gang. Deres Øjne giver mig Mod. Gud velsigne Dem!

(gaar ud ad Laagen.)

Fireogtyvende Scene.

Anna. Lyng (kommer hastig).

Lyng.

Var det ikke Vendel, som gik? Jeg skal tale med ham.

Anna.

Jo han gik ud ud ad Laagen.

Lyng (gaar, men vender om).

Kan De huske, vi talte om hans Forlovelse med Else Riboit?

Anna.

Ja, men det er sikkert en Fejltagelse.

Lyng.

Nej, nu er det vist. Men De skal ikke tale om det til nogen!

Anna.

Nej, jeg tror det desuden ikke.

Lyng.

Men Herregud! jeg har jo selv læst et Brev fra hende, hvori hun indbyder ham til et Møde i Aften Kl. 10 i Klædestuen.

Anna.

Et Møde? O De tager fejl.

Lyng.

Det er paa min Ære sandt. Og Else har selv betroet sig til mig —

Anna.

Og sagt Dem —

Lyng.

Og sagt mig, at hun og Vendel er hemmelig forlovede. Det er netop hende, som har sendt mig ud for at tale med ham nu. — Der gaar han!

(iler ud ad Laagen).

Femogtyvende Scene.

Anna.

Lyng har selv læst Brevet, og han er deres fælles

Fortrolige. Hvad skal jeg tro? Kan den Stemme bedrage, kan de Øjne lyve, saa er der ikke Sandhed mere paa Jorden. O hvor det er tungt at staa ene i Verden; der er ikke eet Menneske, som bryder sig om mig — ikke en eneste, jeg kan betro mig til. — O min Gud! du som har været mig mere end Fader og Moder, forlad mig ikke! grib mig med din Haand og hold mig, at jeg ikke skal segne under den tunge Byrde! — (lidenskabelig) Men jeg maa have Vished, hvad det saa skal koste! Og saa bort — strax bort! Ja jeg maa vove det, jeg kan ikke andet.

(gaar ud til højre.)

Sexogtyvende Scene.

Anders Fesser (gaar over Scenen). Ribolt (gaar efter ham).

Ribolt.

Aa hør lidt!

Anders (vender om).

Hvad?

Ribolt.

Kom lidt her hen! Jeg vil tale med ham.

Anders.

Naa, hvad er det saa han vil?

Ribolt.

Har han Lyst til at tjene nogle Skillinger?

Anders.

Aa ja — Skjellinger voxer ikke paa Træer. (Ribolt gaar urolig frem og tilbage) Naa, hvad er det saa, han vil bruge mig til? Kom han kun med det!

Ribolt.

Hør — er han en rask Karl?

Anders.

Aa ja — a er wal saa rask en Kaahl, som han vil betaahl mig for at være.

Ribolt.

Jeg mener, om han tør — om han har Mod — jeg mener om — forstaar han — om han kunde indlade sig paa — jeg mener —

Anders.

Han mener wal, om a er ræd for e Brunnebings og e Oversinker?

Ribolt.

Hvad for noget?

Anders.

Naa han kalder dem wal Sognefowd og Birkedommer. Jenniken ta dem! Men a er en gammel Kaahl; a kan wal hytte mig. — Naa klø han kun til med hans Histaarri!

Ribolt.

Hvis han saa vil komme op til mig om et Par Dage, saa kan vi tales nærmere ved. Far vel! (vil gaa.)

Anders.

Nej stop! Om et Par Dage — det kan ikke hjælpe. Inæt goer a Syd epo, for Jen kan ikke længer faa sit Vejr i det her Land. Hvissommensti a skal hjælpe ham med nø'et, saa maa det være inæt.

Ribolt.

Kan han da ikke blive her et Par Dage endnu?

Anders.

Nej, det skjøtter a itte om. For a er en bette Korn ræd for, te de tager mig igjen og putter mig ind i e Snelkas i Viborre. Men det er ingen Nytte

til og ingen Faanøwels for mig. Nej, a haar nu min egen Aarsaw for den Ting.

Ribolt.

Ja saa vil vi opgive det hele.

Anders.

Hør nu! Nu har han begyndt at taahl til mig om den Ting, og kahænsæ han ikke saa let kan finde en Aahn, som vil lave det for ham.

Ribolt.

Ja det er sandt nok, men —

Anders.

Nærensti te han vil betaahl mig godt for det, saa vil a prøve paa at gjøre det inæt, ihvad det saa skal være. Sie nu — saa drawer a gilik owr e Hi'e og ud af e Land, og saa skal a nok hæhl mig saahn, te de aalle skal hitte mig igjen.

Ribolt.

Ja det er godt nok, men i Nat gaar det ikke an.

Anders.

Men om han allywl skulde tink derpaa, saa vil a være her ved den bette Laage i Awten Kl. 10 og vinte paa ham. Kahænsæ han te den Tid blywr annelund tilsinds.

Ribolt.

Nej!

Anders.

A vil dog være her Kl. 10. Gudsfrej og faawal!
(gaar.)

Ribolt.

Jeg maa tale endnu en Gang med Hornum. Maaske han nu giver efter.

Syvogsyvende Scene.

Ribolt. Lyng (kommer gjennem Laagen).

Lyng.

Naa, Ribolt, vi skal vel op at spise. — Han hører ikke et Ord. Ribolt! (slaar ham paa Skulderen.)

Ribolt (forskrækket).

Hvad?

Lyng.

Hahaha! De staar nok og sværmer. De er dog aldrig bleven forelsket?

Ribolt.

Nej, paa ingen Maade.

Lyng.

Hahaha! Hør, kom op! Aftensmaden venter.

Ribolt.

Det er saa lummert. Vi faar vist Torden i Nat.

Lyng.

Ja det gjør vi sikkert. Men det skal ikke forstyrre min Nattero.

Ribolt.

Hør — tror De ikke, det var muligt, at det kunde slaa ned et Steds og stikke Ild?

Lyng.

Jo det er meget muligt. Hahaha! jeg tror, De er bange for Lynilden.

Ribolt.

Nej slet ikke. De mener altsaa, at saadant et Tilfælde ikke vilde være altfor usandsynligt?

Lyng.

Men Herregud, hvad gaar der af ham? — Hahaha!

De ser akkurat ud, som om De var bleven forelsket. — Naa, i hvem er det saa? Det skulde vel aldrig være den lange Ratmandskone?

Ribolt.

Maa jeg frabede mig Deres Uartighed! Jeg har ikke noget med de Ratmænd at gjøre — ikke det ringeste. (gaar ud til venstre.)

Lyng.

Han er gal eller fuld. Skulde den gamle have slaaet sig til Flasken? (ser efter ham) Han gaar just ikke videre godt paa Benene. Hej — der sidder han fast i en Busk. — Halloj, Ribolt!

(gaar efter ham.)

Fjerde Akt.

Et lille Værelse med Stabe paa begge Sider og en Dør i Baggrunden.

Første Scene.

An' Mari (kommer forsigtig ind).

Nej sie! Her kunde Jen wal hitte nø'et, te Jen kunde ha Nytte aa. J de her Anstalter maa der wal være Klæjr. Der er ingen Nøgel, men det her faar wal hjælpe. (Hun tager et Søm frem og prøver paa at dirke.) Aa nej — det gaar ikke — e Hul er for bette. Saa vil a ønske, te den bette Mand maa ta dem aalsammel, det gjerrige Kram! Skal en følle fatte Kuen da slet ikke ha nø'et? Men det skal blyw wæst for dem sjæl; a skal skamfier den bæjst Kow, de haar o e Mark. — To hvad er det, der hænger? (tager en Kaabe, som hænger

over en Stolerygg) Nej, det var da en sær Handtiering! A, det er Silki; det er til mig. A er en fatte Kuen; a maa tage til Takke med hvad a kan faa! det er dog aalti nø'et. A vil svøw hende ind i det her gammel Klæje. Faawal! (nejer) A sejer det naadde Herskab saa manne Tak! A skal slid'en paa Dier Sundhed.

(gaar.)

Anden Scene.

Anna (kommer et Øjeblik efter).

Her er det. Her skal de mødes. — Nu vil jeg høre med mine egne Øren — det er den sidste Udvej, jeg har. (støtter sig til et Stab) O jeg er saa træt, og mit arme Hjerte banker, som det skulde sprænges. Gud veed, hvor jeg har været henne! Det var ude paa Heden. Jeg foer omkring — ak jeg har intet Maal og intet Haab mere — jeg kastede mig paa Jorden og raabte til Gud, men ogsaa han har forladt mig. Og nu kommer jeg her for at stjæle mig til en Vished — for at lure. Saa vidt er det da kommet med mig. Nej, bort her fra! (iler mod Døren) O Gud, der kommer nogen! (skjuler sig i en Krog.)

Tredie Scene.

Anna. Fru Ribolt.

Fru Ribolt.

Klokken er strax 10, de maa være her paa Øjeblikket. Jeg tror ikke, de aner noget, og jeg skal indjage dem en Skræk, som de ikke forvinder saa let. — O hvor jeg skal gotte mig over min Frøken Datters Forskrækkelse! Den trodsige Tøs! i alt hvad jeg gjør for hende, ser hun kun Ondskab og Haardhed; det er

den Søn, man har. — O mit Hoved! jeg glemmer rent min Sygdom over al den Sindsbevægelse. Hvorledes skal jeg udholde det? jeg bliver bestemt alvorlig syg. — Ribolt har været saa forunderlig i Aften, saa forvirret, som jeg aldrig har set ham. Skulde vi virkelig bruge for mange Penge? Nej, det er det modbydelige jydske Kniberi. Han trænger ogsaa til at opdrages. — Jeg maa se at udsøge mig en Krog, hvor jeg kan staa skjult. Se her! (vil gaa der ind, men støder paa Anna) U, hvem er det? (trækker hende frem) Jomfru Svendsen — hvad bestiller De her? De har ikke været at finde hele Aftenen, og saa træffer man Dem her inde. Hvad betyder det?

Anna.

O tilgiv mig, Frue! Jeg stod i Begreb med at gaa bort, da De kom.

Fru Ribolt.

Men hvad vilde De da?

Anna.

Det kan jeg ikke sige.

Fru Ribolt.

Ja saa! det var altsaa ikke i nogen god Hensigt, De kom. (føler paa Skabsdørene) Har De Nøglerne til disse Skabe?

Anna.

Nej dem gjemmer jo Fruen altid selv.

Fru Ribolt.

Men der kunde være falske Nøgler. Har De ingen Nøgler hos Dem?

Anna.

O Frue, tro dog ikke om mig, at jeg kunde stjæle!

mistænkeligt nok. Men da De saa kommer med den Kaabe, saa er hele Sagen mig klar. Den gamle Taterkjærling er hendes Moster, og Meningen har naturligvis været, at hun skulde sælge Tyvegodset, og de saa skulde dele Pengene. Heldigvis har de ikke kunnet komme ind i Skabene, men igaar lagde jeg denne Kaabe over en Stol, og det har hun sagtens lagt Mærke til.

Lyng.

Men hun ser dog altfor ung og uskyldig ud til —

Fru Ribolt.

De kjender ikke vor Tids Tjenestefolk, Hr. Lyng.

Lyng.

Nej, jeg er en gemytlig Fyr, som gjerne vil tro det bedste om alle Folk. Hm, jeg kan ikke glemme den lille Jomfru Svendsen. — Men det er ikke værdt at tænke mere paa den forbandede Historie. De andre er alle sammen ude i Haven. Skal vi gaa ned og hente dem? det er Sengetid.

Fru Ribolt.

Nej Tak — jeg kan ikke.

Lyng.

Aa hvad — kom nu med! Doktor Skarre er ogsaa der ude.

Fru Ribolt.

Ja hvad gjør det til Sagen?

Lyng.

Aa jeg mente bare, det morede Fruen at snakke med ham, fordi De kan godt lide ham.

Fru Ribolt.

Nej, jeg har taget aldeles fejl af det Menneske. Nu kan jeg ikke udstaa ham.

Lyng.

Jeg sgu heller ikke. Det er i Grunden en sledsk Rad. Nu gaar han og slikker sig ind hos Hornums, som før behandlede ham saa hundsk. Saadan noget kan jeg nu ikke fordrage; man skal være ærlig og gemytlig.

Fru Ribolt.

O Hr. Lyng! Deres Gemytlighed har vist ogsaa nogen Part i den Sag.

Lyng.

Min Gemytlighed? Nej hør, Frue, gjør den ikke Gavn, saa gjør den, min Sjæl, endnu mindre Fortræd. — Naa kom nu med, Frue!

Fru Ribolt.

Nej jeg har egentlig noget at bestille her.

Lyng.

Det er maaske den Omflytning — hvad, hahaha! Nej den bliver der ikke noget af i Aften. Frøken Else er ogsaa der ude hos de andre.

Fru Ribolt.

Saa?

Lyng.

Naa kom nu! Lad ikke den gamle overraske os her, for saa tror han, det er os to, der holder Stævnemøde i Klædestuen, hahaha! (De gaa.)

Haven.

Sjette Scene.

Hornum. Fru Hornum. Rosalie. Skarre. Ribolt. Else. Siden Morten.

Hornum.

Naa, Hr. Kollega! lad os saa faa en Sang endnu.

Skarre.

Aa nu er jeg saa forskraalet, og mit hele Forraad er vist udtømt. Det er meget bedre at gaa op og faa Frøkenen til at synge os en italiensk Arie ved Pianoet.

Rosalie.

Nej, jeg er slet ikke ved Stemme i Dag.

Fru Hornum.

Aa du kan nok synge den af Lammermoren.

Hornum.

Nej det Tuderi gider jeg sgu ikke høre paa. Syng De os hellere en af de gode gamle Drikkeviser!

Rosalie.

U, Drikkeviser! Nej, De kan vist en af de nye Theatersange.

Skarre.

Ja — jeg veed ikke. (grunder)

Morten (kommer ind ad Havelaagen).

Hornum.

Naa, Doktor, faar vi saa den Vise? Det er paa Tiden vi kommer op og i Seng.

Morten (til Else, som staar bagerst).

Else, kom lidt! (Else og Morten liste sig ud til højre.)

Rosalie.

Naa, Hr. Doktor!

Skarre.

Ja, da vi har Heden lige for os, skal jeg synge Dem en Vise om den. Den er forfattet af en jydsk Poet. Men maatte jeg ikke bede Dem synge med i Chor!

1.

Gold er den Jord, som Lyngen bær,
Guldhøst ikke der vanker;

ingen Steds trives man dog, som her
mellem de brune Banker.
Manden er Drot i sin egen Bo,
Karlen er rap, og Pigen er tro,
Sværdet maa ruste i Skeden;
ude og inde bor Frihed og Ro
paa Heden.
(Choret gjentager de sidste Linier.)

2.

Dejlige Blomster, røde og blaa,
gror i Lyngen den brune;
yndige Kvinder i hver en Braa
færdes med Liv og Lune.
Syngende pusler den travle Viv,
blank er Fad, Tallerken og Kniv,
Hjemmet hun gjør til et Eden;
født er med hende det ensomme Liv
paa Heden.

Hornum.

Bravo!

3.

Skarre.

Lyngen den lave paa Højens Rand
giver det blødeste Leje;
Gjæstfrihed møder den Vandringsmand
langs med de trange Veje.
Aldrig han spørges om hvem eller hvad,
Bordet venter med Øl og med Mad,
Huset ham venter med Freden;
Mild er Værtinden, og Værten er glad
paa Heden.

Hornum.

Bravo! Bravo! Det var en udmærket Vise. Den skal vi have en Gang endnu.

Fru Hornum.

Ja det kommer da an paa, om Doktoren vil.

Hornum.

Gu vil han saa. Nu gaar vi op, og saa synger De os den Vise ved et Glas Vin.

Skarre.

Ja vel — og saa drikker vi en Skaal for vor milde Værtinde og vor glade Vært.

Hornum.

Bravo! — Hør, De er i Grunden en flink Fyr, og jeg havde altid antaget Dem for en saadan rigtig friseret Chokolademand. Naa det fornøjer mig paa Haandteringens Vegne. — Kom saa, Mutter! Nu skal vi have Visen og Skaalen og saa til Køjs! (til Ribolt, som bliver staaende) Naa, du glade Vært! du maa sgu med. (tager ham under Armen.)

Syvende Scene.

Morten og Else (komme frem.)

Morten.

Det var en skammelig pæn Vise, den Doktoren sang. Synes du ikke Else?

Else.

Ja men den passer slet ikke paa dem, der sang den.

Morten.

Ja men den skal nok komme til at passe paa os, naar vi bliver Mand og Kone.

Else.

O Gud, Morten, hvordan skal det gaa til?

Morten.

Aa det gaar nok, skal du se. Forvalteren fortalte mig før, at han havde hittet paa Raad, og han er endnu i Aften gaaet ned til Moder for at snakke

med hende. Naar der ikke var andre Ting i Vejen, men der er een Ting, jeg er mere bange for.

Else.

Hvad er det?

Morten.

Jeg tror nok, at Du holder af mig, men naar jeg ser dig i den fine Kjole, saa kan jeg ikke faa i mit Hoved, at du kan blive nøjet med saadan en ringe Karl som mig.

Else.

Aa hvad, Morten! Det er jo heller ikke min Kjole, jeg vil give dig, det er jo bare mit Hjerte, og det er ikke af Silke.

Morten.

Ja men din Haand, Else, den er saa blød som Silke, og hvordan skal den staa ved at tage fat i med? Jeg er saa bange for, at du vil fortryde det, naar det kommer til Stykket.

Else.

Lad du mig om det! Tror du ikke, jeg veed, hvortil jeg har faaet mine Hænder? Nej se til den Møller, hvor taabelig han kan snakke! Man skulde jo næsten tro, han havde gaaet i Skole hos den unge Doktor og lært nymodens Talemaader. — Tys, der kommer nogen. Det er Fader, jeg kjender hans Gang. Hør, saa maa vi skilles ad.

Morten.

Ja naar det saa skal være.

Else (rækker ham Haanden).

Saa skal du have Godnat, Morten!

Morten.

Det skal du ogsaa have. Sov vel, Else!

(Else gaar.)

Ottende Scene.

Morten (ser ud til venstre).

Ja der kommer Husbond. Nej nu staar han stille. Han har vist noget at tænke paa. Se, hvor løjerlig han staar og slaar ud med Armene! Og nu vender han om igjen. Jeg tror næsten, han er ligesaa urolig og beklemt om Hjertet, som jeg. Og dog — jeg veed ikke, hvordan det er — alligevel er jeg saa inderlig glad, saa jeg neppe kan bære al den megen Glæde. Hvor kunde jeg ogsaa tænke, at Else vilde have mig Stakkel? Om jeg løb efter hende — hun er dog bestemt ikke kommen op endnu. Saa kunde jeg sige hende Godnat end een Gang. Nej, det skøtter hun sagtens ikke om. Men hvad skal jeg da tage mig for? Sove kan jeg ikke, det er nu ganske bestemt. Jeg kommer vist aldrig til at sove mere, saa glad er jeg. Men det faar og være det samme, naar blot Else kan holde rigtig af mig. (gaar.)

Niende Scene.

Ribolt. Siden An' Mari og Anders Jesser.

Ribolt.

Snak! det hjælper ikke. Der maa gjøres Alvor deraf. — Her er de ikke. Lad os saa se ud paa Marken! (gaar ud ad Laagen og kommer tilbage med An' Mari og Anders Jesser.)

Anders.

Naa, saa han vil dog allyml taal med wos?

An' Mari.

Ja vi er skikkele Folk; han kan wal betro sig til wos.

Ribolt.

Det maa ske i Nat, det kan ikke være andet.

Anders.

Ja det er rehle nok. Inæt maa det være, hvis det skal blyw til nø'et.

Ribolt.

Det er altsaa Aftalen. Saa gjør I det.

Anders.

Hvad for nø'et?

Ribolt.

Det jeg har sagt, I skal gjøre.

Anders.

Han har ikke sagt nø'et.

Ribolt.

(heftig) Naa, har han nu allerede glemt det? — Nej bi lidt! det er maaske mig — det er maaske mig — (falder i Staver, og farer paa en Gang op) Hvad sagde I?

Anders.

A saah itte nø'et, det er e Mand sjæl, der skal til at præjk for wos.

An' Mari.

Snak han kun rent ud aa e Puhs! Han skal itte være ræd for wos.

Ribolt.

Har I en Fyrtønde?

Anders.

Ja vel haar vi det. Hvad skal a bruge den til?

Ribolt.

Tys! Forstaar I at stikke Ild paa et Hus?

Anders.

Aa ja! Det passer a ejsen ikke videre om.

An' Mari.

Ja vil ikke du, saa vil a. (afsides til Anders) Det er jo let at love. (højt) Hvad hedder den Goer, vi skulde funke?

Ribolt.

Det er den der — Hovedbygningen.

Anders.

Jøsses da! Nej det var da baade Synd og Skam for den pæne Goer!

An' Mari.

Snak! Nær e Mand sjæl vil ha den Fornøwels, og nærensti han vil betaahl wos derfor, hvad goer det saa wos an?

Anders.

Kahænsæ han vil og ha den Fornøwels at brænde med sjæl?

Ribolt.

Nej, I maa sørge for at der bliver Tid til, at Folkene kan blive reddede.

Tiende Scene.

De forrige. Vendel (kommer fra venstre, men standser, da han hører de sidste Ord).

Vendel.

Min Gud! hvad er det?

Anders.

Aa ja, det kan wal by' sig.

An' Mari.

Sie nu, nær vi tow sat ved den øster Laahd, saa vilde e Low snart fakke an i e Goer.

Ribolt.

Ja — ja! Men I maa ikke begynde før Kl. 12—1.

Anders.

Nej, han kan lide paa wos. Men hvad vil han give for det her Stykke Arbed?

Ribolt.

Se — her er 10 Rigsdaler.

Anders.

Nej, hvor vil han hen? Det er for ringe.

An' Mari.

Ja var det en Buengoer, saa var det en aahn Saw, men en Herregoer — det koster 30 Daler.

Anders.

Nej, nær Jen vil ha Jen til at hjælpe sig paa de Maader, saa maa Jen betaahl bæjer for det.

Ribolt.

Jeg giver ikke mere.

An' Mari.

Hør, Ajs! saa vil vi gaa til e Birkedommer og spørge ham, om det ikke er for lidt.

Ribolt.

Tys — for Guds Skyld! I maa ikke tale om det til nogen. Men saa rejser I strax og tier stille! — Her er 30 Rigsdaler.

Anders.

A sejer saa manne Tak.

An' Mari.

Godnæt og Tak! A vil ønske ham, te han maa sow wal! (Ribolt gaar.)

Ellevte Scene.

An' Mari. Anders Jesper. Vendel.

Anders.

Hahaha! A tinker ikke, te e Mand foe Søvn i hans Øwn den hele Næt.

Vendel (træder frem).

Halloj der! Jeg har hørt alt hvad I har talt om.

An' Mari.

Aa han maa ikke bringe wos i Fortræd, vi er fatte Folk, men vi er skikkele.

Vendel.

Ja det skal jeg love for. I vil sætte Ild paa Gaarden her i Nat.

Anders.

Nej nu drage vi bort lige med det samme, saa kan han være ganske tryg.

An' Mari.

Det var jo og e Mand sjæl, som vilde have wos til det.

Vendel.

Aa I mærkede jo nok, at han ikke er ganske rigtig Hovedet. Naa, lad mig saa faa de Penge igjen!

An' Mari.

Hvad for Peng? Hvad mener Hr. Faawalter?

Vendel.

Aa gjør nu ingen Omstændigheder! Kom med de 30 Daler!

An' Mari.

Gud hjælpe mig Staahkel! Hudden skulde a faa 30 Daler?

Vendel (til Anders).

Det var dig, der fik dem. Jeg vil nu blot sige dig, at et eneste Raab af mig er nok til at samle alle Gaardens Karle. Vil du arresteres, eller vil du komme med Pengene?

Anders.

Ja saa faar a wal. Sie her!

Vendel.

Ja der er flere endnu.

Anders.

A haar kun jen jenneste tilbaahg. Nobbeba, det maa jo være. (giver ham den sidste Seddel) Det var en kort Fornøwels.

Vendel.

Saa nu er den Handel gaaet ind — forstaar I? Nu kan I gaa eders Vej, og tag jer nu i Agt! En anden Gang slipper I ikke saa let. Vi lidt! For at I ikke skal falde paa saadan noget saa snart igjen, saa giver jeg jer disse 10 Daler i Rejsepenge.

An' Mari.

A sejr saa manne Tak! Hr. Faawalter er saa grumme gue ved wos fatte Minnisker!

Vendel.

Ja jeg er bedre, end I har fortjent. Nu stiller jeg Vagt ved Gaarden i Nat, og hvis I prøver paa at komme den nær, bliver I tagne og bragt til Birkedommeren. (gaar ud til højre).

An' Mari.

Han kan være rolig, han, sølle Knæjt! Vi skal wal hytte wos. Naa ja — nøet er aalti bæjer end slet itt. Men nu skulde vi sie at komme bort med vores

Peng, for ejes kommer der wal en aahn Sløngert og ta'r og dem fræ wos.

Anders.

Men sie — ito, hvem kommer der.

Tolvte Scene.

An' Mari. Anders Fesser. Anna.

An' Mari.

Det er den bette Pihg fra den her Goer.

Anna.

O jeg har søgt efter eder. Nu er I den eneste Støtte, som jeg har tilbage. (omfavner An' Mari) O Moster, gaa ikke fra mig! Lad mig blive hos dig!

Anders (til An' Mari).

Naa det er hende? Hun er et bette Korn hvavs i'et.

Anna.

Nu er jeg ligesaa forskudt i Verden, som I. Alt har de taget fra mig, min Lykke, mit gode Navn og min Gud. Ja ogsaa ham har de berøvet mig, og jeg har ingen Ting tilbage, slet ingen Ting — undtagen tjer. Lad mig gaa med jer! lad mig følge jer langt, angt bort — ud i den vide Verden!

Anders.

Ja det er saa en egen Sag.

An' Mari.

Naa, giv sig tilfreds, sølle Baahn!

Anna.

I er dog mit eget Kjød og Blod. I veed dog, hvad det er at være forstødt og bedraget og beskæmmet. — O min Moder, min stakkels Moder! jeg har arvet din Lykke.

An' Mari.

To, hvad er det da, de haar gjort ved hende Staahkel?

Anna.

Hvad de har gjort? O — men jeg vil ikke taale det — Hører I! — de skal ikke have gjort det ustraffet. Hvorfor skal de svælge i Lykke, mens jeg gaar til Grunde?

An' Mari.

Naa naa!

Anna.

De juble og synge der oppe, men mig støde de ud i den mørke Nat. Og hvad er min Brøde? hvad har jeg gjort dem, at de træde mig under Fødder, at jeg bliver jaget som de vilde Dyr i Skoven? — O Moster, det er dit Blod — det er Forbandelsen, som følger min ulykkelige Slægt. Vi har jo ikke nogen Ret, der kan fratages os, ikke nogen Ære, der kan krænkes. Vi skal jo bøje Nakken for Svøben og lade os jage med Haan fra Dør til Dør.

Anders.

Nej vist ikke — nej!

Anna.

Nej — vi vil ikke taale det længer, Vi vil rejse os af Fornedrelsen og sprænge vore Lænker. De skal føle, at vi har Mod til at trodse dem — at vi har Magt til at hævne os. Kom! Vi vil holde Dom over dem. Kom — hører I — vi vil have Hævn — Hævn! — Kom! o Gud — (falder i Afmagt.)

An' Mari.

Hun er ringe, sølle Staahkel! To hvad skal vi nu gjøre ved hende?

Anders.

Der er et bette kon Hus der nede (peger til højre) — der hvor a før satte en Rude ind. Der kan vi lægge hende ned.

An' Mari.

Aa ja! Saa faar hun dog Taw øvr hende Howd inæt.

Anders.

Tøv et bette Korn!

An' Mari.

Hvad vil du?

Anders.

A vil sie, om hun ikke haar nogen Penge eller saahn nø'et ved sig.

An' Mari.

Nej, Ajs, det var baade Synd og Skam. Der er ingen, der skal sige om An' Mari, te hun tager fra den, der har betroet sig til hende. Tag ved! saa slæber vi hende ned i e Hus, og saa afstej! Det laver til et grumme Vejr.

Femte Akt.

Et rummeligt Værelse i Herregaardens øverste Etage med Vinduer paa Bagtæppet og to Døre paa hver Side.

Første Scene.

Nat. Det tordner og lyner. Ribolt kommer ind.

Klokken er over to, og endnu hører man ingen Ting. (ser ud ad Vinduet) Det er mørkt som i Graven.

Og sikken et Vejr! (man hører en hoste) Tys! hvad var det? Det var nok Kancelliraaden der inde, som hostede. Den fordømte Kancelliraad! Ja han sover nu, og de sove alle omkring mig, og der er ingen af dem, der aner, at jeg tænker paa at forstyrre deres Ro paa den Maade; der er ingen, der vilde tro det om den gamle, ærlige Søren Ribolt. Ja hvem skulde vel ogsaa tænke det om mig. Jeg kan neppe selv faa i mit Hoved, at det er andet end en nederdrægtig Drøm. Hm, Klausen paa Møholm har vi altid kaldt Mordbrænderen, fordi man siger, at han en Gang prøvede paa at svide sin Gaard af, og nu skal jeg altsaa ogsaa hedde Mordbrænderen. Hver Gang jeg træffer sammen med andre, saa vil de hviske til hinanden: det er Mordbrænderen! og naar der kommer en Fremmed til, som er mild og høflig imod mig, saa vil de sige: tag Dem i Agt! han er en Mordbrænder. Og naar saa de Kjæltringer bliver grebne og beskylder mig for at have kjøbt dem dertil, saa kan jeg ikke fragaa det, det føler jeg. Fra jeg var en lille Dreng, er jeg altid bleven gloende rød i Hovedet, hver Gang jeg løj, og hvor gammel jeg er — jeg er overbevist om, at al den Smule Blod, jeg har tilbage, vil strømme op til mit Ansigt for at vidne imod mig. O gid de vilde rende deres Vej med de 30 Daler! gid det var Morgen, og alt stod ved det gamle! — Men hvis det nu gik godt, hvis de rendte bort, og Stuehuset brændte af, og ingen Mennesker kom til Skade, og jeg fik de 20000, som det er assureret for, saa var det dog det bedste. Der er ingen, der vilde tro det om mig, og skulde jeg da have al den Skræk og Kval og hele den forfærdelige Nat for

ingen Ting? Nej nej! der maa være en Ende derpaa. — Hu, her er koldt! (stærkt Tordenskrald) Ja brum kun du der oppe! det kan ikke være andet; man maa fægte for sin Lykke, saa længe man kan. Vil du hjælpe, saa faar du skynde dig lidt; ellers maa vi gjøre det selv. (et meget stærkt Lynglimt, fulgt af et drønende Skrald) Ha — det er et afskyeligt Vejr — jeg vil dog prøve, om jeg ikke kan sove. De vækker mig jo nok, hvis — (man hører Tummel nede i Gaarden) Tys! — hvad betyder det? Skulde de virkelig — O jeg er saa angst — gid de vilde lade være! Hvor kunde det ogsaa falde mig ind? — De taler højt. (nærmer sig til Vinduerne, et rødt Skjær viser sig paa dem.) Der er Ild! o Gud hjælpe mig! Nu kommer de strax og henter mig. — Og hvad skal jeg sige? — Jeg maa gjemme mig — jeg maa sove. — der kommer nogen!

(gaar ind ad der forreste Dør til højre.)

Anden Scene.

Vendel (fra den bageste Dør til venstre).

Det er jo hans Værelse! (banker paa Ribolts Dør og aabner den) Hr. Ribolt! De maa staa op. Her er Ildløs.

Ribolts Stemme.

Hvad?

Vendel.

De maa staa op, Hr. Ribolt! Her er Ildløs i Huset.

Ribolts Stemme.

Hvad siger De? nu kommer jeg.

Vendel.

Jeg maa dog ogsaa vække de andre, skjøndt det sagtens ingen Fare har. (aabner den bageste Dør) Halloj, er der nogen?

Skarres Stemme (i Søvne).

Rosalie!

Vendel.

Det er Doktor Skarre. — Hr. Doktor, vaagn op!

Skarres Stemme.

Hvem er det?

Vendel.

Her er Ildebrand, skynd Dem!

Skarres Stemme.

Kan jeg faa Tid til at klæde mig lidt paa?

Vendel.

Ja naar det sker i en Fart. — Naa, saa er der vel ikke flere? Jo der er en Dør endnu. Mon det skulde være Damer? man maa ikke kyse Livet af dem. (aabner Døren) God Morgen — De maa staa op!

Hornums Stemme.

Lad mig sove i Ro!

Vendel.

Nej, Hr. Kanselliraad, De maa op. Lynilden er slaaet ned i Gaarden, og det brænder.

Hornums Stemme.

Aa Sludder!

Fru Hornums Stemme.

O Gud, jeg elendige Menneske! Hornum, der er Ild i Huset! skynd dig!

Vendel (lukker Døren).

Naa, nu vækker Fruen ham nok.

Tredie Scene.

Vendel. Ribolt.

Ribolt.

Naa naa — hvad er det saa?

Vendel.

Aa det har ingen Fare. Det er kun det gamle Skur ovre i Gaarden.

Ribolt.

Skuret?

Vendel.

Ja Lynilden har slaaet ned. Alle Folkene er paa Benene, vi maa ned at hjælpe med.

Ribolt.

Ja vi maa ned at hjælpe med. (falder i Staver.)

Vendel.

Kom, Hr. Ribolt!

Ribolt.

Ja kom! (bliver staaende).

Vendel (ser ud).

Jeg har paa Vejen her op pnrret Hr. Lyng. Jeg tror allerede han er dernede. — Kom, Hr. Ribolt!

Ribolt!

Ja kom! kom! (De gaa.)

Fjerde Scene.

Skarre (kommer ud ad sin Dør).

Det er jo forskrækkeligt! (iler til Vinduet) Aa det er blot den Rønne der ovre. Ja saa har det vel ingen Nød. Naar jeg bare vidste, hvor Rosalie ligger; man skulde dog trøste hende. Der er Kanselliraadens Værelse. (banker paa og aabner Døren paa Klem uden at se der ind) Hr. Kanselliraad!

Hornums Stemme.

Naa naa — nu kommer jeg.

Fru Hornums Stemme.

O Gud, Hr. Doktor, er det Dem? — Vi ulykfalige Mennesker! Kan De se Ilden?

Skarre.

Ja den er ovre paa den anden Side af Gaarden.

Fru Hornums Stemme.

Men er De ogsaa vis paa, at det ikke brænder under os? Jeg synes, Gulvet, er ganske varmt.

Skarre.

Nej det har slet ingen Fare. Men det var vist bedst, om jeg vækkede Deres Frøken Datter!

Fru Hornums Stemme.

O ja — min stakkels Rosalie. Det er den sidste Dør paa venstre Haand, naar De gaar ned af den lange Gang.

Skarre.

Paa venstre Haand?

Fru Hornums Stemme.

Ja — o Gud velsigne Dem, hvis De vil skynde Dem.

Skarre.

Nu gaar jeg! (gaar.)

Femte Scene.

Hornum. Fru Hornum.

Hornum.

Paa den anden Side af Gaarden! Er det noget at jage Folk op af Sengen for? — Naa den har nok dygtig fat. (gaar til Vinduet) Aa det er jo min Sjæl ingen Ting. (til Fru Hornum, som kommer) Gaa du kun i Seng igjen, Mutter!

Fru Hornum.

I, du Fredsens Gud! sikken en Ild! — O vi elendige Mennesker! hvad skal vi gjøre?

Hornum.

Vi skal sgu gaa ind og sove. Det vil jeg i det mindste. (vil gaa.)

Fru Hornum (holder paa ham).

O nej — for Guds Skyld!

Hornum.

Slip mig! hører du!

Fru Hornum.

Nej nej — du maa ikke gaa ind. Det bliver min Død.

Hornum.

Jeg tror sgu, hun er gaaet fra Sands og Samling. Der er jo ikke mere Ildebrand, end om de brændte en Bolle Punsch af nede i Gaarden — Kom selv hen og se!

Fru Hornum.

Nej nej — jeg holder det ikke ud.

Hornum.

Naa, siden man har faaet Støvler paa, kan man da gaa ned og varme sig ved Ilden. Saa bliver man da fri for det Tuderi. (gaar.)

Fru Hornum.

Hornum! Han løber fra mig. Han vil lade mig indebrænde. O hvad skulde vi og paa den afskyelige Gaard?

Sjette Scene.

Fru Hornum. Else. Siden Thomas.

Else.

Er det Fru Hornum?

Fru Hornum.

O min søde velsignede Else! hvor er mit ulykkelige Barn? hvor er Rosalie?

Else.

Hun er ved at klæde sig paa. Doktor Skarre har vækket hende og staar og venter udenfor hendes Dør.

Fru Hornum.

O Gud velsigne ham for det!

Else.

Er Moder ikke her?

Fru Hornum.

Nej — de har alle sammen forladt mig Stakkel!

Else.

Jeg vilde tale med hende, om det ikke var bedst at pakke Sølvtøjet ind, for hvis det skulde gaa galt.

Fru Hornum.

Ja det er sandt, jeg maa ogsaa pakke vores Tøj ind — Kaaber og Sjaler og Hornums Kavaj. Lad os følges ad! Vi lidt! mit Ur ligger der inde, det maa jeg have med. — Vent paa mig, mit søde Barn! Jeg har dog altid holdt saa meget af dig. Jeg kommer strax.

(gaar ind i sit Værelse.)

Else (ser ud ad Vinduet).

Der er Morten, og Hr. Lyng — og se, hvor Fader er ivrig! O det har ingen Nød.

Thomas (kommer).

Jeg skulde bede Frøkenen komme ned til Fruen. Fruen er bleven syg.

Else.

Nu kommer jeg. (De gaa.)

Fru Hornum (kommer med flere Sager).

Nu har jeg det — Naa, nu er hun ogsaa borte. (kalder) Else, min velsignede Pige, tag mig dog med! (gaar.)

(Brandskjæret er allerede i Aftagende og forsvinder under den følgende Scene, hvorpaa det bliver Dag).

Syvende Scene.

Skarre. Rosalie. Lyng.

Naa Frøken, jeg har ledt efter Dem; jeg vilde op at trøste Dem lidt. Ja nu har vi da saa godt som Bugt med Ilden, men vi har ogsaa arbejdet lumsk. — Pu — jeg er som en kogt Hummer. Det var ellers godt, at Tordenen netop valgte sig det gamle Skur at slaa ned i, ellers kunde det have set galt ud. Men nu har den rent spildt sin Ulejlighed. Nej var det mig, der kunde haandtere med Lynstraaler, saa veed jeg nok, hvor jeg paa Øjeblikket vilde anvende et Par Stykker af dem.

Rosalie.

Hvor da?

Lyng.

Ja det skulde De snart faa at føle. Forstaar sig, det skulde ikke være af dem, der gjør Fortræd, de skulde bare saadan stikke lidt Brand, hahaha! Naa, Doktor, De har nok faaet Dem en lille Lur, medens vi andre havde travlt.

Skarre.

De tager fejl.

Rosalie.

Doktor Skarre har tænkt paa mig, medens de andre kun brød sig om sig selv. Det er ham, som har frelst mit Liv.

Lyng.

Det var som Fanden. Da skulde jeg dog tro, at den, som har slukket Ilden, er nærmere til at kaldes Deres Livs Frelser end ham, som kun har staaet og kaglet over Dem, mens vi andre svedte som Bæster. — Der kommer en Vogn (gaar til Vinduet) — naa det er Sprøjten fra Møllen! ja saa skal vi snart faa Ende paa den Ting. Og Madam Mortensen er selv med. Ja det er sgu en flink Kone. — Naa kom nu, Frøken Rosalie! og lad os gaa ned sammen. (byder hende Armen) Tag ved mig, saa gaar det bedre.

Rosalie.

Nej, Doktoren er nok saa god at hjælpe mig?

Skarre.

O Tak for Deres Tillid!

(Skarre og Rosalie gaa.)

Lyng.

Nej vil man se til den forbistrede Doktor! Nu har han da ogsaa slikket sig ind hos hende. Det ærgrer mig, for i Grunden kan jeg godt lide den Pige. Men det er min Fejl, at jeg er altfor gemytlig; man kommer ikke igjennem Verden paa der Maade. Man skal være lumsk og lyve og bagtale, og det har jeg nu aldrig kunnet komme ud af.

Ottende Scene.

Lyng. Fru Ribolt. Ribolt.

Ribolt (oprømt).

Naa Lyng, nu skal De have Tak, nu er den Historie forbi. (til Fru Ribolt) Naa, nu skal du være glad og fornøjet over, at det er saa godt overstaaet.

Fru Ribolt.

Ja du kan sagtens, som er frisk og rask.

Lyng.

Saae De noget til Frøken Hornum?

Ribolt.

Ja hun sidder der nede og hjælper sin Moder med at pakke ud igjen! jeg tror Fruen i sin Forskrækkelse har snøret Tøjet saa stærkt sammen, saa hun ikke mere kan faa det fra hinanden.

Lyng (raaber ud ad Vinduet).

Hvad er nu det? Det er ikke der, De skal sprøjte. — Aa sikken Snak! — Nu skal jeg selv komme ned. (gaar.)

Ribolt.

O jeg er saa let om Hjertet! Det er ogsaa nogle udmærkede Folk, Vendel og Lyng og Mortensen! De kan tage en Haand i med, naar det kniber. Og saa den prægtige Møllerkone, som selv kom kjørende med Sprøjten! Det kan man kalde en Naboerske. — Naa se nu rigtig fornøjet ud!

Fru Ribolt.

Du husker slet ikke paa mit Hoved.

Ribolt.

Aa det er nu ikke værdt at huske paa det kjede-

lige Hoved? Jeg tror ordentlig, du er skinsyg paa Ildebranden, fordi den har givet mig noget andet at tænke paa.

Niende Scene.

Ribolt. Fru Ribolt. Anna.

Ribolt.

Men der kommer Jomfru Svendsen — hvor har hun været henne?

Fru Ribolt.

Jomfru Svendsen? Hvad vil De her?

Anna.

Fru Ribolt!

Fru Ribolt.

Jeg har jo forbudt Dem at sætte Deres Fod her paa Gaarden. Vil De strax gaa!

Ribolt.

Men hvad er der da i Vejen?

Anna.

Jeg maa tale med Fruen en eneste Gang endnu.

Fru Ribolt.

Jeg vil ikke høre Deres Undskyldninger.

Anna.

Jeg vil ikke undskylde mig; jeg er tvert imod kommen for at anklage mig selv.

Fru Ribolt.

Det er mig det samme. Jeg vil ikke have mere med den Sag at gjøre. Gaa Deres Vej!

Ribolt.

Nej, Pigebarnet skal min Tro have Lov til at tale.

Anna.

Jeg havde igaar saa megen Sorg, jeg behøver

ikke at sige hvorover det var; men jeg var bekymret og ængstet, jeg havde drømt mig saa lykkelig, og var paa een Gang revet ud af min Drøm, jeg var saa raadvild og hjælpeløs som en ung Pige kan være, naar hun staar ene mellem Fremmede. Ak, jeg siger det ikke for at undskylde mig, men blot for at De bedre skal forstaa hvad der skete. Fruen, som ikke var gunstig stemt imod mig — jeg veed ikke hvorfor — (til Fruen, som vil afbryde) tillad mig at tale ud! — Fruen traf mig i denne forvirrede Tilstand paa et Sted, hvor min Sorg havde drevet mig hen, og hvor jeg vist nok ikke kom i nogen god Hensigt, men hvor jeg dog mindst af alt — som De, Frue, mistænkte mig for — havde tænkt paa at stjæle.

Ribolt.

At stjæle?

Anna.

Ja derfor blev jeg beskyldt, og Skinnet var imod mig; jeg havde intet at sige til min Undskyldning. Og det var ikke nok; Hr. Lyng, som altid har vist mig Venlighed og Opmærksomhed, var ogsaa til Stede, og i hans Nærværelse blev jeg skjældt for en Tyv og jaget paa Døren. Ak — havde den Gang et Menneske talt et mildt Ord til mig, da havde jeg bøjet mig under denne Forhaanelse og modtaget den som en Tugtelse fra min Gud — ak, da havde jeg maaske været reddet.

Fru Ribolt.

Jeg veed ikke, hvad vi skal med al den Snak.

Ribolt.

Fortæl videre, mit Barn!

Anna.

Det sidste, jeg havde tilbage, mit gode Navn og Rygte, var tilintetgjort. Ak, jeg veed neppe af mig selv fra det Øjeblik. Alene foer jeg ud i den mørke Nat, og der var ikke een, der saae efter mig, ikke en eneste, der tænkte paa at trøste mig. Jeg hørte Sang og Lystighed af Husets Folk, og der vaagnede onde Lidenskaber i mit Sind, Lidenskaber, som jeg aldrig har troet mig i Stand til at nære. Da traf jeg paa de rejsende Glarmesterfolk —

Ribolt (ængstelig).

Naa! naa!

Anna.

Den gamle Kone var Søster til min salig Moder. Ak! — det var dog Mennesker, og de eneste, som nu vilde have med mig at gjøre. Jeg udøste mit Hjerte for dem — al min indeklemte Smerte fik Luft i Ord — o jeg vidste neppe hvad jeg selv sagde. — Da jeg kom til mig selv igjen, laa jeg inde i Havehuset. Jeg foer op og gik udenfor; Himlen var luerød, der var Ildløs paa Gaarden. Ak, da mindedes jeg, hvorledes jeg i min Fortvivlelse havde ægget de altfor villige Hjerter til Hævn; nu saae jeg at jeg var bleven en Forbryderske. — (fast) Ja, Frue, jeg kommer for at anklage mig selv, jeg kommer for at lide min Straf.

Fru Ribolt.

De tilstaar, at det er Dem, der har faaet disse Taterfolk til at stikke Ild paa Gaarden?

Anna.

Ja, Frue!

Ribolt (bevæget).

Nej, nej — det er ikke sandt. Det er Lynilden, der har slaaet ned.

Fru Ribolt.

De mener maaske, at De ved denne Selvanklage skal blive fri for Straf?

Anna.

Nej, Frue — jeg ønsker tvert imod at lide hvad jeg har forskyldt.

Fru Ribolt.

Deres Ønske skal blive opfyldt.

Ribolt.

Nej vist ikke.

Fru Ribolt.

Skal man da lade Mordbrænderen gaa frit omkring, for at han en anden Gang kan fuldføre, hvad han denne Gang forsøgte? Skal man taalmodig lade sin Velfærd og sit Liv true af en saadan Persons Luner? Nej hun skal arresteres. Sagen skal undersøges.

Tiende Scene.

De forrige. Vendel.

Fru Ribolt.

Hr. Vendel! vil De sørge for, at det Fruentimmer bliver ført til Birkedommeren; hun anklager sig selv for at have stukket Ild paa Gaarden.

Vendel.

Jomfru Svendsen?

Anna.

Ja, Hr. Vendel, jeg staar for Dem som en Forbryderske. O døm mig ikke for haardt! Jeg er bleven

bedraget og forhaanet, før Smerten afpressede mig Ord om Hævn, som jeg ikke selv mente, men som dog bar denne skrækkelige Frugt.

Fru Ribolt.

Hun har lokket de rejsende Taterfolk til at stikke Ild paa Gaarden her i Nat. Det er hende, vi har at takke for alt det, vi har gaaet igjennem.

Vendel.

De tager fejl.

Ribolt.

Ja det siger jeg ogsaa.

Vendel.

Jomfru Svendsen! jeg kjender ikke Deres Sorger; men jeg veed, at De er uskyldig.

Anna.

Ak nej!

Vendel.

Døm Dem ikke selv for haardt! Hvem har aldrig nogensinde i Lidenskabens Hede sagt et Ord, som han siden maatte ønske usagt? Jeg veed, at De er uskyldig, og jeg vidste det, selv om jeg ikke kunde bevise det. Men det kan jeg.

Fru Ribolt.

De kan bevise —

Vendel.

Jeg kan bevise, at der er en iblandt os, som har kjøbt disse Natmandsfolk til at brænde Gaarden af — og det er ikke Jomfru Svendsen.

Ribolt.

O Gud!

Anna.

Er De ogsaa vis paa det?

Vendel.

Fuldkommen. Ratmandsfolkene rejste allerede Sydpaa i Aftes, jeg saae dem vandre forbi Vandmøllen Kl. 11.

Anna.

O Gud være lovet!

Ribolt.

Men det gjør ingen Forskjel. Enten det blev til noget eller ej, saa er min Brøde lige stor, og han, som sendte sin Lynstraale her ned, har ikke gjort det for at hjælpe mig, men for at straffe, for at bringe de mørke Gjerninger for Lyset. Jeg kan ikke staa ham imod længer; jeg maa tage min Straf, før faar jeg ingen Ro.

Vendel.

Jeg tror, Hr. Ribolt, at De tager feil. Tilgiv mig, at jeg taler saa frit; men det forekommer mig, at De paa den Maade kun skyder Sagen bort fra den rette Domstol, som er Gud og Deres Samvittighed.

Ribolt.

Ak ja — det er sandt.

Fru Ribolt.

Ribolt — vær ikke længer vred paa mig! Det er dig selv, som har forkjælet mig; havde du fra Begyndelsen af vort Ægteskab været saa fast som nu, saa vilde jeg maaske være bleven en god Kone.

Ribolt.

Min stakkels Kone, jeg var for haard imod dig; men man vil saa gjerne kaste sin Brøde over paa en anden. Jeg er nu en fattig Mand, Rasmine; vi

kommer sagtens til at gaa fra Hus og Hjem — hvorledes vil du finde dig i det?

Fru Ribolt.

O Ribolt, det gaar nok. Naar det gjælder, og naar du holder af mig, kan jeg ogsaa være nøjsom. Du skal se, jeg skal endnu blive flink.

Vendel (til Anna).

De staar saa modfalden. Har De nogen Sorg endnu, tør jeg da ikke bede Dem have Tillid og Fortrolighed til mig!

Anna.

Hr. Vendel, jeg maa forlade denne Gaard. Kunde De skaffe mig en anden Kondition, men helst saa langt borte som muligt, saa vil jeg være Dem inderlig forbunden.

Vendel.

Det kan ikke være Deres Alvor at ville forlade os; vi kan ikke undvære Dem.

Anna.

Det er mit Alvor, og det kan ikke være andet.

Vendel.

Men lad mig tale alvorlig med Dem. —

Ellevte Scene.

De forrige. Madam Mortensen.

Madam Mortensen.

Naa Ribolt — nu maa jeg ønske til Lykke med den Ildebrand, det var saa Skam godt sluppen. Ja De kan tro, jeg fik Hast, da Niels, som havde Vagt paa Møllen, kom op og fortalte mig, at der var Ildløs herovre ad. Jeg foer op, og ned i Stalden, og fik spændt for, een

— to — tre, og det gik ikke saa smaat endda, for jeg var selv Kudsk, og naar jeg pidsker paa de Blisseде, saa kan ingen Herremand komme raskere afsted.

Vendel.

Er der nu sørget for Deres Heste?

Madam Mortensen.

Ja den Ting er i Orden. Men jeg skulde snakke et Ord med Ribolt, inden jeg tog hjem igjen. Deres Forvalter var nede hos mig igaar Aftes for at fortælle mig, at Kanselliraaden havde opsagt Dem Pengene i Gaarden, og at De var lidt i Knibe derover. Han veed, at jeg har omtrent ligesaa mange Penge liggende, og at jeg nok kunde ønske at faa et godt Sted til dem, og derfor foreslog han mig at sætte dem i Gaarden her.

Ribolt.

Har Hr. Vendel gjort det?

Madam Mortensen.

Ja De har en trofast Ven i ham, det kan jeg forsikre Dem om. Men jeg har nu mine Betænkeligheder ved den Sag. Ja jeg er en ligefrem Kone og maa sige Dem det rent ud af Posen. Ser De, Ribolt, mine Penge har jeg selv skrabet sammen ved Flid og Sparsommelighed, og kan jeg faa dem sikkert anbragte paa et Sted, hvor de kan være til Gavn, saa har jeg ikke noget imod det. Men jeg holder ikke meget af at putte dem i et Hul, som der ingen Bund er paa. Hvad siger De, Ribolt, om De lod ham der (peger paa Vendel) bestyre hele Stadsen i nogle Aar? Det kunde jo være som en Slags Forpagtning eller saadan noget, og saa bragte han Orden i Tingene.

Vendel.

Det kan Hr. Ribolt jo ligesaa godt selv gjøre.

Madam Mortensen.

Aa nej! Dem har jeg nu Tro til, og naar jeg betror Dem mine Skillinger, saa veed jeg, at de er vel forvarede? — Vil De saa gaa ind paa det, Ribolt?

Ribolt.

Ja hvis det blot kunde lade sig gjøre.

Vendel.

Jeg er ganske vis paa, det kan.

Madam Mortensen.

Ja det maa De nu selv snakke Dem til Rette om.

Fru Ribolt.

Jeg takker Dem, Madam Mortensen. De er dog en honnet Kone.

Madam Mortensen.

Ja vel er jeg det. Tænkte jeg det ikke nok, at vi tilsidst skulde komme ud af det med hverandre. Naa, saa er der da ikke mere i Vejen. Jo Død og Plage! det er sandt — vi har jo endnu de to sølle Kræ, der staar udenfor Døren. Hej, Morten og Else, kom ind!

Tolvte Scene.

De forrige. Morten. Else.

Madam Mortensen.

Se, Ribolt! Deres Datter der, hun har faaet det løjerlige Indfald, at hun endelig vil være Møllerkone. Hvad mener De at vi skal gjøre ved det?

Ribolt.

Ja det er ikke saa let at sige. Hvor kan hun blive Møllerkone, uden at der er en Møller, der vil have hende?

Morten (træder frem).

Ja men det vil jeg nok.

Anna (afsides).

Min Gud!

Ribolt.

Naa det er en anden Sag. Saa kunde det jo maaske lade sig gjøre. Hvad siger du, Rasmine?

Fru Ribolt.

Madam Mortensen, er De ogsaa vis paa, at Else ikke vil komme til at fortryde det? Tør De indestaa for, at hun vil kunne finde sig i disse forandrede Forhold?

Madam Mortensen.

Nej, hvor kan jeg det! Men Barnet har jo selv en Mund. Hvad siger du, Else?

Else.

O Moder! du spilder kun dine Penge ved at lade mig lære Tydsk og alt saadan noget, for jeg kan ikke rumme al den Lærdom i mit Hoved. Det er min Lyst at gaa i Køkkenet og lave Mad, og naar du vil give mig Lov til at blive Mortens Kone, saa vil jeg blive saa lykkelig, og saa vil jeg holde saa inderlig meget af dig.

Fru Ribolt.

Ja det har du aldrig gjort før.

Else.

Nej det har jeg heller ikke, men saa skal jeg gjøre det desto mere. Du kan tro, Morten er saa god.

Morten.

Ja, Fru Ribolt, jeg har ikke andet at sige til min Berømmelse, end at Else holder af mig. Jeg

veed nok, at jeg er en simpel Mand, men naar jeg maa faa hende, saa skal jeg nok være saa god imod hende, saa hun ikke skal have Tid til at tænke derpaa.

Fru Ribolt.

Kom min Pige! jeg vil ikke berøve dig det, du anser for din Lykke. (kysser hende; til de andre) Saa er vi altsaa enige?

Morten.

Nej, er det ogsaa sandt? Tusind Tak!

(gjensidige Lykønskninger under de følgende Replikker.)

Vendel (til Anna).

Anna! De vil da ikke forlade os? De kjender min Kjærlighed til Dem, og igaar gav De mig Haab. Vil De nu berøve mig det igjen?

Anna.

O Vendel, jeg er Dem ikke værd.

Vendel.

Tal ikke saadan!

Anna.

De kjender mig ikke — jeg har ikke kjendt mig selv før nu. Der har været onde Lidenskaber i mit Hjerte — som De ikke drømmer om. Ak, det var Kjærlighed, der vakte dem; jeg har elsket Dem fra den første Gang, jeg saae Dem.

Vendel.

O Anna gjør os da begge lykkelige! Jeg faar nu en uafhængig Stilling, jeg kan byde Dem et Hjem, som kun De kan gjøre mig kjært, og som uden Dem vilde blive mig tomt og sørgeligt.

Anna.

Ak Gud! hvad skal jeg svare, jeg har ingen Villie mere. Gid De ikke maa fortryde det!

Vendel.

O Anna!

Trettende Scene.

De forrige. Hornum. Fru Hornum. Rosalie. Skarre. Lyng

Hornum.

Maa jeg spørge, er det Deres Mening, at vi skal have Frokost? for ellers vil jeg gaa i Seng igjen.

Fru Ribolt.

Nej Gudbevares, Kaffen skal strax komme paa Bordet.

Else.

Ja jeg har besørget det. Bordet i Spisestuen er dækket.

Ribolt.

Vi fik saa travlt her med en Forlovelse. Det er Else, som vi har klappet sammen med den unge Mortensen der.

Fru Hornum.

Med Mortensen? Men Herregud, Hr. Lyng —

Rosalie.

Ja Hr. Lyng, De sagde jo, at det var —

Skarre.

De fortalte os jo en Historie igaar om —

Lyng.

Ja det er min Sjæl ogsaa mærkværdigt! det kan aldrig hænge rigtig sammen.

Madam Mortensen.

Det skal De snart faa at se, for vi holder Bryllup en af de første Dage.

Lyng.

Men Vendel! det var jo Dem, der var forlovet med Frøkenen?

Vendel.

Nej De tog fejl. Her har jeg den Ære at forestille Dem min Brud.

Lyng.

Jomfru Svendsen? Jeg begriber det ikke.

Ribolt.

Da er det dog virkelig sandt, og min Kone og jeg er blevne enige om at holde de to unge Pars Bryllup paa samme Tid.

Lyng.

Gratulerer, Hr. Vendel! Jeg har aldrig tvivlet paa, at den lille Jomfru Svendsen var en honnet Pige; saadan et Ansigt lyver ikke. — Hør — det er ellers drøjt for en gammel Ungkarl at se paa saa mange Forlovelser. (afsides til Rosalie) Frøken Rosalie — jeg begyndte før at snakke til Dem, da Deres Moder kom og forstyrrede os; men De veed jo nok hvad det gik ud paa?

Rosalie.

Nej!

Lyng (afsides).

Aa jo vist veed De saa. Gener Dem nu ikke! Vi har dog saa længe gaaet og set paa hinanden; lad det nu blive til Alvor!

Hornum.

Hahaha! De vil nok i Lav med Rosalie?

Lyng.

Aa ja — hvorfor ikke?

Hornum.

Da kommer De sgu for sildig. Doktor Skarre

er min Svigersøn og min Amanuensis. Det var jo Deres egen Ide.

Lyng.

Nej Svigersønnen er sgu ikke min Opfindelse. — Det var da ogsaa Fandens! — Fy, Frøken!

Rosalie.

Hr. Lyng, De maa betænke, at min Skarre har frelst mit Liv.

Lyng.

Ja vel! Det er ogsaa den fordømte Ildebrands-historie, som har vendt op og ned paa al Ting.

Ribolt (til Fru Ribolt).

Ja det har den, Gud ske Lov.

Anna (til Bendel).

Gud ske Lov!

Lyng.

Og saa er det min forbistrede Gemytlighed, som har gjort min Ulykke. Se nu her, der er en—to——tre—fire—fem Par. Jeg er den eneste, som staar alene — og saa Madam Mortensen. Men vi er ogsaa de mest gemytlige af dem alle sammen.

Fru Ribolt (spøgende).

Ja, Hr. Lyng, hendes Gemytlighed har bødet paa alt, hvad Deres har forstyrret.

Madam Mortensen.

Lad os nu ikke snakke mere om det! Det er dog egentlig Vorherres Torden, der har renset Luften og bragt de tre Forlovelser i Stand. Hvad vi andre har arbejdet, det skal vi nu have Betaling for i en god Kop Kaffe.

Æsthetisk Sands.

Lystspil.

(1847.)

Personer.

Møller, Lysestøber paa Vesterbro.
Fru Elisa Bang, hans Datter, ung Enke.
Sandby, Urtekræmmer.
Jfr. Løngren, hans Tante.
Jfr. Malte.
Hiller, ung Digter.
Balling.
Borum, Skræder.

Handlingen foregaar paa Vesterbro i Møllers Have.

Første Akt.

I Baggrunden et Plankeværk, hvori en Laage ind til Nabohaven. Paa den ene Side en tæt Løvhytte.

Første Scene.

Elisa, Jfr. Longren, Jfr. Malte (beskjæftigede med Haandarbejde), Møller (rygende Tobak og) Hiller sidde i en Halvkreds.

Hiller
(læser højt af et Manuskript).

„Fjortende Scene. Marquisen, Ernestine. Marquisen (efter et Øjebliks Betænkning). De elsker altsaa Greven af St. Omèr? Ernestine (tier med nedslagne Øjne). Marquisen. Turde jeg udbede mig et bestemt Svar; elsker De virkelig Greven af St. Omèr? Ernestine (fast). Ja, Fru Marquise, jeg elsker Bernard. Marquisen. Og Greven veed det? Ernestine. Han veed det. Marquisen. Vil De ikke behage at tage Plads! jeg har en lille Historie at fortælle Dem. (De sætte sig).“ (Hiller gjør et Ophold.)

Møller (rejser sig og vil gaa).

Elisa.

Kjære Fader, hvorfor vil du gaa?

Møller.

Jeg troede, det var ude.

Hiller (stødt).

Ja hvis min Komedie ikke interesserer Dem, saa er det mig kjært, at De ikke søger at skjule det.

han viste hende af egenhændige Breve, at den unge Mand ikke bejlede til hende, men til hendes Medgift, og at han paa samme Tid stod i Forhold til tre unge Damer foruden hende. Og hun græmmede sig, men hun forvandt det igjen, og hendes Kjærlighed blev til Had. Den unge Pige taler nu i dette Øjeblik med Dem, og hendes fordums Elsker kalder sig nu — Bernard de St. Omèr. Ernestine (synker tilbage paa Stolen). Marquisen. Naa Ernestine, hvad siger De nu? Ernestine (rejser sig). Jeg elsker Bernard! (Tæppet falder)." (Hiller lukker Bogen, Jfr. Løngren græder.)

Jfr. Malte.

Gud, hvor det er mageløst!

Jfr. Løngren.

Ja det er rigtig nok dejlige Ord. Jeg kan ikke begribe, hvor De kan hitte paa saadan noget.

Hiller.

Aa, det kommer ganske af sig selv.

Jfr. Malte.

Ja, det er jo Geniet, der gjør det.

Jfr. Løngren.

Men den Bernard — u! hvor det er en ækel en! Men han faar nok for det; hvad, Hr. Hiller! gjør han ikke?

Hiller.

Ja det vil De faa at se i næste Akt, som jeg tænker at kunne faa læst siden i Aften.

Elisa.

Hvorfor ikke strax?

Hiller.

Nej, Frue! jeg vil nok have Lov til at holde Dem lidt i Spænding.

Elisa.

Ja den Kunst forstaar De rigtig nok. O det vil gjøre overordentlig Lykke paa Theatret.

Jfr. Løngren.

Ja mageløs!

Jfr. Malte.

O det vil gjøre Furore! Hvad tænker De, Hr. Møller?

Møller.

Aa jeg sidder og tænker paa, at det dog vil blive det bedste, at jeg tager den russiske Tælle. (raaber ud) Hej, Lars! (gaar ud til venstre.)

Anden Scene.

De forrige uden Møller.

Jfr. Malte.

Hahaha! Det var en løjerlig Besked, vi fik der.

Hiller.

Skulde vi ikke læse Resten, medens Deres Fader er borte; thi det er jo aabenbart, at han ikke har den ringeste Interesse derfor.

Jfr. Malte.

Aa, det er umuligt, det maa interessere enhver.

Hiller.

Det smigrede jeg mig ogsaa med, men jeg ser —

Elisa.

Hr. Hiller, De gjør virkelig Fader Uret. Jeg er vis paa, at han har hørt hvert Ord, men han vilde nu ikke afgive sin Dom, før han kjendte det hele, og derfor snoede han sig fra det paa sin sædvanlige Maner.

Hiller.

Skulde det virkelig være Grunden?

Elisa.

Ja, Fader har sandelig megen æsthetisk Sands.

Jfr. Løngren.

Ja det veed Gud han har.

Elisa.

Og skjøndt han næsten altid tier stille og ser saa adspredt ud, saa er han dog en særdeles skarp Jagttager. Han kan huske hvert Ord der bliver sagt, og veed alle Hemmeligheder her i Familien længe førend vi andre ane dem.

Hiller.

Nej virkelig!

Jfr. Løngren.

Ja saadan var jeg ogsaa forleden i Selskab — (til Elisa) det var hos Madam Børne — og der saae jeg en Herre, der ikke sagde et eneste Ord og heller ikke lod til at bryde sig om, hvad vi andre sagde. Jeg kan ikke fragaa, at det undrede mig en hel Del, og saa spurgte jeg Madam Børne hvem det var —

Hiller.

Naa, og saa opdagede De, at det var en særdeles skarp Jagttager?

Jfr. Løngren.

Nej! men tænk en Gang, den Stakkel han var døvstum.

Jfr. Malte.

Hahaha! det var en god Historie! (hun og Hiller le.)

Jfr. Løngren.

Men Herregud, hvorfor ler De? Det er virkelig sandt, han var døvstum; det er da ikke saa morsomt.

Hiller.

Nej, det er heller ikke deraf jeg ler, hahaha!

Elisa (til Jfr. Løngren)

Kom, Sofie! lad os to gaa op og lave The til de Grinebidere; saa kan de le af imens.

(Elisa og Jfr. Løngreen gaa ud til venstre.)

Tredie Scene.

Jfr. Malte. Hiller.

Hiller.

Den gode Jfr. Løngren har en stor Force i at anbringe sine Historier paa et forkert Sted.

Jfr. Malte.

Ja hun er rædsom, og saa har hun ikke Spor af æsthetisk Sands. Tænk Dem, da De før sad og læste, saa havde jeg laant hende mit Strikketøj, og saa — midt i den mageløse Scene hvor Ernestine gaar i Søvne — saa hvisker hun til mig: „Hvor mange Omgange skal jeg strikke, før jeg begynder at tage ind?“ Tænk Dem nu, naar man er aldeles borte i Henrykkelse, og saa faar saadan en Spand koldt Vand over Hovedet! Jeg kan ikke begribe, hvor Elisa gider omgaas hende.

Hiller.

Ja, men hvad siger De da om hendes Neveu, den aandrige Urtekræmmer?

Jfr. Malte.

Ja med ham er det nu en anden Sag, for De veed nok: Kjærlighed skjuler Syndernes Mangfoldighed.

Hiller.

Hvad for noget? De mener da vel ikke, at Fruen er forelsket i ham?

Jfr. Malte.

Ja er hun det ikke, saa har hun saamænd en Gang været meget nær ved det.

Hiller.

Det er ikke muligt!

Jfr. Malte.

Jo det er ganske sikkert; men De kan ogsaa tro, hun har forandret sig meget i den Tid, jeg har kjendt hende. Da jeg flyttede herud i Efteraaret — den Gang bar hun endnu Sorgen efter sin afdøde Mand —

Hiller.

Ja det er sandt — hvorledes hængte det sammen med det Giftermaal? han var jo gammel?

Jfr. Malte.

Ja det var en gammel Søkaptajn, som havde boet her ude i mange Aar, og som syntes godt om hende. Og da han havde Lyst til at testamentere hende sine Penge, for der var nok nogen af Familien, som gik og luskede efter dem, saa fik han hende til at lade sig vie til ham paa Gravens Rand.

Hiller.

Efterlod han sig da nogen betydelig Formue?

Jfr. Malte.

Ja — en tredive Tusind; det er et godt Parti, Hr. Hiller!

Hiller.

Aa, hvad tror De jeg bryder mig om Penge?

Jfr. Malte.

Nej Gud, det veed jeg nok. Men for at komme tilbage til det, vi talte om før — ser De, den Gang jeg begyndte at komme her i Huset, saa var Elisa et rent Hverdagsmenneske, der ikke havde den ringeste Sands for noget højere. Hun aabnede aldrig en Bog, hun

kom aldrig i Theatret, men om Hverdagen gik hun i Køkkenet og om Søndagen i Kirke.

Hiller.

Ja det var dog allerede een aandelig Interesse.

Jfr. Malte.

Ja men, bedste Hr. Hiller, hvad forslaar det? Nej, De skulde bare i den Tid have hørt Aftenkonversationen her i Huset; De kan tro, den var rædsom triviel. Men det var jo naturligt; hvad skulde Folk tale om, naar de hverken forstaar sig paa Poesi eller Kunst?

Hiller.

Men Urtekræmmeren?

Jfr. Malte.

Ja han hængte her hver Aften, og han gjorde det saamænd ikke morsommere. Men jeg kan nu ikke nære mig uden lidt Føde for Aanden, og saa prøvede jeg paa at tage lidt Poesi med og læse højt for dem, og det lod virkelig til at det morede dem.

Hiller.

Ja den gamle skal jo have megen æsthetisk Sands.

Jfr. Malte.

Ja det siger rigtig nok Elisa, men hvad tror De?

Hiller.

Aa det er jo aabenbart, at han er et rent Fæ. Men Familien har nu sat sig i Hovedet, at han er saa uhyre skarpsindig, og nu har de snakket om det saa længe, at han selv tror det.

Jfr. Malte.

Ja han er kostelig, hahaha! Hør, Hr. Hiller, det

er en Mand for Dem, ham kunde De bestemt bruge i en Komedie.

Hiller.

Jeg har brugt ham, han ligger færdig i min Pult.

Jfr. Malte.

O det er guddommeligt, hahaha! Men Urtekræmmeren, han maa da ogsaa kunne gjøre god Virkning.

Hiller.

Nej, den Person er mig rent utaalelig.

Jfr. Malte.

Ja han er jo frygtelig jaloux paa Dem, og jeg kan ikke nægte, at det somme Tider morer mig at puste lidt til hans Skinsyge. Maaske man kan gjøre ham saa desperat, saa at han af sig selv berøver os sit dyrebare Besøg.

Hiller.

Ja her i Huset skal han ikke blive gammel. Men han maa have det grovt, ellers bider det ikke paa ham.

Fjerde Scene.

De forrige. Sandby (kommer ind ad Laagen).

Sandby.

Naa det anede mig nok, at jeg skulde træffe nogle af Husets Folk her i Haven.

Hiller.

Anede det Dem? saa? har De virkelig Anelser?

Sandby.

Ja, Vejret er saa smukt og behageligt —

Hiller.

Ja det er ganske sandt, overmaade træffende; ja Hr. Sandby gjør altid træffende Bemærkninger.

Sandby.

Naa Herregud, Hr. Hiller, man kan da ikke altid tale aandrigt.

Hiller.

Nej tal De kun om Vejret! De behøver ikke at være bange for, at vi venter noget aandrigt af Dem.

Sandby.

(afsides) Den Tølper! (høit) Nej, jeg jager heller ikke efter det, det er ikke *mit* Levebrød. — Naa hvorledes har De det, Jfr. Malte? Jeg tror ikke, jeg har set Dem siden i Søndags Aftes.

Jfr. Malte.

Naa ja, det var den Gang vi mødtes her ude paa Broen.

Sandby.

Ja De gik med en Herre i sorte Klæder, som jeg antog for Hr. Hiller.

Hiller.

Forlad mig, jeg gaar ikke i sorte Klæder om Søndagen og allermindst paa Vesterbro.

Jfr. Malte.

Er det da Princip hos Dem?

Hiller.

Ja naturligvis! Om Søndagen er Broen jo fuld af ældre og yngre Spidsborgere — undskyld, Hr. Sandby! — der alle er stramme og pyntede i deres diverse Konfirmations- eller Bryllupskjoler. Man bliver altsaa nødt til at tage fine fletteste Klæder paa, naar man ikke just har Lyst til at ligne en Urtekræmmersvend.

Sandby.

Maa jeg spørge, er der da noget slemt i at ligne en Urtekræmmersvend?

Hiller.

Slemt? aa nej! ikke for Dem.

Sandby (hidsig).

Hr. Hiller, jeg veed ikke hvilken Anledning jeg har givet, eller hvad der berettiger Dem til den Opførsel og den Tone, som De, som De— (leder efter Ordene) —

Hiller (tirrende).

Som jeg?

Sandby.

Ja som De — som De viser imod mig.

Hiller.

Hvad mener De? jeg viser ingen Tone imod Dem.

Sandby.

Nej De har Ret — i alt Fald viser De ingen god Tone. Det er jo aabenbart, at De, hver Gang vi træffe sammen gjør Dem al mulig Umage for at — for at —

Hiller.

For at?

Sandby.

For at fornærme mig.

Hiller.

Ja saa!

Sandby.

Ja det gjør De netop. De vælter Dem ind paa mig, hver Gang De ser mig. De arbejder bestandig paa at — paa at —

Hiller.

Paa at?

Sandby.

Ja for Fanden! paa at — paa at irritere mig.

Hiller (til Jfr. Malte).

Forstaar De, hvad den Herre mener?

Jfr. Malte.

Nej, ikke ganske.

Hiller.

Jeg heller ikke. (til Sandby) Har De mer at sige?

Sandby.

Gaa!

Hiller.

Tak, det er netop det jeg vil. Jfr. Malte, følger De op med? (Hiller og Jfr. Malte gaa ud til venstre.)

Femte Scene.

Sandby.

Den opblæste Dreng! O hvor jeg hader ham! Men han skal ikke have Lov til at behandle mig som en Skovisk, fordi Grovhederne sidder ham løsere paa Tungen end mig — jeg vil ikke taale det længer. Hver Gang jeg gaar her hen, er det med det faste Forsæt, at jeg vil bide fra mig, saa længe jeg kan, og tie stille naar jeg ikke kan mere; men dog kommer jeg altid tilkort. Nej, det kan ikke blive ved paa den Maade, han har forhexet hele Familien, Elisa bryder sig kun om ham, min Rolle her i Huset er udspillet — nu vel! kan de undvære mig, saa kan jeg vel ogsaa undvære dem. (gaar hen imod Laagen.)

Sjette Scene.

Elisa. Sandby.

Elisa.

God Aften, Sandby! De kommer vel op og drikker The?

Sandby.

Nej Tak! jeg har ingen Tid i Aften.

Elisa.

Aa fy! nu er De ikke ærlig. Hr. Hiller fortalte, at han havde truffet Dem her nede, og at De var i Deres pirrelige Humør.

Sandby.

Ja den Stakkel! han har ufortjent maattet undgjælde derfor.

Elisa.

Ja det er ikke ham alene, det gaar ud over; ogsaa vi — alle Deres andre Venner lider derunder.

Sandby.

Mine Venner! jeg troede ikke, jeg havde nogen mere.

Elisa.

Men Herregud! hvorledes er dog den onde Aand kommen over Dem? Før var De altid saa god og mild mod alle Mennesker.

Sandby.

Ja før — før Hr. Hiller kom her i Huset.

Elisa.

Og hvad har De da egentlig imod ham? Er det ikke et rigt begavet Menneske, som ved sin Aandsfuldhed først har bragt det rette Liv ind i vor Kreds? De kan tro, vi har ham uhyre meget at takke for.

Sandby.

Hm, det er muligt; men der var en Tid, da De ikke bedømte et Menneske efter hans Aandfuldhed, men efter hans Karakter.

Elisa.

Hvad har De da at udsætte paa Hillers Karakter?

Sandby.

Aa ikke andet, end at den er lav og uædel. Ja De ser paa mig, Elisa, men det kalder jeg uædelt, idelig at vælte sig ind paa mig, mig, der ikke har lagt ham en Sten i Vejen, og som oven i Kjøbet er værgeløs og mangler Vittighed til at afparere hans Sidehug.

Elisa.

Før kunde De dog nok forstaa Spøg. Men hvis det er Dem ubehageligt, saa skal jeg bede Hiller lade være at spøge med Dem.

Sandby.

O nej for Guds Skyld! jeg vil ikke have hans Overbærelse noget at takke for.

Elisa.

Nej jeg kan slet ikke forstaa mig paa Dem.

Sandby.

Ikke det? Der var en Tid, da De forstod mig bedre, da jeg stod Dem nærmere end nu.

Elisa.

Ja men det er jo Deres egen Skyld; det er jo Dem selv, der fjerner Dem fra os. Hvorfor møder De aldrig mere ved vore Oplæsninger? De har jo dog æsthetisk Sands.

Sandby (heftig).

Nej! nej! ikke saa meget som saa.

Elisa.

Ja men saa kan De jo faa den. Naar vi gaar frem og De bliver staaende, maa Afstanden mellem os jo bestandig blive større.

Sandby.

Der var en Tid, da jeg var Dem god nok, som jeg er.

Elisa.

De er uretfærdig imod mig! Der var ogsaa en Tid, da De gjorde hvad jeg bad Dem om.

Sandby.

Og det gjør jeg endnu — alt hvad De forlanger. Har De noget at bede mig om.

Elisa.

Ja jeg har jo staaet og bedt hele Tiden, men De vilde ikke —

Sandby.

Tilgiv mig! jeg var gal i Hovedet, ærgerlig, arrig, men naar De taler venlig til mig, Elisa, saa er al Ting glemt. Hvad vil De have jeg skal gjøre? skal jeg —

Elisa.

Ja for det første skal De komme op og drikke The.

Sandby.

Gjerne, gjerne! Kaffe med om De vil.

Elisa.

Nej det forlanger jeg ikke.

Sandby.

Hvad skal jeg da gjøre? skal jeg bede Hiller om Forladelse, fordi han har fornærmet mig? skal jeg drikke dus med ham?

Elisa.

Nej, naar De bare vil se lidt mildt til ham.

Sandby.

O jeg skal grine over hele Ansigtet — O, Elisa! De veed ikke hvad jeg kunde gjøre for Dem. Sæt mig paa Prøve, forlang af mig hvad De vil —

Elisa.

Naa kom nu, min Ven! Theen bliver kold.

Syvende Scene.

De forrige. Balling (kommer fra venstre).

Naa, se her! ja jeg ventede nok at træffe det unge Par i Naturens Skjød. God Dag, min smukke Frue! god Dag! ja nu maa man vel nok ønske til Lykke?

Sandby (forlegen).

Nej, nej!

Elisa.

Hvortil?

Balling.

Til — naa ja — til det skjønne Sommervejr, hahaha! Ja det er virkelig et herligt Vejr i Dag.

Elisa.

Men hvorfor har vi ikke set Dem saa længe? De har jo slet ikke besøgt os, siden De flyttede fra Broen.

Balling.

Ak nej desværre! jeg har i de sidste Maaneder maattet sidde og kukkelure inde i Aabenraa. Jeg har haft travlt, skal jeg sige Dem, jeg har arbejdet paa et stort Værk.

Elisa.

Saa? har De skrevet en ny Bog?

Balling.

Ja nu er jeg for saa vidt færdig og har blot Trykningen tilbage. Hr. Sandby, De skulde vel ikke have Lyst til at subskribere?

Sandby.

Jo gjerne! hvad hedder Bogen?

Balling.

Navnet er min Tro godt; jeg tænker nok det skal trække. Det er en stor Roman i tre tykke Dele, som hedder: „det afslørede Kjøbenhavn“. Det er naturligvis saadan en Slags Mysterier.

Elisa.

Mysterier?

Balling.

Ja De kjender da nok Paris' Mysterier?

Elisa.

Nej!

Balling.

Hvad for noget? Men saa kjender De da Londons eller Berlins eller —

Elisa.

Nej jeg gjør ikke.

Balling.

Hør, lille Frue! saa følger De ikke med Tiden. Der er ikke noget, der er saa efterspurgt i vore Dage, som Mysterier.

Elisa.

Er det da en Hverdagshistorie.

Balling.

Pyt! tal aldrig om Hverdagshistorier, de due nu ikke mere. Nej, det er forskrækkeligt, saa Publikums

Smag forandrer sig, men man maa jo rette sig derefter. I min Forfattertid kan jeg huske fire forskjellige Perioder. Først vilde man have rørende Fortællinger, hvori alle Personerne var saa ædle og rettænkende, men meget ulykkelige. Deri maatte man endelig have en lille Ulykke til hvert Kapitel og saa en stor Lykke til det sidste, for Folk læste altid Enden først, og naar den ikke var god, saa kasserede de hele Bogen. Saa kom de historiske Romaner, det var noget Pokkers Tøj; deri maatte man snakke om Højeloft og Fruerbur og Mærkismænd — kort sagt, maatte lære et helt nyt Sprog, og saa maatte jeg oven i Kjøbet sidde og studere Munthes Fædrelandshistorie. Men de holdt sig Gudskelov ikke længe, for saa fik vi Hverdagshistorierne og de velsignede svenske Noveller. I den Tid gik jeg ud hver Aften, og naar jeg saa kom hjem, skrev jeg blot op hvad jeg havde set og hørt; det blev af sig selv til en hel Novelle.

Elisa.

Naa saa er vor Familie maaske ogsaa kommen med?

Balling.

Nej Gudbevares! mine sande Venner, dem undtager jeg. Men nu vil Folket blot have Mysterier eller saadan noget, der er rigtig vildt og blodigt og rædselsfuldt; nu bryder man sig ikke mere om Engle eller Helte eller Hverdagsmennesker, alle Personerne skal være gedigne Kjæltringer.

Sandby.

Ja men det stemmer jo slet ikke overens med Virkeligheden.

Balling.

Nej det forstaar sig, men det er ogsaa netop derfor det er saa svært. De kan tro, det koster Hovedbrud, men saa bliver det sgu ogsaa interessant. Tror De ikke, lille Frue, at Deres Fader for gammelt Bekjendtskabs Skyld kunde have Lyst til at subskribere?

Elisa.

Jo det tænker jeg, og maaske ogsaa Hr. Hiller.

Balling.

Hr. Hiller, Digteren Hiller? kjender De ham?

Elisa.

Ja han har lejet vore Kabinetter. Han har boet her lige siden Foraaret.

Balling.

Saa? Ja han kommer ogsaa somme Tider i Huset, hvor jeg bor. Det er jo ham, som i Vinter gjorde saadan en Lykke med den Komedie — hvad er det nu den hedder?

Elisa.

Den hedder: „Et Suk“.

Balling.

Ganske rigtig! Et Suk! Det er ogsaa en fortræffelig Titel. Ja Titelen paa saadant et Arbejde det er virkelig noget af det vigtigste, for jeg skal sige Dem, det er egentlig den, der trækker.

Elisa.

Har De set Hillers Stykke?

Balling.

Nej — rent ud sagt! jeg faar næsten aldrig Tid til at gaa paa Komedie.

Ottende Scene.

De forrige. Hiller (kommer fra venstre).

Elisa.

Hr. Hiller, maa jeg præsentere Dem en Kollega!

Hiller.

A!

Balling.

Ærbødigst —

Elisa.

Naa, Sandby, vil De saa følge op med og drikke en Kop The! (Elisa og Sandby gaa ud til venstre.)

Niende Scene.

Hiller. Balling.

Balling.

Hr. Hiller, maa jeg takke Dem for Deres Komedie: Et Suk.

Hiller.

Har De set den?

Balling.

Om jeg har? jeg har ikke blot set den, jeg har nydt den, jeg har levet mig ind i den og fulgt den med stigende Interesse.

Hiller.

Da kan jeg dog nok selv se, at det kun er et Ungdomsarbejde med mange Glimt, men umodent og —

Balling.

Sig ikke det, Hr. Hiller! Det er et herligt, et skjønt Mesterværk, og det er ikke alene min Mening, nej, det er ogsaa hele Publikums.

Hiller.

Jeg haaber dog snart at kunne levere noget bedre.

Balling.

O ja, gjør det! vi længes derefter. Jeg vil ligefrem sige Dem min Mening og haaber, at De ikke tager det fortrydeligt op. De er kaldet til at vække den danske Komedie igjen til Liv, De skal en Gang beklæde vor udødelige Holbergs ledige Throne.

Hiller.

Den Ros forstaar jeg ikke ret. Jeg anerkjender naturligvis Holbergs store Fortjenester, men —

Balling.

Ja, forstaa mig! jeg mener ogsaa at De bliver langt større end Holberg.

Hiller.

Jeg synes ikke, der kan være Tale om Sammenligning. Holberg excellerede i den saakaldte lavere Komedie, hvor Filisteriet og Naragtigheden hos den simple Borgermand gjøres latterlig. Men vor Tid har faaet Sands for noget ædlere.

Balling.

Ja, ganske rigtig!

Hiller.

Vor Tids Forfattere maa søge deres Stof i de mere dannede Kredse, hvor Vittigheden er finere, Følelsen mere lutret og Lidenskaben skjønnere, forbi den er maskeret. Den højere Komedie, Konversations- og Intrigestykket, det er det, Nutiden fordrer, men det maatte naturligvis ligge over Holbergs Horisont.

Balling.

Ja De har fuldkommen Ret, det er udmærket

sagt. Men tillad, at jeg taler et Ord om mig selv. Jeg veed ikke, om De kjender mig?

Hiller.

Nej, jeg har ikke den Ære?

Balling.

De hørte maaske, at Fru Bang smigrede mig med et Navn, som jeg ikke fortjener: hun kaldte mig Deres Kollega.

Hiller.

Naa — saa De er maaske Student?

Balling.

Nej desværre! i saa Tilfælde vilde min Forfatterbane have været mindre tornestrøet.

Hiller.

De er Forfatter? ja saa!

Balling.

Ja De har maaske læst eller hørt tale om nogle Romaner af M. P. Balling?

Hiller.

Nej!

Balling.

Ikke det? da har jeg dog rent ud sagt opnaaet nogen Berømmelse, det vil sige en Miniatyrberømmelse. Og jeg har just i disse Dage fuldendt en Roman af den højere Art, i samme Retning som Deres Komedier. Jeg veed ikke, om De maaske skulde have Lyst til at subskribere.

Hiller.

Nej — jeg læser aldrig Romaner.

Balling.

Turde jeg dog ikke præsentere Dem en Subskrip-

tionsplan. Jeg maa blot underrette Dem om, at jeg altid har maattet kæmpe med trange Kaar og sidder med Kone og fem uopdragne Børn.

Hiller.

Ja det har jo slet ikke noget med Deres Forfattervirksomhed at gjøre.

Balling.

Jo sandelig har det saa, for det er af min Smule Geni, at alle de mange Munde skal mættes. (polisk) Jeg skriver ogsaa Theaterkritiken i et af vore mest ansete Blade.

Hiller.

Det er ingen Anbefaling for Dem, for den er i Almindelighed ussel.

Balling.

Ja — men jeg mente, at da De skriver Komedier, og jeg anmelder dem, saa — saa kunde vi maaske hjælpe hinanden.

Hiller.

Jeg trænger ikke til Deres Hjælp.

Balling.

Nej Gudbevares! men vil De dog bare læse den! værs'artig (paanøder ham Subskriptionsplanen) De kommer meget i det Hus, hvor jeg bor — i Aabenraa.

Hiller (ler).

Naa, saa De er Poeten i Aabenraa?

Balling.

Een af dem, vi er for Øjeblikket en fire fem Stykker, og jeg veed nok, hvorfor De kommer der, hvem De besøger, — hehehe! —

Tiende Scene.

De forrige. Møller (med Tobakspiben i Munden.)

Balling.

A, god Dag Hr. Møller! Naa De har det da ved det gamle, ikke sandt? Altid frisk og fornøjet, men ogsaa altid tankefuld! Ja man kan se, at De har vigtige Ting i Hovedet.

Møller.

Aa ja! Naa hvordan gaar det i Aabenraa?

Balling.

Aa det slæber af, men naar man har fra Haanden og i Munden, saa maa man jo takke sin Gud. Jeg har skrevet en ny Bog, som De maaske vilde tegne Dem for.

Møller.

Ja — hvad koster den?

Balling.

Aa det er Røverkjøb. Det er en stor Bog i tre tykke Dele, som bliver solgt for to Rbd. alle tre Bind.

Møller (halvhøjt).

Ja saa faar jeg den vel for ni Mark?

Balling.

Det kan jeg sandelig ikke, det er den faste Bogladepris.

Møller.

Men naar man nu tager flere.

Balling.

Ja paa sex Exemplarer faar De det syvende frit.

Møller.

Saa? To Gange sex er tolv, syv i tolv — ti Mark — ja!

Balling.

Skal jeg saa tegne Dem for sex Exemplarer?

Møller.

Nej, nej! — bi lidt!

Ellevte Scene.

De forrige. Elisa med en Vandkande i Haanden).

Balling.

Ja nu skal jeg nok afsted.

Elisa.

Hvad, vil De allerede gaa?

Balling.

Ja, jeg skal lidt ud paa Broen og paa Frederiksberg med nogle Subskriptionsplaner, saa skal jeg siden tage mig den Frihed at se ind til Dem igjen. Hr. Hiller og Deres Fader har lovet mig at subskribere. (til Hiller og Møller) De er maaske saa gode at tegne Dem imens! Far vel! (gaar ud til venstre, Møller sætter sig i Lysthuset.)

Tolvte Scene.

Elisa. Hiller.

Hiller.

Det var da en jammerlig Person.

Elisa.

Ja som Forfatter er han sagtens ikke noget stort.

Hiller.

Nej det er let at mærke.

Elisa.

Men de siger dog, at han skriver et smukt Sprog, og det er ellers en godmodig og skikkelig Mand.

Hiller.

Ja det vil jeg gjerne tro; godmodige og skikkelige kalder man jo alle dem, om hvem man ikke har andet at sige. Jeg skal meget have mig frabedt at kaldes skikkelig.

Elisa.

Vil De da hellere hedde uskikkelig?

Hiller.

Ja naturligvis! Uskikkelighed viser dog en Kraft til at trodse Former og Vedtægter, den udfordrer dog nogle aandelige Evner, men Skikkelighed er med Rette bleven enstydig med Dumhed, og den hader jeg til det yderste.

Elisa.

Ja med Dem tør jeg ikke disputere, for at De ikke ogsaa skal finde mig skikkelig. — Men jeg glemmer mine Blomster, de trænger vist til Vand.

Hiller.

Maa jeg ikke hjælpe Dem! (han tager Vandkanden, de gaa ud til højre.)

Trettende Scene.

Sandby (kommer fra venstre).

Der gaar hun med ham. O, Jfr. Malte har Ret, de er bestemt forlovede. Saa er det forbi! — (ser ud til højre) Hvad er det? hun forærer ham en Blomst, som han sætter i sit Knaphul. Ja naturligvis, det hører jo til. Der var ogsaa en Tid, da hun forærede mig Blomster, jeg har næsten en hel Skuffe fuld, — men Fanden i Vold med dem, de skal i Rendestenen hver evige en. — Gud veed hvad de ler af? Det er

maaske mig, der maa holde for. Og saa hjælper han hende med at vande. Gud give, han vilde kysse hende, saa jeg kunde gribe dem i Gjerningen og sende hende et knusende Blik! Det vilde dog maaske gaa hende til Hjerte. Lidt holder hun dog af mig endnu — (man hører Elisa le) nej, det er forbi! (trækker sig tilbage.)

Fjortende Scene.

Sandby. Elisa og Hiller (i en Samtale).

Hiller.

Nej forlad mig, en Digter kan ikke dømmes efter den almindelige Moral. Hans Maal er at udvikle Geniet, og derfor maa han opofre alle Hensyn. Men efter Deres Maalestok vil Göthe maaske staa lavere end Deres ærede Ven Urtekræmmeren.

Elisa.

Herregud! hvorfor har De altid saa ondt af den stakkels Sandby?

Hiller.

Ja — ikke sandt? det er meget urimeligt af mig. Det er jo en skikkelig Mand, som betaler sine Skatter og kræver sine Kreditorer, og jeg tvivler slet ikke paa, at han bedre end Göthe forstaar at lave Kræmmerhuse og løse Forklædebaand og hvad der ellers hører til hans interessante Videnskab. Men er det nok?

Elisa.

Nej han har jo rigtig nok ikke megen æsthetisk Sands.

Hiller.

Nej ikke megen! Og han er med Deres Tilladelse dum som en Hest, og intet er mig utaaleligere end Dumhed, især naar den er parret med Vigtig — (standser

da han ved at vende sig staar lige for Sandby, men fatter sig strax) A! vi taler om Dem.

Sandby.

Det hører jeg.

Elisa.

Men Herregud, Sandby, hvorfor kommer De saaledes listende?

Sandby.

Jeg stod her da De kom, men det forstaar sig, jeg burde have vidst, at jeg var tilovers.

Hiller.

Ja det burde De rigtig nok.

Sandby.

Ti De stille! De rammer ikke hvor De sigter, thi Deres Dom har jeg lært at foragte.

Elisa.

Men, Sandby!

Sandby.

Vær rolig, Frue! jeg er strax færdig. De veed det, ja hele Verden veed det, for jeg har jo aldrig kunnet gjøre en Røverkule af mit Hjerte, at jeg længe har elsket Dem.

Elisa.

Ti — jeg beder Dem!

Sandby.

Lige siden mit tolvte Aar, den Gang vi som Børn legede her i Haven, har hele mit Liv, hele min Stræben været indrettet paa at vinde Dem og blive Dem værdig. Og De har givet mig Haab, kan De nægte det, Elisa?

Elisa (vil gaa).

Sandby.

De maa ikke gaa! (griber hendes Haand) Bliv — bliv blot et Øjeblik!

Hiller.

Et Frieri i Trediemands Nærværelse — det er noget ganske nyt.

Sandby.

Jeg skal strax vige Pladsen for Dem.

Elisa.

Slip mig!

Sandby.

Blot eet Ord endnu, det skal være det sidste. Min Kjærlighed har været stærk og taalmodig og ærbødig, De burde dog have respekteret den; men De har leget med mig som Katten med Musen, De har gjort Nar af mig — hører De? Gaa nu, Kokette! (iler ud gjennem Laagen.)

Femtende Scene.

Elisa. Hiller.

Elisa.

Men Gud, Sandby!

Hiller.

Det var en glimrende Bortgang.

Elisa.

Den Behandling har jeg ikke fortjent af ham. Det er ikke mig, der har stødt ham bort, det er ham selv, der har brudt alle Baand imellem os.

Sextende Scene.

De forrige. Jfr. Malte. Jfr. Longren.

Jfr. Malte.

Jo her træffer vi de unge Folk. Men, bedste Elisa, hvad fejler Dem?

Jfr. Løngren.

Herre du milde Gud, hun græder! — Hvad er der i Vejen, min søde Pige!

Hiller.

Aa det er Hr. Sandby, der har fornærmet Fruen paa det allergroveste.

Jfr. Malte.

Det er da uforskammet!

Jfr. Løngren.

Det havde jeg ikke troet om Ludvig. Men min egen lille Elisa, du kan være rolig, han bliver nok god igjen.

Jfr. Malte.

Nej forlad mig, naar han har været uartig, saa er det ikke hans Godhed, man skal vente paa. Elisa har for megen ædel Stolthed til at ville tigge om hans Naade.

Elisa.

Ja, De har Ret. Det er ham, der har krænket mig, og det er ham det tilkommer at gjøre Afbigt.

Jfr. Løngren.

Men Herregud! du veed, at han mener det saa godt.

Jfr. Malte.

Ja hvad kan det nytte? Men det er det, jeg har sagt saa tidt: naar et Menneske ingen æsthetisk Dannelse har, saa kan man ikke omgaas ham. (sagte til Hiller) De kan ogsaa tro, jeg har pirret godt ved ham. (høit) Kom nu, lille Elisa, og følg op med mig; De kan trænge til lidt Ro. (Jfr. Malte og Elisa gaa.)

Syttende Scene.

Hiller. Jfr. Løngren.

Hiller (afsides).

Det var det; nu staar Vejen mig aaben. Der er blot tilbage at klare det med Marie, det maa ske snarest mulig. I Grunden er det haardt at binde sig saa tidlig, men hvad skal man sige, det er jo den eneste Udvej.

Jfr. Løngren (afsides).

Jeg tror, jeg vil gaa ind til den stakkels Ludvig, for rigtig at faa at vide, hvordan det hænger sammen.

(gaar hen imod Laagen.)

Attende Scene.

De forrige. Jfr. Malte og Borum.

Jfr. Malte.

Værs'artig! Hr. Hiller er her. (til Hiller) Den Herre ønsker at tale med Dem. (gaar.)

Hiller.

(afsides) Gid Fanden havde ham! (høit) A, god Dag, Hr. Borum!

Jfr. Løngren.

Hvem kan det være? (bliver staaende indenfor Plankeværket med Laagen paa Klem.)

Borum.

God Dag, min gode Hr. Hiller! Naa hvordan har De det her ude paa Landet? Ja De kan tro, jeg har haft Møje nok med at lede Dem op.

Hiller.

De kommer formodentlig for at hente Penge?

Borum.

Ja De er en Menneskekjender, Hr. Hiller! De kan strax se det paa mig, hahaha!

Hiller.

Min Regning er en halvandenhundrede Daler?

Borum.

Tohundrede og femogtyve Daler og tre Mark.

Hiller.

Dem skal De faa.

Borum.

Takker ærbødigst! her er Kvitteringen.

Hiller.

Jeg har nemlig skrevet et Stykke, der skal opføres paa det kongelige Theater, og saa snart det er gaaet een Gang over Scenen, skal jeg sende Dem Pengene.

Borum.

Med Tilladelse! bliver det Stykke spillet i Aften?

Hiller.

Nej, der er jo ingen Komedie i Sommermaanederne.

Borum.

Ja Hr. Hiller, De vil maaske finde mig urimelig, for jeg har nu mine egne Ideer, men i saa Tilfælde vil jeg helst bede om Pengene strax.

Hiller.

Men Herregud! De har jo Sikkerhed nok for dem?

Borum.

Hvor?

Hiller.

Hvor! — i mit Stykke.

Borum.

Ja det tvivler jeg ikke paa, og var det Klæde eller Vestetøj, saa skulde jeg med Fornøjelse modtage det som Betaling, men Komedier — det kan jeg ikke.

Hiller.

Men det er jo urimeligt.

Borum.

Ja er det ikke det, jeg siger? De finder mig urimelig.

Hiller.

Hr. Borum, stoler De da ikke paa mit Ord?

Borum.

Jo Gudbevares, hvor kan De tvivle derpaa? Men i Vinter, da Deres sidste Stykke skulde gaa, lovede De mig ogsaa Penge; dem vil De maaske give mig nu.

Hiller.

Men for Øjeblikket har jeg dem ikke.

Borum.

Det er slemt! Kan De da ikke skaffe mig en paalidelig Mands Kaution?

Hiller.

Nej, det vil jeg ikke.

Borum.

De vil ikke?

Hiller.

Nej!

Borum.

Det er mig ubehageligt! saa bliver jeg nødt til at tale rent ud fra Hjertet. De erindrer maaske, at jeg i Foraaret — ja De fandt det maaske urimeligt af mig, men Herregud! jeg var i Trang for Kontanter, og saa lod jeg Dem stævne. Erindrer De det?

Hiller.

Jo!

Borum.

De forpligtede Dem den Gang til at betale mig ti Rdd. hver Maaned. Med Tilladelse, har De opfyldt den Forpligtelse?

Hiller.

Aa, det veed De jo meget godt jeg ikke har.

Borum.

Naa ja, saa ser De selv, jeg bliver nødt til at lade Dem udpante.

Hiller.

Udpante?

Borum.

Ja De vil maaske finde det urimeligt af mig, men —

Hiller.

Aa jeg ventede ikke andet. Men hvad kan det nytte Dem? jeg ejer jo ikke noget, som har Pengeværdi.

Borum.

Man maa se ad, hahaha! Eller er det Dem maaske behageligt for Husets Folk at blive udpantet?

Hiller.

Det er mig lige fedt!

Borum.

Ja saa skal Rettens Folk komme her med det første. Adieu, Hr. Hiller! (vil gaa.)

Hiller.

(afsides) Det er forbandet! (høit) Hr. Borum, et Ord endnu!

Borum.

Jeg er til Tjeneste.

Hiller.

Ser De — denne Udpantningshistorie er mig ubehagelig for Folkene her i Huset. De veed, jeg bor her hos Lysestøber Møller, en formuende Mand —

Borum.

Ja en meget paalidelig Mand.

Hiller.

De veed maaske ogsaa, at hans Datter har været gift med den gamle Kaptajn Bang, der har efterladt hende —

Borum.

En tredive Tusind — jo det er almindelig bekjendt.

Hiller.

Hr. Borum, jeg stoler paa Deres Diskretion og vil derfor betro Dem en Hemmelighed. Jeg er forlovet med Fru Bang.

Borum.

Gratulerer!

Hiller.

Men Deklarationen skal først finde Sted i Morgen Aften, og til den Tid vil jeg bede Dem beholde det for Dem selv.

Borum.

Det skal være gjemt inderst i mit Hjerte.

Hiller.

Hvis De saa om en otte Dages Tid vil komme her ud, saa skal De faa Deres Penge.

Borum.

Aa det har ingen Hast. Det om Udpantningen var naturligvis blot en lille Spøg, saadant et løst Indfald, hahaha! som De endelig ikke maa misforstaa. Og skulde De ønske noget, saa haaber jeg, De kommer til mig; jeg har i denne Tid udmærket elegante Sommerbenklæder og Vestetøjer. Far vel, Hr. Hiller! gjør Dem ingen Ulejlighed med at følge mig ud!

Hiller.

Jo jeg skal selv op med det samme.

(De gaa.)

Nittende Scene.

Jfr. Løngren, strax efter Møller.

Det var da mærkeligt! Saa Hr. Hiller skylder saa mange Penge bort? Ja det er ikke alle unge Mennesker, der er saa akkurate som min stakkels Ludvig. Og saa er han bleven forlovet! det var nok med en Frue, men jeg kunde ikke høre Navnet. (Møller kommer ud af Lysthuset.) A, Hr. Møller! har De siddet i Lysthuset? saa maa De jo have hørt al Ting.

Møller.

Hvad for noget?

Jfr. Løngren.

I — hele Samtalen mellem Hr. Hiller og den anden Herre, — for De har da ikke sovet?

Møller.

Sovet! Nej, hvor skulde det falde mig ind?

Jfr. Løngren.

Ja saa har De da hørt det?

Møller.

Ja vist har jeg hørt det.

Jfr. Løngren.

Og det har jeg med. Men hvem er det Hiller er bleven forlovet med? jeg hørte nok, at det var en Frue, men Navnet kunde jeg ikke forstaa. Kunde De?

Møller.

Nej, det kunde jeg heller ikke høre.

Jfr. Løngren.

Det var Skade! Men jeg gaar nu lidt ind til Sandby, vil De saa imidlertid fortælle det til Elisa?

Møller.

Hvad skal jeg fortælle?

Men jeg forsikrer Dem, Poesi finder De ikke deri. Værsgo, her er det. (giver hende Papiret.)

Jfr. Malte.

O Tak skal De have! — Men det er sandt, jeg har jo et Bud til Dem.

Hiller.

Fra hvem?

Jfr. Malte.

Aa — haha — det er fra den gamle Lysestøber, vor tænksomme Vært. Jeg mødte ham for et Kvarters Tid siden i Gaarden, og han saae dobbelt saa vigtig og hemmelighedsfuld ud, som han plejer. Og saa siger han til mig: „Hør, Jfr. Malte, vil De sige til Hiller, at jeg veed noget." „Hvad for noget?" sagde jeg. „Det veed jeg nok," svarede han, og saa gik han ind i Støberiet.

Hiller.

Hvad kan det betyde?

Jfr. Malte.

Jeg kan tænke — haha — han bilder sig ind at have opdaget en stor Hemmelighed.

Hiller.

Han opdage! Det er jo umuligt.

Jfr. Malte.

Hvad? De tager det jo ganske alvorligt?

Hiller.

Ja, Familien har jo Tiltro til ham, og han kunde dog maaske med sin Sludder —

Jfr. Malte.

Aa den Dromedar, han gjør saa vist ingen Fortræd. (ser ud til venstre) Naa der kommer lille Elisa.

Hiller.

Hør, Jfr. Malte! jeg tror ikke det er værdt, at De viser hende det Digt, jeg laante Dem.

Jfr. Malte.

Nej! (afsides) Tænkte jeg det ikke nok!

(Hiller gaar ud til højre.)

Tredie Scene.

Jfr. Malte. Elisa.

Elisa.

Veed De ikke om Sofie er kommen igjen?

Jfr. Malte.

Jfr. Løngren? nej, hende har jeg ikke set længe. Hvor er hun gaaet hen?

Elisa.

Jeg tror, hun er gaaet ind til Sandby, og jeg længes meget efter hende, for jeg er i Grunden bange for, at det er os, der har gjort ham Uret.

Jfr. Malte.

Hvor kan De falde paa det?

Elisa.

Jo, naar De kjendte ham og vidste hvor inderlig god han er —

Jfr. Malte.

Men De maa dog selv tilstaa, at han, hvad Dannelsen angaar, er meget forsømt.

Elisa.

Ja det kan gjerne være, men Hiller har bestemt ikke behandlet ham, som han burde, ellers vilde han ikke —

Mit stille, tungsindige Hjerte
er blevet som ungt paany.

Det er naturligvis her ude paa Landet, for det var vist af Melankoli at han flygtede her ud. Og saa i det sidste Vers:

Men ak! jeg frygter at Pladsen
er allerede besat.

Der er det jo aabenbart, at han tænker paa Sandby. Og desuden sagde han til mig, at det ikke var værdt, at De fik det at se.

Elisa.

Sagde han det?

Jfr. Malte (fordybet i Digtet).

O det er dog nydeligt!

Dets Længsel paa Sukkets Vinger
sig hæver med Svaneflugt.

Saa skjønt kan kun en ædel Karakter udtrykke sig. O Elisa, De er lykkelig!

Elisa.

Jeg fatter det ikke rigtig — maa jeg laane det?

Jfr. Malte.

Ja værsgo! (rækker hende det) Men saa maa De lade mig tage et Afskrift deraf siden. Nu kommer han, saa vil jeg gaa.

Elisa (ængstelig).

Jfr. Malte, bliv hos mig!

Jfr. Malte.

Nej, her er jeg overflødig.

(gaar ud til venstre.)

Fjerde Scene.

Elisa. Hiller.

(affides) Jeg saae at de læste det, og hun holder det i Haanden. (høit) Frue, Jfr. Malte afnødte mig et lille Digt, som jeg nylig har skrevet, og jeg er bange for, at hun uagtet mit Forbud ogsaa har gjort Dem bekjendt dermed.

Elisa.

Hvad mener De?

Hiller.

Jeg mener det Digt, som De holder i Haanden. De skulde vel ikke allerede have læst det?

Elisa.

Nej — jeg har ikke.

Hiller.

(affides) Bravo! jeg har hende. (høit) Det er mig kjært. Jeg ser det nødigt i Deres Hænder, thi det er kun et slet Udtryk af hvad jeg hellere vilde sige Dem mundtlig.

Elisa.

Jeg skulde op — jeg har noget at besørge i Køkkenet.

Hiller.

O kan De ikke lade Køkkenet vente fem Minutter! Vil De ikke høre paa mig, jeg trænger til Fortrolighed. Jeg har længe gaaet og baaret paa en Hemmelighed, og jeg tror, at jeg har baaret den som en Mand, men nu bliver den mig for tung.

Elisa.

Jeg kan vist ikke lette Dem Byrden.

Hiller.

Jo netop De, for De er ung og kan forstaa hvad jeg taler om. Maa jeg da betro mig til Dem! De veed maaske, at da jeg flyttede her ud, saa levede jeg kun i Ideerne; over dem glemte jeg mig selv og alle personlige Interesser. Men midt i min stolte Sikkerhed har jeg lidt Skibbrud, jeg er bleven forelsket i en ung Dame her ude fra. De kjender hende maaske? (afsides) Jeg maa prøve, om hun er jaloux.

Elisa.

Nej — jeg gjør ikke — jeg tror ikke.

Hiller.

De kan maaske gjætte. Hun hedder — (afsides) Ja hvad skal man sige? (højt) Hendes Fornavn er — Marie.

Elisa (overrasket).

Marie!

Hiller.

(afsides) Det virkede. (højt) Hun bor paa Frederiksberg; hendes Fader er Kammerraad.

Elisa (stræber at samle sig).

Kammerraad — saa?

Hiller.

(afsides) Hun blegner. (højt). Men skjøndt jeg har kjendt hende flere Maaneder og elsket hende næsten ligesaa længe, har det aldrig været mig muligt at gjøre mig forstaaelig for hende, og erfare hvorledes hun er stemt imod mig. Denne Uklarhed kan jeg ikke længer udholde; men hvorledes skal jeg bære mig ad med at faa Vished?

Elisa (koldt).

De kan jo fri til hende.

Hiller.

Tror De, jeg tør vove det?

Elisa (bitter).

Ja De kan vist let besnære en ung Pige.

Hiller.

De giver mig Mod. Lad mig da sige det ufor-blommet; jeg elsker Dem, jeg har elsket Dem længe.

Elisa.

Vil De først gjøre Prøve med mig, saa faar De en Kurv.

Hiller.

De misforstaar mig, det er kun til Dem jeg taler.

Elisa.

Jeg hedder ikke Marie.

Hiller.

O jeg kender ingen Marie og bryder mig ikke om nogen, det var kun et Navn grebet ud af Luften. Jeg turde ikke falde med Døren ind i Huset, jeg vilde prøve mig frem og troede, at De forstod min Hentydning.

Elisa (overvældet).

Det er mig?

Hiller.

Ja det er Dem, Elisa, kun Dem, jeg elsker, kun Dem, jeg har talt om; det er Deres Billede, som i de sidste Maaneder har udgjort mit Hjertes dybeste Poesi. Har De ikke et Ord at sige mig? tør jeg ikke haabe?

Femte Scene.

De forrige. Jfr. Malte.

Hiller (ser Jfr. Malte, afsides).

O, det Afskum!

Jfr. Malte.

Hr. Hiller — her er en ung Dame, som spørger efter Dem.

Hiller.

En ung Dame? hvem kan det være?

Jfr. Malte.

Hun bad mig blot sige Dem, at det var Marie, saa vidste De nok —

Elisa.

Marie?

Hiller.

Naa — ja!

Elisa.

De kjender jo ingen Marie?

Hiller.

Jo det er sandt — det er min lille Kusine, som jeg har lovet at følge ud paa Frederiksberg.

Elisa.

Paa Frederiksberg? ja saa?

Hiller.

Ja jeg skulde hjælpe hende at opsøge nogle Folk der ude, men jeg havde rent glemt det. (sagte til Elisa) Elisa, De maa endelig ikke lægge nogen Betydning i dette aldeles tilfældige Sammenstød af Navne. Naar jeg kommer tilbage, skal jeg forklare Dem alt. (højt) Venter hun der ude?

Jfr. Malte.

Ja, hun vilde ikke gaa ind.

Hiller.

Saa maa jeg affsted. (sagte til Elisa) Om en halv Time kommer jeg igjen og henter min Dom. (gaar.)

Sjette Scene.

Jfr. Malte. Elisa.

Elisa.

Marie! Hvordan ser hun ud? Er hun voxen?

Jfr. Malte.

Ja, hun er vel en atten nitten Aar. Det er en kjøn lille Pige med Straahat og stribet Sjal.

Elisa.

(afsides) Skulde det være tilfældigt? (højt) Jfr. Malte! tror De, man kan stole paa Hiller?

Jfr. Malte.

Og det spørger De om? Saadan en Mand, der ikke alene er smuk og elskværdig, som saa mange andre, men som en Gang vil blive sit Lands Stolthed, og allerede nu bliver æret og beundret af alle dem, der har æsthetisk Sands. De kan tro mig, det varer ikke ret længe, inden han kommer i „Dansk Pantheon“.

Elisa.

Ja naar jeg bare vidste —

Jfr. Malte.

Jo det kan De være vis paa, han kommer nok i Pantheon. O det er en glimrende Bane, der aabner sig for ham.

Syvende Scene.

De forrige. Møller (med Piben i Munden).

Møller.

Elisa!

Elisa.

Ja, kjære Fader!

Elisa.

Hvad er det for en Hemmelighed, I har sammen?

Møller.

Det er noget vi har opdaget.

Jfr. Løngren.

Nu skal jeg fortælle det. Før saa hørte baade jeg og din Fader, at der kom en Mand til Hr. Hiller, som krævede ham for mange Penge, som han skyldte ham. Var det nu en Skræder eller en Skomager?

Møller.

Det var en Skomager.

Jfr. Løngren.

Var det virkelig! Nej — han talte jo om Vestetøj.

Møller.

Ja det er sandt.

Elisa.

Aa det kan jo være lige meget.

Jfr. Løngren.

Det kan det saamænd ogsaa — men det var da mange Penge, han skyldte ham. Og han truede med at han vilde lade Hiller udpante, hvis han ikke betalte strax. Ikke sandt, Hr. Møller?

Møller.

Jo!

Jfr. Løngren.

Men saa sagde Hr. Hiller, at det brød han sig ikke om, og saa svarede den anden, at saa skulde han nok sende Rettens Folk her ud, og saa gik han.

Møller.

Ja saa gik han.

Elisa.

Er det det hele?

Møller.

Ja!

Jfr. Løngren.

De maa ikke narre hende. Nej, nu kommer det mærkeligste. For saa kaldte Hiller ham tilbage igjen og sagde, at han kunde være sikker paa sine Penge, for han var forlovet med en rig Enke.

Elisa.

Hiller? Du har hørt fejl.

Jfr. Løngren.

Er det ikke sandt, Hr. Møller?

Møller.

Jo det er.

Elisa.

Jeg kan ikke tro det. Kjære Fader, er du ganske vis derpaa?

Møller (betænker sig).

Hm — ja —

Jfr. Løngren.

Jo det er saamænd ganske sikkert, og Forlovelsen skal klareres i Morgen.

Elisa.

Saa? men hvad — sig mig — hvad hed hun?

Jfr. Løngren.

Ja Navnet kunde jeg ikke høre, for det hviskede han saadan.

Elisa.

Men Fornavnet — var det ikke maaske — Marie?

Jfr. Løngren.

Marie! det tror jeg ikke. Var det vel, Hr. Møller?

Møller.

Nej!

Jfr. Løngren.

Men saa gik jeg ind til Sandby, for jeg tænkte, at det maaske kunde trøste ham. Men han tog paa Veje og sagde, at det vidste han meget godt, for Jfr. Malte havde fortalt ham det, og han paastod, at Enken, som Hiller var forlovet med, hun hed — Fru Bang.

Elisa.

Har Jfr. Malte sagt det?

Møller.

Fru Bang? — hvad for en Fru Bang?

Jfr. Løngren.

Deres Datter, Hr. Møller.

Møller.

Min Datter? Men De sagde jo, hun hed Fru — naa det er ogsaa sandt. Naa saa du er bleven forlovet med Hiller?

Elisa.

Nej, kjære Fader, det er ikke sandt.

Jfr. Løngren.

Nej det sagde jeg ogsaa til Sandby. Men det er lumpent af Jfr. Malte, hun skal saamænd ikke dø i Synden.

Møller.

Elisa, hør lidt!

(Møller og Elisa samtale i Baggrunden.)

Tiende Scene.

De forrige. Jfr. Malte.

Jfr. Løngren.

Naa er De der, Jfr. Malte? Jeg har en Høne at plukke med Dem.

Jfr. Malte.

Ja værsgo, pluk De kun! For Dem er jeg ikke bange.

Jfr. Løngren.

Da maa jeg sige, at det er meget urigtigt, saadan som De har baaret Dem ad. For naar man kommer daglig til Folk og spiser deres Brød og bliver modtaget med Gjæstfrihed, saa skal man ikke lønne dem paa den Maade. Veed De det?

Jfr. Malte.

Jeg tror ved Gud, Jfr. Løngren er bleven gal.

Jfr. Løngren.

Aa De skal ikke være saa rask paa det, for det er ingen Kunst at gjøre Dem klov. Hør nu bare efter! Hvem har sagt Dem, at Hr. Hiller er forlovet med Elisa?

Jfr. Malte.

Det har ingen sagt.

Jfr. Løngren.

Nu hører vi — hun tilstaar det selv. Elisa! hun har tilstaaet.

Jfr. Malte.

Aa der er jo ikke sund Sands i hvad De siger. Elisa, kom her hen! forklar mig hvad der gaar af Jfr. Løngren!

Elisa.

Jfr. Malte, har De sagt til Sandby, at jeg er forlovet med Hiller?

Jfr. Malte.

Nej, det har jeg saamænd aldrig sagt.

Jfr. Løngren.

Nu lyver De, Jfr. Malte, veed De det! For Sandby har selv fortalt mig det.

Jfr. Malte.

Aa, er det ikke andet? Nej det hænger saadan sammen: Sandby spurgte mig, om jeg ikke troede at den omtalte Forlovelse fandt Sted, og saa sagde jeg, som sandt var, at det kunde jeg ikke vide, men det kunde jo gjerne være. Sig mig, Elisa! hvad andet skulde jeg svare?

Jfr. Løngren.

Tro hende ikke!

Elisa.

Ja hvis De ikke har sagt mere end det, saa er det jo aabenbart os der har Uret, og jeg beder Dem om Forladelse, fordi jeg et Øjeblik —

Jfr. Malte.

O Dem har jeg aldrig været vred paa, skjøndt det har gjort mig ondt, at De kunde miskjende mig saaledes.

Møller.

Elisa!

Elisa.

Ja! (gaar hen til ham.)

Jfr. Løngren.

Det slap De godt fra. Ja jeg veed nok, at De arbejder paa at fordrive mig og Sandby her fra Huset.

Jfr. Malte.

Det er ganske rigtigt, Jfr. Løngren, det gjør jeg ogsaa. De er ikke værdige til at omgaaes med en Kone som Fru Bang, De staar dybt under hende baade

De og Deres Hr. Neveu, og jeg anser Dem rent ud sagt for Mennesker uden ringeste æsthetisk Sands.

Jfr. Løngren.

Uden ringeste æsthetisk Sands! nej det er dog uforskammet! Men jeg veed nok, hvad Jomfruen spiller paa; De vil smede Elisa sammen med Hiller, men det bliver der ikke noget af.

Jfr. Malte.

Jeg blander mig ikke i fremmede Sager, men jeg tror dog temmelig vist, at Elisa elsker Hiller.

Jfr. Løngren.

Hiller! han som har saadan bagtalt hende! Kom her hen, Elisa.

Jfr. Malte.

Har Hiller bagtalt hende? Elisa! (Elisa kommer) Kjære Elisa! hvad ondt har Hr. Hiller gjort?

Elisa.

Aa jeg kan ikke blive klog derpaa. Men kom, saa skal jeg fortælle Dem det.

Jfr. Løngren.

Elisa, tag dig i Agt for hende!

Jfr. Malte (halvhøjt)

Vogt Dem, Jfr. Løngren!

(Elisa og Jfr. Malte gaa ud til højre.)

Ellevte Scene.

Jfr. Løngren. Møller.

Jfr. Løngren.

Ja du er en lumsk Ræv! Nu giver hun hende en Sludder for en Sladder — det er jeg vis paa — og saa lader Elisa sig spise af dermed. Jo det er rart! Hr. Møller, skal vi taale det?

Møller.

Hvad siger De?

Jfr. Løngren.

Men jeg tænker da, at De har moraliseret rigtig for Elisa. Hvad var det, De stod saa længe og talte med hende om?

Møller.

Det var om Støberiet: Petersen i Regnegade skal have atten Lispund til sex paa Pundet, og Salling i Larsbjørnstræde —

Jfr. Løngren.

Aa Herregud! hvor har De Tid til at tænke paa saadan noget? Lad os nu tale om, hvad vi kan gjøre for den stakkels Sandby!

Møller.

Sandby — naa det er sandt — hvordan har han det?

Jfr Løngren.

Ja han er jo rent forknyt, den Stakkel! Og han siger, at det ikke er de andre, der har Skyld deri, men det er ham selv, der har baaret sig galt ad.

Møller.

Ja det maa det jo ogsaa være.

Jfr. Løngren.

Hvor kan De dog sige det?

Møller.

Jo, i Begyndelsen stod han sig jo godt. Han kunde have passet bedre paa.

Jfr. Løngren.

Men da nu Skaden er sket, saa maa vi se at hitte paa Raad.

Møller.

Har han lukket Butikken?

Jfr. Løngren.

Nej, han lukker jo først Klokken ti; men De kan godt komme til at tale med ham for det, for under disse Omstændigheder er han naturligvis ikke oplagt til selv at staa i Butikken. Derfor holder han jo ogsaa en Svend.

Møller.

Ja hvorfor tog han den Svend? det er Fejlen.

Jfr. Løngren.

Hvad mener De? Jeg troede, den Svend var saadan et skikkeligt Menneske. Hvad har han da gjort? Skulde han maaske være Skyld i —

Møller.

Ja han har været ham dyr nok.

Jfr. Løngren.

Saa? det er aldrig faldet mig ind; men jeg skal vare Sandby ad. Dog — gjort Gjerning staar ikke til at ændre; det er Dem, Hr. Møller, der maa hjælpe ham.

Møller.

Jeg kan ikke i disse knappe Tider.

Jfr. Løngren.

Ja vist er Deres Tid knap, men da det haster saa stærkt, saa kunde De jo gjerne tale lidt med Elisa.

Møller.

Med Elisa?

Jfr. Løngren.

Ja det kunde jo gjerne være, at De ved Deres Forestillinger kunde faa hende til at tage ham til Raade.

Møller.

Naa saa Elisa skulde hjælpe ham?

Jfr. Løngren.

Ja der er da ingen anden, der kan gjøre det.

Møller.

Nej jeg kan ikke. Hvor stor er Fallitten?

Jfr. Løngren.

Fallitten? hvad mener De?

Tolvte Scene.

De forrige. Jfr. Malte og Elisa.

Jfr. Malte.

Aa det kan jo saa godt forklares. Hr. Hiller lever som Poet, det vil sige: somme Tider har han mange Penge og somme Tider har han ingen. Derfor er det jo ogsaa naturligt, at han maa have lidt Gjæld. Det er der da ikke noget ondt i.

Elisa.

Ja — paa en vis Maade —

Jfr. Malte.

Ja jeg mener at det hører med til et Digterliv, at det ikke gaar saadan i bar jævn Kjedsommelighed, men de maa ogsaa have lidt at kæmpe imod. Og naar der saa til ubelejlig Tid kommer saadan en bister Kreditor, saa maa de bruge deres Fiffighed og binde ham noget paa Ærmet.

Elisa.

Men saa kunde man dog vælge en smukkere Udflugt.

Jfr. Malte.

Det var maaske det eneste der kunde hjælpe. Og desuden er det jo ikke sagt, at han har nævnet Dem; han har formodentlig grebet et Navn ud af Luften.

Elisa.

Ja han er stærk i at gribe Navne ud af Luften.

Jfr. Malte.

Men, kjære Elisa! hvor kan De med Deres Forstand lægge Vægt paa saadan en Ubetydelighed? Hiller er jo almindelig bekjendt som et i alle Henseender udmærket Menneske, og jeg vil indestaa for ham med min sidste Blodsdraabe.

Jfr. Løngren
(der længe har staaet urolig).

Hr. Møller, sig noget!

Møller.

Nej!

Jfr. Løngren.

Ja saa vil jeg. — Elisa, det er ikke sandt, hvad hun siger. Hr. Hiller er et slet Menneske, det paastaar jeg, en indbildsk Nar, som ser os alle sammen over Hovedet.

Jfr. Malte.

Ja det er altid Geniets Lod at blive miskjendt.

Elisa.

Du skulde ikke dømme saa haardt, naar du ikke har bedre Beviser.

Jfr. Løngren.

Der ser man, nu er hun ogsaa forført. O det er den gamle — Jomfru. Men jeg skal nok faa Bugt med Dem, kan De tro; baade De og Deres Geni skal snart faa Løbepas.

Jfr. Malte.

A, Jfr. Løngreen vil intrigere.

Jfr. Løngren.

Jeg forstaar Dem ikke, men det skal jeg gjøre,

det kan De være stødt paa. Jeg har dog ogsaa en Stemme her i Huset, og Elisa skal aldrig i Verden faa Lov til at tage —

Elisa.

Jeg ønsker helst, at du holder dig udenfor mine Affærer. (Elisa og Jfr. Malte gaa ud til venstre.)

Trettende Scene.

Jfr. Løngren. Møller.

Jfr. Løngreen.

Og det siger hun til mig! (græder) det var ikke kjønt af hende. Men det veed jeg med mig selv, jeg talte i den bedste Mening.

Møller.

Naa — græd ikke!

Jfr. Løngren.

Nu er det forbi. Nu kan jeg gjerne lægge mig til at dø, for jeg har ikke mere at leve for. O, min stakkels Ludvig! bare han ikke gaar hen og gjør en Ulykke paa sig selv! (græder.)

Møller.

Græd ikke! jeg skal tale med Elisa.

Jfr. Løngren.

Aa ja — Gud velsigne Dem, Hr. Møller, gjør det! det er den eneste Frelse; for mit Raad er der jo ingen der bryder sig om.

Møller.

Ja naar han bare nu vilde være lidt mere paapassende.

Jfr. Løngren.

Ja, det vil han nok. Saa vil jeg da gaa lidt

ind og trøste ham. (gaar, men vender tilbage) Kan man se, jeg har grædt?

Møller.

Nej! (Jfr. Løngren gaar ind gjennem Laagen.)

Fjortende Scene.

Møller. Siden Balling.

Møller.

Ja et lille Laan kan vel hjælpe. Naar jeg bare vidste rigtig — de er saa hidsige alle sammen, — saa, nu er min Pibe gaaet ud igjen. Jeg har heller aldrig snakket saa meget som i Dag.

Balling.

God Aften, Hr. Møller! Her har De mig igjen. Aa hvor jeg er træt! (sætter sig) Jeg har ogsaa traskket om fra Herodes til Pilatus — hele Vesterbro og Alleen og Frederiksberg og Valby — a! og jeg er ikke færdig endnu. Men det er da ogsaa gaaet ganske godt, for jeg er bleven af med et halvt hundrede Exemplarer.

Møller.

Saa?

Balling.

Ja, Folk har virkelig i den senere Tid faaet megen Sands for Litteraturen. Kun et Par Steder har jeg løbet forgjæves, men det ærgrede mig i Grunden, for det var nogle, jeg var temmelig vis paa i Forvejen. Der var nu Kammerraad Stær i Alleen; han havde det Princip, at han først vilde læse Bogen, før han vilde bestemme sig, for han vilde ikke kjøbe Katten i Sækken. Det er ligesom om man ikke vilde indlade sig paa at kjøbe en Kjole, før man havde prøvet om den var durabel,

ved at slide den op. For jeg er ikke saa indbildsk at jeg skulde mene, at nogen vil læse min Bog mere end een Gang.

Møller.

Nej!

Balling.

Saa var jeg ogsaa inde hos Fru Svibel, men hun kunde paa ingen Maade, for hun og hendes Børn læser kun Fransk, ligesom de ogsaa altid taler det indbyrdes. Gud veed hvad det skal hjælpe dem, for de omgaas ikke med nogen Franskmand og har ingen Udsigter til at komme udenlands. Men maaske de gaar i en Slags Forventning om, at det er det Sprog, vi skal tale i den anden Verden, hahaha! — Naa Hr. Møller! har De saa paategnet Planen?

Møller.

Nej ikke endnu, men jeg skal —

Balling.

Aa det haster ikke, for jeg skal her ud i Nabolaget igjen i Morgen. Og desuden er Hr. Hiller ikke hjemme, jeg mødte ham i Alleen.

Møller.

Saa?

Balling.

Ja men han saae ikke mig, for han gik og morede sig med sin Kjæreste.

Møller.

Sin Kjæreste! hvem er det?

Balling.

Hun hedder Marie Valter. Jeg kjender hende godt. Det er en Datter af Skomager Valter, der bor i Hus med mig.

Møller.

Marie Valter! saa?

Valling.

Men det er en Hemmelighed, for det er ikke saadan en rigtig Forlovelse — ja De forstaar mig nok.

Møller.

Ja! — Marie Valter!

Valling.

De skal ikke sige til Hr. Hiller, at det er mig der har fortalt Dem det, for han skjøtter sagtens ikke om at De skal vide det, og saa var han i Stand til at blive vred paa mig. Jeg vilde dog nødig gaa glip af den Subskribent.

Møller.

Nej, jeg kan jo sige, at jeg har opdaget det.

Valling.

Ja naar De bare holder mit Navn uden for Sagen.

Møller.

Marie Valter! — Har De ikke set Elisa?

Valling.

Jo, hun sidder der henne paa Bænken (peger til venstre) og læser i et Papir; saa vidt jeg kunde se, er det Vers.

Møller (kalder).

Elisa! (afsides) Marie Valter!

Valling.

Ja nu vil jeg hjem og hvile mig. Far vel, Hr. Møller! i Morgen ser De mig igjen. (gaar.)

Femtende Scene.

Møller. Elisa.

Elisa.

Kjære Fader, jeg vilde ogsaa bede dig om en

Samtale; jeg trænger til et godt Raad. Du har saa tidt ønsket at se mig forlovet, og nu er der bleven gjort mig et Tilbud, et ærefuldt Tilbud af en Mand, der staar højt over mig i Aand og Dannelse. Ja du gjætter vel hvem det er?

Møller.

Nej!

Elisa.

Hr. Hiller har friet til mig.

Møller.

Hiller! hvad skal det betyde?

Elisa.

Det betydet vel ikke andet, end at han har Godhed for mig.

Møller.

Han har Fanden! han har jo en Kjæreste.

Elisa.

Nej deri tager du fejl, det er en Misforstaaelse.

Møller.

Hiller har en Kjæreste, som hedder Marie —

Elisa.

Marie?

Møller.

Marie Valter.

Elisa.

Men, min Gud! hvoraf veed du —

Møller.

Jeg har opdaget det.

Elisa.

Fortæl — fortæl — hvor er hun?

Møller.

Hun spadserer med Hiller ude i Alleen.

Elisa.

Det var altsaa hende, der hentede ham! — O du har Ret.

Møller.

Ja — jeg ser mig for.

Elisa.

Hvad vilde han da med mig? — Betale sin Gjæld? Ja nu ser jeg det. Jeg skulde ofres for en Skræderregning. „For at udvikle Geniet maa man jo ofre alle Hensyn“ — Hensynet til et Menneskehjerte! O de Digtere er ikke Mennesker, det er en falsk, egenkjærlig Slægt!

Møller.

Hvad siger du?

Elisa.

Men jeg vil ikke lade mig ofre, jeg skal — O Fader, jeg staar her ene og forladt, de har alle bedraget og forskudt mig. Vil du da være min Støtte, vil du tage dig af mig, ellers holder jeg det ikke ud.

Møller.

Naa naa, lille Elisa!

Elisa.

Husker du, hvor lykkelig jeg var i forrige Tider med dig og Sofie og — Sandby! Men nu har de forladt mig.

Møller.

Ja, Sandby gaar jo fallit.

Elisa.

Hvad siger du?

Møller.

Jeg siger at Sandby gaar fallit.

Elisa.

Fallit!

Møller.

Ja det veed du jo nok. I Aften lukker han Butikken.

Elisa.

Men Herregud, det har jeg jo ingen Anelse om. Hvordan er det gaaet til? Kan vi ikke hjælpe ham?

Møller.

Jo maaske!

Elisa.

Det er aldrig faldet mig ind. Og det er derfor han var saa tungsindig? Den stakkels Sandby! vi har været uretfærdige imod ham. Jeg vil strax ind og tale med ham.

Møller.

Og jeg vil op og stoppe min Pibe. (gaar.)

Sextende Scene.

Elisa, siden Sandby.

Elisa (aabner Laagen).

Der gaar han. Hvor han ser bedrøvet ud. Sandby! maa jeg tale med Dem!

Sandby.

Jeg skammer mig ved at træde frem for Deres Øjne efter det sidste Optrin.

Elisa.

O lad os ikke tale om det!

Sandby.

Jo lad mig tale ud! I Øjeblikkets Hidsighed glemte jeg hvad jeg skyldte Dem, jeg var uskjønsom

for den Godhed og Venlighed, De altid har vist mig, og vilde fordre mere.

Elisa.

Og De havde Ret.

Sandby.

Nej, jeg havde stor, Uret, det føler jeg nu. Der er en Afstand mellem os, Elisa! det er tungt at tilstaa det, men det er sandt. Min Omgang maa nødvendig i Længden blive Dem trættende, jeg er hverken dannet eller begavet nok.

Elisa.

O De beskæmmer mig! Hvad er da Dannelse? Er det ikke et sundt Øje til at skjelne mellem det sande og falske? Og De saae rigtig, Sandby, medens jeg lod mig blænde. Og De siger, at De ikke er begavet? Fra jeg var en lille Pige har De staaet ved min Side, De har læst mig mine Ønsker ud af Øjnene, De har raadet mig i alle Forhold, De har ofret mig alt. Jo De er højt begavet, Sandby, med den bedste Gave, et Menneske kan faa, med et varmt og trofast Hjerte.

Sandby.

O Elisa!

Elisa.

Naa, nu er vi da forsonede igjen?

Sandby.

Ja De har forsonet mig med mig selv. Det er saa velsignet at blive rost af Dem. Det er som Foraarssolen, der paa een Gang splitter alle Taager og trænger dybt ned i den kolde Jord og vækker dens Kræfter, saa at den ikke længer kan rumme sin Fylde, men spirer og grønnes paa hver en Plet. — O jeg tror, De kunde gjøre mig til Digter.

Elisa.

Nej for Guds Skyld, bliv ikke det! Men lad os nu tale om Deres Anliggender: Fader har fortalt mig, at det i den senere Tid er gaaet tilbage med Deres Handel.

Sandby.

Nej, det er en Fejltagelse.

Elisa.

Vær nu god og hav Fortrolighed til mig! De kan jo ikke nægte, at det ikke gaar saa godt, som det har gaaet før — vel?

Sandby.

Jo, det gaar endogsaa meget bedre.

Elisa.

Men Herregud, Fader sagde at De var nødt til at gaa fallit.

Sandby.

Hvor er han da faldet paa det? Det er der aldeles ikke noget om.

Elisa.

Saa — det var forunderligt! — Men der kommer Hr. Hiller. Tjen mig i at gaa ind i Lysthuset; jeg ønsker, at De skal høre min Samtale med ham. (Sandby gaar ind i Lysthuset.)

Syttende Scene.

De forrige. Hiller.

Hiller.

(afsides) Jfr. Malte fortalte at der havde været Ugler i Mosen, men at det heldig var bragt i Orden igjen. Godt er det, at jeg har faaet det klaret med

Marie, saa er der ikke noget at frygte fra den Kant. (højt) A, Frue! her har De mig igjen.

Elisa.

Naa, Hr. Hiller! hvorledes morede De Dem saa paa Frederiksberg?

Hiller.

Aa, jeg længtes naturligvis blot efter at komme tilbage til Dem.

Elisa.

Jeg troede dog, at De nok kunde lide at spadsere med Marie Valter.

Hiller.

Marie Valter — De veed —

Elisa.

Ja det undrer Dem maaske, at jeg veed Navnet, men da det er Deres Kusine, saa interesserede det mig naturligvis at kjende lidt nærmere til det Familieforhold, hvori De staar til hende.

Hiller.

(afsides) Fy for en Ulykke! (højt) Tillad mig blot —

Elisa.

Nej, jeg er ikke færdig endnu. Med det samme fik jeg at vide, at De er hemmelig forlovet med en rig Enke.

Hiller.

Jeg? det veed jeg ikke noget af.

Elisa.

Ja, hun veed det vist heller ikke. Men imidlertid betroede De det til en Ven af Dem, der var her før; han er nok Skræder — tror jeg.

Hiller.

Men for Pokker! hvor har De faaet det at vide?

Elisa.

Der kommer Opdageren.

Attende Scene.

De forrige. Møller. Jfr. Malte.

Møller.

Ja jeg har opdaget det.

Hiller.

De? var det det om Skræderen?

Elisa.

Ja det og alt det andet med. Erindrer De, Hr. Hiller, at De før ytrede Tvivl om Faders Skarpsindighed, og dog er det ham alene, der har kunnet gjennemskue Deres fine Net.

Hiller (sagte til Jfr. Malte).

Jo De har rigtig nok dejlig bragt det i Orden.

Jfr. Malte.

Men bedste Elisa! for et Øjeblik siden var De jo af en ganske anden Mening. Hvorledes er De da bleven saaledes omstemt?

Elisa.

Det har Fader ogsaa gjort.

Hiller.

(afsides) Nej det er dog Satan til Mennneske! (højt) Elisa, jeg tilstaar gjerne at jeg har handlet uforsigtig, men det er langtfra saa galt, som De tror. Hvis De vil høre mit Forsvar, skal jeg let bevise Dem, at Kjærligheden til Dem dog har været det egentlige Princip, den røde Traad i alle mine Handlinger.

Elisa.

Husker De hvad De læste før om Bernard de St.

Omèr? Paa samme Tid han bejlede til en ung Pige, stod han i Forhold til flere andre, thi han friede ikke til hendes Hjerte, men til hendes Medgift. Var det ikke saaledes?

Hiller.

Men De maa ikke glemme, at Ernestine alligevel svarede: Jeg elsker Bernard.

Elisa.

Ja saaledes gaar det til i den højere Komedie. Men jeg har nu indset, at jeg hører til den lavere, og derfor (vinker til Lysthuset, Sandby træder frem) har jeg herved den Ære at forestille Dem min Forlovede. (til Sandby) De vil vel nok?

Sandby.

Om jeg vil være salig! Jeg fortjener det ikke.

Jfr. Malte.

Men bedste Elisa! Hr. Hiller, tal dog!

Hiller.

Jeg gratulerer til Valget, det gjør Deres Smag Ære.

Attende Scene.

De forrige. Jfr. Løngren (fra Laagen).

Sandby.

O Tante, kom her!

Jfr. Løngren.

Ja jeg har hørt al Ting, jeg har staaet og luret. O jeg er saa glad — Tak, Elisa!

Elisa.

Nej den, vi alle maa takke, det er Fader.

Sandby.

Tak, Hr. Møller! Tak!

Møller.

Aa ingen Aarsag! Hvordan gaar det med Fallitten?

Sandby.

Ja det er sandt, hvad mente De dermed?

Elisa.

O det veed jeg. Jeg var ude af mig selv, hildet af en falsk Drøm. Fader saae, at han for at vække mig maatte ramme mig i Hjertet, og han rammede mig.

Hiller.

Hr. Møller, det har været Dem let at overrumple mig, jeg ventede ikke nogen Modstander af Deres Dygtighed.

Møller (afsides).

Det er dog noget løjerligt noget!

Jfr. Løngren.

Men Hr. Møller, hvad havde De egentlig imod Sandbys Svend?

Møller.

Aa, det var — en Spøg.

Sandby.

Ja, Hr. Møller vilde vel lede dig paa Vildspor for at blive ene om Sejren.

Jfr. Løngreen.

Ja vi sejrede dog — hvad sagde jeg, Jfr. Malte?

Jfr. Malte.

De sejrede ikke, Jfr. Løngren. Dertil hørte en Mand af Hr. Møllers Evner og æsthetiske Sands.

Elisa.

Forskaan os for „den æsthetiske Sands“. Det er kun et tomt Udtryk, og dog er det farligt til at vække Hovmod i Hjertet og lukke Øjet for den sande Retskaffenhed. Jeg bruger det aldrig mere.

Den gamle Elsker.

Sangspil.

(1840.)

Personer.

Kvist, Timelærer.
Jens, hans Karl.
Smidt, Kopist.
Olbers, Kammerraad.
Perikom, Grosserer.
Lise, hans Datter.

Handlingen foregaar hos Kvist.

En Stue med Dør i Baggrunden og paa den ene Side. Foruden et Skrivebord er der et andet Bord, hvorpaa ogsaa staa Skrivematerialier.

Første Scene.

Kvist

(sidder ved det ene Bord med en Billet i Haanden og en anden liggende paa Bordet).

Nej, det er dog forunderligt! det har aldrig arriveret mig før. I den korte Tid jeg har boet her, har jeg nu faaet to Kjærlighedsbreve uden at have gjort det mindste for det. Rigtig nok er de begge fra den samme Person, men desto bedre — en fattig Informator har ikke Raad til at holde to Inklinationer ad Gangen. — Hvem kan hun være, denne dejlige Ubekjendte, som har kastet sine Øjne paa mig? for det maa jo dog være mig, det gjælder. — I Forgaars Aftes begyndte det, det var den Gang jeg kom fra Fattigskolen.

Mel. Hollandsk Folkesang.

1.

Mørkt var paa Trappen;
hyllet i Kappen,
Laasen jeg fandt og stak Nøglen deri;
men endnu førend
aabnet var Døren,
kom der en Herre og Dame forbi.

Med Sløret strøjfed hun let min Kind
og stak et Brev mig i Haanden ind.
Jeg stod betuttet;
men paa Minuttet
fløj hun ad Trappen op, let som en Vind.

2.

Som jeg var muret,
stod jeg og lured;
oppe paa første Sal kimed de paa.
Jeg hørte Manden
sige: For Fanden!
Lise! hvor længe skal her man da staa?
Men Døren endelig aabnet blev,
og nu jeg læste det kjære Brev,
læste det mange
hundrede Gange,
ej dog jeg gjætted, fra hvem det sig skrev.

Jeg maa læse det igjen. (tager Billetten fra Bordet og læser) „De veed vel, at vi er komne til at bo i Hus sammen.“ — Ja det er aabenbart, at hun bor paa første Sal. — „Jeg har saa tidt set Dem fra Vinduet, men De har aldrig villet kaste et eneste Blik op til mig“ — Herregud! jeg vidste jo ikke, at hun boede der. — „De har vel hørt det Rygte om Kammerraaden?“ — Nej, jeg har ikke — „men jeg forsikrer Dem, det skal aldrig ske med min Villie“. — „Deres Lise.“ Nej, det kan dog ikke være til mig, det maa være en Fejltagelse. Men til hvem skulde det da være? Smidt skulde være den eneste, for han har jo boet her en 2—3 Aar, og hans Navn staar paa Døren, men ham kan det dog ikke være. Ja, naar det ikke var andet, end det Brev, saa vilde jeg tro, at det var en Fejltagelse, men dette her, som jeg fik for en Time siden,

det har rent forvirret mig. (tager den anden Billet og læser): „Claus!" Se det hedder jeg, og det hedder Smidt sgu ikke, og Claus er et meget ualmindeligt Navn. „Har De da rent glemt mig? Kan De slet ikke erindre Deres Gundel!" — Ja, hvad skal nu det betyde! nu kalder hun sig Gundel, og hun hedder dog Lise, men det maa vel være saadan et Navn fra en Roman, tænker jeg. „Kan De virkelig nænne at forlade mig i Nøden?" (kjærlig) Nej, min Sjæl kan jeg ej. — „Siden jeg stak det Brev til Dem i Forgaars Aftes, har jeg saadan længtes efter at høre fra Dem, men det lader jo til, at De ganske har glemt den Tid, da vi var daglig sammen." — Se! det forudsætter alt sammen et ældre Bekjendtskab — men kunde det ikke gjerne være en af mine forrige Elever? Den lille Sandberg, som jeg læste med hos Fru Vest, hun hed sgu ogsaa Lise, eller Marie, eller Juliane, eller saadan noget. Og hun skriver saa orthografisk og kalligrafisk rigtig, som om jeg selv havde lært hende det. — „Da Fader hørte, at De boede her i Huset, har han lukket mig inde" — Sikken en skammelig Karl! — „men det skal ikke nytte ham noget; Kammerraaden giver jeg aldrig min Haand." — Bravo! det er en heltemodig Pige. — „Deres Lise." — O Gud, du søde Lise! Bare jeg vidste rigtig hvordan det hængte sammen. Jeg maa udfritte Karlen, som tog imod Billetten. — Naar han blot ikke mærker noget, for Kjærligheden er det eneste Fag, hvori jeg ikke er rigtig hjemme, ellers har jeg nok givet Information i al Ting. (kalder) Jens, hør lidt!

Anden Scene.

Kvist. Jens.

Kvist.

Hør, Jens! kan du ikke sige mig, fra hvem det Brev var, som jeg fik i Morges?

Jens.

Hvad for noget? Staar der ikke i Brevet, hvem det er fra?

Kvist (forlegen).

Jo, jo vist gjør der saa. Men hvad sagde Budet, som bragte det?

Jens.

Pigen sagde, at det var fra Herrens Fætter.

Kvist.

Naa saadan! — Ja det er ogsaa fra min Fætter, det kan jeg forsikre dig paa. — Men du siger, at det var en Pige, der bragte det — var hun ung?

Jens (forundret).

Vil Herren vide, om hun var ung?

Kvist.

Aa — det er saadan bare for Løjer.

Jens.

Ja, hun var vel ongefær 17 Aar, og kjøn var hun da ogsaa.

Kvist.

Var hun kjøn? (afsides) Død og Pine! det er vist Lise selv. (højt) Spurgte du hende ikke hvad hun hed?

Jens.

Skulde jeg spørge hvad hun hed?

Kvist.

Nej vist skulde du ikke. (afsides) Lise er jo ogsaa

lukket inde, hende kan det ikke være. (høit) Men hør, Jens! du er vel bekjendt her — kunde Du sige mig, hvem der bor her i Huset? Det kunde more mig at vide det.

Jens.

Jo, det kunde jeg jo nok. Lad mig se — i Kjælderen, der bor han, Øltapperen — hvad er det nu han hedder?

Kvist.

Aa det kan være det samme.

Jens.

I Stuen, der bor nu Fru Pumpenhejmer, hos hvem Herren logerer.

Kvist.

Ja det veed vi jo nok — videre!

Jens.

Paa anden Sal —

Kvist.

Nej lad os ikke springe første Sal over!

Jens.

Naa ja paa første Sal — ja der bor han, der nylig har kjøbt Gaarden — han Grossereren — hvad er det nu han hedder?

Kvist.

Naa skynd dig lidt! Er det Holm, Hambro —

Jens.

Nej tøv lidt! — det er det, som man kommer paa Brændevin.

Kvist.

Paa Brændevin?

Jens.

Ja vist — Per — Perikom!

Kvist.

Perikom! (afsides) Navnet er mig bekjendt. Jeg maa bestemt en Gang have læst med en Perikom.

Jens.

Paa anden Sal —

Kvist.

Nej bi lidt! Du skulde vel ikke vide, om Grosserer Perikom er gift?

Jens.

Nej, men det maa han vel være, siden han har en voxen Datter.

Kvist.

(afsides) Det er Lise! (højt) Hør, Jens! det kunde more mig at vide, hvor hun har gaaet i Skole. Veed du ikke det?

Jens.

Jo — de boede jo før paa Nørregade, saa hører de vel til Frue Sogn.

Kvist.

Men hvad følger deraf?

Jens.

Jo saa har hun vel gaaet i Frue Skole.

Kvist.

Aa sikke noget!

Jens.

Men det er sandt, det var jo Grossererens Pige, som bragte det Brev til Herren i Morges.

Kvist.

Var det virkelig? (afsides) Saa er det jo tydeligt. (højt) Hør, Jens! der er noget, jeg vil bede dig om, men du maa ikke misforstaa mig.

Jens.

Hvad vil Herren?

Kvist.

Ja nu skal jeg sige dig det.

Mel. Jeg kjender et Land, som har Bølger til Vold. (Lyngby.)

1.

Naar Perikoms Pige du møder —

Jens.

Ja vist!

Kvist.

For Brevet du hende maa takke,
og bed hende saa træde ind til Hr Kvist,
han vilde nok et Ord med hende snakke.
Forstaar du?

Jens.

Ja mageligt! det aned mig strax
:,: jeg før har bragt Bud af den selvsamme Slags. :,:

Kvist.

Du før har bragt Bud af den selvsamme Slags?

2.

Jens.

Jeg tjente en Herre, som nok holdt af Sjov,
han var næsten lidt for ubændig;
saa jeg kjender til det. Men hør, med Forlov!
den Pige lader noget vel anstændig.

Kvist.

Aa Snak! du mig misforstaar.

Jens.

Men hvad vil De da?

Kvist.

:,: Det er blot en Spøg, lidt Plaser, jeg vil ha'! :,:

Jens.

Det er blot en Spøg, lidt Plaser, De vil ha'!

3.

Ja stol kun paa mig, jeg begriber det godt,
jeg udenfor vil mig forføje,
og møder jeg Pigen, saa siger jeg blot,
at Herren lidt med hende vilde spøge.

Kvist.

Aa Sludder, din Klodrian!

Jens.

Men sig mig dog blot —

Kvist.

:,: Hold bare din Mund og lad det være godt :,:

Jens.

Jeg skal holde Mund? o ja det kan jeg godt!

Jens (gaar, men kommer tilbage).

Men hvad vil da Herren egentlig —

Kvist.

Gaa din Vej, siger jeg. (Jens gaar).

Tredie Scene.

Kvist.

Den tossede Karl! Hvor kan han tro saadan noget om mig? — Men jeg fik dog at vide, at hun hedder Lise Perikom. Og jeg har læst med en Perikom, det er vist. De har boet paa Nørregade, hvad er da rimeligere, end at hun har gaaet i Frøken Døbels Institut, som ogsaa var paa Nørregade? Og der har jeg været Lærer i Dansk — Vi lidt! var det ikke en lille polisk Tøs med blaa Øjne og lyse Krøller? Nej! det var Sandberg. Men hende, den alvorlige med de sværmeriske Øjne, hun hed bestemt Perikom. — Og skjøndt jeg ikke er saa ung mere, saa holdt de kjære Pigebørn dog altid meget af mig; og naar de skulde

skrive et Brev i deres danske Stilebog, saa skrev de altid til Overskrift: „Kjære Claus!“ for de vidste godt, jeg hed Claus, de Gavtyve! — Se det er derfor hun kjender mit Fornavn! — ja al Ting bestyrker mig deri. — Og Herregud! hvorfor skulde jeg aldeles ikke kunne vække nogen Kjærlighed? Skulde jeg være det eneste Mandfolk i Verden, som ingen Dame kunde blive forelsket i? (ser ud ad Vinduet) Der kommer Smidt. Jeg maa ordentlig forhøre ham, for hvis det ikke er ham, det gjælder, saa maa det jo være mig.

Fjerde Scene.

Kvist. Smidt.

Kvist.

God Dag du! hvor du ser alvorlig ud! Testamentet er da ikke bleven aabnet?

Smidt.

Nej, det skal aabnes om en halv Time.

Kvist.

Har du da nogen Grund til at tro, at du ikke er bleven betænkt deri?

Smidt.

Nej.

Kvist.

Hvad er det da for et Ansigt at sætte op for en, der skal arve saa mange Penge?

Smidt.

Aa gid Fanden havde dem!

Kvist.

Men hvad fejler dig da? Kom, min Ven! og lad mig tale et fornuftigt Ord med dig. — Hvad er der i Vejen?

Smidt.

Aa lad nu det være godt!

Kvist.

Hvorfor er du saa forstemt i den senere Tid, da netop Lykken synes at komme dig imøde? Du skulde vel aldrig være forelsket?

Smidt.

Nej, det er forbi!

Kvist.

Naa saa du har været det? Ja jeg kan nok huske, der var saadan en Historie med dig, da du var der ovre paa Lolland.

Smidt.

O lad os ikke tale om det! — Den Historie er glemt igjen.

Kvist.

Og du har aldrig haft nogen Kjærlighedshistorie før eller siden?

Smidt.

Nej, det var den første, og det bliver den sidste.

Kvist.

(affides) Stakkels Fyr! hun har ikke rigtig holdt af ham. (høit) Men hør du, for at tale om noget andet — skulde du ikke kjende vor Vært her oppe paa første Sal, Grosserer Perikom?

Smidt.

Nej, jeg gjør ikke. — Men hvad betyder den Udspørgen?

Kvist.

Aa, jeg skal sige dig, jeg gad vide, om han ikke havde smaa Børn; det var saa rart at faa nogle Timer her i Huset. Du kjender slet ikke Familien?

Smidt.

Nej.

Kvist.

(afsides) Bravo! (højt) Hør du, der er noget, jeg vilde spørge dig om — tror du, det er muligt, at en Dame i Kjøbenhavn kunde falde paa at sende en skriftlig Erklæring, saadan et Kjærlighedsbrev, til en Mand, som hun ikke kjendte?

Smidt.

Ja, det er meget muligt. De kjøbenhavnske Damer kan gjøre det, der er langt værre. Saadan noget lærer de i Instituterne.

Kvist.

Da har jeg sgu ikke lært dem saadan noget. Men jeg synes nu heller ikke, at det er saa slemt, for saadan en stille Fyr, som jeg for Exempel, jeg har ikke Mod til at indlade mig med nogen Dame, og naar jeg skulde giftes, saa maatte det være hende, der gjorde Begyndelsen.

Smidt.

Du tænker dog vel ikke paa at gifte dig?

Kvist.

Aa det er jo noget, man aldrig kan vide.

Smidt.

Hør, laan mig Adresseavisen! jeg vil se efter en ny Lejlighed, jeg gider ikke bo her længer.

Kvist.

Bravo! saa bliver jeg her. Jeg har faaet saadan en Kjærlighed til disse Værelser. — Men sig mig først, hedder du vel Claus?

Smidt.

Nej, du veed jo nok, jeg hedder Christian. — Hvor er saa Avisen!

Kvist.

Den ligger inde i Sovekammeret.

(Smidt gaar.)

Femte Scene.

Kvist.

Nej nu er det en afgjort Sag. — O Gud! det havde jeg dog aldrig anset for muligt. Den søde lille Pige har siddet indelukket i sit ensomme Fængsel og kastet længselsfulde Blikke efter mig, naar jeg gik forbi. — Ja hun har givet mig mere end Blik, hun har jo sendt mig disse smaa nydelige Breve. — O I kjære uskyldige Elskovssuk! (kysser dem) I skal hvile ved mit Hjerte, I skal føle, hvor I har bragt det til at slaa (gjemmer dem paa Brystet). Og naar vi saa bliver forlovede, saa skal jeg tage hende med mig paa Komedie og Koncert og forære hende smukke Presenter. — Ak Herregud! hvor skal jeg tage dem fra? Jeg har ikke meget tilovers. Bare jeg havde en Information til, saadan en 5—6 Daler om Maaneden kunde dog hjælpe lidt. Jeg maa se, om der ikke staar noget i Avisen. — — Nej, hvor det dog maa være en ypperlig Pige.

Mel. Ack Betty, af ditt ögonpar. (A. F. Lindblad.)

1.

Ja, endt er nu de mørke Kaar,
mig vinker Glædens Blomst.
O tænk, naar jeg med Lise faar
den første Sammenkomst!
Hun staar og rødmer uden Ord
og sænker Øjet bly mod Jord!

den lille Haand — jeg tager den
og trækker hende til mig hen.
Jeg nævner sagte hendes Navn,
og hun synker i min Favn.

2.

O tænker jeg i Tiden frem,
naar Sagen alt er klar,
og jeg mig i et venligt Hjem
en lille Kone har:
naar jeg da træt fra Skolen gaar,
parat paa Bordet Maden staar,
og er jeg sur — hun lægger fin
sin bløde Kind saa ømt til min;
jeg trykker hende fast i Favn,
og glemt er Sorg og Savn.

Sjette Scene.

Kvist. Smidt.

Smidt (med Avisen).

Naa det lader til, at du er i særdeles godt Humør.

Kvist.

Ja, hvorfor skulde jeg ikke være det? Men du skal ogsaa være glad, du har jo slet ingen Grund til at være forknyt. Naa har du fundet noget Værelse?

Smidt.

Aa man faar jo nok et Hul til at gjemme sig i.

Kvist.

Hør, vil du ikke tjene mig i at se, om der ikke skulde være nogen Informationer i Avisen. Jeg har flere Timer ubesatte.

Smidt.

Jo, jeg saae saadan noget før. Her er det. (læser) „Grundig Information ønskes i Gymnastik“ — nej, det kan du jo ikke paatage dig.

Kvist.

I jo vist kan jeg saa.

Smidt.

Du har jo aldrig lært det, det var jo ikke Brug i din Ungdom.

Kvist.

Aa jeg er da ikke saa gammel endnu. For Resten har jeg jo rigtig nok ikke lært det, men jeg har saa tidt set, hvordan det gaar til. Hvorledes tror du jeg har lært alle levende og døde Sprog? Bare ved at give Information i dem.

Smidt.

Lad gaa da! (læser) „Grundig Information ønskes i Gymnastik og Svømning. Billet mærket G. S. bedes indlagt paa Gammeltorv Nr. 17 i Urteboden“ — men er det virkelig dit Alvor?

Kvist.

Ja saamænd er det saa. Jeg vil strax skrive Billetten, (affides) og saa vil jeg med det samme skrive til Lise. (sætter sig ved Skrivebordet og skriver).

Smidt.

(affides) I Morgen skal Forlovelsen deklareres. Skulde man vente det af Lise? Men hun skal ikke have Lov til at triumfere over mig, hun skal ikke vide hvor det smerter mig. Jeg skal skrive et koldt, haanligt Brev til hende. Det kunde dog maaske forspilde hendes Fornøjelse en Smule.

Kvist.

Se det var det ene!

(lægger det sammen og forsegler det).

Smidt.

Hvad! vil du skrive to Billetter?

Kvist.

Ja, det andet er blot et Rykkerbrev til en uefterrettelig Elev.

Smidt.

Hør, jeg skulde ogsaa skrive et Par Ord.

Kvist.

Du kan sætte dig ved det andet Bord, der staar ogsaa et Blækhus. (Smidt sætter sig.) (afsides) Naar jeg nu bare vidste, hvordan jeg skulde stile det, for jeg kjender slet ikke noget til den Slags Korrespondance. „Kjære Lise!" — Nej det er for frit — nej nu har jeg det.

Mel. Fr. Ep. 39.

1.

„Hulde Pige! Deres to
„Breve har mig gjort saa fro."
Ja, se saadan gaar det,
nu jeg snart forstaar det. (skriver.)

Smidt.

Ja hun bare
skal erfare,
at jeg trodser hendes Snare. (skriver.)

Kvist.

„Skjøndt jeg tilstaar, ej jeg veed,
„hvordan Deres Kjærlighed
„jeg har nogensinde
„saadan kunnet vinde." (skriver.)

Smidt.

Hævnens Flamme
skal dig ramme,
i din Fryd du skal dig skamme. (skriver.)

Kvist.

„Ja Deres Claus
„Fryd har det voldt." (skriver.)

Smidt (streger ud).

Nej det er snavs!
det er for koldt.
Jeg maa samle al min Harme.

Kvist.

Jeg maa samle al min Varme.
„Kammerraaden maa" —

Smidt.

Nej, det vil ej gaa.

Kvist.

„Over os sig dog forbarme;
„og trods al hans List
„bliver jeg for vist
„Deres tro, hengivne Kvist!"

(Smidt river sit Brev i Stykker.)

Kvist.

(skriver) „Frederiksberggade Nr. 15 i Stuen." — Naa hvad skulde det til? Men jeg er nu en Gang kommen i Vane med altid at sætte min Bopæl under mit Navn, fordi de fleste Breve, jeg har skrevet, har været Billetter til Adressekontoret. (forsegler) Se saa — nu kan Jens besørge alle tre Breve paa een Gang. (gaar hen til Smidt) Hvor er dit Brev?

Smidt.

Aa det har jeg revet i Stykker. Jeg var ikke oplagt.

Kvist.

Men det er sandt — jeg har glemt at skrive udenpaa. (skriver) Var det ikke G. S.?

Smidt.

Jo.

Kvist.

Saa maa jeg ud med dem til Jens. Jeg tænker, han maa være paa Trappen eller i Kjælderen.

(tager sin Hat og gaar.)

Smidt (efter en Pause).

Nej, jeg vil ikke blive her et Øjeblik længer.
(aabner Døren, man ser Lise gaa forbi paa Trappen.)

Syvende Scene.

Smidt. Lise.

Lise (i Døren).

Smidt!

Smidt (farer tilbage).

Lise!

Lise.

Jeg tør ikke staa her paa Trappen længer — Fader kommer strax.

Smidt.

Saa kom indenfor et Øjeblik! — Jeg maa tale med Dem for sidste Gang.

Lise (nærmer sig).

For sidste Gang?

Smidt (lukker Døren i efter hende).

Ja, for sidste Gang! jeg vil blot tage mig den Frihed at gratulere Frøkenen til Deres Forlovelse med Kammerraad Olbers.

Lise.

Men Herregud — De veed jo —

Smidt.

Ja, jeg veed nok, at Deres Forlovelse skal deklareres i Morgen. — Hvor jeg kommer hen, hører jeg om de store Forberedelser, der bliver gjort, om Elskerens Galanteri og om Elskerindens Lyksalighed.

Lise.

Og det tror De?

Smidt.

Ja, hvorfor skulde jeg ikke tro det?

Lise.

Gud! saa er der Haab endnu. — Men hør — har du slet ikke faaet mine Breve?

Smidt.

Dine Breve? nej. Men jeg har heller ikke boet her de sidste Dage. Da Onkel var død, bad de andre Arvinger mig flytte hen i hans Hus, til Testamentet blev aabnet, og da en Ven af mig paa samme Tid blev husvild, tilbød jeg ham at bo her saa længe.

Lise.

Men, min Gud! hvem var det da, jeg gav det Brev til forgangen Aften?

Ottende Scene.

De forrige. Kvist.

Kvist (kommer).

Hvad ser jeg? (afsides) Det skulde vel aldrig være Lise?

Smidt.

(til Lise) Det er en Ven af mig, ham kan vi stole paa. (til Kvist) Maa jeg forestille dig min Kjæreste.

Kvist.

Det glæder mig. (afsides) Det er en nydelig Pige. (højt) Er det hende, du talte om der ovre fra Lolland?

Smidt.

Ja, og som jeg havde mistænkt uden Grund, men nu er al min Sorg forbi.

Kvist.

Jeg gratulerer! Ja, jeg sagde nok, at du ikke havde noget at sørge over.

Smidt.

Ja men det er en Hemmelighed endnu, for Lises Fader sætter sig imod det.

Kvist.

Naa saa De hedder ogsaa Lise? Det er mig ret kjært.

Lise.

Holder De meget af det Navn?

Kvist.

Ja det er et dejligt Navn. — Men det er kjønt af Dem, lille Frøken, at De saadan kommer og besøger Deres Kjæreste.

Lise.

Ja jeg bor her ganske tæt ved.

Smidt.

Henne i Gaden.

Lise.

Og Fader har forbudt Smidt Adgangen til vort Hus og lukket mig inde.

Kvist.

Hvad? er De lukket inde. (afsides) Det er min Lise ogsaa.

Lise.

Ja og da jeg saa i Dag fik Lov til at gaa i Butikkerne —

Kvist.

Saa benyttede De Lejligheden til at se lidt ind til Fyren. — Ja De anser mig vel for ganske ukyndig i det Kapitel; De tror formodentlig, at jeg er en gammel, koldhjertet Pebersvend.

Lise.

Nej, hvorfor skulde jeg tro det?

Kvist.

O det er saamænd ikke saa længe siden jeg troede det selv.

Mel. Og gaar jeg i Marken. (Bondevise.)

1.

Ja Aarene rendte,
jeg vildsom omdrev,
og haabed ej mer paa en Havn;
og træt af at vente,
alt trodsig jeg blev
og lukked Gud Amor min Favn.
Tilsidst han dog mig gjækked,
min Stolthed er knækket,
og truffen jeg priser hans Navn.

2.

Ja hvad skal jeg sige?
min Stilling er sær,
det kom — og jeg aned det ej.
En ypperlig Pige
har faaet mig saa kjær,
og hvem kunde saa sige Nej?
Naar bare hendes Fader
vort Bryllup tillader —
o hvem er da saa salig som jeg?

Smidt.

Men, bedste Ven, er det virkelig sandt?

Kvist.

Ja, er det saa forunderligt? Tror du ingen andre kan gjøre Lykke, end Kopisterne?

Smidt.

Nej, hvorfor skulde jeg tro det?

Kvist.

Naa hvad er der da i Vejen? Vore Sager staar

ganske ens, og begge Parter har Lyst til at gifte sig snart. Ikke sandt, Frøken?

Lise.

Aa det kan jeg ikke sige —

Kvist.

O det kjender vi nok. De maa huske paa, at jeg ogsaa har en Lise. — Der mangler os altsaa ikke andet end Forældrenes Samtykke. Nu synes det mig ganske rimeligt, at vi slog os sammen og lovede gjensidig at hjælpe hinanden. Hvad siger De?

Smidt.

Jeg er rede. Her er min Haand.

Kvist.

Og her er min. Naa, Frøken Lise! De hører ogsaa med til de Sammensvorne.

Lise.

Her er min Haand, og her er en til for Deres Lise.

Kvist.

Bravo! De er et prægtigt Pigebarn.

Lise.

O jeg er saa vis paa, at alt skal gaa godt.

Mel. Bekränzt mit Laub den lieben, vollen Becher. (Schulz.)

1.

Ja de, som nu vil fjendtlig mod os stande,
skal ta' sig vel i Agt.

Kvist.

Skal ta' sig vel i Agt.

Lise.

Thi nu vi trende Sammensvorne danne
en respektabel Magt.

Kvist.

En respektabel Magt.

Smidt.

En respektabel Magt.

Alle.

En respektabel Magt.

2.

Lise.

Ej mere vi skal til Erfaring trænge,
(til Kvist) til Dem vi søge da.

Smidt.

Til dig vi søge da.

Lise (til Kvist.)

Ja Visdom —

Kvist (til Lise).

Skjønhed —

Lise.

Og Kopistens Penge,
det er en Treklang!

Kvist.

Ja,
det er en Treklang!

Smidt.

Ja,
det er en Treklang!

Alle.

Ja,
det er en Treklang, ja!

3.

Lise.

Og saa jeg gaar.

Smidt.

Og jeg vil dig ledsage.

Lise.

Nej, gjør det ej, min Ven!

Kvist.

Nej, gjør det ej, min Ven!

Lise.

Forsigtighed vi endnu ej tør vrage.
Farvel! vi ses igjen.

Kvist.

Farvel! vi ses igjen.

Smidt.

Farvel! vi ses igjen.

Alle.

Farvel! vi ses igjen. (Lise gaar.)

Niende Scene.

Kvist. Smidt.

Kvist.

Det er jo en fortræffelig Pige.

Smidt.

Ja ikke sandt?

Kvist.

Ja, du har rigtig nok skudt Poppegøjen. — Men er hun af god Familie? hvad er hendes Fader?

Smidt.

Aa han er Kjøbmand.

Kvist.

Saa! min Lises Fader er ogsaa Kjøbmand.

Smidt.

Men jeg kan ikke komme mig af min Forundring over, at du er bleven forlovet.

Kvist.

Aa det er i Grunden ikke saa forunderligt. Jeg

har alle mine Dage haft et forlibt Gemyt, og jeg er tidt bleven saadan lidt skudt paa Distance, men det er aldrig blevet til mere. (Jens kommer) Og jeg havde allerede slaaet mig til Ro og opgivet Haabet om nogensinde — Naa, Jens! har du saa besørget de Breve?

Smidt (ser paa sit Ur).

Men det er sandt, jeg skal bort. Far vel saa længe! (gaar.)

Tiende Scene.

Kvist. Jens.

Kvist.

Naa, Jens! hvordan gik det saa med de Breve?

Jens.

Jo de er besørgede.

Kvist.

Det var godt. Men hvem tog saa imod det der oppe paa første Sal?

Jens.

Ja hende traf jeg rigtig nok ikke, men Tjeneren lovede at besørge det.

Kvist.

Godt!

Jens.

Men saa med det samme hørte jeg, at hun er forlovet.

Kvist.

Aa det har ikke noget at betyde.

Jens.

Jo Tjeneren siger, at hun er forlovet med en Blikkenslagersvend.

Kvist.

Na Snak! Tror du, at Lise vil tage en Blikkenslagersvend.

Jens.

Nej hun hedder ikke Lise, hun hedder Marie.

Kvist.

Hvem mener du da?

Jens.

I, hende, Pigen, som Herren vil have fat paa.

Kvist.

Kommer du nu med det igjen? Tror du, jeg vil forlove mig med en Tjenestepige?

Jens.

Nej det veed jeg nok. Herren vil bare spøge lidt med hende.

Kvist.

Nej jeg vil ikke have noget med hende at gjøre — veed du det.

Jens.

Jeg troede bare, fordi at Herren sagde det før, og forbi jeg nu skulde bringe hende det Brev —

Kvist.

Men det Brev var jo ikke til hende. Saae du ikke Udskriften?

Jens.

Nej Herren maa ikke blive vred, men jeg kan ikke læse Latin.

Kvist.

(afsides) Ja saa? (høit) Saa du veed ikke, at det Brev var til min Fætter?

Jens.

Naa saa det var til Herrens Fætter?

Kvist.

Ja men hvad sagde da Tjeneren? Kunde han heller ikke læse det?

Jens.

Jo han sagde, han skulde nok besørge det.

Kvist.

Godt — saa kan du gaa.

Jens (afsides, idet han gaar).

Det er bestemt Løgn.

Ellevte Scene.

Kvist.

Det er i Grunden rart at have en Karl, der ikke kan læse, naar man har hemmelige Eventyr. — Monstro nu ikke min Lise kunde stjæle sig til at gjøre mig et Besøg, ligesom Smidts Lise gjorde ham? Ja det er en elskværdig Pige, men hun er ikke saa fyrig som min; hun kyssede ham ikke en Gang ved Afskeden. Men jeg synes, at imens Grossereren er paa Børsen, saa kunde Lise nok svippe det Par Trapper ned. (Det banker) Gud, om det var hende! (løber hen til Spejlet) Hvordan ser jeg ud?

Tolvte Scene.

Kvist. Kammerraad Olbers.

Olbers.

Med Tilladelse, er det ikke Hr. Kvist?

Kvist (forvirret).

Jo, Frøken — om Forladelse — jo det er mig.

Olbers.

Hvis det ikke inkommoderede Dem, vilde jeg gjerne et Øjeblik tage mig den ærbødige Frihed at underholde Dem med et lille Eventyr, en interessant Opdagelse, jeg nylig har gjort. Hvad siger De? hahaha!

Kvist.

Det skulde være mig overmaade kjært, hvis jeg ikke netop nu ventede Besøg af en Dame — jeg mener —

Olbers.

Ja vi forstaar Dem, vi forstaar Dem, vi veed hvem De mener. Men naar jeg nu fortæller Dem, at jeg er Kammerraad Olbers, saa vil De maaske nok høre mig.

Kvist.

Kammerraad Olbers! (afsides) Skulde det være den Kammerraad, som Lise skal have?

Olbers.

Ja for De veed nok, at det kommer an paa mig, om den bevidste Dame skal komme eller ikke. Hvad siger De? hahaha!

Kvist.

Jeg maa bede Kammerraaden om at forklare Dem lidt nøjere.

Olbers.

Aa De er en stor Skjælm! Men vi skal strax komme til Sagen. Skulde De for Exempel ikke kjende dette lille Brev med den mystiske Udskrift G. S.?

Kvist.

Jo det har jeg selv skrevet for et Øjeblik siden; det er en Billet efter et Avertissement i Adresseavisen.

Olbers.

Det skulde man tro. Og jeg tænkte ogsaa, før jeg

havde aabnet Billetten, at dette G. S. skulde betyde Gymnastik og Svømning, men hvad betyder det?

Kvist.

Aa hvor kan jeg vide det?

Olbers.

Ja De vil ikke ud med det, men vi skal nok fange Dem. Da jeg havde læst Brevet, fandt jeg, at dette G. S. ikke betydede Gymnastik og Svømning, men derimod — Georgine Sørensen, hahaha!

Kvist.

Men hvad Pokker vil det sige? Jeg forstaar jo ikke et Ord af det?

Olbers.

Gjør De virkelig ikke! Nej ser man det? Saa maa jeg nok forklare mig lidt nøjere. — Ser De, jeg er Enkemand og har et Par Sønner, som nu skulde lære Gymnastik. Jeg sætter et Avertissement i Adresseavisen og faar strax flere Billetter, hvoriblandt ogsaa denne her. Jeg troede nu, at den var ligesom de andre, men tænk Dem min Forundring, da jeg aabner den og læser — (aabner Billetten.)

Kvist.

Jeg forsikrer Dem paa, den Billet handler om Gymnastik.

Olbers.

Vi skal strax faa at se. (læser.)

Mel. Fr. Ep. 39.

„Hulde Pige! Deres to
„Breve har mig gjort saa fro."

Kvist.

Men, min Gud!

Olbers.

Ja sikken
Snak om Gymnastikken!

Kvist.

Ej jeg fatter —
deri —

Olbers.

Ja der
kommer mere — hør nu atter!
(læser) „Skjøndt jeg tilstaar, ej jeg veed,
„hvordan Deres Kjærlighed
„jeg har nogensinde
„saadan kunnet vinde.“

Kvist.

Men hvordanne —

Olbers.

De maa sande

Kvist.

O jeg Fæ! jeg Dosmerpande!

Olbers.

Vær dog lidt tavs!

Kvist.

O jeg er solgt!

Olbers (læser).

„Ja Deres Claus
„Fryd har det voldt“.
De maa tvinge Deres Harme.

Kvist.

Ej jeg tvinge kan min Harme.

Olbers (læser).

„Kammerraaden maa“ —
Hør dog lidt derpaa! —
„over os sig dog forbarme,
„og trods al hans List

„bliver jeg for vist
„Deres tro, hengivne Kvist —
Frederiksberggade Nr. 15 i Stuen.“

Kvist.

(river ham Billetten ud af Haanden).

Lad mig se! — ja her staar det — og her — (vender Papiret) staar det fordømte G. S. O jeg gedigne Klodrian! nu er det forbi — rent forbi.

Olbers.

Men, Kjære! hvad er der i Vejen?

Kvist.

O det er ogsaa Deres Skyld — Deres fordømte Gymnastik. — Ellers var det gaaet saa godt — men nu — o!

Olbers.

Men forklar mig —

Kvist.

Kan De da ikke begribe det? Er De saa bornert, at De ikke kan faa det i Deres Hoved? O Gud! — jeg har jo forbyttet Udskrifterne, og nu faar hun den ulykksalige Billet. Hvad vil hun sige? Hun maa jo tro, jeg er gal — splittergal.

Olbers.

Naa saa De har ogsaa skrevet en anden Billet, og den har De forvexlet med denne her?

Kvist (med et Suk).

Ja!

Olbers.

Naa saadan! men hør, Kjære! det skal De ikke tage Dem saa nær. Man kan jo tale til hende derom — oplyse hende om Fejltagelsen. Det skal jeg gjerne selv gjøre.

Kvist.

De?

Olbers.

Ja De maa endelig ikke tro, jeg vil staa Dem i Vejen. I Deres Brev taler De jo rigtig nok om Kammerraadens List, hahaha! — men jeg forsikrer Dem, De kan være ganske rolig.

Kvist.

Men, Hr. Kammerraad! jeg troede, at De vilde have hende.

Olbers.

Ja, Folk har snakket derom, og hun har maaske ogsaa troet det selv, men jeg har et ganske andet Parti i Sigte.

Kvist.

Virkelig?

Olbers.

Og desuden, Hr. Kvist! er jeg ikke den Mand, som vil stille mig fjendtlig mellem to elskende Hjerter. De elsker hende, De skal have hende.

Kvist.

O Deres Ædelmodighed rører mig; hvordan skal jeg vise Dem min Taknemmelighed?

Olbers.

Aa det skal vi nok komme ud af. Bliv nu først rigtig fornøjet!

Kvist.

Men der er en Ting, jeg ikke rigtig kan forstaa; hvoraf vidste Kammerraaden, at mit Brev netop gjaldt hende?

Olbers.

Jeg skal sige Dem, jeg vidste jo ikke, at det var en Fejltagelse, og jeg troede, De havde hørt, at hun havde lovet mig at se Billetterne igjennem.

Kvist.

Naa det har hun lovet Dem?

Olbers.

Ja men hun var tilfældigvis forhindret, og saa, da jeg fandt denne Billet, saa ansaa jeg det for saadant et lille Elskovspuds, en af disse smaa Fiffigheder, som man finder paa, naar man er i de Omstændigheder, hahaha!

Kvist.

Men vidste Kammerraaden da, at hun var forelsket i mig?

Olbers.

Nej ikke just i Dem. Men jeg har paa den senere Tid mærket Uraad. Pigerne har hentydet derpaa, og hun er selv bleven saa urolig, saa heftig.

Kvist.

Saa?

Olbers.

Ja — og saa har jeg set hende skrive et Par Breve. Det plejer hun ikke at gjøre —

Kvist.

Har De set hende skrive dem?

Olbers.

Ja, og da jeg fik Deres Billet, kunde jeg ikke tvivle længer, for det er netop saadant et passende Parti for Georgine.

Kvist.

Georgine? hun hedder jo Lise.

Olbers.

Ja det kan gjerne være, at hun ogsaa hedder Lise; jeg har nu altid kaldt hende Georgine.

Kvist.

Men tror De da ikke, jeg er lidt vel gammel?

Olbers.

Aa nej, Hr. Kvist! De er netop i den rigtige Alder til at gifte Dem.

Kvist.

Er det sandt?

Olbers.

Ja jeg forsikrer Dem, saa længe man er yngre, duer man ikke til at være Ægtemand.

Mel. Tilgiv, ærværdige Hr. Eremit.

1.

Ja, tro De mig, jeg har Erfaring deri,
den Regel bestandig slaar til,
at Manden maa være de Fyrre forbi,
saa snart han gifte sig vil.
For Konen er altid saa udspekuleret,
man maa hende holde lidt stivt.

Kvist.

Men hvor — maa jeg spørge — har De det probeiet?

Olbers.

Aa, jeg har jo selv været gift.

Kvist.

Men naar man har naaet vores Alder —

Olbers.

Ja!

Kvist.

Saa ganske naturligt det falder?

Olbers.

Ja!

Hør mig — hør mig,
hvis mere Bevis De vil ha'.

2.

Den nygifte Kone har slemme Ideer,
hun gjerne vil være Tyran,
og naar man paa Fingrene ej hende ser,
hun dethroniserer sin Mand.

Kvist.

Men gjælder det alle?

Olbers.

Ja tro mig, en Kone
er ikke just altid saa rar.

Kvist.

Og ta'r hun saa Magten?

Olbers.

Ja, dersom ej Tone
og Verdenserfaring man har.
Ja, hvis man til Verden ej kjender —

Kvist.

Ja!

Saa tror De, at daarligt det ender?

Olbers.

Ja!

Tro mig — tro mig,
saa har man kun Sorger dera'.

3.

Kvist.

Men det, hvormed De mig at trøste har ment,
har ganske forskrækket mig gjort;
de Evner, som fordres, dem mangler jeg rent,
og kjender til Verden ej stort.

Olbers.

Ja, Kjære! i alle Slags Regler sig vise

Undtagelser ogsaa iblandt,
og med Georgine —

Kvist.

Nej, hun hedder Lise.

Olbers.

Ja Lise — ja det er jo sandt —
Men Lise jo elsker Dem trolig?

Kvist.

Ja!
Og kan jeg da saa være rolig?

Olbers.

Ja!

Kvist.

Tror De — tror De?

Olbers?

Ja, Kjære! hvad Nød har De da?
Ja det forandrer Omstændighederne en hel Del, det forsikrer jeg Dem. — Men, Hr. Kvist! for at tale om noget andet — De veed, det er en Venskabstjeneste, jeg har bevist Dem, det er af ren, uegennyttig Velvillie.

Kvist.

Ja det veed jeg.

Olbers.

Men jeg kunde dog have Lyst til at bede Dem om en lille Gjentjeneste — hvis De vilde.

Kvist.

O med Fornøjelse.

Olbers.

Hr. Kvist! jeg betragter Dem som en Ven, jeg vil tale aabenhjertig og ligefrem til Dem. Ser De — jeg har tidligere været en velhavende Mand, men trods min Virksomhed og mine Bestræbelser er det

gaaet tilbage for mig. Jeg er for Øjeblikket i en pinlig Forlegenhed.

Kvist.

Det gjør mig virkelig ondt.

Olbers.

Til Foraaret gjør jeg et rigt Parti — naturligvis af Kjærlighed, men min Svigerfader er en pengestolt Mand, og det gjælder om at holde Glandsen vedlige saa længe. Og dertil maa De, Hr. Kvist! være mig behjælpelig.

Kvist.

Jeg?

Olbers.

Ja! Jeg skal rydde alle Hindringer af Vejen, saa at De strax kan holde Bryllup, men saa maa De forstrække mig med et lille Laan, naturligvis mod Renter og Sikkerhed. De kan jo for Exempel sætte Pengene i min Gaard.

Kvist.

Men Herregud! hvor skal jeg tage de Penge fra?

Olbers.

Fra Deres Kones Medgift. De veed jo, hun har arvet et Par Tusind efter sin Fader.

Kvist.

Det maa da være efter hendes Moder, for Faderen lever jo endnu.

Olbers.

Nej jeg forsikrer Dem, han er død.

Kvist.

Men er da Grosssereren ikke hendes rigtige Fader?

Olbers.

Grosserere? Nej hun er jo Datter af en Brygger, der døde for otte Aar siden.

Kvist.

Men hvordan er hun da kommen her i Huset?

Olbers.

Det kan jeg saamænd ikke vide, med mindre det skulde være for at besøge Dem.

Kvist.

Mig har hun aldrig besøgt.

Olbers.

Eller maaske var det i et Ærinde for mig. De veed jo, hun er min Husjomfru.

Kvist.

Hus —

Olbers.

Ja!

Kvist.

Hvad mener De?

Olbers.

Jeg veed ikke noget andet Navn til det; hun har jo bestyret mit Hus, siden hun var saadan en 26 Aar.

Kvist.

Aa hun er jo ikke 26 Aar endnu.

Olbers.

Ja, hun har rigtig nok konserveret sig godt, men hun er dog ikke langt fra de 40.

Kvist.

40! er De gal? det er jo en ganske ung Pige.

Olbers.

Hvad for noget? Georgine?

Kvist.

Aa jeg taler ikke om Georgine, jeg taler om Lise.

Olbers.

Ligesom De vil. Ser De, Lise er jo rigtig nok ikke saa ganske ung, men hun har holdt sig godt, og fyrig er hun. De skulde bare se hende i sit Kjøkken; det er en Lyst, saa hun kan tumle Pigerne.

Kvist (forvirret).

Hvem mener De?

Olbers.

I Georgise — Lise. Og hun er en ferm Pige i sit Hus, for i al den Tid hun har været min Husjomfru —

Kvist.

Aa gaa Pokker i Vold med Deres Husjomfru! jeg har ikke det allerbitterste at gjøre med det Fruentimmer.

Olbers.

Ja men Herregud! det er jo Georg — Lise, det er jo netop Lise, Deres Lise, som er min Husjomfru.

Kvist.

Dril mig ikke, det raader jeg Dem!

Olbers.

Har De da ikke skrevet dette Brev?

Kvist.

Jo, har jeg sagt.

Olbers.

Har De da ikke skrevet det til min Husjomfru?

Kvist.

Nej!

Olbers.

Men skal dette G. S. da ikke betyde Georg — Lise Sørensen?

Kvist.

Nej, for Pokker! nej!

Trettende Scene.

De forrige. Perikom (klædt i Slobrok eller Kontorfrakke, kommer hastig ind med en Billet i Haanden).

Perikom (farer hen til Olbers).

Min Herre! er De gal?

Olbers.

Nej, Gud beva — I, god Dag, Hr. Grosserer! skal vi træffes her?

Perikom.

God Dag, god Dag! hvor er Hr. Kvist?

Kvist.

Det er mig.

Perikom.

Hør, min Herre! er De gal?

Olbers.

Ja han er.

Perikom.

Vil De svare paa mit Spørgsmaal? Jeg spørger Dem, om De er gal?

Kvist.

Ja De hører jo, han siger det. Vist er jeg gal.

Perikom (frapperet).

Saa? ja man skulde saamænd ogsaa tro det. Hør, min Herre! har De skrevet denne Billet til min Datter?

Olbers.

Til Deres Datter? Har han skrevet til Deres Datter, til min Kjæreste?

Kvist (afsides).

Altsaa er han dog min Medbejler.

Perikom.

Vil De behage at svare! Jeg spørger Dem, har De skrevet den Billet?

Kvist.

Ja jeg har. (afsides) Nu bryder det løs.

Perikom.

Tør jeg spørge, var De syg, da De skrev den?

Kvist.

Nej De hører jo, jeg var gal.

Perikom.

Naa saa det var De? hm — det er meget besynderligt.

Olbers.

Men, bedste Hr. Grosserer! hvad indeholder den Billet? det skulde vel aldrig være en Kjærligheds-erklæring?

Perikom.

Aa nej, langt fra! Nu skal De høre. (læser) „Til Frøken Lise Perikom." Det er Udskriften. — „Undertegnede tilbyder Dem sin Undervisning i Gymnastik og Svømning". Hvad! vil De lære min Datter at svømme? Er De gal?

Kvist

(som gaar frem og tilbage i Mellemgrunden).

Ja vist er jeg gal.

Perikom.

Hm — det er da ogsaa Satans.

Olbers.

Vil Grossereren ikke læse videre!

Perikom (læser).

„Gymnastik og Svømning. Paa Grund af min

mangeaarige Øvelse som Informator haaber jeg, at det skal være mig muligt at bibringe Dem til Fuldkommenhed alle de dertil hørende Øvelser, saasom: Balanceren, Klavren, Brydning" — det er dog noget forbandet Tøj — „og Springen paa Hesten." (til Kvist) Hvad for noget? Skal min Datter springe paa Hesten? Jeg tror ogsaa, De er gal!

Kvist.

Ja vist er jeg gal.

Perikom.

Nej De er ikke gal, men De vil gjøre Dem gal, De er en — en Galfrands. Lade min Datter springe og svømme paa Hesten — hahaha, det er mageløst!

Olbers.

Men hør, Hr. Grosserer!

Perikom.

Nej det kan ikke være Galskab; det maa være Ondskab, den rene, pure Bagvaskelse. — Lære min Datter at voltigere! det maa være en Skose til at hun gaar med for korte Skjørter.

Olbers.

Nej, jeg be'r — min Kjæreste gaar netop med meget lange Kjoler efter Nutidens Mode. — Nej, jeg har ogsaa faaet en Billet fra samme Person, og jeg kan forklare det hele.

Mel. Endelig revned de hængende Skyer. (Weyse.)

1.

Ja, Hr. Grosserer! jeg Grunden har set.

Perikom.

Saa fortæl!

Olbers.

Naa ja vel!
Her en Forbytning er skeet.
Dette G. S. —

Perikom.

Naa ja!

Olbers.

Det skal staa her.

Perikom.

Og dette Navn, det skal altsaa staa der?

Olbers.

Ja saadan er det.

Perikom.

Hr. Kvist! har vi Ret?

Olbers.

Naa saa svar!

Kvist.

Ja De har.

Perikom.

Aa saa forklares det let.
(ser i Olbers' Billet).

2.

Naa saa De elsker da Lise, min Ven?

Kvist.

Ja jeg gjør.

Olbers.

Og De tør?

Kvist.

Ja hun mig elsker igjen.

Olbers.

Det vil De paastaa?

Kvist.

Jeg trøstig det vil,
selv har Billetter hun skrevet mig til.

Perikom.

Kom da med dem!

Kvist (leder under Besten).

Ja ifald De har Lyst,

skal De se.

Perikom.

Jeg maa le,

han har dem gjemt paa sit Bryst.

3.

Det er fra Lise.

Olbers (ligger i dem)

Men hvad staar der da?

Kvist (trækker ham bort).

Nej, min Fa'r!

Olbers.

Hvad beha'r?

Kvist.

Hold Deres Næse derfra!

Olbers.

De er saa arrig!

Perikom.

Ja, rigtig jeg sandt,

Lise Dem elsker jo —

Kvist.

Ja, ikke sandt?

Perikom.

Men det faar være, for her kan De se
(peger paa Olbers)
hendes Mand.

Kvist.

Men hvordan?

Olbers (hoverende).

Nu er det mig som maa le.

Kvist.

Men, bedste Hr. Grosserer —.

Perikom.

Hr. Kvist, hør mig! At De elsker min Datter, kommer ikke mig ved. At min Datter elsker Dem, har ikke noget at betyde, for hun er forfærdelig forlibt af sig.

Olbers.

Saa?

Perikom.

Ja, — endnu i Forgaars gik hun og lamenterede for ham, Kopisten.

Kvist.

Men hør dog!

Perikom.

Jeg vil tale et fornuftigt Ord med Dem. De er ikke noget Parti for min Datter. Jeg er en formuende Mand, hvad er De?

Kvist (forlegen).

Jeg er Timelærer.

Olbers.

Hahaha!

Kvist.

(afsides) Godt, Hr. Kammerraad! (høit) Kammerraaden skal altsaa giftes med Deres Datter til Foraaret?

Perikom.

Ja!

Kvist.

Men Grossereren udbetaler ham vel Medgiften strax?

Perikom.

Aa Snak! Medgiften følger naturligvis med Konen.

Olbers.

Hvad mener De?

Kvist.

Jeg mente, Kammerraaden vist hellere vilde have den strax for at holde Glandsen vedlige.

Olbers (affides).

Men, kjære Hr. Kvist!

Perikom.

Hvad for en Glands? Tror De, det er gaaet tilbage for ham?

Olbers.

Hr. Grosserer! skal vi saa ikke gaa op til Deres Datter?

Perikom.

Naa Hr. Kvist! hvad siger De?

Kvist.

Kammerraaden fortalte mig før, at han var i en pinlig Forlegenhed.

Olbers.

Far vel, Hr. Kvist! (trækker i Perikom) Nu gaar vi.

Perikom.

Nej nu skal De sgu blive og svare for Dem. Er det sandt?

Olbers.

Hvilket, Hr. Grosserer?

Perikom.

Er det sandt, at Deres Formue er ødelagt?

Olbers.

I, Gudbevares! hvem siger det?

Kvist.

Det siger jeg. Erindrer De ikke, at De nylig bad mig om et Laan for at holde Glandsen vedlige, saa længe til De blev gift?

Perikom.

Jo De er en dejlig Fyr — og jeg som i mit Hjertes Uskyldighed troede, at De var god for en halv Tønde Guld, og saa er De den usleste Pjalt — fy!

Olbers.

Men jeg beder —

Perikom.

Min Datter er sine halvhundrede tusinde værd. Har De dem?

Olbers.

Jeg tilstaar, at jeg for Øjeblikket — men hvis Grosfereren vil behage —

Perikom.

Vil De behage at gaa Fanden i Vold! forstaar De?

Fjortende Scene.

De forrige. Smidt. Lise.

Smidt.

Hr. Grosserer, tillader De —

Perikom.

Hvad Pokker! Nu gaar det for vidt med Deres Uforskammethed.

Mel. Fr. S. 62.

1.

Hør nu, Hr. Smidt!

Smidt.

Ja vel!

Lise.

Men tal dog ikke saa vredt,
forinden du kjender —

Perikom.

Nej, hør nu, Hr. Smidt!

De ter Dem for rask, jeg vil raade, De varer Dem lidt.
Jeg er en Mand —

Smidt.

Ja vel! jeg veed det.

Lise (til Smidt).

Hold bare Stand,
han gi'r sig tilsidst dog.

Perikom.

Nej, jeg er en Mand,
forstaar De — som just ikke alle Slags byde man kan.

Lise.

Vi kan forklare,
for os svare.

Smidt.

Hør nu bare!

Perikom.

Aa det er kun Snak!

Lise.

Men hør dog!

Smidt.

Men hør dog!

Kvist.

Men hør dog!

Lise.

Men hør dog!

Perikom.

Stille! nej jeg siger Tak!

2.

Ikke et Ord!

Olbers.

Hvad kan det være?

Lise.

Sikkert jeg tror,
det kan dig forsone.

Perikom.

Nej, ikke et Ord!
jeg veed hvad der kommer, det er kun den Snak fra ifjor.
(til Lise) Du taler med?

Smidt.

Men hør dog!

Lise.

Tag ej saadan afsted!
du kjender jo ikke —

Perikom.

Og du taler med,
som render med Mandfolk og gjør mig kun Tort og Fortræd?

Lise.

Vi kan forklare,
for os svare.

Smidt.

Hør nu bare!

Perikom.

Ja det er vist rart.

Smidt.

Men hør dog!

Kvist.

Men hør dog!

Olbers.

Men hør dog!

Lise.

Men hør dog!

Perikom.

Kom da dermed i en Fart!

Kvist.

Ja men denne Dame er jo ikke Deres Datter.

Perikom.

Jo gu er hun min Datter, men hun opfører sig

ikke som min Datter, hun bærer sig jo ad som en Gadetøs.

Lise.

Men, kjære Fader!

Perikom.

Hvad bestiller du paa Mandsfolkeværelser hos logerende Mandspersoner? — fy!

Smidt.

Grossereren gav mig Lov til at tale. Det er Dem maaske ikke bekjendt, at den afdøde Mægler N. A. Lund var min Onkel?

Perikom.

Nej var han det? det har jeg aldrig vidst.

Smidt.

Vi var en hel Del Arvinger, men paa Grund af, at jeg var den eneste, der trængte til det, har han indsat mig til Universalarving.

Perikom.

Nej virkelig, Hr. Smidt? jeg gratulerer! det glæder mig. Hvor stor var Arven?

Smidt.

Aa en 7—8 Millioner lige paa en Prik. Kan det være mindre? — Grossereren veed ogsaa, at jeg længe har ønsket en Forbindelse med Deres Datter.

Perikom.

Ja, gode Hr. Smidt! det kommer vi nok ud af.

Kvist (afsides).

Det er dog besynderligt, men jeg maa vide hvorledes det hænger sammen. (højt) Hr. Grosserer, tør jeg spørge, hvad hedder Deres Datter der?

Perikom.

Lise. (afsides) De kjender hende jo nok.

Kvist.

Har De da ikke nok en Datter, der hedder Lise?

Perikom.

Det var da et kuriøst Spørgsmaal. Skulde jeg have to Døtre, der hed Lise, hvordan skulde jeg saa kjende dem fra hinanden?

Kvist (tager Billetterne).

Smidt maa se dem, han maa vide hvad hun er for en.

Perikom (afsides til Kvist).

Hør, De maa ikke vise de Breve til Hr. Smidt, han kunde være i Stand til ikke at ville have hende.

Kvist.

Grosssereren maa undskylde. (til Lise) Frøken Perikom! har De skrevet disse to Breve?

Lise.

Har De dem? Ja det er dem, jeg skrev til Smidt, men som var forkomne.

Kvist.

Til Smidt? — ja saa!

Lise.

Men hvad fejler Dem? De sætter saadan et underligt Ansigt op.

Kvist.

Aa det er bare lidt Hjertebanken — en Smule Sting.

Smidt.

Vores gode Kammerraad ser saa modfalden ud. Ja De er sagtens bleven lidt ubehagelig overrasket?

Olbers.

Nej det overraskede mig aldeles ikke.

Perikom.

Nej han var røget af i Forvejen. Hr. Kvist havde nemlig tydelig bevist mig, at Kammerraaden ikke duede til at være min Datters Mand.

Smidt.

Saa du har arbejdet for os? Det skal Du ret have Tak for.

Kvist.

Jeg be'r — der er ved Gud ingen Ting at takke for. — Men hør, Frøken! det ene af Deres Breve er skrevet til en Claus.

Lise.

Ja det er et Navn, jeg har givet Smidt efter en Roman.

Kvist.

Ja saa? — men endnu et Spørgsmaal! har De ikke haft mig til Lærer der, hvor De har gaaet i Skole?

Lise.

Nej jeg er bleven opdraget paa Lolland.

Kvist.

Men jeg er ganske overbevist om, at jeg har læst med en Perikom.

Lise.

Ja jeg har ikke andre Søskende end en Broder, som gaar i Efterslægten.

Kvist.

(afsides) Ham er det! O jeg Dumrian, jeg har været forelsket i en Skoledreng!

Smidt.

Naa, kjære Ven! hvordan gaar det?

Kvist.

Hør, du sagde før, at du ikke kjendte noget til Perikoms, og at din Kjæreste boede her henne i Gaden.

Smidt.

Ja det var jo rigtig nok ikke sandt. Men nu skal vi hjælpe dig igjen — du husker vort Forbund?

Lise.

Ja vi skal nok faa Dem forenet med Deres Lise.

Kvist.

Nej det er forbi, lille Frøken! min Elskerrolle er udspillet. Men jeg har en anden Bøn til Dem.

Lise.

Det glæder mig. Maa jeg høre?

Kvist (sagte).

Turde jeg beholde disse to Breve til en Erindring om Dem?

Lise (rækker ham Haanden).

Ja gjerne!

Femtende Scene.

De forrige. Jens.

Jens.

Hr. Kvist!

Kvist.

Hvad vil du?

Jens (sagte).

Nu veed jeg da rigtig Besked. Hun er ikke forlovet længer.

Kvist.

Aa jo vist er hun.

Jens.

Nej jeg talte med hende selv. Hun har givet den Blikkenslagersvend hans Afsked.

Kvist.

Aa Sludder! Du veed, jeg vil ikke have noget med den Pige at gjøre.

Jens.

Aldeles ikke?

Kvist.

Nej!

Jens.

Ja saa! (afsides) Saa vil jeg selv.

Mel. En gammel, skinsyg Bødker, han*). (Monsigny.)

1.

Smidt.

Ja den som elsker, han først veed
rigtig hvad Hjertesorg vil sige:
Faderen smider ad Trappen ham ned,
troløs han tror sin elskte Pige.

Lise.

O men den Sorg — hvad siger vel den,
naar man blot elskes tro igjen?
Saa bliver Modstanden magtløs og tavs,
ja saa maa Gundel faa sin Claus!

2.

Perikom.

Kjærlighed er en daarlig Spas,
hvorved man kun Besvær sig henter;
der er nu alt det Brevskriverads,
naar man ej har Kontorbetjenter.
Derved man ej kan tjene en Hvid,
og det maa spilde megen Tid.

---

*) Choret gjentager af hver Strofe de to sidste Linier.

Men naar som Smidt man har arvet i Dag,
saa er det dog en anden Sag.

3.

Olbers.

Forskjel i Alder jeg ej mer
hos et forlovet Par vil prise;
nej naar jeg atter faar Gifte-Ideer,
saa vil jeg helst gaa til Georg — Lise.
(til Kvist) Vil man som ældre en ung Pige ha',
kommer man meget flovt derfra;
Skjæbnen os driller, og alt er fatalt,
ja vore Breve selv gaa galt.

4.

Jens.

Hvis De tillader, saa vil jeg
ogsaa om Elskov ræsonnere,
jeg har og været paa den Galej,
og jeg vil tro jeg kommer der mere.
(til Kvist) Naar man i Kjærlighed ter sig forknyt,
bliver man altid lumpen snydt;
men naar man blot løber dristig dertil,
vinder man strax det hele Spil.

5.

Kvist.

Ja naar vor Ungdom er gaaet hen,
og naar man mangler Mod og Penge,
og naar man ikke bli'r elsket igjen,
varer vor Kjærlighedslykke ej længe.
Pludselig vaagner man op med et Suk —
O men min Drøm var dog saa smuk!
og om saa Amor har holdt mig for Nar,
en Gang jeg dog forelsket var.

En Nat mellem Fjeldene.

Syngespil.

(1850.)

Personer.

Ole Grumnes, Bonde.
Birgit, hans Kone.
Ingeborg, } deres Døtre.
Astrid, }
Thorsten, } Bønder.
Gullik, }
Gudbrand, }
Halvor, }
Mr. Wilson, } Rejsende.
Dr. Hammerstein, }
Karle og Piger.

Nøkken.
Huldren.

Handlingen foregaar i en Fjeldbygd i Norge. Den begynder kort før Solnedgang og varer til Daggry.

Første Akt.

En Skovslette paa Fjeldet. Ned over en Klippe i Baggrunden styrter en Fos.

Første Scene.

Kobjælderne klinge i det Fjerne. Paa en Sten sidder Huldren. Nøkken hæver sig under Harpetoner op af Elven.

Nøkken.

Tilgiv, skjøn Huldre, at jeg uindbuden
indtrænger mig midt i din Helligdom.

Huldren.

O fik jeg ikke værre Gjæst end dig,
saa led jeg ingen Nød; men hvor er Frygten,
som fordum værned om mit tavse Rige?
Nu falder Skoven under Øxens Æg,
igjennem Uren brydes Vej, og højt
mod Fjeldets Top, hvor kun den lette Ged
sig voved før, der bølger Slettens Korn.

Nøkken.

Ja, Troen segner med de høje Stammer,
og paa dens golde Stub opvoxer Frækhed
som giftig Svamp. Man rokker ved vor Magt,

skal skjærme mig mod fremmed — (et Jagtskrig høres.)
Tys!
hvem raaber her?

Huldren.

En Skare Jægere,
hvis frække Mod ej Skovens hellige Skumring,
ej Fjeldets vilde Gru formaar at bøje.
Synk i din Elv! jeg gaar til Bjergets Kammer,
hvor ingen jordisk Røst mit Øre rammer.
(De forsvinde.)

Anden Scene.

Hammerstein og Gullik (med Rifler).

Se her kan vi vente. (udstøder et Jagtskrig.)

Hammerstein.

Hør, min Ven, hvorfor gjør du det?
(Der svares langt borte.)

Gullik.

Nu kan du selv høre.

Hammerstein.

Naa — det skal være et Signal til de andre. (raaber) Heda! holla!

Gullik.

Det skal du ikke gjøre, for de kan ikke høre det alligevel. De tror, at det er en Spurveunge, som piber.

Hammerstein.

Hahaha! (afsides) Liebenswürdige Naivität!

Gullik.

Men hør — hvad er du egentlig for en Karl?

Hammerstein.

Jeg er ingen Karl, min Ven.

Gullik.

Hvad er du da for et Kvindfolk?

Hammerstein.

Hahaha! merkwürdig! Nej, min Ven, jeg er en tydsk Lærd, hvis Navn ikke alene er elsket og æstimeret i Mecklenburg, hvor jeg har hjemme, men i mit ganske, store tydske Fædreland. Jeg er Doktor.

Gullik.

Er du Doktor? Men du kan jo ikke taale at se Blod. Du blev jo syg, da du saae den Ren, vi havde skudt.

Hammerstein.

Men, min Ven, jeg er ikke Doktor medicinæ, jeg er Doktor i det Skjønne, i Poesi, i den Kunst at gjøre Vers.

Gullik.

Gjøre Vers! er det nogen Kunst? Det kan vi alle sammen her.

Hammerstein (afsides).

Merkwürdig, daß die Poesie im höchsten Norden so ausgebildet ist.

Gullik.

Men hør, der i Tydskland, hvor du er fra, der er da ingen Fjelde?

Hammerstein.

Jo, min Ven, der er høje Fjelde, meget höher end dem, de har her.

Gullik.

Ja saa? Men saa har du da ikke været oppe paa noget af dem?

Hammerstein.

Jo, min Ven, jeg har været oppe paa dem alle sammen.

Gullik.

Det skulde man ikke tro. Har du maaske ogsaa været paa Jagt før?

Hammerstein.

Ja, mangfoldige Gange. Jeg har været ude at skyde disse Eber, disse store vilde Svin — ja dem har man nu slet ikke her.

Gullik.

Nej, vi bruger ikke at skyde vore Svin.

Hammerstein.

Nej — forstaa mig — det er ikke saadan smaa Grise, det er nogle store, store Svin, som løber omkring og brøler, og saa har de saadanne Børster og Hautænder ud af Munden. Ja det er en meget farlig Jagt.

Gullik.

Hvor mange har du skudt af de Svin?

Hammerstein.

Hahaha! charmant! Men sig mig, min gode Ven, hvad er den Englænder, den Mr. Wilson for en Fyr?

Gullik.

Aa — det er en Englænder.

Hammerstein.

Excellent, hahaha! Men han lader til at være godt kjendt her, har han været her længe?

Gullik.

Ja han ligger hver Sommer her oppe i Fjeldet for at fiske.

Hammerstein.

Holder han meget af Fisk?

Gullik.

Nej, han spiser dem aldrig selv.

Hammerstein.

Naa, saa driver han sagtens Handel med dem?

Gullik.

Nej, han forærer dem alle sammen til os.

Hammerstein.

Hahaha! de Englænder er immer naragtige.

Gullik.

Vi finder ham ikke nær saa naragtig som saa mange andre, for han gaar til Fjelds som en Ren og skyder ligesaa godt som vi selv, og han snakker gjerne med os.

Hammerstein.

Det gjør jeg ogsaa.

Gullik.

Og han prøver aldrig paa at bilde os noget ind, og saa betaler han godt for sig.

Hammerstein.

Det gjør jeg ogsaa.

Gullik.

Og desuden trakterer han os en Gang imellem.

Hammerstein.

Jeg vil ogsaa traktere jer en Gang imellem. (afsides) Ich kann nicht begreifen, daß der närrische Engländer von diesen unverdorbenen Kinder der Natur so hochgeschätzt werden kann.

Tredie Scene.

De forrige. Mr. Wilson, Halvor og en Del andre Bønder (med Bøsser og Jagtbytte).

Gullik.

Naa, har I hørt noget til Thorsten?

Halvor.

Nej, han er ikke til at finde.

Wilson.

Det fortruder mig, at jeg bad ham søge op den Ren. Blot han ikke være kommen til Skade!

Halvor.

Nej du kan tro, han er gaaet ned til Kjærestén. De kan ikke undvære hinanden mere end en Time ad Gangen.

Wilson.

Vi vil haab' det. Hør, Gutter! Nu vi vil gaa ned med en Song, og naar vi saa komme til Grumnes, saa vi vil drikke et Krus Øl tilsammen.

Gullik (rækker ham Haanden).

Tak du! Ja, du er en Karl, som veed, hvordan det skal være.

Hammerstein.

Jeg vil og traktere med Øl.

Wilson.

En anden Gang, Sir. Nu er det jeg, som inviterer; det er mine Gjæster.

Hammerstein.

Men, bedste Mr. Wilson, wenn vi kunde fordele Udgaverne under os to.

Wilson.

Sir, vil De fornærme mig?

Hammerstein.

Nej, nej, langtfra! (afsides) Der verfluchte Kerl will immer der erste sein.

Wilson.

Let os da faa den Song!

Gullik.

Naar Dalen os bliver for lummer,
da se vi mod Fjeldets Top,
og Fossen, som nedad skummer,
vinker vor Hu der op.
Da hurtig Bøssen vi snappe
og ile fra Sten til Sten
og stiger ad Bræens Trappe
og sende Kuglen den rappe
efter den flygtige Ren.

Chor.

Eja!
Hvad Bytte gjøre vi da!

Gullik.

Men oppe fra Klippens Øde
vi skuer i Dalen grøn,
hvor Bjælkehuset det røde
krandses af Birk og Røn.
Da vil ej længere Venten
paa Fjeldet smage vort Sind;
da skyde vi snelt som Glenten
til Dalens Skjød, hvor os Jenten
møder med blussende Kind.

Chor.

Eja!
Hvad Bytte gjøre vi da! (De gaa).

I Dalen. Til højre et Bjælkehus med Dør ud mod Theatret. I Baggrunden Fjelde, foran hvilke Elven flyder. Til venstre noget tilbage rager Foden af et Fjeld frem, hvorover en Sti gaar ned til Scenen.

Fjerde Scene.

Ingeborg (fra højre Side), Astrid (fra venstre).

Astrid kommer syngende).

Ingeborg, hør lidt! Jeg har en vigtig Nyhed. Kan du gjætte?

Ingeborg.

Nej!

Astrid.

O prøv nu! (synger) Lalala! Det er en god Nyhed, som du vil blive ligesaa glad over som jeg. Naa prøv nu, lille Ingeborg! Men Herregud, hvad fejler dig? Du er jo slet ikke nysgjerrig..

Ingeborg.

Jeg kan ikke gjætte det.

Astrid.

Saa skal jeg lede dig paa Spor. Veed du hvor Aagot har været henne i Eftermiddag? Kan du gjætte? Hun har været henne hos Anders Spillemand.

Ingeborg (adspredt).

Hvorfor det?

Astrid.

Men hør, lille Søster, du er saa dum. Kan du da ikke forstaa, at Anders skal komme her i Aften for at vi kan faa os en lille Svingom, naar de kommer tilbage fra Fjeldet.

Ingeborg.

Hvem?

Astrid.

Nej nu bliver du altfor gal. Hvem andre end alle de drabelige Jægere og Engelskmanden og den Tosse, den Gullik, og din egen dejlige Thorsten.

Ingeborg.

Astrid — tror du virkelig, han kommer?

Astrid.

Ja hvad skulde han blive der oppe for? Jeg er vis paa, at han er den første der kommer, hvis det ikke skulde være den dumme Gullik, for han render da altid som han var gal. — Men veed du, hvordan det egentlig hænger sammen?

Ingeborg.

Med Thorsten?

Astrid.

Nej, med Dandsen. Det er Engelskmanden, som har bedt Fader sørge for, at de kunde faa en glad Aften, naar de kom tilbage fra Fjeldet. Og det er i Aften de kommer — (nynner) Lalala! O jeg kunde kysse den grimme Englænder. — Men Ingeborg, du er jo slet ikke fornøjet. Glæder du dig ikke til at dandse?

Ingeborg.

Nej jeg kan ikke.

Astrid.

Ikke glæde dig til at dandse? Men, din Stakkel, saa maa du jo være syg. Du er ogsaa saa bleg paa de sidste Dage. Og det er sandt — hvor var Du saa henne i Nat?

Ingeborg.

I Nat?

Astrid.

Ja du var i det mindste ikke i din Seng. Jeg

vaagnede og saae, at du var borte. Jeg stod op og gik hen til Vinduet, og jeg syntes bestemt, jeg saae en sidde der henne paa Stenen. Var det dig, Ingeborg?

Ingeborg.

Ja — jeg tror det. Jeg kunde ikke sove, jeg var saa angst og beklemt, jeg maatte have Luft — (kaster sig grædende om Astrids Hals) O, Astrid!

Astrid.

Men, bedste Søster — hvad er der i Vejen? Fortæl, fortæl — du skal se, vi skal nok hitte paa Raad, naar du blot vil være rigtig god og ikke skjule noget for mig.

Ingeborg.

Ak Søster, min Kval er stum og blind,
det baader intet at spørge;
der ruger en Taage paa mit Sind,
jeg mægter ikke at se der ind,
og dog maa jeg sørge.

Af Længsel jeg dør, men ej jeg veed,
hvad Savn mit Hjerte kan trykke.
Det er mig, som Himlen truede vred,
og Fjeldet brat skulde styrte ned
og knuse min Lykke.

O Søster, tyd mig det dunkle Spil,
som stjal min Fred og min Glæde!
Mig drager en Røst — o sig hvortil!
Jeg fatter ikke hvad Taaren vil,
og dog maa jeg græde.

Femte Scene.

Gudbrand (i mørkegraa Kjole med lange spidse Skjøder).
Astrid. Ingeborg.

Gudbrand.

God Kveld, her i Huset!

Astrid.

God Kveld, Gudbrand! Vil du tale med Fader?

Gudbrand.

Nej jeg har talt med din Fader, og nu vil jeg tale med dig, Astrid.

Astrid.

Med mig? Det er en stor Ære, du gjør mig.

Gudbrand.

Den skal blive større, naar du vil følge mit Raad. Ser du, denne Gullik render efter dig med forelskede Fagter. Det liber jeg ikke.

Astrid.

Det kan jo ogsaa være det samme, naar jeg liber det.

Gudbrand.

Jeg liber det ikke, siger jeg. Han har jo en Smule Gaard, — det er sandt, men den duer ikke noget, og han kan ikke sætte den i Drift, forbi han mangler dette her (Klaar paa Lommen). Han er ingen Mand for en Jente som dig.

Astrid.

Veed du kanske nogen bedre? Man maa jo tage hvad man kan faa.

Gudbrand.

Jeg vil selv gjøre dig lykkelig. Jeg vil gifte mig med dig.

Astrid.

Vil du?

Gudbrand.

Jeg er Enkemand, Astrid, jeg har fem Børn, og en Mand, som jeg, har ikke Tid til at passe paa Un-

gerne. Desuden veed du, jeg er Storthingsmand, og jeg maa have en til at bestyre mit Hus, mens jeg regjerer gamle Norge. Se derfor vil jeg gjøre din Lykke.

Astrid.

Tak skal du have, men —

Gudbrand.

Du skal ikke takke mig, Astrid. Jeg ræsonnerer nu som saa: jeg er den rigeste Proprietarius i mange Miles Omkreds; jeg nedstammer fra hine gamle, klassiske, norske Kæmper, som har gjort vort Fødeland til det mærkværdigste blandt alle Jordens Konge- og Kejserdømmer; jeg er uden Beskedenhed den klogeste Mand i hele Dalen til at snakke om de politiske og de — socialistiske Materier, og se derfor — fordi jeg baade er den mægtigste, den rigeste og den klogeste, saa vil jeg ogsaa have den smukkeste Kone.

Astrid.

Ja men saa skal du ikke gaa til mig, for Marit paa Sole er da langt smukkere end jeg.

Gudbrand.

Saa? skulde hun være smukkere end du? Nej, du er beskeden, Astrid — alle Gutterne siger, at du er den vakreste. Og derfor vil jeg nu have dig, men du skal ikke omtale det endnu. Jeg har blot saadan villet forberede dig lidt, for at den pludselige Glæde —

Astrid.

Ikke skulde slaa mig ihjel?

Gudbrand.

Naa det vil jeg just ikke sige.

Astrid.

Jo det er rigtig nok af den Slags Glæde, som kan slaa Folk ihjel. Men der er en Ting, du slet ikke har tænkt paa. Sæt nu, at jeg ikke vilde have dig!

Gudbrand.

Du er kjæk, Astrid, temmelig kjæk. Naa ja, det liber jeg godt. Man kan ikke sætte for megen Pris paa sig selv.

Astrid.

Men det er virkelig mit Alvor. Jeg vil ikke være din Kone.

Gudbrand.

Hvorfor!

Astrid.

Fordi jeg ikke kan lide dig.

Gudbrand.

Det er ingen Grund, Astrid; saadanne personlige Fornemmelser kan man ikke tage Hensyn til. Du maa komme med rigtige — saadan juristiske Bevisligheder.

Astrid.

Jeg forstaar ikke hvad du mener, men jeg vil ikke have dig.

Gudbrand.

Ikke have Gudbrand Torgersen? Bild mig ikke ind, at du er dum!

I Dalen her sig ingen Mand
med Gudbrand maale tør,
hans store Rigdom og Forstand
med Grund berømt ham gjør.
Hvem er da vel saa dum at sige
et Nej til sligt Parti?

Astrid.

Og dog jeg kjender en lille Pige,
  som helst vil være fri.

Gudbrand.

Hans Magt er stor, til Things han kjækt
  paa Folkets Bedste ser,
og altid har hans Stemme Vægt,
  og hvad han vil, det sker.
Slet ingen vover Nej at sige
  til hvad han finder ret.

Astrid.

Og dog jeg kjender en lille Pige,
  som skræmmes ej saa let.

Gudbrand.

Nej aldrig dig saa dum jeg tror,
  din Spøg mig skrækker ej;
den Ære er dig altfor stor
  at faa en Mand som mig,
en Mand, om hvem jo alle rige
  og smukke Jenter slaas.

Astrid.

Og dog jeg kjender en lille Pige,
  som kjæk ham byder Trods.

Sjette Scene.

De forrige. Birgit.

Birgit.

De komme, de komme!
Man hører der omme
  fra Bakken i Nord deres lystige Sang.

Gudbrand.

Er Jagten til Ende?

Birgit.

Ja hjemad de vende
  og trætte nu styre de hid deres Gang.

Ingeborg.

De komme da tilbage?

Astrid.

Ja trøstig kan du jage
hver Sorg og Frygt afsted.

Ingeborg.

Ak Søster, Angsten stiger,
en lønlig Stemme siger:
mon og de kommer alle?
mon ogsaa han er med?

Astrid.

Lad slige Tanker falde,
thi sikkert er han med.

Syvende Scene.

De forrige. Ole.

Ole.

De komme, de komme!
fra Bakken der omme
jeg saae dem nedstige med hastige Skridt.

Gudbrand.

Og her hen de stile?

Ole.

Ja her vil de hvile,
og her vil de drikke og more sig lidt.

Ingeborg.

O Fa'r, du grant dem kjendte?

Ole.

Ja, strax vi dem kan vente,
de er os ganske nær.

Ingeborg.

Oprigtig du mig svare,
om alle samlet vare;
o savnede du ingen?
var Thorsten ogsaa der?

Ole.

Nej vist, jeg savned ingen,
de var der en og hver.
Men har mine Kvinder
nu gjort hvad de kan?
Mon al Ting vi finder
til Gildet i Stand?

Birgit.

Vær rolig, du al Ting
i Orden skal se.

Astrid.

Jeg Bordene skured
saa hvide som Sne.

Birgit.

Og Disken, den bugner
af Sul og af Brød.

Astrid.

Og Gulvet har selv jeg
med Granbar bestrøet.

Birgit.

Og Øl er i Kruset —

Astrid.

Som selv du har set.

Birgit.

Og al Ting i Huset
til Gildet beredt.

Alle tre.

Ja lad dem nu komme,
de Nadver skal faa;
til Natten er omme
vort Gilde skal staa.

Ottende Scene.

De forrige. Jægere og Bonderpiger (fra Fjeldstien til venstre).

Chor af de kommende.

God Aften her inde!

De Andre.

Velkommen tilbage!

Gullik.

Her har I os hjem fra den farlige Færd.

Ole.

Og Jagten var heldig?

Gullik.

Vi tør ikke klage;
om Sejren skal vidne det Bytte, vi bær.

Jægerne.

Og Kuglen vi sendte, foer ikke iblinde,
med Renen den fløj over Snefladen hen.
Ja stolt er at tumle paa Højfjeldets Tinde,
men bedst dog at komme til Dalen igjen.

Ingeborg (med tilkæmpet Rolighed).

Men sig mig, Venner kjære,
om ærligt Svar jeg be'r,
hvor kan min Thorsten være?
jeg ikke her ham ser.

Gullik.

Vi haabed hele Tiden,
at vi hos dig ham fandt;
for trende Dage siden
paa Fjeldet han forsvandt.

Astrid.

Vær rolig, kjære Søster!
frygt ikke for din Ven!
Ret snart han selv dig trøster,
han kommer vist igjen.

Alle.

Han kommer vist igjen.

Ingeborg.

Nej! nej! Haabet er flygtet!
nu er der ingen Glæde mer!
alt hvad i dunkle Nætter jeg frygted,
alt hvad mig ængsted, sker.

Sorte Fjeld, udøs din Harme,
oplad igjen dine gridske Arme,
slug i dit Skjød
alt hvad der ejer Liv og Varme!
O han er død — han er død!
(falder i Afmagt.)

Kvinderne.

O hjælper den Arme, hun ej det forvinder!
Se, Blodet er veget fra Læber og Kinder.
O fat dig, du Kjære! lad Ængstelsen fly,
og oplad dit venlige Øje paa ny!

Ole.

Til Gilde! til Gilde!
vi Tiden ej maa spilde.
Nu Hvile vi henter
og stiller vor Sult,
thi Maden staar og venter
og Kruset er fuldt.

Mændene.

Til Gilde! til Gilde!
vi Tiden ej maa spilde o. s. v. (De gaa ud til venstre).

Kvinderne (paa samme Tid).

Hun aander — hun sukker — med Taarer paa Kind;
o kom, lad os følge til Hvile dig ind!
(leder Ingeborg ind i Huset.)

Niende Scene.

Hammerstein (bliver tilbage).

Rührend! erhebend! Ja — in einer kleinen Idylle würde man's benutzen können. Es hat mich sehr erfreut. Wahrlich eine schöne Ide! Der junge Mann ist dahin. Seine verlassene Braut steht händeringend am Grabe ihres Erdenglückes. Wunderhübsch! Ich möchte aber die nähern Umstände kennen.

Tiende Scene.

Hammerstein. Birgit (fra Højre med) Sendepigerne (som gaa tvers over Scenen).

Hammerstein.

Naa, gode Kone! Hvorledes gaaer det med den unge Pige?

Birgit.

O det bliver ikke saa snart godt igjen.

Hammerstein.

Ach ja! hun har freilich Grund til at sørge, wenn hendes Kjæreste er død.

Birgit.

Thorsten er ikke død.

Hammerstein.

Jo, min gode Kone! han er styrtet ned fra Fjeldet, og saa har han slaaet sig itu.

Birgit (med Overbevisning).

Nej!

Hammerstein.

Ach jo, min gode Kone!

Birgit.

Nej, der er ingen af vore Folk, som styrte ned ad Fjeldet.

Hammerstein.

Men hvor skulde han da være henne! Tror De, at han frivillig er rejst bort?

Birgit.

Nej!

Hammerstein.

Skulde han da være faren vild?

Birgit.

Nej, der er ingen af vore Folk, som fare vild.

Hammerstein.

Ja men jeg forstaar Dem ikke, min gode Kone? Hvad mener De?

Birgit.

Jeg veed nok hvad jeg mener.

Hammerstein.

Men hvad kan det da være? Ach, nu veed jeg det. Ikke sandt? De er bange for, at han er bleven bidt af en af disse — disse hersens sorte Dingster som brumme — en Bjørn, og at han nu ligger og forbløder sig der oppe paa Fjeldet.

Birgit.

Aa nej! det har ingen Nød.

Hammerstein.

Ja men Bjørnen er dog slem.

Birgit.

Der er dem, der er værre.

Hammerstein.

Men hvem er da det, min gode Kone? er det et Menneske, eller er det et Dyr?

Birgit.

Tys! det er ikke værdt at tale derom.

(gaar ud til venstre.)

Hammerstein.

Det er ikke værdt at tale derom! Men hvem er da det? Og hvorfor vil hun ikke sige det? Wunderbar! Jeg maa vide det.

Ellevte Scene.

Hammerstein. Astrid.

Hammerstein.

Hør, min lille Pige! (ser paa hende) Sie ist schön, zum Entzücken schön.

Astrid.

Hvad vil du mig?

Hammerstein.

Hør, min smukke Pige! — Hvad var det nu, jeg vilde sige? Hvem er det, der er værre end en Bjørn?

Astrid.

Ja det kan jeg ikke vide. Der staar rigtig nok i en af vore Viser, at en syttenaars Pige er værre end baade Bamse og Graaben, men det skal du ikke tro.

Hammerstein.

Hahaha! nej det var nok ikke saaledes at forstaa. Sie ist ausgezeichnet schön!

Astrid.

Hvad staar du der og pludrer! Vil du ikke ind at spise?

Hammerstein.

Nej jeg vil heller tale dig, min smukke Pige. Hvad hedder du?

Astrid.

Jeg hedder Astrid. — Du er vel en Tydsker?

Hammerstein.

Kunde du høre det? Det fornøjer mig.

Astrid.

Ja de Tydskere er altid nogle naragtige Karle.

Hammerstein.

Hahaha! ausgezeichnet! Men vi er doch ikke saa

naragtige, som den Engländer. Du liber doch mich bedre — ikke?

Astrid.

Nej, det maa du rigtig nok ikke tro. Vi holder alle sammen saa meget af Englænderen.

Hammerstein.

(affides) Der verfluchte Engländer! (højt) Ja men naar jeg har været her lidt længer, saa vil I doch synes bedst om mig. Vi to skal nok blive gode Venner.

Astrid.

Det tror jeg ikke.

Hammerstein.

Hahaha! du er en lille Kokette, Astrid! du veed nok, at du er smuk?

Astrid.

Aa ja! Du veed vel ogsaa, at du er grim?

Hammerstein.

Nej hør! du er næsten altfor naiv. Men du mener det ikke, du mener det bestimt ikke.

Astrid.

Hahaha! Tror du da, at du er smuk?

Hammerstein.

Nu ja, jeg er — Men du er en lille Skjælm.

Tolvte Scene.

De forrige. Gullik.

Hammerstein.

Min smukke, lille Pige!
mig skræmmer ej din kolde Spot;
thi dine Øjne sige,
at du mig liber godt.

Gullik (affides).

Den gale Tydsker, kan jeg skjønne,
vil gjøre sine Hoser grønne.

Hammerstein.

Dit Øje venligt blinker,
og paa din Læbe, rød og fin,
mig lokker og mig vinker
en liden Amorin.

Astrid.

For dig paa mine Læber bor
kun drøje Svar og hvasse Ord.

Gullik.

Haha — den snilde norske Jente
vil ej paa Svar ham lade vente.

Hammerstein.

Min smukke, lille Pige!
du mener det dog ej saa slemt;
thi dine Øjne sige,
at det er lutter Skjæmt.

Lad Spøgen nu forsvinde,
afkast det falske Klædebon,
og ræk mig som Veninde
din skjære, bløde Haand!

Astrid.

Min Haand er ikke blød og skjær,
vogt dig at komme den for nær!

Hammerstein.

Nej hør, min smukke lille Pige!

Astrid.

Gaa nu din Vej!

Hammerstein.

Vil ej et venligt Ord du sige?

Astrid.

Nej knap til dig.

Hammerstein.

Du kan ej nænne mig at smerte.

Astrid.

Kom ej for nær!

Hammerstein.

Thi blødt og kjærligt er dit Hjerte.

Astrid.

Som Fjeldet der.

Hammerstein.

Jeg kom saa venligt dig imøde.

Astrid.

Saa gaa igjen!

Hammerstein.

Nej ræk mig først din Haand, den bløde!
(vil omfavne hende.)

Astrid.

Der har du den! (slaar ham paa Øret.)

Gullik.

Hahaha! jeg under ham'et,
den Besked var kort og klar.

Hammerstein.

Uforskammet! uforskammet!
saadan holdes man for Nar!

Astrid.

Som du sigted, har du rammet,
som du spurgte, fik du Svar.

Hammerstein.

Det gaar over alle Grændser,
ingen Forskjel her man ændser,
Ørefigen man kun ellers
byde tør sin Ligemand.
Om jeg smukke Ting vil sige
til en tosset Bondepige,
skal dog derfor Jomfru Næsvis
huske paa min Rang og Stand.

Gullik.

Rang og Stand! Hahahaha!

Hammerstein.

Dumme Knægt! hvad ler du a'?

Gullik.

Her til Lands er alle lige,
hvad man mener, tør man sige,
og jeg ler, naar jeg mig morer,
saadan pleje vi nu her.

Astrid.

Her, hvor Rang og Stand man trodser,
er kun kloge Folk og Tosser,
og en Tosse faar paa Øret,
naar han kommer mig for nær.

Hammerstein.

Skjænderi jeg ikke ynder,
her — med disse hovne Bønder —
kommer man dog ingen Vej.

Astrid og Gullik.

Hahaha! den arme Synder!
nu at frygte han begynder,
Vreden — ser han — nytter ej.
Se dog, hvor fortabt han staar!

Hammerstein.

Det er sagtens bedst, jeg gaar.
(gaar ud til venstre.)

Trettende Scene.

Astrid. Gullik.

Gullik.

Du er dog en prægtig Pige, Astrid.

Astrid.

Tag dig i Agt! Det kan gaa dig ligedan.

Gullik.

Ja jeg veed nok, at din Haand sidder løs paa Skaftet; men sligt nænner du ikke nu. Dertil er du altfor glad over at se mig igjen.

Astrid.

Det var ogsaa noget at glæde sig over! Nej jeg har faaet ganske andre Ting at tænke paa. Mens du var borte, har jeg faaet en ny Frier, som stikker alle de andre ud.

Gullik.

Hvem kan det være?

Astrid.

Det er den rige Gudbrand; ham kan man da ikke sige Nej til.

Gullik.

Du gjør det dog alligevel, Astrid.

Astrid.

Du er ogsaa en tosset en! Hvor kan det være, at man slet ikke kan gjøre dig bange?

Gullik.

Det kommer af, at du ikke lukker dine Øjne, for de er langt mere oprigtige end din Mund.

Astrid.

Hvad læser du da i mine Øjne?

Gullik.

Jeg læser ganske tydeligt, at du har Lyst til at dandse med en vis Gullik i Aften.

Astrid.

Aa ja, det staar der maaske. Men der staar mere.

Gullik,

Det maa da være, at du har Lyst til at dandse med mig hele Livet igjennem.

Astrid.

Det staar der ikke, Gullik! Min Lyst til at dandse bliver ikke stor, førend Thorsten kommer tilbage. Kan

du skaffe ham igjen, saa vil jeg blive mere villig dertil.

Gullik.

Jeg vil gjøre alt hvad du ønsker.

Astrid.

Det er smukt og klart Vejr. Vil du gaa til Fjelds endnu i Aften?

Gullik.

Strax paa Øjeblikket!

Astrid.

Nej, bi lidt! Vil du ikke hvile dig først?

Gullik.

Jeg trænger ikke til Hvile.

Astrid.

Men naar jeg beder dig derom, saa vil du dog blive, til du har dandset en Dands med mig?

Gullik (griber hendes Haand).

Astrid, du er en prægtig Pige!

Fjortende Scene.

De forrige. Ole. Gudbrand.

Gudbrand (til Ole).

Der kan du se — nu snakker de sammen igjen.

Ole.

Gullik! hvad gjør du der?

Gullik.

Hvad jeg gjør? Jeg snakker med Jenten.

Ole.

Det skulde du heller lade være. Paa Søndag skal Astrid troloves med Gudbrand her.

Gullik.

Paa Søndag? det var ikke ret af dig, Ole. Du veed, at min Hu staar til hende.

Gudbrand.

Hvad snakker du om Ret? Jeg kjender Lov og Ret bedre end nogen her i Dalen. Jeg kan hele Christian den Femtes Lov udenad.

Gullik.

Men der er dog en Lov, du ikke kjender.

Gudbrand.

Hvad er det for en Lov? Hvor staar den skrevet?

Gullik (lægger Haanden paa Hjertet).

Her!

Gudbrand.

Haha! Den Lov gjælder ikke paa Storthinget.

Gullik.

Der er eet Storthing, hvor den gjælder. Og det vil jeg stole paa.

Ole

Hør, Gullik! du veed, jeg kan godt lide dig. Men jeg maa have en Mand til min Datter, som kan ernære hende.

Gullik.

Der kommer vel ogsaa den Tid, da jeg kan det. — Men du skal ikke være bedrøvet, Astrid! Der er endnu to Dage til Søndag.

Femtende Scene.

De Forrige. Willson. Hammerstein. Bønder og Kvinder.

Wilson (til Hammerstein).

Mens de nu rydder op til Dandsen der inde, saa

maa vi se, om vi kan hitt' paa anden Moro imens. Har De hørt dem steves?

Hammerstein.

Steves? Nej — hvad er det?

Wilson.

Stev det kalde de saadan en alternative song — en Vexelsong, som de singe til hinanden. O det er en stor Moro at høre.

Hammerstein.

Men hvad er det for Sange? Hvem har dem dichtet?

Wilson.

De gjør dem selv i det samme Øjeblik. Det kommer saadan lige ud af dem. Naar vi bede dem om det, gjør de det nok.

Hammerstein.

Jeg skal probere. (til Bønderne) Hør, I gode Venner! I kunde gjøre mig en stor Tjeneste ved at lade mig høre, hvordan I synge — hvordan I synge — (til Wilson). Hvad hedder det nu ?

Wilson.

Stev!

Hammerstein.

Hvordan I synge Stev. Jeg har hørt, at I skal gjøre det uhyre godt. (til Wilson) Man maa flattere dem lidt. (til Bønderne) Det skal være ganske merkwürdig at høre.

Gullik.

O, det kan slet ikke more dig.

Hammerstein.

I maa ikke genere jer; jeg skal ikke være nogen

streng Kritikus. Om der saa kommer en lille Fejl mod Formen — Herregud, saa kan man da ikke vente andet af Bønder. Wenn I gjør det godt, skal jeg nok betale jer for det.

Gullik.

Hør, du kjender os ikke. Vi synger, naar vi har Lyst dertil; men vi gjør ikke Kunster for Penge. (til de andre) Har jeg ikke Ret?

Bønderne.

Jo!

Hammerstein.

Men kjæreste, bedste Venner — jeg vil ikke —

Wilson.

Hør, hvad skal nu det til? Vil I ikke synge Stev for mig, naar jeg beder jer derom?

Gullik.

Jo, naar du beder.

Wilson.

Ja vel gjør jeg. Den Mand mener det godt med jer, men I ikke forstaa hinanden. Naa, lille Astrid, det er nok bedst, at du begynder.

Astrid.

Jeg skal gjerne forsøge det, men jeg kan vist ikke i Dag.

Wilson.

Det gaar nok.

Hammerstein (afsides).

Der verfluchte Engländer!

Astrid.

Og vil du nu da min Kløgt erfare,
og vil du spørge, saa skal jeg svare;
og før skal Elven gaa træt istaa,
før Astrid Mangel paa Svar skal faa.

Gullik.

Du væne Jente, du maa mig sige,
om du vil vælge til Mand den Rige,
om du vil heller ha' Gods og Guld
end en, som er dig af Hjertet huld.

Astrid.

Ak Gods og Guld kan kun lidet gavne,
og Gods og Guld vil jeg aldrig savne;
hvad Glæde bor i det fulde Skrin,
naar jeg maa skilles fra Gutten min?

Gudbrand (spottende).

Naar man i Hjertet har Elskovs Lue,
saa er man varm i den kolde Stue;
naar man har Hjertet af Elskov fuldt,
hvad gjør det saa at man dør af Sult?

Astrid.

Ja om du ejed af Guld en Skjæppe,
en kjærlig Kvinde du fik dig neppe;
ja om du ejed det hele Land,
slet ingen vilde ha' dig til Mand.

Hammerstein.

Bravo, bravo! Jeg vil ogsaa probere. (til Wilson) Gaar det an?

Wilson.

Meget vel!

Hammerstein.

Ja for jeg kan ogsaa improvisere.
Min stærke Lyst kan jeg ikke dæmpe,
og jeg maa prøve med dig at kæmpe;
men vil jeg — men vil jeg —
Ja hvordan var det nu? (gjentager det og standser paa samme Sted.)

Astrid.

Jeg skal hjælpe dig.

Din stærke Lyst kan du ikke dæmpe,
og du vil prøve med mig at kæmpe;
men vil du vide, hvad Held du har,
saa kan dit Øre dig give Svar.

Gullik.

Hahaha!

Hammerstein.

Hahaha! Bravo! (affides) Ein kleines maliciöses Ding! (til Wilson) Det er det fremde Sprog, som generede mig.

Gudbrand.

Naar Jenten fylder de sexten Vintre,
saa bor kun Hovmod i hendes Indre;
men er hun over de tyve Aar,
hun siger Tak for hvert Blik hun faar.

Astrid.

Med stolte Raab og med plumpe Lader
du fanger Jenter saa lidt som Stader;
thi Jenten enes med Fuglen om
at flyve bort, naar man raaber: kom!

Gullik.

Ja kan du flyve til Verdens Ender,
og kan du flyve fra Slægt og Venner,
og kan du fly fra din Fader kjær,
saa kan du faa hvem din Sjæl begjær.

Astrid.

O Slægt og Venner kan ej mig tvinge
at elske den, som jeg agter ringe,
og Fa'r og Mo'r kan ej tvinge mig
at sige Ja, hvor jeg mener Nej.

Ole.

Nej holdt nu! Lad os ikke faa mere af det! Kom Thord og Østen, og dands os en Halling!

Wilson (til Hammerstein).

Det er en snild Pige, den Astrid!

Hammerstein.

En merkwürdig Pige! Hun er lidt satirisk, men hun mener ikke noget ondt med det. — Wenn de blot kunde synge Højtydsk! Det, de tale, er doch kun en tydsk Dialekt.

(Der dandses en Halling).

Chor.

Se hvor de to sig
  dristig svinge!
Se hvor de sno sig,
  se hvor de springe!
Felerne kalde
  til Dandsens Lyst,
snart skal vi alle
flyve med Jenten, Bryst mod Bryst.

Gudbrand (til Astrid).

Astrid, hør! med dig jeg siden
lidt i Enrum tale maa.

Astrid.

Ja nu spilder du mig Tiden,
  nu skal Dandsen til at gaa.

Gudbrand.

Men naar Dandsen er til Ende,
tøv saa blot en lille Kjende,
  og kom mine Ord ihu:
Jeg vil møde her paa Pletten,
her kan vi da jævne Trætten.
  Husk, jeg venter!

Astrid.

Vent kun du!

Birgit (kommer).

kom nu ind, alle Mand!
nu er Stuen i Stand.

Ole.

Vil I dandse, vil I dandse, saa I strax begynde kan.

Chor.

Nu saa kom! kom da brat!
vi vil strax tage fat,
vi vil dandse, vi vil dandse nu den hele lange Nat.
(De ordne sig parvis under de følgende Replikker.)

Hammerstein (til Astrid).

Smukke Barn, maa jeg dig standse
kun om et Par Ord jeg be'r.

Astrid.

Nej, nu skal jeg til at dandse;
det mig morer meget mer.

Hammerstein.

Men naar Dandsen er til Ende,
tøv da blot en lille Kjende,
hvis du ikke vil det nu!

Astrid.

Du kan møde her paa Pletten.

Hammerstein (griber hendes Haand).

Ja saa kan vi jævne Trætten.
Husk, jeg venter!

Astrid.

Vent kun du!
(tager Gulliks Arm.)

Chor.

Naa saa kom da til Dands,
med en Jente til Mands!
Vi vil dandse, vi vil dandse os fra Samling og fra Sands.
Nu saa kom, kom da brat!
vi vil strax tage fat,
vi vil dandse, vi vil dandse nu den hele lange Nat!
(De ile ud til venstre, nogle Par dandsende, Wilson med en Bondepige, Hammerstein, efter flere forgjæves Forsøg, alene. Dandsemusik indenfor.)

Chor fra Elven.

Den lyse Dag alt klam og mat
i Dødens Kamp sig vaander;
nu herske frit over Fjeld og Krat
Nattens mægtige Aander.

Anden Akt.

Den sidste Dekoration fra første Akt. Det er Nat.

Første Scene.

Ingeborg sidder i et aabent Vindue, Nøkken paa et Klippestykke foran Elven.

Nøkken.

Sommernattens Fred har bedækket Fjeldets Fod,
trindtomkring er Livet gaaet til Hvile;
Elven vaager evig, den er Dalens Hjerteblod,
brusende du hører den ile.
Fredløs gaar for den
Fredens Time hen,
aldrig faar den Lov til at hvile.

Ingeborg (drømmende).

Fredløs gaar for den
Fredens Time hen,
aldrig faar den Lov til at hvile.

Nøkken.

Dalens grønne Liv, det er Elvens eget Værk;
Stenens Vægt paa al Ting monne hvile,
men den golde Klipperyg den brusende og stærk
kløved med sin mægtige Kile.
Gjennem Fjeldets Skjød
stummende den brød,
aldrig blev den træt af at ile.

Ingeborg.

Gjennem Fjeldets Skjød
stummende den brød,
aldrig blev den træt af at ile.

Nøkken.

Men gaar den istaa paa sin Vandring tung og lang,
synker al Ting flux i Dødens Hvile,
og det blanke Birkeløv vil gulne sidste Gang,
sidste Gang da Rosen vil smile.
Derfor uden Rast,
strømmer den i Hast,
aldrig faar den Lov til at hvile.

Ingeborg.

Derfor uden Rast
strømmer den i Hast,
aldrig faar den Lov til at hvile.

(Bøndernes Nærmelse antydes. Nøkken forsvinder bag Klippestykket. Ingeborg forlader Vinduet.)

Anden Scene.

Ole, Birgit, Astrid, Gudbrand, Willson og Hammerstein, samt Bønder (med brændende Vedfakler.)

Chor.

Snelt henrandt det lystige Lag,
Hvilens Timer sig nærme;
snart om vor Søvn det gjæstmilde Tag
trolig skal skjærme.
Alle vi sige: God Nat! Sov vel!
Tak! Tak for den lystige Kveld!

Ole.

Søger en Plads saa god, I kan finde!

Birgit.

Men der bliver lidt trangt der inde.

Chor.

Kom til Ro! den gryende Dag
snart sig hisset vil nærme,
nu om vor Søvn det gjæstmilde Tag

trolig skal skjærme.
Alle vi sige: God Nat! Sov vel!
Tak! Tak for den lystige Kveld!

Ole og Birgit.

Sover da vel!
Tak! Tak for den lystige Kveld!

(De række Husets Folk og Wilson Haanden og gaa ud, Mændene til venstre, Kvinderne til højre. Astrid, som vil følge, bliver holdt tilbage af Birgit.)

Tredie Scene.

Birgit. Astrid. Siden Gullik.

Birgit.

Astrid, tøv! jeg vil tale med dig. Hvor er Gullik bleven af?

Astrid.

Han gik til Fjelds for at søge efter Thorsten. Den Stakkel, han faar hverken Dands eller Søvn.

Birgit.

Jeg vilde ønske, at han var bleven her, saa kunde han nu have gjort det, der var bedre. — Tys! der kommer nogen.

Gullik

(kommer ad Fjeldstien til venstre).

Astrid.

Det er Gulliks Gang.

Gullik.

Astrid! er du her? og Moder Birgit? Ja jeg bringer ikke Thorsten med endnu. Jeg maa først have et Reb og saa se at faa Svend og Halvor til at følge mig.

Birgit.

Hvad vil du da gjøre?

Gullik.

Vi maa undersøge den dybe Kløft der oppe ved

Præstesæteren, for hvis han er gledet ned noget Steds, saa maa det være der.

Birgit.

Ved Præstesæteren?

Gullik.

Ja!

Birget.

Der finder I ikke Thorsten.

Gullik.

Ja saa veed jeg ikke, hvor jeg skal finde ham.

Birgit.

Men det veed jeg.

Gullik.

Du! Men for Guds Skyld, hvor er han da?

Birgit.

Tys, tal ikke saa højt! (hemmelighedsfuld) Thorsten er taget ind i Fjeldet.

Astrid.

Men, Moder!

Gullik.

Tror du virkelig paa det?

Birgit.

Mener du maaske, at du kunde styrte ned af Fjeldet?

Gullik.

Nej, ved Sommertid tænker jeg ikke det kunde lade sig gjøre.

Birgit.

Og dog skulde Thorsten kunne det? Nej det hænger ikke saadan sammen. — Hør mig, Børn! Der ovre i Mørkedalen, hvor jeg er fra, der blev en Gang en ung Karl borte i Fjeldene. Det var Guttorm Knudsen,

som døde forgangen Aar. Og de søgte da ogsaa efter ham i Kløft og Ur, men der var ingen Guttorm.

Gullik.

Hvor fandt de ham da?

Birget.

Den Gang levede endnu den gamle Thord Graver, og han vidste mere end alle de andre. Og han lod dem lede og søge, men en Thorsdagsnat, ligesom nu, da Mørket stred med Lyset, gik han ganske alene op i Kirketaarnet og ringede med Klokken. Og hvad der saa skete, veed jeg ikke, men næste Morgen fandt de Guttorm i Sengen, og han sagde aldrig, hvor han havde været.

Gullik.

Men var det da Klokkeklangen, som friede ham?

Birgit.

Ja Gullik! naar Kirkeklokken klinger, saa er det Vorherre selv, som kalder paa sine, og saa har Troldskabet ikke længer nogen Magt over os, naar vi ikke selv vil.

Gullik.

Hør, Moder, jeg vil prøve derpaa.

Birgit.

Ikke prøve! Hvad man faar i Tvivl og Vantro, bærer aldrig god Frugt. Kom, jeg vil følge dig, og Astrid kan ogsaa gaa med.

Under Nattens Skjul vi skride
 tavse nu til Taarnet ned;
ingen skal vor Gjerning vide,
 uden han, som alting veed.

Gullik (til Birgit).

Til dit Ord vor Lid vi sætte,
hver en stille Tvivl til Trods.

Astrid.

Hvad der tykkes dig det rette,
bliver ogsaa ret for os.

Alle tre.

Du, som røres ved vor Smerte,
du, som trøster os i Løn,
ej du vil dit Faderhjerte
lukke for en ydmyg Bøn.

(De gaa op ad Stien til venstre.)

Fjerde Scene.

Hammerstein (kommer).

Astrid! er du der? Nej, hun er ikke kommen endnu, men hun kommer nok. Ein merkwürdiges Geschöpf! Ungebildet, einfältig, ein unverdorbenes Kind der Natur, und auf der andern Seite verschmitzt, neckisch, ja beinahe malicios. Es amüsiert mich die feinen Schattirungen eines solchen Individuums durch und durch zu studieren.

(gaar over til højre.)

Femte Scene.

Hammerstein. Gudbrand.

Gudbrand (til venstre, noget beruset).

Se her skal det jo være. Nu skal jeg tage hende rigtig i Skole. Hun siger, at hun ikke vil have mig. Det er Løgn, det er jeg vis paa. Jeg kan ikke tro, at der er noget Fruentimmer i den hele, vide Verden, som ikke vil have Gudbrand Torgersen. Det er en Umulighed, det er en aldeles fysisk Umulighed.

Hammerstein.

Skulde hun ikke komme? Jo hun har lovet det, og hun er ein Kind der Natur. Ein Kind der Natur hält immer sein Wort.

Gudbrand.

Hun vil ikke have mig, det er kjækt, men jeg kan godt lide det. En Mand, som jeg, bør have en kjæk Kone, og derfor finder jeg det i sin Orden. Og naar jeg finder det i sin Orden, saa gad jeg vide, hvem der tør finde, at det ikke er i sin Orden. Jeg gad rigtig nok vide det.

Hammerstein.

Hu — jeg fryser.

Gudbrand.

Den Gullik, ham skal jeg have fat paa. Det er en Aristokrat, det er en Fjende af Grundloven. Han skal kaldes til Orden.

Hammerstein.

Hun kommer ikke, jeg kan det ikke forstaa. Jeg maa prøve at kalde paa hende.

Gudbrand.

Men hvor bliver Jentungen af?

Hammerstein.

Astrid!

Gudbrand.

Astrid!

Hammerstein.

Vil du ikke komme?

Gudbrand.

Nu er Tiden omme.

Hammerstein.

Astrid!

Gudbrand.

Astrid!

Hammerstein.

Skynd dig nu her ned!

Gudbrand.

Det er ham, du veed.

Begge.

Kom, du snilde Jente!
Tiden flygter brat,
lad mig ikke vente
i den kolde Nat!

Hammerstein.

Astrid!

Gudbrand.

Astrid!

Hammerstein.

Stil mit tunge Savn!

Gudbrand.

Skynd dig i min Favn!

Hammerstein.

Jeg hørte noget.

Gudbrand.

Jeg syntes, der var nogen som talte. Man maa se ad.

Hammerstein.

Es muß untersucht werden. (Han gaar til venstre, mens Gudbrand bag om et Klippestykke gaar over til højre.)

Gudbrand.

Nej, her er ikke saa meget som en Kat.

Hammerstein.

Es war vielleicht das Echo. In den bergigen Gegenden soll es außerordentlich stark sein.

Astrid!

Gudbrand.

Astrid!

Hammerstein.
Kom, du søde Lille!
Gudbrand.
Snart er det for silde.
Hammerstein.
Astrid!
Gudbrand.
Astrid!
Hammerstein.
Jeg er længselsvarm.
Gudbrand.
Skynd dig i min Arm!
Begge.
Sommernatten ikke
røber hvad den ser,
og af Spejderblikke
vaager ingen mer.
Hammerstein.
Astrid!
Gudbrand.
Astrid!
Hammerstein.
Skynd dig nu her ned!
Gudbrand.
Gjør mig ikke vred!
Hammerstein (lytter).
Nun wieder! wunderbar!
Gudbrand.
Der er nogen, som snakker.
Hejda du der!
Hammerstein.
Det er en Mand,
det intet Echo være kan.
Gudbrand.
Halloj!

Hammerstein.

Jeg sagtens svare faar.
Nej — det er nok saa godt jeg gaar.

Gudbrand.

Saa hør, min Ven!

Hammerstein.

Han siger: Ven!
saa vil jeg blive.

Begge.

Kom her hen!
(De gaa hinanden imøde.)

Gudbrand.

Hvad, det er den tydske Fyr,
som gaar her paa Eventyr?

Hammerstein.

Det er Gutbrand, Storthingsmanden.

Gudbrand.

Ham det er og ingen anden.
(affides) Jeg maa ham examinere.
(høit) Sig mig, du, hvad gjør du her?

Hammerstein.

Jeg var ude at spadsere,
det er saadan et dejligt Vejr.

Gudbrand (affides).

Ah, der Ugler er i Mosen,
jeg maa klemme dygtig paa.

Hammerstein (affides).

Jeg vil tale rent af Posen
for at faa ham til at gaa.
(høit) Ærlig talt — jeg gaar og venter
paa et Møde her i Nat,
en af eders smukke Jenter
har mig kjærlig Stævne sat.
Du kan tænke, du generer,
og hvis derfor du vil gaa,

hjertensgjerne jeg spenderer
en tre — fire Mark derpaa.

Gudbrand.

Mig du byder Penge?

Hammerstein.

Ja!
tag en Daler — gaa herfra!

Gudbrand.

Hvad for noget?

Hammerstein.

Vil du ikke?

Gudbrand.

Og med Penge du bestikke
vil den frie norske Bonde?

Hammerstein.

Kjære Ven, nej ingenlunde!

Gudbrand.

Den frie Kraft vil med Guld du prøve
at gjøre tam, du!
og du vil tøjre den norske Løve
som et Lam, du!
og Gudbrand kjøbe du vil galant,
og dog er du en forløben Fant
imod ham, du!

Hammerstein.

Men Kjære!

Gudbrand.

Skaber du end som Stormand
dig i dit Land, du!
saa husk, at ej os den frie Normand
det gaar an, du!
thi han har Mod af den bedste Sort,
og han har Næver, som falde haardt,
det har han, du!

Hammerstein.
Kjære Ven, saa lad dig sige!
tag dog ej saa slemt afsted!

Gudbrand.
Sig mig Navnet paa den Pige,
som du her skal mødes med!

Hammerstein.
Det er Astrid.

Gudbrand.
Astrid?

Hammerstein.
Astrid!

Gudbrand.
Her fra Gaarden?

Hammerstein.
Netop hende.

Gudbrand.
Nej, nu har min Taalmod Ende.
(griber ham i Brystet.)

Hammerstein.
Av! av! hjælp! (river sig løs).

Gudbrand.
Om hele Verden du vil paakalde,
det nytter ej, du!
thi nu skal hele min Vrede falde
over dig, du!
Ja jeg vil knuse dig med min Fod,
og jeg vil skue dit Hjerteblod,
det vil jeg, du!

Hammerstein.
Men Kjære, har jeg dig gjort imod?

Gudbrand.

Ja jeg vil skue dit Hjerteblod,
det vil jeg, du.

(Hammerstein, hvem Gudbrand under Sangen har trængt tilbage paa Scenen, flygter opad Fjeldstien til venstre. Gudbrand forfølger ham nogle Skridt, men vender derpaa tilbage.)

Gudbrand.

Lad ham nu rende! jeg vil ind at sove. (gaar.)

Sjette Scene.

Ingeborg (kommer fra Huset). Siden Nøkken.

Ingeborg.

Sommernattens Fred har bedækket Fjeldets Fod,
trindtomkring er Glæden gaaet til Hvile;
Sorgen vaager evigt, i det vilde Hjerteblod
brusende jeg hører den ile.
Fredløs gaar for den
Fredens Time hen,
aldrig faar den Lov til at hvile.

Nøkken (kommer frem).

Fredløs gaar for den
Fredens Time hen,
aldrig faar den Lov til at hvile.

Ingeborg.

For mig er det nu evig, evig Nat,
med Dagen har jeg intet mer at gjøre;
du tavse Skyggetid, selv bleg og mat,
du ene laaner Sorgen Øre.
Men er det sandt, at plat i Grus saa fage
mit Liv, min Glæde faldt?
Er trøstesløs og endeløs min Klage?
og er da Sorgen alt,
alt, hvad jeg har tilbage?

Nøkken.

Alt, hvad du har tilbage.

Ingeborg.

Og alt er vejret hen!
og alt er druknet paa de vilde Strømme!
og af de lyse Haab, de glade Drømme
er intet mer igjen!
Du arme Hjerte, før saa rigt,
ak, du blev plyndret gyseligt!
Udbrændt er hvert et elsket Navn,
din Rigdom fløj for alle Vinde,
nu ruger spottende der inde
det tomme Savn.

Nøkken.

Du Gjenfærd af den døde Glæde,
flygtige Minde, stands!
frem for den syge Sjæl du træde
i Ungdoms første Glands!
Gilde der var paa din Faders Gaard
en Sommeraften sen;
Stuen var fuld af unge Karle,
men du saae ikkun en.
O —
husker du det?

Chor fra Elven.

O —
husker du det?

Ingeborg.

Da saae jeg ham for første Gang,
vi dandsede sammen til Felens Klang,
vi vandred ved Elven i Maanens Skjær
under Sang og Skjemt,
og hvert et Ord, han talede der,
har jeg trolig gjemt.

Nøkken.

Bort han drog, til din Hjertensven
slet intet du fornam;

Dagene gik, men der gik ingen,
du tænkte jo paa ham.
O —
husker du det?

Chor fra Elven.

O —
husker du det?

Ingeborg.

Den Tid var slem,
min Sol var skjult af Taage,
jeg var som fremmed i mit Hjem,
og Søvnen flyede mine Øjelaage.
De aned ej min Trængsel,
kun her, ved denne Strøm,
var det som Hjertet brød sit Fængsel,
og Elven ene saae min Drøm
og Længsel.

Nøkken.

Vinteren gik, den Sommersol
adsplitted Taagen graa;
Elven, som havde dit Suk fornummet,
i Thorstens Arm dig saae.
O —
husker du det?

Chor fra Elven.

O —
husker du det?

Ingeborg.

Ak ja — her var det — her —
her kom han som den første Vaarsol over Fjeldet,
og Mørket flygted overvældet,
og Dalen laa i Rosenskjær,
og jordet bag et Blomsterdække
laa hver en Røst fra Sorgens Hjem,
og Livet sprudled yppigt frem
i tusind nye Sølverbække.

Nøkken.

Stander Solen end nok saa højt,
den gaar dog ned i Kveld;
nu har du sagt den favre Sommer
for sidste Gang Farvel.
O —
husker du det?

Chor fra Elven.

O —
husker du det?

Ingeborg.

O — o det er forbi!

Nøkken.

Thorsten er død.

Ingeborg.

Korte Lykke — du er bleven min Kval!
Alle de Minder, jeg kjærligt ammed,
nage min Sjæl,
se mig i Øjet med
vildt fordrejede Træk.
O hvor finder jeg Ro!

Nøkken.

I Elven bor Glemsel og Ro.

Ingeborg.

Glemsel og Ro!
Ak! kunde jeg dræbe de nagende Tanker,
kunde jeg sænke det syge Hjerte
evigt i Glemselens Flod?

Nøkken.

I Elven bor Glemsel og Ro.

Ingeborg.

Ja jeg vil glemme, dø og glemme!
Sorte Dyb, o vær barmhjertig,
lad mig forgaa i din Favn!

(Kirkeklokken høres i det fjerne.)

Chor fra Elven.

Tys! tys!
Ti og fly!
Den Mægtige kalder,
hans Stemme gjalder
i vilden Sky! (Nøkken forsvinder.

Ingeborg (mildere).

Hvor det klinger som en Klage!
Ak hvor disse Toner milde
tale til mit syge Bryst,
minde mig om hine Dage,
da paa Tunet jeg som Lille
lyttede til Klokkens Røst!

O hvor skjønt jeg Livet troede,
hvor i Søndagsfryd mig smelted
Klangen hist fra Herrens Sal!
Ak — og nu er jeg til Mode,
som paa dette Bryst var væltet
hele Verdens Hjertekval.
(Klokkeklangen ophører).

Chor fra Elven.

Frem af dit Ly!
Han tier paa ny.
Den Mægtiges Røst
var gold paa Trøst;
den lokked ej frem over Kinden hvid
den kvægende Taare!
endnu har du Magt, endnu er der Tid
til at daare. (Nøkken træder frem.)

Ingeborg.

Min Thorsten — o, hvor gik du hen?
Skal nu vi aldrig ses igjen?
Gaar ingen Sti og ingen Vej
igjennem Mulmet hen til dig?
Og er der ingen Magt saa blød,
den røres ved min bitre Nød?

Nøkken (træder hen til hende).
Jo, følg med mig!

Ingeborg.
Hvorhen? hvorhen?

Nøkken.
Til Thorsten, til din Hjertensven.

Ingeborg.
Til Thorsten du mig føre vil?

Nøkken.
Ja kom! hvis du har Mod dertil.

Ingeborg.
O gaar det gjennem Ild og Vand,
ret aldrig det mig skrække kan!
Og gaar det gjennem Død og Grav,
jeg ser kun Haabet, du mig gav.

Nøkken.
Hvor Fossen koger sit hvide Skum,
sank Thorsten i Dødens Arm,
og Dybets Slange lægger sig krum
til Hvile paa hans Barm;
det kjække Hjerte, de Øjne blide
skyller nu Bølgen om,
men end han sukker med Læber hvide:
Kom, min Ingeborg, kom!

Chor fra Elven.
Kom, min Ingeborg, kom!

Ingeborg.
Jeg kommer min Ven!
Er der koldt i dit Dyb,
jeg vil fryse med dig;
er der mørkt i din Grav,
jeg vil dele dit Mulm.

Syvende Scene.

Ingeborg. Thorsten (kommer ilende ned ad Fjeldstien til venstre).

Thorsten.

Ingeborg!

Ingeborg.

Thorsten, jeg kommer. (iler hen til Elven.)

Thorsten (griber hendes Haand).

Ingeborg! hvad søger du hos Nøkken?

Ingeborg.

Nøkken!

(Hun falder afmægtig om i hans Arme. Nøkken synker i Elven under en skjærende Dissonans. Det gryer ad Dag.)

Thorsten

(sætter sig paa en Sten med den afmægtige Ingeborg i sine Arme).

Arme Hjerte! er du træt,
er du segnet under Sorgen?
I den lyse Sommermorgen
skal du vaagne fri og let,
glemme Minderne, som saare,
glemme hver en bitter Taare,
du har grædt.

Stig i Drømmens Verden ind,
hvil dig ud af al din Vaande!
Endnu Nattens Syner aande
Giften i dit syge Sind;
o men Solen skal saa fage
kalde Roserne tilbage
paa din Kind.

Ingeborg (rejser sig).

Thorsten! er det virkelig dig?

Thorsten.

Ja, kjære Pige — her har du mig igjen.

Ingeborg.

Hvor har du været saa længe? Og hvor har jeg

været? Bort dermed! — jeg vil ikke tænke mere derpaa. Det var en Drøm, ret en ond Drøm. (omfavner ham) Nu har jeg jo dig igjen.

Thorsten.

Ja, og jeg skal aldrig forlade dig mere.

Ottende Scene.

De Forrige. Birgit, Astrid og Gullik (kommer ad Fjeldstien).

Gullik (oppe paa Stien).

Thorsten, Hurra!

Birgit og Astrid.

Thorsten! (De ile ned.)

Thorsten.

Hvad? der har vi jo Venner! God Morgen, alle sammen! Ja her er jeg igjen.

Astrid.

Det var ogsaa paa den høje Tid, at du kom.

Gullik.

Ja men nu er al Ting godt og vel. Naa, Ingeborg, saa er da den Sorg slukket. (til Thorsten) Hør du, er du træt eller søvnig?

Thorsten.

Nej, slet ikke.

Gullik.

Og du er heller ikke falden ned og har slaaet dig i Stykker?

Thorsten.

Nej, jeg fejler slet ingen Ting.

Gullik.

Godt! Far vel saa længe!

Astrid.

Hvor vil du hen?

Gullik.

Vær ikke bange, Astrid! Jeg skal ikke blive tre Dage borte. (løber ud til venstre.)

Thorsten.

Tre Dage? Hvem har været tre Dage borte? — Moder Birgit, hvad er det i Dag?

Birgit.

Det er Fredag.

Thorsten.

Fredag! Men min Gud, har jeg da sovet i al den Tid?

Birgit.

Sovet?

Thorsten.

Ja jeg var nok falden i Søvn der oppe, og jeg vaagnede først, da det ringede fra Taarnet.

Birgit.

Ja Børn, lad os ikke glemme at takke Gud, for han har friet os ud af en stor Ulykke.

Ingeborg.

Ja Moder, det har han.

Niende Scene.

De Forrige. Gullik kommer med Ole, Wilson og Bender. Efterhaanden komme Kvinderne fra højre Side.

Gullik.

Se, der er han! (Alle hilse paa Thorsten.)

Wilson.

Naa, Thorsten? hvor har du været saa længe?

Thorsten.

Jeg —

Birgit.

Han blev ved at forfølge den Ren saa længe, til han gik vild i Fjeldene. Og saa kom han til sidst ned i Mørkedalen.

Wilson.

Naa ja — jeg tænkte det nok. — Men hvem kommer der?

Tiende Scene.

De forrige. Hammerstein (kommer i Løb ned ad Fjeldstien).

Hammerstein (til Wilson).

Hjælp! hjælp mig!

Wilson.

Hvad fejler Dem, Sir!

Hammerstein.

Beskyt mig mod det Menneske! Han er efter mig! Han vil slaa mig ihjel.

Gullik.

Hvem?

Hammerstein.

I, denne Storthingsmand, denne Gutbrand.

Gullik.

Han ligger jo der inde i Sengen og sover.

Hammerstein.

Sover han? naa Gud ske Lov! Han har været efter mig den hele Nat — opad Bakke og nedad Bakke og gjennem de sorte Skove — og saa faldt jeg hvert Augenblick over disse verdammte Sten. Men — han vaagner vel snart — jeg maa strax tage bort.

Gullik.

Vær ganske rolig! Han skal ikke krumme et Haar paa dit Hoved.

Hammerstein.

Kan jeg stole paa det? Lover I mig det, alle I gode Mænd?

Bønderne.

Ja!

Hammerstein.

Tak, Tak! Saa vil jeg blive. For jeg skal sige jer, jeg forstaar ikke eders Maade at duellere paa. Wenn han for Exempel kunde fægte med Klinger, saa —

Astrid.

Aa, han har glemt det alt sammen, naar han vaagner.

Hammerstein.

Tror I virkelig? (vender sig om til hende) Astrid, er det dig? Det var din Skyld.

Wilson.

Hør, Thorsten! det var min Skuld, at du foer vild i Fjeldene, for det var mig som bad dig jage op den Ren. Men jeg vil gjøre det godt igjen. Jeg vil holde dit Bryllup, og saa vil jeg give dig hundrede Daler i Brudegave.

Thorsten.

Tak du, det er smukt af dig, men jeg har de Penge, jeg behøver. Men vil du gjøre mig en Tjeneste, saa giv de hundrede Daler til Gullik, for at han kan sætte sin Gaard i Stand og faa Lov til at holde Bryllup med Astrid.

Wilson.

Vel! det vil jeg.

Hammerstein.

Hør, Mr. Wilson! Vilde De blive vred eller tage

det fortrydelig op, wenn jeg ogsaa kunde faa det Indfald — at faa Lyst til — at give hundrede Daler til de unge Folk?

Wilson.

Nej, paa ingen Maade! (til Bønderne) Vor Ven der vil ogsaa give hundrede Daler til det unge Par.

Hammerstein.

Ja, det vil jeg med Glæde.

Thorsten.

Naa, Fader Ole hvad siger du saa?

Ole

Aa lad dem saa tage hinanden!

Gullik.

Hurra!

Hammerstein (affides).

Hahaha! saa bliver Gutbrand narret.

Gullik.

Leve vore Gjæster to,
som gjorde godt mod os her hjemme!
Tak, du! Tak, du!
aldrig vi det glemme.

Chor.

Leve vore Gjæster to,
som gjorde godt mod os her hjemme!
Tak, du! Tak, du!
aldrig vi det glemme.

Gullik (til Wilson).

Gjennem Ur og over Hej,
hvor du vil, jeg skal dig føre.

Astrid (til Hammerstein).

Jeg skal aldrig narre dig,
aldrig mer dig slaa paa Øre.

Hammerstein.

Eders Tak, den er min Løn,
den er ret saa skjøn, saa skjøn.
Jeg er rørt, jeg kan ej tale,
jeg maa tie som en Mur.
(afsides) Ach die liebenswürdigen
Kinder der Natur!

Chor.

Leve vore Gjæster to,
som gjorde godt mod os her hjemme!
Tak, du! Tak, du!
aldrig vi det glemme.

Birgit.

Gjennem Nattens skumle Taager
Herrens Sol har mægtig skinnet.

Ingeborg.

Ja hans Faderøje vaager,
mens vort eget er forblindet.

Thorsten.

Mørkets Magter kom os nær!
o men Lyset maatte sejre.

Ole.

Og en dobbelt Brudefærd
skal vi snart i Dalen fejre.

Chor.

Over det Hjem, vi her os bygge,
kaster Fjeldet sin sorte Skygge.
Ned i Dalen kan Solen dog række;
den samler sin Kraft gjennem Klippernes Sprække
og trænger her ned,
brændende hed,
for Livet og Glæden at vække.

